ANTOINE B. DANIEL

Al treilea volum din seria INCA

MACHU PICCHU, CETATEA SECRETĂ

ANTOINE B. DANIEL.

Al treilea volum din seria INCA.

MACHU PICCHU, CETATEA SECRETĂ.

V.1.0

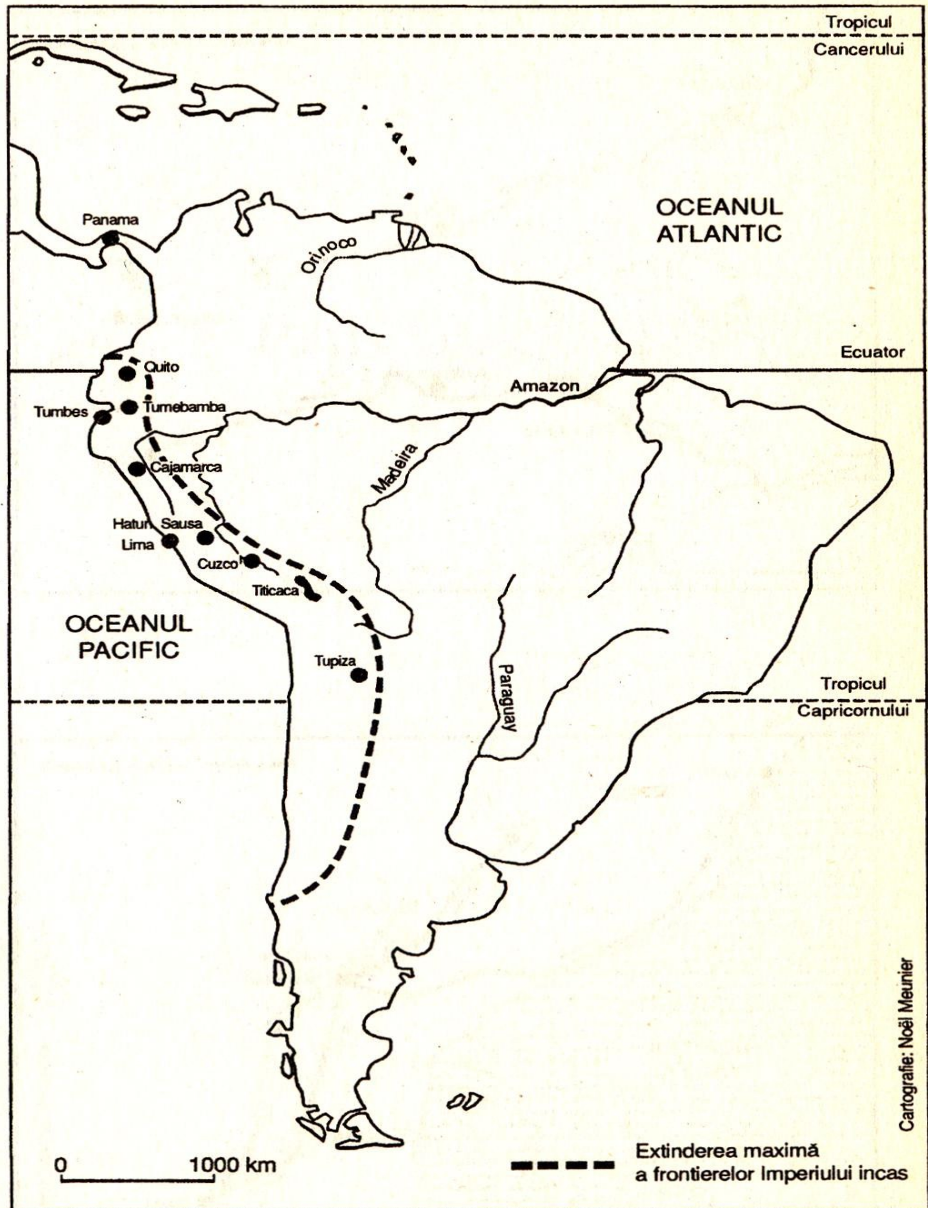
V.1.0

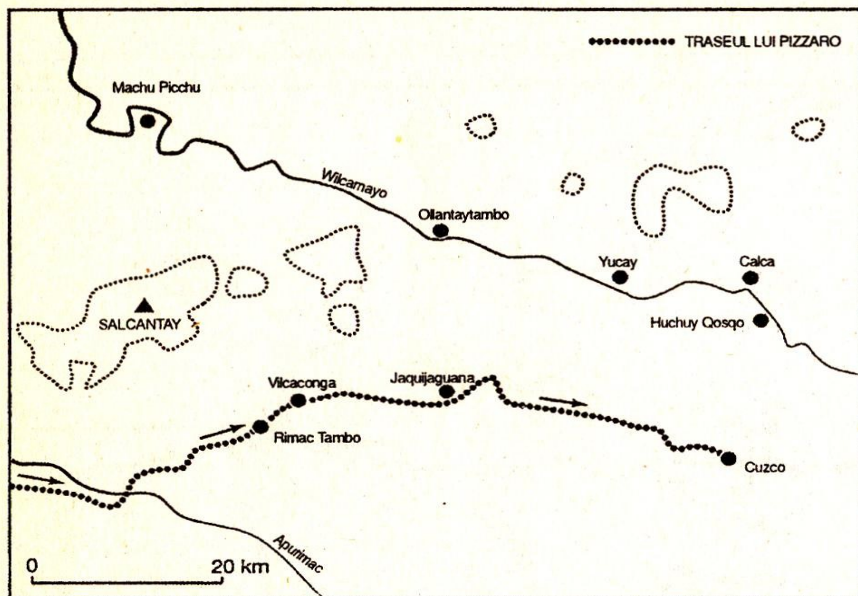
ANTOINE B. DANIEL.
La Lumiere du Machu Picchu.

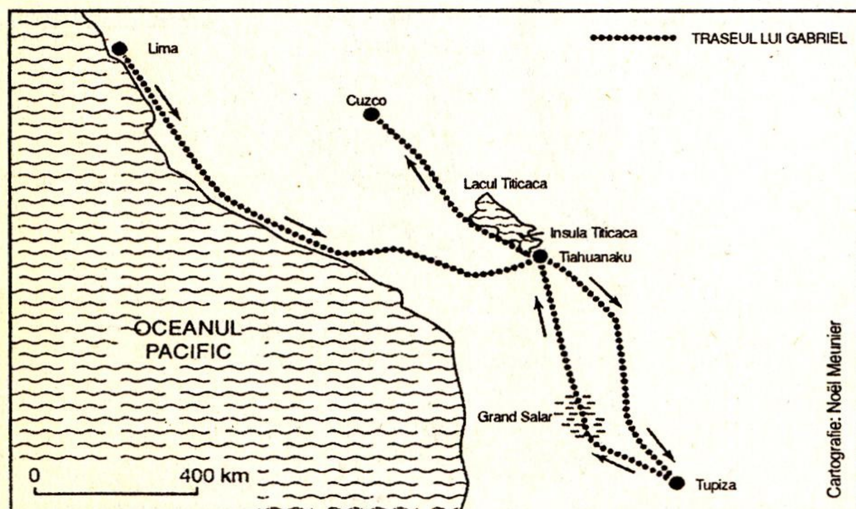
Antoine B. Daniel este, de fapt, pseudonimul sub care s-au reunit cei trei autori ai seriei INCA: **Bertrand Houette**, etnolog, specialist în civilizaţia incaşilor, Antoine **Audouard**, scriitor şi **Jean-Daniel Baltassat**, scenarist. Cei trei s-au documentat la faţa locului, urmând itinerarul propriilor personaje, de la Tumbes la Machu Picchu şi de la Cuzco la Cajamarca. Rezultatul a fost o serie de succes, alcătuită din trei volume, o poveste plină de pasiune, lumină şi mister.

Tropicul
Cancerului
OCEANUL
ATLANTIC
Panama
Orinoco
Ecuator
Quito
Amazon
Tumbes
Tumebamba
Cajamarca
Madeira
Hatun
Sausa
Lima
Cuzco
Titicaca
OCEANUL
PACIFIC
Tupiza
Paraguay
Tropicul
Capricornului
Cartografie: Noël Meunier
0
1000 km
Extinderea maximă
a frontierelor Imperiului incas

TRASEUL LUI PIZZARO
Machu Picchu
Wilcamayo
Ollantaytambo
Yucay
Calca
Huchuy Qosqo
SALCANTAY
Vilcaconga
Jaquijaguana
Rimac Tambo
Cuzco
Apurimac
0
20 km

TRASEUL LUI GABRIEL
Lima
Cuzco
Lacul Titicaca
Insula Titicaca
Tiahuanaku
OCEANUL
PACIFIC
Grand Salar
Tupiza
0
400 km
Cartografie: Noël Meunier

PARTEA ÎNTÂI.

1.

Cuzco, 1 mai 1536.

Nimeni nu îl observă pe Gabriel când, puţin înainte de amiază, se ghemuieşte în colţul *canchei*[1], unde locuieşte Gonzalo Pizarro.

Tunica pe care o poartă de săptămâni este destul de murdară ca să îndepărteze privirile. Şi-a dat pe obraji cu noroi pentru a-şi ascunde barba blondă care totuşi creştea în continuare. Spaniolii văd numai un incaş în zdrenţe, unul din acei nevoiaşi care vor popula de acum înainte străduţele din Cuzco. După boneta pătrăţoasă, ciudat ascuţită la vârfuri, pe care şi-a tras-o mult pe frunte, incaşii cred că este un ţăran de pe lângă lacul Titicaca. Totuşi, sub *unku-ul* strâns pe talie cu o curea de piele atârnă o măciucă mică de bronz, ce poartă toate speranţele sale.

A intrat în oraş în zori. De la Calea a mers fără oprire la adăpostul întunericului, pentru a evita valul nesfârşit al războinicilor adunaţi de Manco şi de Villa Oma.

De două-trei ori s-a rătăcit, prelungindu-şi astfel drumul. Cu toate acestea, mânia şi durerea i-au grăbit pasul, interzicându-i orice odihnă.

Abia acum, când se ghemuieşte la poalele zidului înalt, încălzit de soare, simte foamea şi oboseala ce-i înţepenesc membrele. Totuşi, nici o clipă nu se gândeşte să meargă să caute puţină hrană. Privirea îi rămâne aţintită asupra porţii *canchei.* După, va avea destul timp ca să mănânce şi să bea, desigur dacă acestea vor mai avea vreun sens.

A venit să-l ucidă pe Gonzalo. Nu mai are altă îndatorire.

---

[1] Explicaţia cuvintelor scrise cursiv se găseşte în *Glosar.* (n.red.)

*

Vreme de două ore, în casa guvernatorului intră şi ies numai servitori şi câţiva favoriţi. Majoritatea sunt figuri noi, oameni a căror purtare şi ţinută continuă să amintească de Spania, întreaga aroganţă a noilor stăpâni se recunoaşte în felul în care calcă prin praf cu cizmele lor.

Lui Gabriel i se închid ochii de oboseală. Din când în când, un frison îl scutură din creştet până în tălpi. Totuşi, pentru nimic în lume nu şi-ar părăsi locul de supraveghere ca să cerşească puţină apă şi puţină hrană. Îşi închipuie momentul în care îl va lovi pe Gonzalo, în care lumea va fi în sfârşit eliberată de acea nenorocire! Ia câteva frunze de coca din punguţa ce-i atârnă pe sub haine, direct pe piele şi le mestecă sârguincios până îi dispare orice senzaţie de foame.

Tâmplele încă îi mai zvâcnesc, după înfricoşătoarea poveste a Piticului: „Gonzalo a intrat în camera lui Anamaya în timp ce aceasta dormea. S-a trezit în timp ce mâinile lui o pipăiau. A ţipat şi s-au luptat. Manco voia să-l ucidă imediat, însă lui Anamaya i-a fost teamă ca străinii să nu se răzbune pe Inca. Atunci am fugit din Cuzco, înainte de răsăritul soarelui...”

Repetate întruna zile întregi, aceste cuvinte înfricoşătoare s-au transformat în imagini care hrănesc o ură de foc şi de gheaţă ce-i aţâţă nervii mai mult decât foamea şi setea. Cu fiecare gură de aer, îşi respiră răzbunarea de parcă ar bea un nectar. În acele momente ochii îi rămân larg-deschişi, iar degetele amorţite se încleştează pe mânerul măciucii.

*

Soarele cald al după-amiezei îl copleşeşte şi îl ameţeşte de-a binelea, iar Gonzalo Pizarro tot nu a ieşit din casă. În cele din urmă, Gabriel adoarme cu gura plină de praf, adâncit într-un coşmar în care o vede pe Anamaya distantă, cu trăsăturile feţei înăsprite din cauza hotărârii, îmbrăţişându-şi soţul de aur şi spunând:

„Trebuie să luptăm împotriva voastră, a străinilor, căci munţii şi Strămoşii au nevoie de dragostea şi de curajul nostru pentru a nu fi distruşi. Iar eu voi fi alături de soţul meu de aur atunci când se va lupta, fiindcă locul meu este lângă el. Tu va trebui să te îndepărtezi de mine...”

Vrea să protesteze, să-i explice că nu se pot înfrunta ca nişte duşmani. Însă buzele nu-l ascultă şi face un efort supraomenesc pentru a se auzi. O roagă, o imploră pe Anamaya să renunţe la

privirea aspră. Zadarnic. Nu poate articula nici un sunet, nu poate nici măcar să ţipe. Se trezeşte atât de brusc, încât îşi aude propriul geamăt. Cu mintea răvăşită încă de prezenţa ei, nu recunoaşte imediat locul unde se află.

Neputinţa din coşmar pare să mai dureze câteva secunde. Apoi, ca şi cum şi-ar răsuci mai adânc un pumnal în piept, îşi aduce aminte cu precizie răspunsul pe care i l-a dat la Calea, după noaptea de dragoste.

„Atunci, va trebui să luptăm unul împotriva celuilalt. Anamaya, dacă în timpul bătăliei tu va trebui să fii alături de Manco şi departe de mine, atunci înseamnă că eu am devenit pentru tine un străin ca şi ceilalţi, iar în acest caz locul meu va fi printre străini”.

De durere, lui Anamaya i-au tremurat buzele.

„Tu eşti Puma, iubitule. Eşti singurul bărbat care mă poate atinge pe această lume, ca şi pe Cealaltă. Eşti singurul pe care inima mea îl primeşte şi care poate să-mi aducă toată fericirea din lume”, murmurase ea atingându-i uşor obrazul cu vârful degetelor.

Gabriel zâmbeşte fără să-şi dea seama că, în acelaşi timp, două lacrimi i se preling pe obrajii acoperiţi cu noroi.

Da, nu se îndoieşte că Anamaya îl iubeşte tot atât de mult cât o iubeşte şi el.

Cu toate acestea, nimic nu se mai poate întâmpla între ei. De acum înainte, între soţia magică a unui Inca mort de ani buni şi el, străinul care nu mai este nimic, nici măcar pentru foştii săi tovarăşi, există o distanţă prea mare şi prea multe drame.

Da, nu i-a mai rămas decât să-l asasineze pe Gonzalo.

Iar propria moarte ar fi o favoare a destinului!

*

Ceea ce aştepta el se petrece în cele din urmă, cu puţin înainte ca seara să coboare peste Cuzco.

O hărmălaie teribilă îl smulge din reveriile sale. Străduţa se umple de grohăituri infernale şi de ţipete. Gabriel se ridică. Genunchii îi trosnesc, iar pulpele i-au înţepenit. Apare un porc. Unul uriaş, cu păr la fel de negru ca noaptea! Un adevărat „vier” andaluz, cântărind cam 25 de kilograme şi arătând nişte colţi de mistreţ în stare să sfârtece burta unui cal.

Apoi, deodată, i se alătură şi alţii, vreo treizeci, alergând cu ritul în pământ şi guiţând de parcă le-ar fi tăiată beregata. Vierii se năpustesc şi se lovesc cu căpăţânile de zidurile *canchei,* în

timp ce scroafele cu burta grea îşi târăsc ugerul prin praf. În urma lor guiţă o duzină de godaci care ţâşnesc printre picioarele câtorva indieni stângaci, care încearcă ţipând să adune turma ce duhneşte.

Ţăranii cu tunicile murdare, de curând ridicaţi la rangul de porcari, se ostenesc în van cu ciomegele cu care nici nu îndrăznesc măcar să atingă fundul porcilor. Mai mult, sunt gata s-o ia la fugă dacă îi atacă un godac. O mulţime de locuitori ai cetăţii Cuzco s-au adunat, deoparte, păstrând o distanţă prudentă. Râzând, bărbaţi, femei şi copii privesc miraţi ciudata turmă.

Gabriel se repede în mijlocul străduţei, ţipând. Împarte câteva şuturi în fundurile rotofeie şi le blochează drumul cu un vier tânăr pe care l-a prins de urechi. Porcii, încremeniţi pe neaşteptate, par să se fi liniştit. Cu ritul ridicat şi ochii neobişnuit de atenţi, încetează să mai grohăie.

La fel de surprinşi, porcarii îl privesc neîncrezători pe intrus. Ca să-i liniştească, Gabriel îi salută în quechua. Dar când îi întreabă unde duc turma, i se răspunde mai întâi prin tăcere. Îşi dă seama că îi miră accentul şi înfăţişarea sa, faţa de pe care nămolul uscat se dezlipeşte şi sucul verde de coca prelingându-i-se pe la colţurile gurii. În cele din urmă, un bărbat ridică mâna şi arată spre casa lui Gonzalo:

— La străinul ăla. Sunt animalele lui. Le-a adus tocmai de la Cajamarca, numai ca să le mănânce!

Glasul bărbatului exprimă neîncredere şi respect totodată, într-o clipă, Gabriel înţelege că în sfârşit îi surâde norocul.

— O să vă ajut, spune el. Ştiu cum se potolesc dobitoacele astea.

*

Totuşi, trebuie să se lupte ceva timp înainte ca toată turma să treacă prin poarta îngustă şi trapezoidală a *canchei.*

Harababura reîncepe şi mai vârtos, căci tinerii servitori incaşi fug din faţa animalelor întărâtate, ce aleargă de la un capăt la celălalt al curţii interioare, răsturnând şi spărgând câteva urcioare mari, speriind caii pe care spaniolii îi ţesălau.

Casa lui Gonzalo nu s-a schimbat deloc în cei doi ani de când Gabriel nu a mai văzut-o. Are acum uşi solide, tâmplărie spaniolă şi în mijlocul curţii s-a ridicat un pălimar de care sunt legaţi caii. Gabriel nu se mai sinchiseşte de porci şi se îndreaptă spre mijlocul curţii interioare. Nu trece mult şi, din cealaltă curte,

aude râsete şi strigăte, recunoscând vocea detestată.

Însoţit de doi dintre favoriţii săi, Gonzalo îşi face apariţia într-o cămaşă cu jabou, pantaloni de catifea şi cizme strălucitoare. Nu se sinchisesc de Gabriel, care pare un incaş oarecare şi fac haz de tărăboi. Unul dintre ei prinde o servitoare tânără şi o ţine cu forţa, conducând-o înaintea celui mai agresiv dintre godaci. Înainte ca porcul să atace, Gabriel îşi flutură măciuca în formă de stea şi printr-o lovitură puternică în braţul idiotului, îl obligă să dea drumul fetei.

— Pe toţi dracii! Puţin ar fi lipsit ca maimuţa asta să-mi rupă mâna, spune printre dinţi tânărul înfumurat.

Furioşi, Gonzalo şi camaradul său sunt gata să-l lovească, dar înţepenesc atunci când îşi scoate boneta şi îşi dezvăluie chipul. Gabriel îşi freacă obrajii cu dosul palmei ca să poată fi şi mai uşor recunoscut.

Cel dintâi care îşi recapătă stăpânirea de sine şi sarcasmul este Gonzalo:

— Ce surpriză! Prieteni, vi-l prezint pe don Gabriel Montelucar y Flores care ne-a fost adus o dată cu porcii. Iată, dragule, ţi-ai găsit în sfârşit un loc pe măsură!

Cei aflaţi în preajma lui şi-au scos deja săbiile din teacă, dar Gabriel nu-i ia în seamă.

— Se spunea că ai fi dispărut, ai fugit sau poate ai murit, rosteşte Gonzalo amuzat. Dar nu, iată-te viu şi, după cât se pare, împuţit! Să înţeleg, aşadar, că dragul meu frate Francisco s-a descotorosit de tine în cele din urmă?

Gabriel îi priveşte cu ură. Gonzalo şi ai săi se dau doi paşi îndărăt.

— Infernul îşi deschide porţile pentru tine, Gonzalo, scrâşneşte Gabriel agitându-şi măciuca. A venit vremea să-ţi ocupi locul ce ţi-a fost rezervat!

— Stai puţin, doar nu crezi că mă sperii cu unealta aia! pufneşte Gonzalo.

— Gonzalo, chiar cu unealta asta am să-ţi zdrobesc fuduliile! Ghinionul tău, dar nu mă număr printre cei care lasă pe seama lui Dumnezeu pedepsirea celor de teapa ta. O să-mi facă mare plăcere să mă achit eu de sarcina asta.

Preţ de o clipă, de teamă, însoţitorii lui Gonzalo îşi muşcau buzele. Chiar atunci Gabriel se repede spre ei. Săbiile se ciocnesc. Le îndepărtează cu o mişcare puternică a braţului. Bronzul măciucii se ciocneşte zgomotos de lamele săbiilor.

Gonzalo se retrage dintr-un salt şi scoate un pumnal din cizmă. Printr-un gest scurt încearcă să lovească braţul lui Gabriel. Loveşte în gol şi se dezechilibrează din cauza mişcării prea bruşte. Ghemuindu-se pentru a scăpa de săbiile celorlalţi doi, Gabriel îl loveşte puternic în coapsă.

Gonzalo se prăbuşeşte în mijlocul curţii, urlând de durere. Gabriel vrea să-l atace cu şi mai multă forţă, dar *unku*-ul său este sfâşiat de vârful unei săbii care îi zgârie coastele. Se rostogoleşte pe pământ, iar cei doi spanioli biciuiesc doar aerul. Se apără cu măciuca însă, din păcate, mânerul, retezat cu brutalitate de tăişul spadelor, slăbeşte cu repeziciune.

Într-o secundă, îşi aminteşte teribila neputinţă văzută de atâtea ori la războinicii incaşi, În timp ce spada lui le sfărâma armele. În curând, asemenea lor, nu va mai avea decât trupul ca să se apere. Atunci îi vine o idee.

Îşi roteşte cu putere măciuca, asemenea unei pietre de praştie şi, cu un strigăt de mânie, o azvârle în chipul aflat cel mai aproape. Spaniolul nu mai are timp să se ferească. Arma de bronz i se înfige în obraz, zdrobindu-i oasele cu un zgomot sec, în timp ce se prăbuşeşte, deja inconştient. Gabriel, profitând de spaima celuilalt spaniol, plonjează, prinde unul dintre purceii speriaţi şi îl ridică deasupra sa în chip de scut neobişnuit chiar în momentul în care atacatorul său fandează ca să-l spintece cu sabia care pătrunde cu uşurinţă în animal atât de puternic, încât rămâne înfiptă în el. Gabriel se răsuceşte şi, cu toată puterea, aruncă purcelul spre celălalt capăt al curţii. Din izbitură, sabia spintecă măruntaiele sărmanului animal care agonizează grohăind, în timp ce Gabriel îşi îndepărtează rivalul dezarmat cu o lovitură de picior în pântece.

Două salturi îi sunt de ajuns pentru a ajunge la Gonzalo. Se năpusteşte asupra acestuia cu o energie de nebun şi îl strânge de gât, bombănind:

— S-a isprăvit, Gonzalo! Gata, lumea nu mai are nevoie de tine!

Hipnotizat de privirea sufocată a lui Gonzalo, nu aude nici strigătele şi nici izbiturile cizmelor din spatele său, iar când vârful ascuţit al unei tălpi îi intră în coaste, surpriza îi taie răsuflarea, ca şi durerea.

Îi dă drumul lui Gonzalo şi se prăbuşeşte pe picioarele acestuia. Nu apucă să se ridice, că o lovitură în tâmplă aproape că-l omoară. Este înşfăcat. Orbit, cu capul bubuindu-i, renunţă la

luptă. Abia dacă îşi dă seama că mâinile îi sunt legate la spate. Zvâcneşte frustrat şi mânios, pentru o ultimă dată. Îşi adună bruma de puteri şi pare că vrea să se ridice, înainte de a cădea iar lat.

Şi chiar asta se întâmplă: ceafa îi explodează şi totul este acoperit de întuneric.

*

Bezna se înroşeşte, devine lichidă şi neclară transformându-se apoi într-o durere luminoasă. Tot corpul îi tremură de parcă cineva l-ar lovi din creştet până în tălpi. Gabriel îşi dă seama mirat că mâinile îl ascultă şi se mişcă. Îşi trece degetele peste faţă şi le simte îngălate de sângele cald.

Deschide ochii. În timp ce se dezmeticeşte, înţelege.

Se află, culcat pe jos, într-o încăpere cu pământ. O recunoaşte: acolo a locuit mai demult, înainte să plece din Cuzco la ordinul lui don Francisco.

Năuc, se ridică în capul oaselor.

Grijuliu, un bărbat înalt şi rotund ca o bute fixează, cu lovituri de ciocan în jurul gleznei drepte a lui Gabriel, cătuşa unui lanţ prins în perete. Gesturile sale sunt neaşteptat de precise, în ciuda staturii. Gabriel observă că ochii negri nu exprimă nici cruzime, nici plăcere, în timp ce îşi face treaba, cel mult plictiseală. În jurul lui sunt patru bărbaţi care îl măsoară cu o privire chiorâşă şi rece.

— Cum te cheamă? îl întreabă Gabriel.

— Enrique Hermosa, don Gabriel, dar prietenii îmi spun Kike.

— Fă-ţi treaba, Kike şi nu te îngriji de altceva!

Oftând, Kike îşi continuă lucrul, iar Gabriel strânge din dinţi, încearcă să se concentreze asupra nou-veniţilor ale căror feţe îi sunt necunoscute. Noi sunt şi hainele lor groase din piele pe care a fost înscris blazonul familiei Pizarro: pin şi meri şi doi urşi ce merg pe ardezie. Tot noi sunt şi halebardele cu tăişul încrucişat, pe care le poartă neglijent pe umăr. Şi, fără să fie cu adevărat mirat, îi vede cum se dau în lături pentru a face loc unui bărbat înalt, cu o barbă bine îngrijită şi cu un guler de dantelă impecabil scrobit: Hernando Pizarro.

— Sunt gata într-o clipă, Monseniore, spune bărbatul vânjos.

Mai dă o lovitură de ciocan într-o verigă a lanţului care scăpase exact cât trebuie ca să rănească glezna lui Gabriel, făcându-l să geamă. Temnicerul izbucneşte într-un râs stânjenit:

— Don Hernando, cu lanţul ăsta la picior nu o să prea aibă

chef de dans!

— Prea bine, Enrique, zice vesel Hernando. O să-i oferim Domnului Montelucar y Flores un bal aşa cum ştim noi.

În timp ce bărbatul vânjos se ridică gâfâind, Gabriel strânge din dinţi ca să se poată ţine pe picioare fără să arate ceva din ameţeala care îl îngreţoşează. Piciorul îl doare şi abia se sprijină pe el.

Hernando clatină din cap:

— Don Gabriel, timpul nu te-a schimbat prea mult. Te-am lăsat gata să vomiţi şi trei luni mai târziu te regăsesc tot aşa! Deşi, după ţinuta ta, situaţia nu mai e chiar aceeaşi. Iată-te şi mai jos, mai aproape de groapa cu bălegar!

Gabriel scuipă salivă roşie.

— Prea bine, spune Hernando. Iată cum se explică mirosul ce domneşte aici de când ai sosit!

Unul dintre bărbaţii cu haină de piele pare că vrea să facă un pas înainte, dar Hernando îl opreşte ridicând mâna:

— De data asta, Montelucar, nu mai poţi conta pe don Francisco să te scape. De acum înainte eu sunt stăpân aici. Fratele meu, guvernatorul, a fost aşa de fericit să mă vadă întors din Spania că m-a numit, cu tot protocolul, viceguvernator. Şi, din fericire, i s-au deschis în sfârşit ochii în ceea ce te priveşte. A aflat cum ai abandonat misiunea pe care ţi-o încredinţase!

— Mare bine ţi-a mai făcut! scrâşneşte Gabriel, cu spatele sprijinit de zid. Oricât de mare ar fi titlul, tot nu poate să ascundă mediocritatea celui care îl poartă. Rahat eşti, rahat rămâi, don Hernando!

Don Hernando îl loveşte cu mâna lui înmănuşată şi îi sparge buza lui Gabriel, care se prăbuşeşte în patru labe.

— Nu mai eşti în stare acum s-o faci pe deşteptul, câine râios! îi şuieră Hernando. Aş putea să te zdrobesc ca pe un rahat ce eşti. Aş putea să te las în mâinile lui Gonzalo care nu visează decât să-ţi scoată maţele cu lingura! Dar ţi-aş face o onoare prea mare. La Toledo mi s-a explicat cu luare-aminte că procesele sunt la mare cinste. Ei bine, am să-ţi fac unul! Cu tot tipicul. Astfel va afla toată Spania de ce am spânzurat scursura de bastard al lui Montelucar y Flores. Şi, amice, toată Spania îşi va aminti de numele primului trădător al Coroanei din Peru!

Pe buzele însângerate ale lui Gabriel apare un rânjet straniu:

— O să trebuiască să te grăbeşti cu procesul ăsta, Hernando! Scumpii tăi fraţi i-au tratat aşa de bine pe Manco şi pe ai săi,

încât incaşii sunt ca nişte fiare însetate de sânge. În văile din nordul cetăţii Cuzco, Manco şi generalii săi au strâns zeci de mii de războinici. I-am văzut cu ochii mei. Sunt peste o sută de mii! Mâine-poimâine vor fi de două ori mai mulţi şi vor ajunge aici…

Vorbele sale au efectul scontat asupra bărbaţilor care îl înconjoară pe Hernando. Se uită unii la alţii severi şi încruntaţi. Râsul lui Hernando se vrea dispreţuitor:

— Asta da veste! Caraghioşii ăştia se înşeală dacă îşi închipuie că vor recuceri oraşul cu pietrele şi cu cioturile lor de lemn, căci vor fi ciopârţiţi ca şi până acum. Don Gabriel, în locul tău nu aş face o confuzie aşa de mare. Şi nu sălbaticii, ci mai degrabă rugăciunile te vor salva de ceea ce ţi-am pregătit!

2.

Cuzco, 3 mai 1536.

Nu s-au milostivit să-i dea o saltea. Într-un colţ al celulei, temnicerul a lăsat un urcior cu apă şi trei ştiuleţi de porumb fiert. După două zile, abia dacă s-a atins de ele. Când bărbatul gras vine să vadă dacă mai trăieşte, cu greu deschide pleoapele.

— Don Gabriel?

— Aici sunt, Kike. Mă rog, ce a mai rămas din mine…

— Îmi pare rău pentru…

Kike mimează lovitura de ciocan care a alunecat şi a lovit glezna lui Gabriel. Acesta ridică indiferent mâna şi izbucneşte într-un râs ce seamănă cu o tuse care pare că îi frânge gâtul.

— Te credeam mai îndemânatic. Deci, n-ai făcut-o intenţionat?

— Nu, don Gabriel, pe cuvânt! Ba chiar am încălcat ordinele lui don Hernando şi v-am lăsat…

Temnicerul îi arată cu mâna *chupsa.* Gabriel, ca să uite de durerea din muşchi, a mestecat toate frunzele de coca aflate în singurul său bagaj. Şi, într-adevăr, atâta a mestecat, încât pasta fadă a frunzelor s-a transformat într-un guguloi cât un ou.

— Mulţumesc, Kike, rosteşte el calm. Fii bun şi lasă-mă acum!

Bărbatul vânjos îi dă să bea ridicându-i capul. Gabriel îi simte mirosul de sudoare acră, dar, curios, deşi atât de slăbit, această prezenţă umană apropiată i se pare aşa de miraculoasă, încât i se umplu ochii de lacrimi.

Rămâne singur.

Oboseala s-a mai atenuat, înlocuită de o greaţă de care nu scapă nici când se întinde pe pământul ce ţine loc de pardoseală. Accesele subite de febră îl lasă clănţănind şi chircit lângă perete, cu degetele încleştate pe lanţ, ca şi cum acesta l-ar putea împiedica să-şi piardă cunoştinţa.

Se teme să adoarmă. Totuşi, de fiecare dată când îl ia somnul se prăbuşeşte ca un bolovan, pradă unui delir straniu. Se succed imagini bizar de veridice, tot atât de palpabile ca în realitate, încât se îndoieşte că visează.

Distinge clar picioarele calului său, adânc înfundate în crusta de sare a unui deşert al cărui nume nu şi-l reaminteşte şi care este mai alb decât un cearşaf. Apa îi gâlgâie printre copite şi picioarele zdrobite. Ochii mari îl fixează, implorându-l. Se vede pe sine însuşi, rămas multă vreme nemişcat, cu braţele în jurul grumazului animalului, în timp ce soarele îl topeşte. Apoi împlântă brusc pumnalul în gâtul calului.

Şiroaie de sânge, mai multe decât ar putea proveni de la un animal, se revarsă fără ca soarele să le poată coagula. Sângele clocoteşte şi pare că vrea să inunde totul.

Acum soarele este enorm. Aşa de nesfârşit, că lasă impresia de a se fi instalat pe linia orizontului şi că nu mai există nici o umbră. Vrea să se ferească intrând în trupul calului său. Dar, când despică burta calului, aşa cum ai despica un fruct, Gabriel se transformă într-un animal, un fel de fiară în stare să sară şi să scape din acel loc al morţii.

De fiecare dată când face un salt miraculos, se umple de o imensă bucurie copilărească. Umbra siluetei sale de felină puternică şi fabuloasă se strecoară printre sinuozităţile câmpurilor şi praful drumurilor. Îndepărtează cu coastele acoperite de o blană scurtă şi deasă frunzişul celor mai înalţi copaci. Ghearele pe care şi le înfige ca să se sprijine sunt tandru primite de stânci.

Drumul îl poartă deasupra imensităţii albastre a lacului Titicaca. Acolo, răsturnat într-o rână, ascultă lecţia Stăpânului Pietrelor. Îl vede jucându-se cu o piatră de praştie pe care o aruncă în înaltul cerului. Uimit, Gabriel vede piatra plutind, ca şi cum ar fi la fel de uşoară ca o pană. Stăpânul Pietrelor îi zâmbeşte. Un zâmbet afectuos şi trist, în care Gabriel descoperă o dorinţă fără ca vreun cuvânt să fi fost rostit.

Atunci aude râsul cuiva.

Anamaya îşi face apariţia îmbrăcată în alb şi îmbrăţişând o statuie de aur, o statuie la fel de vie ca un om. Întinde mâna spre el şi îl strigă:

— Gabriel!

O chemare duioasă şi melodioasă, căreia nu-i poate rezista. I se alătură în ciuda înfăţişării lui de fiară feroce.

Când se lungeşte lângă ea, îşi dă seama că bărbatul de aur nu mai este acolo. Dar Anamaya este goală, pe cât de frumoasă, pe atât de fragilă. Pe cât de plină de dorinţă, pe atât de dornică să se dăruiască. Nu arată nicicum teamă. Îi îmbrăţişează grumazul

de fiară, îi sărută botul şi maxilarul ce ar putea să o sfâşie. Atunci când îşi pune labele pe ea, Anamaya nu-i simte ghearele.

O vreme nu simte decât fericire şi linişte, dar apoi, Gabriel îl zăreşte peste umărul lui Anamaya pe bărbatul de aur care îi supraveghează din umbră. Străluceşte ca o stea în noapte.

I se adresează lui Anamaya fără să-şi mişte buzele. Aceasta îl abandonează pe Gabriel fără să ezite. Nu se întoarce, nu aude răgetul răguşit, strigătul de fiară furioasă şi rănită de moarte, ce face să răsune munţii.

Violenţa propriului geamăt îi sfâşie gâtul şi atunci deschide ochii.

Zdrenţele îmbibate de sudoare i s-au lipit de piept. Gura îi este plină de o salivă acră. Durerea care îi sfredeleşte craniul de când a fost lovit cu cizmele în curtea lui Gonzalo reîncepe mai abitir.

Buimac, după o clipă nu mai ştie dacă a visat ori dacă a înnebunit. Dacă ar avea putere, s-ar ruga la Dumnezeu să doarmă cu adevărat până la sfârşitul vremii.

*

Îl trezeşte de-a binelea frigul zorilor, adus de un vânt puternic. Prin lucarna îngustă, deschisă spre încăpere, pătrunde un ger ce anunţă iama.

În lumina slabă, Gabriel descoperă cât de înfiorător arată. Tunica, respingător de murdară, îi este ruptă. Abia dacă îl mai acoperă. Îl doare tot corpul, din creştet până în tălpi. Îşi pipăie cu vârful degetelor faţa încă umflată de lovituri. Sub cătuşa lanţului, glezna este carne vie. Greaţa s-a mai potolit, însă capul continuă să-i bubuie, de parcă inima i-ar bate cu putere ca o tobă.

Îşi umezeşte cu grijă buzele uscate cu apa din urcior şi îşi potoleşte în sfârşit setea. Ştiuleţii de porumb aduşi de temnicer cu două zile înainte s-au uscat. Dar foamea care îl chinuie este prea mare ca să nu-i devoreze.

Abia atunci îşi dă seama că bubuiturile auzite mai înainte nu răsună în creierul său smintit sau în corpul rănit. Sunt bubuituri de tobă adevărate, din ce în ce mai puternice şi mai apropiate.

Îşi vine în fire, ciuleşte urechea şi prinde cu mâna lanţul ca să ajungă la lucarnă chiar în clipa în care, de jur împrejurul temniţei sale, izbucnesc primele strigăte ale spaniolilor:

— Incaşii! Incaşii!

Lucarna îngustă îl împiedică să vadă. La început, nu zăreşte nimic. Acum strigătele înnebunite vin de peste tot din penumbra deasă ce mai acoperă încă oraşul.

— Incaşii! Incaşii!

Dar atenţia îi este atrasă către dealurile dinspre răsărit, care domină oraşul de unde se aude o hărmălaie grozavă de trâmbiţe-scoică, urlete şi strigăte. Ceea ce zăreşte îl îngheaţă mai tare decât vântul rece care îi biciuieşte faţa.

Ai fi zis că sunt garduri vii sau arbuşti clătinaţi de vijelie, dar, din masa deasă, apar braţe, lănci, stindarde. Pe cerul lăptos se profilează mii de siluete!

Cetatea Cuzco este înconjurată de o imensă armată, ce acoperă vârful dealurilor asemenea unui şarpe monstruos. Pe timpul nopţii vântul a îndepărtat verdeaţa de pe terasele înalte, înlocuind-o cu această mulţime pestriţă care acum urlă din răsputeri.

Se înteţesc bătăile tobelor şi sunetul grav al trâmbiţelor-scoică. Panica îi scoate pe spanioli pe străzi.

Gabriel, după ce i-a trecut primul frison de spaimă, nu poate decât să admire acel spectacol extraordinar. Anamaya şi Manco şi-au pus în aplicare planul! Inima i se încălzeşte de plăcerea răzbunării. Uită de ameninţările îndreptate împotriva sa şi a celor câteva sute de spanioli.

Într-adevăr, ce mai contează de acum înainte pentru el dacă piere într-un masacru! Mai bine să moară de mâna războinicilor conduşi de Anamaya decât sub loviturile nedrepte ale lui Hernando şi Gonzalo!

Rămâne ore întregi în faţa lucarnei. În fiecare moment, se aşteaptă la atacul ce nu poate să mai întârzie. Este sigur că va fi în forţă şi foarte violent.

Surprinzător, la amiază, imensa armată incasă încă nu atacase oraşul.

Rândurile soldaţilor s-au îngroşat într-atât, încât nu se mai discern culorile vii ale tunicilor care par să alcătuiască o singură masă compactă şi întunecată. Vacarmul asurzitor nu a încetat. Pe de altă parte, Gabriel nu mai aude strigăte în jurul temniţei sale, nu mai sesizează nici o mişcare. Cuzco pare abandonat.

De aceea se crispează, cu lanţul în mâini, când aude cum este tras zăvorul de la uşa temniţei.

Este temnicerul burduhos care îşi face apariţia cu o ploscă pântecoasă într-o mână şi cu o *manta* ce conţine nişte plăcinte de mălai şi cartofi fierţi în cealaltă.

— Kike!

— Don Gabriel, nu mă întâmpinaţi aşa de amabil, nu merit

recunoştinţa voastră!

— Bunul meu Kike, l-aş primi cu drag şi pe dracul în persoană. Niciodată nu mi-am dat seama în ce măsură chipul celorlalţi ne confirmă propria existenţă.

— Nu-mi ţineţi mie discursuri filosofice, don Gabriel! Nu înţeleg nimic în asemenea momente. Şi, de altfel, nici în altă împrejurare.

Abia atunci Gabriel observă spaima ce se lăţeşte pe faţa bărbatului. Kike examinează fiecare cotlon al încăperii, ca şi cum aici s-ar putea ascunde o armată de incaşi. Aruncă plosca şi *manta* la picioarele lui Gabriel.

— O vreme va trebui să vă mulţumiţi cu atât! bombăne el. Îmi pare râu, dar asta-i tot ce am găsit.

— Hei, trebuie să fiu judecat, nu lăsat să mor de foame! protestează Gabriel.

Râsul bărbatului nu este vesel.

— Aţi auzit, la fel ca şi noi. Sălbaticii sunt aici. Ar trebui să fiţi bucuros că m-am gândit la domnia voastră înainte s-o şterg!

— Fugiţi? Spaniolii părăsesc oraşul?

— Ba bine că nu! Nu mai fuge nimeni, e deja prea târziu. Însă eu ştiu o gaură pe unde pot să dispar, înainte să fiu tocat de incaşi!

Temnicerul se apropie de lucarnă şi aruncă o privire spre dealuri:

— Ce se vede de aici e o nimica toată. Sunt peste tot. Câmpia din sud este plină. Au prins deja doi călăreţi care au încercat să treacă. Cailor le-au tăiat picioarele, iar călăreţilor, capetele.

„Aşadar, orgoliul şi dispreţul arătate faţă de incaşi s-au întors împotriva lui Hernando”, gândeşte Gabriel.

— E ciudat că nu au atacat până acum, oftează bărbatul vânjos întorcându-se de la lucarnă. Au ei ceva în cap, părerea mea. Ar fi mai bine să nu te afli în calea lor atunci când vor trece la fapte.

— Kike, mi se întâmplă un lucru ciudat.

— Şi ce anume?

— Nu mai vreau aşa de mult să mor.

Temnicerul îl priveşte cu o nesfârşită mirare:

— Şi ce pot să fac eu? V-am dat tot ceea ce aveam. Nu vă faceţi griji, mai e ceva până vor cădea peste noi! Şi atunci, cred că nu foamea vă va chinui cel mai tare.

— Atunci, Kike, îţi mulţumesc.

Calmul şi resemnarea lui Gabriel îl surprind încă o dată pe bărbatul vânjos, care îşi rotunjeşte ochii mici şi negri.

— Nu-mi mai mulţumiţi atâta, mă face să mă simt mai prost decât dacă m-aţi înjura. Luaţi!

Scoate din buzunarele adânci ale hainei sale jegoase un pachet pe care îl pune în mâna lui Gabriel.

Este o felie groasă de şuncă cu şorici de porc. Gabriel salivează simţind grăsimea pe degete. Se îndreaptă spre temnicer, care se trage îndărăt spre uşă şi îi întoarce spatele.

— Iar vreţi să-mi mulţumiţi, bombăne el.

— Pur şi simplu, am să mă rog să trăieşti.

Spatele bărbatului nu se clinteşte.

— Don Gabriel, mi s-a spus că nu credeţi nici în Dumnezeu.

— Cred îndeajuns ca să mă rog pentru tine, prietene!

Odată închisă uşa, Gabriel a rămas singur şi plin de uimire. Chiar dacă teama îi cuprinde mădularele, păstrează felia de şuncă în mâini şi şopteşte ceva mişcându-şi buzele.

Poate că este o rugăciune.

3.

Cuzco, 6 mai 1536.

Temnicerul s-a înşelat.

Războinicii incaşi nu atacă. Nici azi, nici mâine, nici poimâine.

Rămân grupaţi în văi şi pe vârfurile dealurilor. Din zori şi până seara numărul lor sporeşte, de la o zi la alta, ocupând toată lărgimea câmpiei din partea de sud a oraşului. Noaptea, se aprind mii de focuri desenând un cordon halucinant în jurul centrului incaş, ca şi cum ar fi încinsă cu o diademă de jăratic. Cu toate acestea, nu se mai aud strigătele, urletele şi bubuitul tobelor. Iar tăcerea, aşteptarea aceasta apasă greu asupra spaniolilor încât, din când în când, Gabriel aude zbieretele celor care nu mai pot suporta ameninţarea.

El însuşi simte, după două zile în care situaţia nu s-a schimbat, cum îl cuprinde nerăbdarea de a lupta. Cel puţin, aşteptarea şi izolarea ce i-au fost impuse îi permit să-şi vină în puteri şi să-şi calmeze durerile, în ciuda mâncării puţine pe care şi-o porţionează în fiecare zi.

Îşi impune să nu doarmă decât puţin, de teamă ca zbirii lui Gonzalo să nu profite de aceste momente de agitaţie şi să vină pe furiş să-l înjunghie. Îşi alungă plictiseala şi îşi face o armă din ce are la îndemână. Sparge cu grijă urciorul de apă uitat de temnicer pentru a obţine un ciob lung şi gros. Cu un gest maşinal, îi pileşte ore în şir tăişul de pereţii de piatră. Dar mişcarea aceasta îi goleşte mintea şi nu se poate abţine să nu se gândească la Anamaya.

Nu mai are visele acelea sfâşietoare şi nebuneşti, dar nu a uitat nici chipul, nici parfumul atât de aparte pe care îl are pielea lui Anamaya. Ca un cântec, i se răsuceşte în minte ecoul râsului sau al plăcerii ei. Din când în când, închide ochii palpând tăişul tot mai ascuţit al ciobului de ceramică. Îşi închipuie că iar mângâie uşor cu buricele degetelor ceafa şi şoldurile iubitei sale de neatins.

O, ce fericiţi ar fi fost acum dacă ea l-ar fi urmat până la lacul Titicaca şi ar fi scăpat din acest haos!

Vai, e de ajuns să deschidă ochii pentru a se convinge de zădărnicia speranţelor sale şi de realitatea care îl înconjoară, lanţul ce îi răneşte piciorul, salteaua putredă şi această rază de lumină rece şi indiferentă ce străbate zidul gros al închisorii, asemenea unui pumnal.

Anamaya este în munţi, departe. Ea întruchipează speranţa vie a unui popor din care el, Gabriel Montelucar y Flores, străinul venit de departe ca să le răpească liniştea şi destinul, nu va face niciodată parte. De asta depinde însăşi supravieţuirea lor: incaşii trebuie să cucerească cetatea Cuzco, să redevină stăpâni puternici şi să-i zdrobească pe toţi spaniolii, până la ultimul! Pe el, ca şi pe ceilalţi. În curând, pentru ea, el nu va mai fi decât o amintire pe care Manco şi influentul preot Villa Oma se vor strădui să i-o şteargă din minte.

Cum de a putut să creadă, fie şi pentru o clipa, că se poate întâmplă şi altfel, că ar putea-o ţine de mână ca pe o femeie obişnuită şi că, alături de ea, ar putea să se îndrepte către fericire?

Dacă există Dumnezeu, îl va pedepsi pentru orbirea lui… Iar dacă nu există, plăteşte pur şi simplu pentru naivitatea sa.

Ah! Îşi zgârie pielea până la sânge, ca să se împiedice să se piardă în vârtejul întrebărilor.

Deodată, ciobul de ceramică pe care îl pileşte de două zile îi pare cel mai grotesc lucru pe care l-a făcut. Uitarea desăvârşită căreia l-au abandonat este şi mai rea decât moartea! La ce-i mai trebuie o armă? Cei din neamul Pizarro nu se vor obosi să-l înjunghie. Le este de ajuns să-l uite, să-l lase să sufere de foame şi de sete, să-l abandoneze furiei războinicilor incaşi, asta-i.

Atunci izbeşte mânios de perete ciobul de ceramică care se sparge şi redevine pulbere.

Gabriel, stupefiat de propriul gest, se face ghem şi se înfăşoară în lanţ ca într-un căpăstru încercând să adoarmă, ca şi cum aşa ar pătrunde în neant.

*

Îl trezeşte un zgomot uşor. Un fâşâit pe care îl recunoaşte. Cineva tocmai încearcă să tragă încetişor buşteanul proptit în uşa celulei sale.

Instinctiv, se ridică sprijinindu-se în coate. Pe tăcute, prinde lanţul şi îl strânge în pumn ca pe un bici. Resemnarea lui a dispărut în somn. Dorinţa de a se lupta i se răspândeşte în trup. Mândria îi cere să se apere cu atâta putere cât să-şi ucidă

agresorii!

Este aşa de întuneric, încât nu poate vedea uşa deschizându-se, dar simte o adiere. Şi e cu neputinţă de bănuit câţi sunt. Se lipeşte se perete cât mai discret cu putinţă şi stă ghemuit. Îşi impune să respire încet şi să respingă ideea că i-a sunat ceasul.

Deodată începu să scârţâie oblonul ce protejează un felinar. Lumina unei lumânări se proiectează pe pereţi şi apoi asupra sa. Când ajunge în dreptul lui, felinarul se clatină de un frison.

— Gabriel!

Înainte să distingă sutana de aba, recunoaşte vocea, deşi este şoptită şi voalată.

— Gabriel, nu te teme, sunt doar eu!

— Bartolomeu! Frate Bartolomeu!

— Da, prietene, şopteşte Bartolomeu, iar zâmbetul îi transpare şi în glas.

Ca şi cum ar vrea să îndepărteze orice îndoială, călugărul strecoară în raza slabă de lumină mâna cu inelarul şi degetul mare lipite în mod bizar.

— Pe cinstea mea, eşti ultima persoană pe care mă gândeam să o văd aici! strigă Gabriel.

— De aceea, am avut grijă să-mi luminez chipul înainte să te repezi la mine…

— Bine gândit! râde Gabriel dând drumul lanţului.

Şi cum călugărul se apropie să-l îmbrăţişeze fratern, îl îndepărtează printr-o mişcare:

— Te-aş îmbrăţişa cu drag, însă cred că e mai bine să mă abţin!

Bartolomeu, ridicând încet lampa, îl priveşte din creştet până în tălpi:

— Bietul meu prieten! În ce hal te-au adus!

— Cred că put de la douăzeci de leghe.

— Ia felinarul şi luminează-mi drumul! Şopteşte Bartolomeu. Afară am tot ce trebuie pentru a te face din nou om.

O clipă mai târziu, revine cu un coş mare în braţe.

— Aici ai cât să mănânci pe săturate, îi spune lăsând povara la picioarele lui Gabriel. Şi apă să-ţi ajungă să te speli şi să bei. De asemenea, câteva unguente pentru rănile şi cucuiele tale.

— Destule ca să poţi sta pe ele…

— Că bine zici! Dar o să vorbim imediat şi despre asta. Mai întâi, mănâncă pe săturate!

Gabriel clatină din cap emoţionat:

— Ieri seară, mă resemnasem că am să mor singur ca un câine, fără să se preocupe cineva să împiedice viermii să-mi cureţe cadavrul. Credeam că ultimul om pe care l-am văzut pe lumea asta este temnicerul burtos – de altfel, un om bun, departe însă de Erasm şi de Socrate. Dar iată-ne împreună şi mă simt în stare să scot lanţul acesta din zid doar cu mâinile goale!

— Gabriel, Dumnezeu ştie să-şi arate bunătatea în felul Lui, chiar dacă tu preferi să te faci că nu o vezi, râde Bartolomeu întinzându-i un burduf plin. Cred că ar fi bine pentru amândoi dacă ai începe să te speli puţin. Din păcate, mă îngrijesc aşa de puţin de haine, încât nici nu mi-a trecut prin cap să-ţi aduc ceva cu care să schimbi zdrenţele astea!

*

— Don Hernando a venit să mă vadă pentru a mă anunţa că te-ai întors şi că te-a arestat, îi explică Bartolomeu, în timp ce Gabriel muşcă sănătos dintr-un but de lama. „Părinte, mi-a spus cu cel mai mieros glas, bărbatul acesta nu merită decât moartea. Şi sunt sigur că va primi ce merită. Dar ştim că judecăţile pripite mâhnesc mila creştină. Aşa că o să-i facem un proces bastardului. De aceea, cu excepţia domniei voastre, nu văd pe nimeni care să fie capabil aici să se achite ireproşabil de această însărcinare…” Şi uite aşa am ajuns să-ţi fiu judecător.

Bartolomeu se întrerupe râzând uşor şi îi lasă timp lui Gabriel să-şi potolească setea, înainte de a adăuga:

— Don Hernando a revenit din Spania mai viclean ca niciodată. A ieşit cam şifonat la Toledo. Metodele fraţilor Pizarro i-au şocat mult pe curteni. Sfârşitul lui Atahualpa i-a impresionat chiar şi pe cei din anturajul reginei.

— Totuşi!

— O, dar nu s-a mers mai departe! A primit veşmântul lui Santiago, în loc să-l vedem zăcând în închisoarea unde ne-am întâlnit noi doi.

Amândoi zâmbesc când îşi aduc aminte.

— Am cerut să te interoghez imediat, continuă Bartolomeu. M-au făcut să-mi schimb părerea spunându-mi că trebuie să fii lăsat o vreme să te căieşti singur. Am înţeles că te aranjaseră!

— Şi, mai exact, de ce anume sunt acuzat?

— De tentativă de asasinat împotriva lui Gonzalo… Dar, înainte de asta, de trădare pentru că ai părăsit misiunea încredinţată de guvernator: să-l urmezi pe don Almagro în expediţia lui spre sud…

— Straşnică misiune! Consta mai ales în a asista la ororile pe care Almagro le lăsa în urma sa pe drum. Bartolomeu, nu îţi poţi imagina ce am văzut acolo! Curtea Spaniei a fost impresionată de sfârşitul lui Atahualpa? Şi-ar borî şi maţele dacă aş putea să-i arăt ce mi-au văzut ochii săptămâni de-a lungul. Nenorociţii care îl însoţeau pe Almagro violau femei şi ucideau, ca şi cum ei ar fi însemnat mai puţin decât un şobolan. Copiii, bătrânii, femeile, bolnavii... în ochii lor nici unul nu era demn de respect. I-am văzut chiar decapitând până şi morţii! Pe o distanţă de sute de leghe, n-a rămas un sat fără să fie ars, jefuit!

— Am auzit vorbindu-se despre asta.

— Eram acolo. Neputincios. Când am încercat să protestez, Almagro pur şi simplu şi-a îndreptat arbaleta spre mine. Imaginează-ţi ce înseamnă să fii zi de zi în mijlocul acelei suferinţe, fără să poţi să o înfrunţi ori să o alini. Imaginează-ţi ruşinea că asta înseamnă să fii un asasin, ca şi scursurile ce se răspândesc în acele ţinuturi, în goana lor nebună după aur!

— De ce spui asta? Tu n-ai făcut nimic rău.

— Nu am provocat suferinţă, dar nici nu am împiedicat-o, ceea ce este cam acelaşi lucru. De acum înainte, în ochii localnicilor acestei ţări, toţi spaniolii sunt la fel...

Gabriel arată furios spre lucarna pe unde se văd licăririle roşcate ale focurilor incaşilor:

— Pentru miile de războinici care ne înconjoară acolo nu mai există „străini” buni sau răi. Pentru ei merităm să fim omorâţi cu toţii. Iată rezultatul politicii lui Hernando, a lui Almagro şi a groaznicilor lor complici asemenea lui Gonzalo, cărora li se permite orice!

— Măcar îl laşi pe guvernator afară din înşiruirea asta, constată Bartolomeu cu un gest liniştitor.

Gabriel se ridică mârâind trist şi trage de lanţ ca să ajungă până la lucarnă, pentru a respira puţin aer rece.

— Don Francisco nu este o brută, concede el. Dar ştie foarte bine să închidă ochii atunci când este în folosul său. Şi asta se întâmplă adesea.

Spre răsărit, focurile incaşilor sunt atât de numeroase, încât lumina zorilor este abia perceptibilă. Ca în fiecare noapte, dealurile sunt pline de mii de vetre a căror strălucire se reflectă în zidurile cetăţii Cuzco. Ici-colo pot fi văzute umbre ce se mişcă.

— Cred că va fi uitat procesul tău, observă Bartolomeu care s-a apropiat. Gabriel, am să fac în aşa fel încât să fii eliberat. Am

să găsesc şi o unealtă să scapi de lanţ. În oraş domneşte confuzia, aşa că nu o să atrag atenţia.

— Îţi mulţumesc, frate Bartolomeu. Totuşi, nu-ţi face prea multe iluzii. Aici, înăuntru sau afară, de acum înainte suntem cu toţii în aceeaşi situaţie. A sosit momentul judecăţii noastre de pe urmă.

Preţ de o clipă rămân amândoi tăcuţi, fascinaţi de fluviul de flăcări ce parcă uneşte dealurile.

— Cred că sunt vreo două sute de mii, şopteşte deodată Bartolomeu. Mă întreb ce mai aşteaptă şi nu ne atacă.

— Să pierdem orice şansă ca să le facem faţă.

— Sau să crăpăm de foame! Hrana e din ce în ce mai puţină. A trebuit să fur ceea ce ţi-am adus în seara asta. Şi nu o să vezi prea curând un coş la fel de plin. Azi, un călăreţ pe nume Mejia a ţinut morţiş să-şi taie drum spre câmpie. A fost jupuit într-o clipită. Lui i-au tăiat capul şi calului său, tendoanele!

— Care-i strategia lui Hernando de apărare?

— Vrea să grupeze călăreţii în atac, să facă o breşă în acel zid de oameni şi să meargă după ajutoare.

— Câţi cai înseamnă asta?

— Vreo şaizeci de cai în tot oraşul.

— Ce prostie!

Bartolomeu îi aruncă o privire pătrunzătoare. Şi cum Gabriel nu mai spune nimic, îl întreabă:

— De ce?

— Oh, e de ajuns să te gândeşti! Dar Monseniorul Hernando e prea convins că are de-a face numai cu sălbatici ca să mai şi gândească. Îi cunosc puţin pe cei care sunt strategii incaşilor. Ştiu foarte bine cum luptăm şi care ne sunt slăbiciunile. Asta şi aşteaptă: un atac în grup. Iată unica noastră tactică militară până acum!

— Pentru că s-a dovedit mereu victorioasă.

— De data asta nu va mai fi. Incaşii îi vor lăsa pe călăreţii noştri să treacă, fără să caute cu adevărat să-i împiedice. Sau îi vor atrage într-o capcană. Ce se va întâmplă între timp? În Cuzco, vor rămâne două-trei sute de spanioli fără alte arme decât picioarele şi o spadă în faţa a o sută de mii de incaşi! Bartolomeu, lupta nu va dura nici o zi. În înfruntarea corp la corp, soldaţii lui Manco sunt de temut. Pietrele din praştii străpung şi cele mai bune armuri şi ne sfărâmă săbiile. Îţi repet: nu se va mai repeta miracolul de la Cajamarca.

— Şi care ar fi soluţia?

— Pacea! Manco să fie repus în drepturile sale regale şi să i se restituie aurul furat… Dar asta nu se va întâmplă şi oricum e prea târziu: incaşii nu vor accepta; de ce să facă pace cu noi, când ne pot zdrobi ca pe nişte muşte?

Bartolomeu aprobă clătinând din cap. Dar glasul îi este schimbat atunci când observă:

— Don Hernando a lăsat să se înţeleagă că ai fi spion de-al lui Manco şi că ai fi luat parte la fuga lui şi la organizarea acestui asediu…

— Şi că ascund o statuie mare de aur ca şi pe o anumită prinţesă incasă, care ne-a fost prezentată ca soţia acelui om de aur! încheie Gabriel fraza cu un râs trist.

— E adevărat că despre tine încep să circule zvonuri dintre cele mai stranii, oftează Bartolomeu. Dar, la urma urmei, văzându-te aici, deghizat în ţăran incaş… Fără să mai pun la socoteală atacul tău. Gonzalo este şchiop, într-un moment neprielnic şi pur şi simplu i-ai zdrobit capul unuia dintre cei mai buni prieteni ai săi. La ce bun atâta sălbăticie?

Deodată, apăru în atitudinea lui Bartolomeu acea distanţă, acea curiozitate rece pe care Gabriel a bănuit-o în trecut de cele mai sumbre intenţii.

— Începe oare interogatoriul judecătorului?

— Gabriel!

— Bartolomeu, în situaţia în care ne aflăm, pot să-ţi spun fără înconjur: cel mai mare regret al meu este că am ratat lovitura. Măciuca mea ar fi trebuit să se înfigă în creierul lui Gonzalo şi nu în cel al camaradului său. Pentru asta, da, vreau să fiu pedepsit!

— Prietene, mă tem că tot nu înţeleg de ce îi urăşti atât.

Gabriel ezită câteva secunde. Deasupra dealurilor, cerul devine din ce în ce mai luminos. Se pare că războinicii incaşi se agită mai mult ca de obicei.

— Acum un an şi mai bine, pe când eram departe, Gonzalo a vrut să o violeze pe Anamaya, rosteşte el cu glas înăbuşit. Ticăloşia asta a grăbit fuga lui Manco. Nici el, nici ea nu mai erau în siguranţă la Cuzco. Bineînţeles că Gonzalo nu a putut să se laude cu o aşa faptă grozavă şi tu n-ai avut cum să ştii.

— Dumnezeule!

— Din nefericire, Gonzalo l-a prins pe Manco şi l-a închis. Anamaya a reuşit să scape împreună cu piticul acela care îi este prieten. S-a ascuns în munţi ca să pregătească revolta. Scopul ei

era să-l elibereze pe Manco, supus aici celor mai rele umilinţe. Eu nu ştiam nimic. Am aflat numai că Manco era prizonierul nebunului de Gonzalo şi mi-am închipuit că şi Anamaya trebuia să fie în mâinile lui. Doar gândindu-mă la asta şi nu aveam linişte! Am părăsit imediat expediţia lui Almagro unde nu duceam de fel lipsă de orori…

— Înţeleg, înţeleg…

Bartolomeu îşi pune mâna pe umărul lui Gabriel; glasul i-a redevenit prietenos şi cald.

Gabriel se îndepărtează de lucarnă şi îi povesteşte pe scurt cum a vrut să traverseze ciudatul deşert de sare ca să ajungă mai repede la Cuzco, cum i-a murit calul pe drum şi cum doar Katari, „Stăpânul pietrelor”, l-a salvat.

— Parcă murisem şi pur şi simplu m-a trezit la viaţă.

— Katari… şopteşte Bartolomeu emoţionat. Întotdeauna am considerat că bărbatul acesta ar fi la noi un fel de sfânt. Are ceva ca o preştiinţă a misterelor noastre. El m-a învăţat primele cuvinte în quechua şi eu l-am învăţat primele cuvinte în spaniolă. Dar numai ce l-am privit şi mi-am dat seama că este un suflet pur, un suflet rar. Dacă va vrea Dumnezeu, îl voi revedea bucuros.

— Ah, m-am trezit în cel mai frumos loc de pe pământ! strigă Gabriel aproape fără să-l asculte pe călugăr. Un lac imens, aproape cât o mare, numit de localnici Titicaca. Munţii care îl înconjoară sunt mai înalţi decât îşi poate închipui cineva. Zăpada nu se topeşte, iar, uneori, vârfurile lor se reflectă în apa lacului ca într-o oglindă. Cu toate acestea, clima este blândă, asemenea celei din Cadiz! Localnicii sunt liniştiţi, drăguţi. Am visat să mă întorc şi să trăiesc acolo, împreună cu Anamaya. Să mă refugiez acolo cu ea…

Îşi întrerupe fraza. Deodată, îi revin în minte coşmarurile nebuneşti de mai devreme. Ar dori să poată să discute cu Bartolomeu despre asta, însă ceva îl reţine. Poate că îi este ruşine să mărturisească faptul că se visează un animal. Aşa că se mulţumeşte să îi explice cum a ajuns la Calea, în timp ce războinicii lui Manco mişunau în tot Imperiul celor Patru Zări.

— Acolo mi-a mărturisit că mă iubeşte, dar că ne era cu neputinţă să rămânem împreună, căci mai lipsea puţin până să înceapă războiul! Într-adevăr, Bartolomeu, mi-a mărturisit astfel, cu vorbe calde şi dulci îmbrăţişări, că pentru ea nu mai eram decât un străin ca şi ceilalţi şi că…

— Gabriel! Pentru numele lui Dumnezeu, Gabriel, priveşte...! Doamne, Dumnezeule!

Strigătul lui Bartolomeu îl împietreşte pe Gabriel. Sare până la lucarnă, zdrăngănindu-şi lanţul. Fără să-şi dea seama, scoate un strigat de stupefacţie.

În lumina tulbure a zorilor, flăcările par să fi coborât dealurile, ca şi cum fluviul de foc întreţinut de războinicii incaşi s-ar fi revărsat. Zgomotul sfâşietor al trâmbiţelor-scoică izbucneşte brusc, sfâşiind aerul, iar cerul este imediat acoperit de ţipete înfricoşătoare.

— Atacă, şopteşte Bartolomeu cu voce albă.

— Priveşte, priveşte cerul! spune Gabriel.

Un nor de săgeţi îşi ia zborul, aşa de aproape unele de altele şi aşa de multe, încât seamănă cu o perdea pe care cineva ar ridica-o de la pământ. Se înalţă cu putere, dar şi cu o stranie lentoare. De pe străduţele din apropiere se aud strigăte în spaniolă, în timp ce mii de săgeţi cad brusc şi cu toată viteza pe pământ. Instinctiv, Bartolomeu se trage îndărăt. Dar tirul este încă destul de departe ca să atingă *cancha* unde se află închisoarea. Gabriel nu mai aude urletele. Priveşte cum se prăbuşeşte cortina morţii, făcând să dispară acoperişurile. În ciuda vacarmului, zgomotul impactului este lung ca o plesnitură înăbuşită. Atunci se aude bubuitul tobelor care preiau ştafeta de la trâmbiţe.

— Trebuie să plec şi să mă alătur lui Hernando, îl anunţă Bartolomeu.

Gabriel îl opreşte, prinzându-l de braţ:

— Aşteaptă o clipă, e prea periculos, va începe altceva...

Abia termină de vorbit, că în apropierea lor se aude un bâzâit straniu care parcă încerca să-şi facă drum printre strigăte şi gemete de durere. Dar, deocamdată, nu se vede nimic.

— Pietre de praştie.

Da, după o ploaie de săgeţi urmează o furtună de pietre care nu vine dinspre dealuri, ci dinspre marea fortăreaţă Sacsayhuaman, care domină Cuzco, din apropierea locuinţelor şi străduţelor. Pietrele pătrund şi mai adânc decât săgeţile. Gabriel şi Bartolomeu aud răpăiala pe toate acoperişurile şi zidurile. Sunt tot mai multe, şuieră şi bubuie, uneori se ciocnesc în aer, într-atât tirul este susţinut. Şi asta durează şi durează. O nouă salvă de săgeţi se ridică şi se prăbuşeşte peste oraş, amestecându-se cu pietrele de praştie într-un potop ucigaş. Ai impresia că pur şi

simplu cerul se prăbuşeşte peste Cuzco, pentru a şterge orice urmă de viaţă, pentru a-l înghiţi dintr-o răzbunare ce nu se va opri decât o dată cu grămezile de cadavre.

— Trebuie să plec! strigă Bartolomeu.

— Atunci, protejează-te cu asta! îi strigă Gabriel, golind conţinutul coşului ca să-l pună pe capul călugărului. Asta o să te ferească un pic!

Însă în momentul în care Bartolomeu deschide uşa, încremeneşte.

— O, Doamne, şopteşte făcându-şi semnul crucii.

Deja, în vreo zece locuri, acoperişurile colibelor din Cuzco fumegă. Flăcările ţâşnesc ici-colo, ca şi cum cineva ar sufla să le aţâţe.

— Pietrele de praştie, explică Gabriel. Pentru asta le-au aruncat. Pietrele de praştie aprind paiele acoperişurilor.

— Vor arde tot oraşul, geme Bartolomeu.

Mânios, Gabriel smuceşte lanţul:

— Dacă poţi, găseşte pe cineva care ar putea să mă scape de porcăria asta de lanţ!

— N-am să te las să te prăjeşti aici.

Călugărul îl îmbrăţişează repede.

— Îmi promiţi?

Deşi îi confirmă printr-o clătinare a capului, Gabriel are mari îndoieli că îl va mai revedea, în timp ce Bartolomeu dispare în aerul încărcat de fum.

*

Până târziu în noapte, vântul aţâţă flăcările. Întregul oraş s-a transformat într-un rug. Au scăpat numai câteva case din jurul pieţei, aflate mai la adăpost ori salvate de curajul indienilor aliaţi, însoţitori fideli spaniolilor, care îşi riscă viaţa stropind acoperişurile.

La apus, fumul este aşa de dens, încât, uneori, abia poţi să distingi zidurile străduţelor. Fumul înţepător le pătrunde în plămâni ca o otravă şi le sfâşie pieptul. Oamenii cad în genunchi şi nu mai pot nici măcar să geamă, într-atât le lipseşte puterea. Caii sunt înspăimântaţi: sforăie, se scutură de spaimă, le palpită nările şi le tremură buzele, îşi rotesc ochii iritaţi până la sânge. Unii îşi muşcă stăpânii, scoţând sunete guturale.

Săgeţile şi pietrele de praştie şuieră şi ciuruiesc încontinuu fumul. Se izbesc la întâmplare de ziduri sau sfâşie trupurile răniţilor abandonaţi, scurtându-le suferinţa.

Profitând de fumul opac, războinicii incaşi, cu gura acoperită de o pânză din bumbac, se năpustesc în străduţele înguste ce înconjoară oraşul. Ridică baricade, stivuiesc buşteni, instalează gardurile pregătite dinainte. Una câte una, sunt astupate ieşirile, astfel încât să nu poată fi sărite de cai.

Grupuri de războinici, ascultând ordinele lui Villa Oma, pătrund pe furiş în oraş. Înarmaţi cu măciuci de piatră sau de bronz, îi ucid pe răniţii abandonaţi, apoi sar pe zidurile primelor *cancha* arse. Uneori, sunt imploraţi de albul ochilor îngroziţi, contrastând cu feţele înnegrite, acoperite de băşicile provocate de arsuri, ale femeilor şi copiilor canaris. Dar nici un geamăt nu îi opreşte pe războinicii lui Manco.

Pentru prima oară se luptă cu gustul victoriei pe buze.

*

— De multă vreme îmi doream să văd asta, jubilează Villa Oma adresându-le lui Anamaya şi lui Manco unul din foarte rarele şi foarte orgolioasele sale zâmbete. Inca, este într-adevăr o mare bucurie pentru mine că îţi pot oferi această bătălie. Sper că Soarele, Tatăl tău şi toţi Strămoşii tăi se bucură împreună cu noi!

Se găsesc în cel mai înalt turn al fortăreţei soarelui, Sacsayhuaman. În lumina puternică a zilei, Cuzco este o imensă vâlvătaie. Războinicii îşi rotesc fără încetare praştiile, aruncând pietrele înfăşurate în bumbac şi păstrate din ajun în vetre. În timp ce sunt azvârlite, se aprind, iar odată ajunse pe acoperiş, iar *ichu*-ul foarte uscat ce le acoperă se aprinde şi el într-o clipă.

Azi, Nobilii de pe Celălalt Tărâm îl sprijină pe Inca Manco. Înaintea zorilor, vântul a reînceput să sufle şi a înteţit primele flăcări ce au crescut, s-au lungit şi s-au răsucit, lunecând din acoperiş în acoperiş. Toate *cancha*-urile din partea de nord a cetăţii Cuzco s-au aprins în aceeaşi clipă, de parcă focul ar fi fost lichid.

Războinicii au aruncat din nou mii de proiectile. Praştiile au şuierat şi acum partea sudică a cetăţii arde asemenea culturilor de porumb la sfârşitul verii. Focul saltă, ajunge pe străduţe, ţopăie în grădini şi în curţi interioare.

— Priveşte, Anamaya! Priveşte cum aleargă străinii noştri atotputernici! Nu-i aşa că seamănă cu nişte insecte ce simt cum moartea le arde picioruşele? râde Manco vesel, proptindu-şi mâinile de zidul de piatră la fel de larg cât un drum.

Anamaya aprobă clătinând din cap. Comparaţia lui Manco este foarte exactă. Spaniolii şi câteva sute de indieni canaris,

huanacas şi alte triburi ce se încăpăţânează să le rămână fideli aleargă, cu gândul să scape de acoperişurile şi de şarpantele în flăcări. De îndată ce ajung într-un loc descoperit, la adăpost de flăcări, se năpustesc asupra lor pietrele de praştie şi norii de săgeţii. Deja se pot vedea zeci de cadavre şi de răniţi, cărora nimeni nu îndrăzneşte să le sară în ajutor.

De puţin timp, călăreţii spanioli s-au retras în marea piaţă, singura protejată de flăcări şi de pietre, aflându-se mult prea departe de turnurile fortăreţei Sacsayhuaman. Anamaya încearcă să descopere între siluetele nervoase şi agitate părul blond al lui Gabriel. Dar străinii sunt extrem de înghesuiţi unul în celălalt, iar faţa le este acoperită de coifuri. În piaţă mai sosesc şi alţii, urlând şi apărându-se cum pot cu scuturile.

— Ce crezi, *Coya Camaquen?* o întreabă Manco privind-o amuzat, ştiind prea bine ceea ce simte.

— Cred că este o bătălie frumoasă şi că este înfricoşătoare ca toate bătăliile.

— Vom învinge şi asta nu pare să te bucure, spune Villa Oma indignat.

— Încă nu suntem învingători, îi răspunde blând Anamaya. Până una-alta distrugem doar Cuzco, cetatea noastră, nu pe străini.

Observaţia îl jigneşte profund pe Villa Oma care, printr-o mişcare violentă, arată armata enormă ce înconjoară cetatea.

— *Coya Camaquen,* priveşte câmpia! Priveşte-i pe războinicii noştri, au împânzit dealurile şi toată câmpia. Nu le va scăpa nici măcar o furnică. Îţi închipui că pot fi învinşi?

— Până acum războinicii noştri sunt în afara cetăţii, iar străinii – înăuntru.

— Nu pentru mult timp. Voi ordona imediat şi toate trupele vor inunda străzile cetăţii Cuzco. Uită-te bine la străinii grupaţi în piaţă! Până diseară n-o să mai fie nici unul viu!

Villa Oma aproape că a ţipat. Anamaya nu răspunde. Ştie la ce se gândeşte înţeleptul pe care războiul îl umple de furie. Îşi strânge buzele ca să nu rostească întrebarea care îi răsună în minte de când ea şi Gabriel s-au despărţit la Calea. Dacă Gabriel este Puma, ce se va întâmpla dacă va muri?

— Anamaya are dreptate, spune sec Manco trezind-o din visare. Villa Oma, îmi place ceea ce îmi arăţi, dar este prea devreme să ne bucurăm.

— Atunci ai răbdare până diseară! bombăne înţeleptul cu puţin

dispreţ. Priveşte acolo…

Arată cu degetul pe războinicii care aleargă pe străzi pentru a ridica garduri ce îi vor împiedica pe străini să fugă călare.

— Nu! ordonă ferm Manco. Nu, nu vom intra azi în oraş. E prea devreme. Curând, vor sosi războinici de la Quito şi atunci vom ataca şi vom învinge.

— Inca, suntem deja peste o sută de mii, iar ei sunt doar două sute!

— Am spus nu, Villa Oma! Trebuie să-i mai hărţuim ca să-şi piardă puterile. Trebuie să distrugem canalizările ce duc apa în marea piaţă. Trebuie să-i înfometăm, să le facem insuportabilă orice clipă, încât vor dori să se refugieze în câmpie… Şi apoi, dacă i-ai inundat, caii nu le mai sunt de nici un folos. Vor cădea în mâinile noaste şi îi vom sacrifica pe călăreţi lui Inti. Frica, Villa Oma! Trebuie să moară de frică!

Chipul înţeleptului este schimonosit de furie. Dar tace. Se mulţumeşte să contemple oraşul în flăcări, oamenii care aleargă urlând. Anamaya vede cum îi tremură buzele şi cum îşi încleştează pumnii. Trebuie să se abţină să nu ridice braţul şi să-l lovească pe Manco.

— Villa Oma… începe ea cu glas blând.

— *Goya Camaquen,* nu ar trebui să fii aici! scrâşneşte înţeleptul cu o ironie răutăcioasă. Dacă străinii sunt aşa de periculoşi pe cât pretinde Manco, te expui unui risc foarte mare stând aici în turn. Trebuie să te întorci imediat la Calea.

Îi întoarce spatele, iar privirea ei se pierde în cerul spre care se înalţă flăcările şi fumul. Anamaya poate, în sfârşit, să lase neliniştea să-i cuprindă inima.

Da, tremură pentru Gabriel!

Da, îşi doreşte din toate puterile şi din tot sufletul ca măcar el să rămână în viaţă. Şi nu doar pentru că este Puma prezisă de Huayna Capac, ci pentru că este bărbatul pe care îl iubeşte şi viaţa fără el nu este viaţă.

4.

Cuzco, mai 1536.

Gabriel, la fel de neputincios ca un câine în lanţ, aude strigătele muribunzilor şi asistă la incendierea oraşului. Fumul intră pe lucarnă şi îl determină să se îndepărteze. Ghemuit din cauza acceselor de tuse, îşi sfâşie resturile tunicii jegoase ca să-şi acopere faţa.

A încetat de mult să mai spere că temnicerul sau fratele Bartolomeu se vor întoarce.

Jumătate din Cuzco este cuprins de flăcări atunci când aude izbiturile de care se temea aşa de mult: acum pietrele lovesc acoperişul închisorii. Zgomotul înăbuşit se repetă de vreo zece ori. Apoi cea dintâi piatră trece prin *ichu-ul* colibei şi cade chiar lângă el.

Aproape imediat un fum brun descrie volute iuţi în jurul butucilor din schelărie. O flăcăruie se zbârceşte ţopăind. Descrie o spirală, ajunge în vârful acoperişului, se mişcă nesigură, coboară din nou pe panta opusă pentru a o lua la fugă pe zid. Apoi, în mai puţin de un minut, apar alte flăcări ce se unesc.

Atunci, dintr-o dată, întreaga colibă este în flăcări.

Focul, mai înainte ca Gabriel să poată reacţiona, se clatină deasupra lui ca şi cum ar căuta să mângâie pământul şi să-l oblige să îngenuncheze. În câteva secunde, căldura devine insuportabilă.

Gabriel îşi blestemă lanţul, îl blestemă pe Hernando şi pe toţi cei din neamul Pizarro. Se culcă pe burtă ca să-şi protejeze faţa. Dar spatele îi arde aşa de tare, încât poziţia devine insuportabilă.

Se prăbuşesc bucăţi întregi de *ichu* împrăştiind flăcărui în toate direcţiile, iar dinăuntru răzbat răgete de fiară. Puterea flăcărilor sporeşte, dar sunt aspirate în exterior şi o dată cu ele şi fumul. Atunci îşi aduce aminte de ploştile cu apă aduse de Bartolomeu.

Se târăşte să le ia, înfruntând căldura care îi arde părul de pe braţe. Rupe cu dinţii legătura de piele ce fixează dopul de lemn şi îşi stropeşte faţa şi umerii, golind până la ultima picătură

burduful, turnându-şi apa pe întreg trupul ars. Şocul apei reci este aşa de puternic, încât îl lasă tremurând şi clănţănind din dinţi. Abia are vreme să vadă cum toată coliba se prăbuşeşte peste el. Împiedicat de lanţul care îi limitează mişcările, ghemuindu-se lângă perete, evită pe cât posibil bucăţile de acoperiş cuprinse de flăcări.

Şi deodată focul se stinge la fel de violent precum a început.

Nu mai rămân decât nişte limbi de foc în jurul bârnelor şarpantei, agitate de vântul ce stârneşte fumul în rotocoale mari. Printre pereţii arşi se strecoară un aer rece, chiar îngheţat.

Gabriel, deşi îl dor braţele, ia unica ploscă rămasă şi nu se poate opri să nu se stropească şi să nu-i bea conţinutul. Va rămâne în curând fără apă, dar cu atât mai rău.

Se lungeşte pe pământ sleit de frică şi binecuvântează puţina răcoare pe care i-o aduce vântul.

Acum, din zidurile cetăţii Cuzco se ridică fumul care acoperă cerul, aşa cum norii de furtună acoperă apusul soarelui. Se pare că fumul absoarbe toate gemetele, toate chemările, tot vacarmul morţii şi al distrugerii de care oraşul este cuprins.

Gabriel îşi închide pleoapele care îl dor şi îşi trece limba pâsloasă peste buzele-i rănite.

Se întreabă câţi spanioli mai trăiesc.

În ceea ce-l priveşte, are impresia că deja se află pe cealaltă lume.

*

În noaptea aceea, ca şi în cele de dinainte, se aud în continuare sunetele plângăreţe ale trâmbiţelor-scoică, strigătele, cântecele şi insultele miilor de războinici incaşi. Zgomotul înfricoşător vibrează în cerul incandescent, rostogolind nori de fum la fel de groşi ca şi aceia de furtună, ca şi cum diavolul însuşi ar fi întins peste Cuzco bolta infernului.

Sleit de puteri, cu dureri din creştet până în tălpi, Gabriel moţăie o vreme, căutând liniştea în abrutizarea oboselii.

Un strigăt aparte îl determină să deschidă ochii.

Nu este sigur că vede bine. Trei siluete stau drepte pe zidul din faţa lui. Nu le distinge chipurile, doar trupul şi membrele. Sunt înarmate cu lănci şi măciuci.

La început, nu vede nici o mişcare şi crede că are un coşmar. Apoi se aude iar un strigăt în întuneric. Se ridică un braţ care aruncă ceva: o piatră, un bolovan legat la capătul unei frânghii ce ricoşează pe pământ la patru degete de piciorul lui Gabriel

care este deja în capul oaselor şi strigă:

— Nu sunt împotriva voastră!

Cei trei bărbaţi ezită când aud că le vorbeşte în limba lor.

— Nu sunt împotriva voastră, sunt cu *Coya Camaquen!* mai strigă el.

Într-o fracţiune de secundă înţelege ezitarea incaşilor. Unul dintre aceştia rosteşte ceva de neînţeles apoi agită braţele în direcţia lui Gabriel care spune din nou:

— Nu sunt duşmanul vostru!

Smuceşte de lanţ ca să arate ce îl împiedică. Unul dintre bărbaţi gesticulează şi rosteşte fraze pe care Gabriel tot nu le înţelege. Celălalt incaş trage nervos de frânghie şi bolovanul de la capătul ei se rostogoleşte la picioarele spaniolului gata să-l dezechilibreze.

Instinctiv, Gabriel prinde bolovanul şi frânghia şi le trage spre el. Totuşi, chiar în acelaşi moment, unul dintre atacatori scoate un geamăt, iar ceilalţi doi se îndepărtează. Unul dintre războinicii de pe zid se prăbuşeşte, iar tovarăşii lui scheaună, rotindu-şi deja praştiile. Bărbatul se prăbuşeşte ca un sac.

Când Gabriel deschide ochii, cei doi războinici o iau la fugă, se pierd în noaptea de culoarea ocrului. Bărbatul care s-a prăbuşit în apropierea lui este mort, cu o săgeată de arbaletă aşa de adânc înfiptă în piept, că abia se mai vede!

Gabriel nu are vreme să rămână uimit. Uşa închisorii scârţâie şi în camera fără acoperiş se strecoară agil o siluetă în întregime neagră, ca o fantomă ce s-a contopit în culoarea neagră. În mână-i spânzură o mică arbaletă.

Gabriel se retrage, iar lanţul de la picioare îi zdrăngăne. Se aude un râs ironic:

— Bine, prietene, nu mă mai recunoşti? şopteşte un glas mai prietenos decât toate celelalte.

La început, surpriza este aşa de mare, încât Gabriel nu răspunde decât prin tăcere. Atunci silueta face cu prudenţă doi paşi:

— Hei, Gabriel! Ce-i, ai rămas fără limbă?

— Sebastian… Sebastian!

— Gata să vă fie de folos, înălţimea voastră!

Înaltul şi mândrul tovarăş negru, fostul sclav, se apropie, aşează cu grijă arbaleta pe pământ şi îl îmbrăţişează imediat. La drept vorbind, nu se teme să se murdărească, asemenea lui Gabriel. Drept unic veşmânt are doar un fel de fustă de piele ce

adăposteşte rezerva sa de săgeţi şi un lung pumnal. În rest, este gol, iar pielea sa neagră este mânjită cu funingine cenuşie.

— Sebastian deghizat în diavol! strigă Gabriel liniştit.

Întunericul se luminează de un zâmbet strălucitor:

— Pe vremea asta nu cunosc o ţinută mai bună. De vreme ce negrul este atuul meu, nici nu se pune problema să nu mă folosesc de el!

Gabriel râde şi se simte de parcă s-ar răcori cu apă rece. Sebastian pipăie cu vârful piciorului corpul războinicului incaş:

— Ăsta-i mort de-a binelea după cât se pare. S-ar zice că am ajuns la ţanc, nu?

— Cum ai aflat că sunt aici?

— Fratele Bartolomeu, cine altul! El mi-a spus în ce cursă te afli. Am întârziat un pic fiindcă a trebuit să fac rost de asta…

Sebastian scoate de sub fusta de piele un ciocan mic şi o sulă de oţel:

— A fost cam greu să dau de prietenul tău, temnicerul. Simpatic, omul şi cu o fire aşa cum îmi place mie: cu vână de confidenţe, mi-a povestit cum le-a făcut şase copii la şase incase, pentru a fi sigur că o să aibă un fiu… Ce să mai… el avea nenorocita asta de sulă care desface lanţul. Fără asta ar fi trebuit să rup lanţul pentru ca mai apoi să-l iei la plimbare!

În timp ce vorbeşte, Sebastian a început deja lucrul, înfigând sula în tija ce fixează cătuşa lanţului şi lovind cu gesturi precise:

— Nu te mişca, mai am un pic! Fii cu ochii pe ziduri, ca nu cumva prietenii noştri incaşi să se întoarcă pe neaşteptate să ne mângâie coastele!

Sunetul fierului este pentru Gabriel mai dulce decât cel al aurului. Imediat are impresia că respiră mai uşor.

— Iată, eşti liber, spune Sebastian strângându-i afectuos mâna.

— Doamne Dumnezeule, credeam că o să ard de viu între pereţii ăştia, bombăne Gabriel frecându-şi pulpele în care simte deodată că-l înţeapă mii de ace. Sebastian, îţi sunt dator vândut!

— Adevărul e că miroşi teribil a pârlit! spune Sebastian cu o strâmbătură comică. Trebuie s-o ştergem de aici, dar mai înainte…

Îşi scoate pumnalul şi îngenunchează lângă mort. Fără nici o ezitare, înfige lama în pieptul cadavrului.

— … Recuperez crâsnicul, îi explică el. E prea preţios şi nu avem destulă muniţie ca s-o risipim.

— Unde sunt Hernando şi ceilalţi? îl întreabă Gabriel evitând să privească mâinile lui Sebastian.

— În *cancha* din piaţa mare care nu a ars: Don Hernando şi-a postat sclavii pe acoperiş ca să stângă focarele de incendiu. Au murit vreo duzină, dar suntem cu toţii îngrămădiţi la adăpost… Gata, am terminat.

Sebastian şterge nepăsător săgeata scurtă de tunica mortului.

— Te duc până acolo, continuă el râzând pe înfundate. Cred că vor fi tare uimiţi să vadă că trăieşti.

— În ţinuta asta?

Râsul lui Sebastian acoperă vacarmul ce continuă să domine oraşul.

— Sigur că nu, monseniore! Am ceva mult mai bun!

*

Spre surprinderea lui Gabriel, Sebastian nu o ia pe cel mai scurt drum spre marea piaţă. Dimpotrivă, ocoleşte – agil şi tăcut ca o pisică – înspre răsărit, acolo unde câteva acoperişuri mai fumegă încă. Dintr-o privire, îşi dă seama că au ieşit în aceeaşi stradă unde se află palatul Hatun Cancha, când, deodată, Sebastian înlătură o draperie din piele de *guanaco,* destul de rece pentru a rezista incendiului.

— O clipă, şopteşte el după ce închide uşa cu grijă. Nu te mişca de aici, mă întorc!

Se îndepărtează din câteva salturi, aşa de bine camuflat, că Gabriel nu-l mai vede.

Nu recunoaşte nimic în *cancha* unde ajung. La fel ca peste tot în oraş, nu mai există acoperiş; totuşi, clădirile par să fie în stare bună şi chiar luxos împodobite după modelul spaniol. Construcţii noi, acoperite cu o tencuială de culoare deschisă unesc lungile încăperi incase alcătuind o singură clădire în jurul curţii interioare. Porţi şi ferestre adevărate îi conferă un aer familiar.

— Totul este bine! şopteşte Sebastian, revenit lângă el. Am vrut să fiu sigur că nu avem musafiri nedoriţi.

— Unde suntem? întreabă Gabriel.

Râsul lui Sebastian este la fel de limpede ca şi cel al unui copil:

— Hei! Unde crezi că ne găsim? La mine acasă, ce naiba!

— La tine acasă?

— Ai uitat că sunt bogat? Un adevărat Cresus!

Gabriel clatină din cap şi dă să râdă maliţios. Văzându-l astfel, mai degrabă gol şi cu arbaleta în mână, îi vine greu să şi-l

închipuie proprietar.

— Aşa este! Uitasem. Am uitat şi cât de bogat eşti… Ce casă!

— Era mult mai frumoasă când avea acoperiş şi mobilă, bombăne Sebastian împingându-l înainte. Vino, să nu rămânem aici!

Încăperea în care intră miroase a fum, a funingine şi a cenuşă. Din tot mobilierul nu a mai rămas decât pielea plesnită a fotoliilor, cornierele metalice ale unei mese sau piciorul deformat al unui sfeşnic.

— Ce dezordine! mormăie Sebastian.

Îndepărtează resturile unui pat şi pe cele ale unui covor confecţionat din mai multe *manta* cusute laolaltă. Dalele mari de piatră de pe jos nu au nimic deosebit. Dar Sebastian, înainte ca Gabriel să-şi exprime uimirea, cu ajutorul unei bare de fier dă la o parte una, apoi mai ridică altele două. În lumina slabă a stelelor Şi a lunii ce începe în sfârşit să-şi facă loc printre vălătucii grei de fum, se iveşte o trapă solidă de lemn.

— Ajută-mă! îi cere Sebastian. E foarte grea.

Trapa pare că se deschide spre un puţ întunecos. Dar Sebastian înaintează. Descoperă pe dibuite treptele unei scări. Mâna dispare, pipăie şi dibuie un capăt de lumânare şi un amnar.

— E mai bine să ne grăbim. Nu trebuie să fim văzuţi!

O clipă mai târziu, Gabriel nu-şi poate crede ochilor şi, fiindcă a rămas mut de surpriză, Sebastian e foarte încântat. Se găsesc într-o pivniţă ce aduce atât cu o încăpere confortabilă cât şi cu un depozit de veşminte şi de arme.

— Sunt bogat, spune vesel Sebastian. Într-un oraş cum este Cuzco este o situaţie cam nesigură. Poate că mâine, din cauza incaşilor sau a toanele celor din neamul Pizarro, sau ale lui Almagro, voi fi iar sărac. Dacă am învăţat ceva de la viaţă, ei bine, am învăţat că sunt negru şi aşa voi fi mereu. Ca să nu mai spun că voi fi veşnic „puţin” sclav! Această experienţă sănătoasă m-a determinat să nu-mi scot la iveală toate bogăţiile. Eşti primul care intră aici şi vede toată agoniseala mea pusă de o parte. Ca să zic aşa, pivniţa asta şi ceea ce conţine nu sunt decât un miraj!

În timp ce Sebastian urcă din nou pe scară pentru a controla închizătoarea trapei, Gabriel trece în revistă cu mirare comorile strânse din jurul său. Câteva cufere sunt pline cu haine noi: cămăşi fine, haine, pantaloni şi chiar valuri de catifea, de batist sau de în ce-şi aşteaptă croitorul. De porticuri stranii atârnă armuri căptuşite cu piele şi bumbac. Pe bocuri se odihnesc patru

şei bătute din belşug în argint, un cufăr pântecos conţine săbii, pumnale, arbalete cu manivelă… Nicăieri nu se vede aur, însă Gabriel bănuieşte că trebuie să fie înghesuite vreo câteva lingouri într-o ascunzătoare încă şi mai discretă!

— Nu-mi vine să-mi cred ochilor! mărturiseşte el cu neîncredere.

— Vino, mai am ceva să-ţi arăt, îi replică Sebastian.

Îşi luminează drumul cu o torţă şi se îndreaptă spre capătul pivniţei. O trecere îngustă dă într-o încăpere răcoroasă. Gabriel aude clipocitul apei curgând, înainte să o vadă.

— Priveşte! îi arată Sebastian luminând şi dezvăluindu-i un fel de bazin natural săpat în piatră. Apa este ca gheaţa, dar ne putem spăla, iar apoi ne vom odihni până în zori. Măcar aici nu se aude hărmălaia incaşilor. Mâine îţi vei alege o vestimentaţie pe măsură şi o sabie demnă de tine. Vreau să fii sclipitor!

— Sebastian…

— Şşşt! Gabriel, fără proteste! Pentru mine, este o plăcere infinită să-ţi ofer această „răsplată” şi una înzecită să văd surpriza unora dintre prietenii noştri care vor descoperi mâine că trăieşti!

*

În zori, Gabriel părăseşte casa lui Sebastian îmbrăcat curat, purtând cizme noi, cu o tunică groasă de piele şi zale de fier ce-i acoperă cămaşa, o sabie de Toledo împodobită cu o gardă din argint care se loveşte de pantalonii din catifea purpurie. Oraşul încă mai fumegă. Mai bine din jumătatea cetăţii este în mâinile războinicilor lui Manco. De două ori trebuie să se întoarcă din drum şi să alerge sub ploaia de pietre de praştie ca să reuşească să se alăture spaniolilor, retraşi în singura *cancha* neatinsă din marea piaţă. Deasupra curţii interioare, cu ajutorul unor sumedenii de corzi, au fost întinse cearşafuri groase pentru a preveni izbiturile prăştiilor şi ale săgeţilor. Ieşirile sunt păzite de gărzi ce se protejează cu uşi sau obloane scoase din ţâţâni, dar le permit să intre fără ezitare. Pentru Gabriel, toate chipurile sunt noi, iar în incinta arhiplină nimeni nu-l bagă în seamă.

După ce s-a plimbat o vreme printre soldaţii cu privirile pline de angoasă, Gabriel aude la un moment dat vocea lui Hernando. Înconjurat de Juan şi de Gonzalo, Hernando, în picioare în faţa unui grup de vreo zece călăreţi, loveşte cu degetul arătător pe o hartă a oraşului desenată în grabă şi întinsă pe o masă mare:

— După ce spun cei din tribul canaris, toate străzile din partea

de nord a oraşului sunt blocate de baricade făcute din crengi înalte de patru, cinci şi chiar şase stânjeni. Oricum ar fi, sunt prea înalte să poată fi sărite de cai. Şi la fel stau lucrurile şi aici, în partea de est şi în sud. N-au stat degeaba...

— Ascultaţi-mă pe mine, se strânge laţul! O să ne sugrume ca pe puii de găină! geme un omuleţ cu turul pantalonilor ars, prin care i se vede cămaşa.

— Diego, faptul că ne-am ars la fund nu înseamnă că ne-am transformat în pui! protestează Hernando.

— Cele mai supărătoare baricade sunt cele din nord, intervine Juan Pizarro. Exclud orice atac împotriva fortăreţei Sacsayhuaman. Din păcate, de acolo incaşii aruncă asupra noastră zi şi noapte tirul de săgeţi şi de pietre. Urăsc senzaţia asta! Ai impresia că suntem nişte furnici sub privirile unor uriaşi!

Hernando, enervat de tonul dezamăgit al lui Juan, îl întrerupe printr-un gest:

— Frate, nu e momentul să rostim fraze frumoase! De acum înainte, trebuie să ne calculăm cu grijă orice mişcare: nici nu se pune problema să ieşim din *cancha* asta, vom fi pisaţi de o grindină de pietre şi riscăm să ne rănim caii. Mai bine să ne potolim furia cu răbdare şi să ne pregătim pentru un atac masiv spre câmpie peste două-trei zile. Să ne folosim de şiretlicuri şi să-i facem să-şi piardă cumpătul. Să-i lăsăm să creadă că suntem neputincioşi şi îngroziţi şi atunci vom distruge strânsoarea lor ca pe un inel de sticlă.

— Neputincioşi şi îngroziţi! Numai auzind strigătele şi gemetele ce răsună din oraş de mai multe zile pot să vă asigur că nu mai pot fi păcăliţi aşa de uşor: suntem neputincioşi şi ei ştiu asta. Şi pe urmă, don Hernando, sunteţi aşa de sigur de tactica voastră? Ei sunt două sute de mii, iar noi două sute cu vreo cincizeci-şaizeci de cai sănătoşi!

— Messire del Barco, la Cajamarca, împreuna cu fratele meu, guvernatorul, abia dacă eram cu cincizeci mai mulţi şi i-am învins pe cei o sută de mii de războinici ai lui Atahualpa, în doar câteva ore. Dumnezeu a vrut-o şi ne-a dat putere în luptă. Să nu uitaţi niciodată că braţul vostru înarmat cu o sabie puternică poate să zdrobească zece incaşi dintr-o lovitură, pe când ei au nevoie de vreo cincizeci de săgeţi care să treacă prin pieptarele de piele şi bumbac! Contrar a ce spunea mai devreme Juan, nu suntem nişte furnici, domnilor! Ne temem? E bine, asta ne întăreşte!

În timp ce păşeşte în camera ce pute a funingine, a sudoare şi

a frică, Gabriel întâlneşte privirea uimită şi concentrată a lui Bartolomeu. Zâmbind înveselit, Gabriel îşi duce degetul la buze şi îi sugerează să tacă, în timp ce un bărbat tânăr, dar cu cearcăne din cauza oboselii protestează vehement:

— Don Hernando, nu pricep! La ce bun să mai aşteptăm până mâine sau până poimâine ca să atacăm şi nu încercăm imediat să ieşim din încurcătură?

— Pentru că trebuie să izbutim din prima, Rojas. La cât de mulţi sunt, nu avem decât o şansă. Ultimele ore au fost grele, iar tu ne sugerezi să ne pierdem timpul dormind!

— Nu, Rojas, nu ne pierdem timpul. Neripostând îi vom enerva pe incaşi. O să obosească şi ei tot urlând şi aruncând cu pietre!

— Şi ce-i opreşte să nu vină chiar la noapte să ne prăjească? Don Hernando, sunt zeci de mii. Doar să vrea şi vor intra în noi ca-n brânză!

— Dar, Messire del Barco, nu vor asta! scrâşneşte Hernando palid de nervi. Nu vedeţi că se mulţumesc doar să arunce în noi cu pietre de la celălalt capăt al pieţei? Am fi fost morţi de mult dacă nu s-ar fi temut de noi, de săbiile noastre. Del Barco, se tem de noi! Poate că sunt mii, dar sunt mii de oameni care *se tem!* Ascultaţi-mă: un atac, unul singur, în care ne unim toate puterile şi vom stârni panică între ei.

— Nu vă faceţi iluzii, don Hernando! intervine calm Gabriel. Nu mai este aceeaşi situaţie ca la Cajamarca. Amândoi am fost acolo. Vin de afară şi pot să vă spun că frica ce se presupunea că o să-i dea gata pe incaşi, dimpotrivă, îi îmbărbătează. Domnilor, nu vreau să jignesc pe nimeni, dar privindu-vă feţele am impresia că spaima este mai curând în tabăra aceasta!

Înfruntă sigur pe el privirile uimite întoarse către el.

— Pe toţi dracii! izbucneşte întâi Gonzalo. Cine l-a eliberat?

Face doi paşi către Gabriel. Şchiopătă, nu i-a trecut rana. Juan îl prinde de braţ ca să-l sprijine şi ca să-l oprească totodată.

— Mă bucur să fiu în viaţă câtă vreme eşti şi tu, îi răspunde vesel Gabriel, măsurându-l cu privirea înainte să facă o plecăciune pe cât de ironică, pe atât de ceremonioasă. Don Hernando, fiindcă mi-am obţinut singur libertatea, vă iert pentru că m-aţi închis şi îmi ofer serviciile domniei voastre pentru clipele înălţătoare ale bătăliei ce ne aşteaptă!

Gonzalo îl respinge pe Juan şi duce mâna la gardă. Dar deja Gabriel a scos sabia din teacă.

— Fratele domniei voastre şi cu mine, don Hernando, putem

să ne ucidem unul pe celălalt. Mă îndoiesc totuşi că e momentul potrivit. Aveţi nevoie de braţe puternice şi în zilele următoare nu vor lipsi momentele în care viaţa vă va fi pusă în primejdie. Don Gonzalo însuşi va putea să exerseze pe îndelete!

— Frate, nu poţi să primeşti printre noi un nenorocit de bastard spion, mincinos şi asasin! protestează Gonzalo cu voce răguşită. Ne va trăda chiar de mâine!

— Ţine-ţi pentru tine prostiile, Gonzalo! replică Gabriel. Aici, cu excepţia onoarei, nu există nimic de trădat. Ţi-a mai rămas ceva minte ca să-ţi dai seama de asta?

— Destul! îl întrerupe cu răceală Hernando. O să ne socotim mai târziu. Să nu crezi, Montelucar, că o să scapi nejudecat!

— Don Hernando, nu-mi stă în fire să fug de justiţie atunci când o întâlnesc, lucru destul de rar pe aici. Mi se pare că v-am şi dovedit-o în câteva rânduri.

— Domnilor! Don Hernando! Don Gonzalo! intervine Bartolomeu ridicând mâna lui ciudată. Nu este momentul să ne pierdem vremea cu vorbe. Don Gabriel, oricare ar fi reproşurile pe care i le-aţi face, i-a înfruntat pe incaşi la fel, dacă nu mai mult decât toţi cei de aici. Poate să dea sfaturi bune. De ce să nu-l ascultăm?

— Aşa este, aprobă Juan Pizarro adresându-se lui Gonzalo. Fratele Bartolomeu are dreptate. Să lăsăm deoparte ranchiuna şi să ne unim puterile! Odată câştigată această bătălie, dacă se va întâmpla vreodată, vom avea tot timpul să ne amintim de greşelile lui don Gabriel.

Hernando oftează întrerupându-l printr-un gest pe Gonzalo şi întreabă:

— De vreme ce sunteţi aşa de învăţat, luminaţi-ne cu ştiinţa domniei voastre: după opinia domniei voastre, cum intenţionează să procedeze prietenii voştri, incaşii?

— Ne observa de ani buni, spune Gabriel adresându-se tuturor şi fără să ţine seamă de zeflemea. De acum înainte, ne cunosc punctele slabe şi ştiu cum să ne imobilizeze caii. Gata cu atacurile care îi înspăimântă şi în care se lasă distruşi fără să riposteze. Ştiu cum să folosească praştiile ca să ne rupă nouă braţele sau cailor picioarele. Cât despre lupta corp la corp, acesta-i de mult punctul lor tare: sunt mai sprinteni şi mai eficace decât noi…

— Mare scofală! mârâie Gonzalo. Nu este nimic ce nu ştim deja.

— Contează tocmai pe nerăbdarea şi pe mândria noastră, continuă Gabriel, ca şi cum nu ar fi auzit. Speră că foamea şi setea ne vor arunca împotriva lor în câmpie. Cred că ne vom arunca toată cavaleria împotriva lor ca să încercăm să slăbim funia cu care ne sugrumă şi să fugim, aşa cum v-a sugerat don Hernando. Numai că, de data asta, domnilor, sunt pregătiţi! Mă prind cu voi că toate drumurile pe care le-am folosi sunt pline cu şanţuri, ţăruşi, capcane, o sumedenie de obstacole ce au fost ascunse. Atacaţi, don Hernando şi caii noştri îşi vor rupe picioarele înainte să putem atinge cu vârful săbiei ceafa duşmanilor noştri!

Discursul lui Gabriel îşi atinge uşor scopul, dând glas unor gânduri ce le aveau şi ei de ceva timp. Tăcerea care se lasă este apăsătoare ca o descurajare.

— Care este propunerea domniei voastre, don Gabriel? întreabă, în cele din urmă, Juan Pizarro.

— Să cucerim fortăreaţa!

— Baţi câmpii! strigă iar Gonzalo cu un râs dispreţuitor. Este ultimul lucru de care suntem în stare!

— Este singurul lucru folositor şi necesar. O ştiţi prea bine, dacă fortăreaţa este luată nu vom mai fi asediaţi, spune el întorcându-se către Hernando, ignorându-l pe Gonzalo.

— A, da! Şi cum crezi că vom reuşi? îl ironizează Gonzalo. Printr-un mic salt, bănuiesc? Turnul şi zidurile abia dacă depăşesc cincisprezece sau douăzeci de stânjeni înălţime. Ca să nu mai punem la socoteală gardurile care ne împiedică să ajungem la ele.

— Le putem distruge chiar în seara asta.

Printre bărbaţi trece un freamăt. Gabriel vede cum ochii se întorc în altă parte, iar frunţile se pleacă. Chiar şi Bartolomeu schiţează o strâmbătură puţin convingătoare. Gabriel ridică mâna aşezându-şi emfatic pe inimă:

— Domnilor, nu mi-am pierdut minţile şi nici nu vreau să vă atrag într-o nebunie. Vă înţeleg temerile. Dar adevărul se găseşte chiar sub ochii voştri, gol-goluţ. Veţi muri fie din prudenţă, fie luptând. Numai că prudenţa înseamnă ruşine, iar lupta, glorie…

— Acum vorbeşte ca Francisco, fratele meu, îl ironizează Gonzalo în van.

— … Iar prudenţa, continuă Gabriel tot fără să-i dea atenţie lui Gonzalo, înseamnă moartea sigură pentru toţi, pe când lupta

poate să ne aducă victoria. Şi în acest caz, poate că unii vor scăpa cu viaţă.

Profitând de tăcere şi de atenţia pe care a captat-o iarăşi, Gabriel îl măsoară pe Gonzalo:

— Mie, mulţumită lui don Gonzalo, mi-este totuna dacă mor azi. De aceea, iată ce vă sugerez! La noapte voi merge să dau foc baricadelor, la nevoie şi singur. Şi o să vedem ce va urma.

— Frate, este un şiretlic! urlă imediat Gonzalo. Pur şi simplu, vrea să fugă şi să se alăture sălbaticilor.

— Don Gonzalo, judecaţi o clipă! ripostează Bartolomeu iritat. Dacă don Gabriel intenţiona să fugă nu i-ar prea fi fost de folos ca, după ce s-a eliberat din închisoare, să vină în persoană să vă anunţe!

Chiar înainte ca Bartolomeu să-şi termine fraza, pe faţa lui Hernando, care pune mâna pe braţul lui Gonzalo, se iveşte un zâmbet straniu:

— Asta-mi convine de minune, don Gabriel! Dacă există cineva care să vă dăruiască un cal, sunt curios să vă urmăresc faptele de curaj. Iar dacă printre aceşti domni se află unii care doresc să vă însoţească, pur şi simplu vom reduce numărul lor la cinci pentru a limita dezastrul.

— Don Hernando, mă bucur că inteligenţa domniei voastre a luminat dorinţa feroce de a mă vedea dus de pe această lume, îi răspunde Gabriel graţios.

— Dragă don Gabriel, dacă doriţi să vă arătaţi în sfârşit folositor regelui vostru şi să onoraţi gloria Domnului Nostru Dumnezeu, cum aş putea eu să vă împiedic?

*

— Vin cu tine, îl încredinţează Sebastian după o clipă.

— Nu, zâmbeşte Gabriel. Mi-a făcut plăcere să-i zgândăresc pe cei din neamul Pizarro, dar sunt mult prea departe de a fi aşa de sigur de succesul meu pe cât par.

— În schimb, ei sunt – în frunte cu abominabilul de Hernando. Te priveşte de parcă ar şi avea leşul tău în mâini.

— Lasă-l să viseze!

— Vin cu tine, îi repetă Sebastian cu o mutră severă. Dacă nu, o să rămâi fără cal. Şi cine altul decât mine va îndrăzni să-ţi ofere unu?

— Nu eşti singurul care vrea să le arate domnilor ăstora cine este leal şi curajos! adaugă el, când Gabriel vrea să protesteze.

Cei doi prieteni se privesc în ochi câteva secunde, apoi

Gabriel, emoţionat, îi strânge mâinile lui Sebastian:

— Îţi sunt dator vândut!

— Prietene Gabriel, ţi-ai plătit datoria de multă vreme. Din câte ştiu, cea mai mare plăcere a mea până acum este să-l gâdil uşor pe dracu’ împreună cu tine! Acum vino să-ţi arăt caii mei!

Cea de-a doua curte interioară a *canchei,* prevăzuta cu paveze de tablă, a fost transformată într-un fel de grajd de cai. Mirosul puternic de urină şi de bălegar este sufocant, iar muştele bâzâie cu sutele. Câţiva cai, de îndată ce-i simt pe Sebastian şi pe Gabriel intrând, se îndepărtează temători şi, imediat, toţi încep să fornăie, să necheze, rotindu-şi ochii neliniştiţi. Se pare că, îngrămădiţi acolo, într-un spaţiu mic şi încă speriaţi de incendiul din oraş şi de urletele venite dinspre dealuri, frica le mai mângâie spinările tremurânde şi prost îngrijite.

Sebastian fluieră uşor şi se apropie o iapă albă superbă, cu grumazul plecat de parcă ar căuta o mână liniştitoare.

— Ţi-o prezint pe Itza, spune Sebastian mângâindu-i botul. Vezi, eu nu sunt ca tine, caii mei au un nume.

— Şi ce înseamnă Itza?

— Habar n-am. Însă pe vremea în care nu eram decât un sclav care abia îndrăznea să-i privească pe albi, am întâlnit un conchistador bătrân care mi-a vorbit ca unui om, nu ca unui animal. Repeta mereu numele ăsta ca pe o formulă magică: Itza, Itza. Cred că i se potriveşte de minune acestei doamne: vioaie, de nestăpânit, precum e fulgerul şi totuşi blândă. Uite, ăsta este Pongo.

— Nu te întreb de ce.

Un armăsar castrat a trecut prin faţa celorlalţi cai, fără să se apropie, privind suspicios cum Sebastian mângâia iapa.

— Domnul şi-a pierdut fuduliile, dar nu şi caracterul urât; totuşi, ne înţelegem bine. O să încaleci pe Itza, sunt sigur că o să te placă.

Şi într-adevăr, pe neaşteptate, iapa abandonează mâna dezmierdătoare a lui Sebastian şi îşi lipeşte botul de pieptul lui Gabriel.

— Ce-ţi spuneam? spune amuzat Sebastian.

— Crezi că vor veni cu noi şi alţi călăreţi? întreabă Gabriel cu seriozitate, după ce a răspuns afecţiunii frumoasei iepe.

— Mai important decât să avem călăreţi este să avem câţiva indieni aliaţi. Ei ne vor ajuta cel mai mult.

— Nu asta este cel mai important, surâde Gabriel.

— Atunci, mă întreb, domnule, ce este important…

— Să ai prieten un negru ca tine.

*

Noaptea, după discuţii aprinse, s-au oferit voluntari pentru a-i însoţi pe Gabriel şi pe Sebastian vreo cincizeci de indieni canaris şi trei călăreţi. În faţa porţii *canchei* care se deschide toţi spaniolii alcătuiesc un şir tăcut. Nu se aude decât tropăitul copitelor şi murmurul rugăciunii fratelui Bartolomeu, în timp ce afară continuă zgomotul dinspre dealuri.

Don Hernando este chiar lângă poartă. Îşi pleacă fruntea aproape zâmbind:

— Noapte bună, don Gabriel!

— Fiţi fără teamă! îi replică Gabriel pe acelaşi ton. Va fi bună. Şi dacă nu veţi putea dormi, vă sfătuiesc să aruncaţi o privire spre ziduri. Ar putea să vă placă spectacolul.

Profitând de întuneric şi de neaşteptata lor ieşire, ajung la primul gard fără prea mare greutate. Acest gard blochează cea mai largă dintre străduţele ce duc spre fortăreaţa Sacsayhuaman. Vreascuri ţepoase prinse într-o şarpantă de buşteni alcătuiesc o barieră unde s-ar sfâşia uşor şi oameni şi cai.

Vuietul războinicilor de pe dealuri acoperă zgomotul de arme şi de harnaşamente. Capul şi grumazul cailor au fost acoperite cu grijă pentru a-i proteja împotriva pietrelor, în timp ce pieptul le este acoperit de bucăţi de piele. Tot acest harnaşament îngreunează mersul animalelor.

Când sunt ceva mai aproape, se aude brusc sunetul lugubru al unui *putu.* Un străjer i-a văzut înaintând şi dă alarma. Într-o clipă, războinicii incaşi se ivesc pe zidurile arse ale clădirilor vecine. Gabriel abia are timp să-şi ridice scutul pentru a se apăra de prima salvă de pietre. Bombănind la rândul lui, cu capul strâns între umeri, cu spada în mână, îşi duce iapa într-un galop, foarte aproape de ziduri pentru a putea reteza pulpele şi tălpile luptătorilor incaşi.

În spatele său, indienii canaris, cu o vioiciune de temut, se caţără pe ziduri înarmaţi cu măciuci sau topoare. Ploaia de pietre încetează imediat şi începe o înspăimântătoare luptă corp la corp.

— Ulei! Ulei! răcneşte Gabriel către Sebastian.

În timp ce îşi roteşte iapa în apropierea gardului, biciuind aerul cu sabia asemenea unei coase, Sebastian împreună cu doi

spanioli sparg un urcior mare cu ulei, izbindu-l de ramurile ce alcătuiesc baricada. Atunci este de ajuns o scânteie a unui amnar pentru a aprinde focul. Apare o lumină galbenă, orbecăind, salutată cu strigăte de bucurie:

— Santiago! Santiago!

La lumina rugului, lupta corp la corp, deznădăjduită, ce se duce pe ziduri pare deodată asemănătoare unui dans diabolic. Războinicii canaris taie, cu o bucurie nebună, trupurile soldaţilor incaşi de parcă ar ciopârţi sperietori. Pietrele devin lipicioase din cauza sângelui şi a măruntaielor, morţii sunt îngrămădiţi unii peste alţii.

Gabriel se fereşte să privească spectacolul oribil şi urlă retragerea.

— Altă baricadă! strigă el. Trebuie să mai ardem una imediat, mai înainte să ne aştepte acolo.

O simplă apăsare a genunchiului şi frumoasa Itza porneşte în galop, atrăgându-i pe ceilalţi călăreţi şi indieni canaris după el.

Şi o ţin aşa toată noaptea. Baricadele ard mai întâi pe o străduţă, apoi în alta. Acelaşi masacru obositor se repetă de patru-cinci ori. De la un gard la altul, sarcina este din ce în ce mai greu de îndeplinit. Dar s-au apropiat destul de mult de fortăreaţă şi disting zidurile întunecate de deasupra lor. Gabriel vrea să mai distrugă o ultima baricadă, deşi oamenii sunt obosiţi, iar grupul indienilor canaris s-a înjumătăţit aproape. Dacă vor izbuti, de mâine calea ce duce drept spre fortăreaţă va fi liberă!

Dar în această situaţie, nimic nu mai este ca la început. Războinicii incaşi s-au pus de acord şi aşteaptă atacul. Ploaia de pietre şi de săgeţi se înteţeşte şi devine mai greu de respins, indienii canaris abia reuşesc să se caţere pe ziduri din cauza oboselii. Pietrele le nimeresc feţele şi picioarele, zdrobindu-le oasele şi tăindu-le elanul.

Gabriel îşi mână iapa şi sare miraculos peste tranşeele săpate chiar în faţa gardului şi ascunse de ramuri şi pământ. Dar cei doi călăreţi care îl urmează nu au norocul lui. Caii îşi rup picioarele. Gabriel le aude strigătele şi o întoarce pe Itza tocmai la timp, ca să-şi vadă prietenii lapidaţi.

— Sebastian! zbiară el.

— Sunt aici, ţipă uriaşul negru luptând ca să respingă un grup de războinici incaşi. Gabriel, sunt prea mulţi, trebuie să ne retragem....

Dar este prea târziu. Zeci de incaşi se năpustesc urlând.

Gabriel renunţă să se mai apropie suficient de mult de baricadă pentru a-i da foc şi atacă la rândul său pentru a-i salva pe cei doi călăreţi răniţi, pe care indienii canaris nu izbutesc să-i protejeze, în timp ce lama i se umple de sânge, Gabriel este surprins de un alt strigăt:

— Păzea! Păzea! Gabriel, fereşte-te de focul ce vine de sus!

De pe zidurile fortăreţei cad săgeţi aprinse asemenea unor stele ce se zdrobesc de pământ. Indienii canaris se opresc brusc, împietriţi, iar apoi se aud deja gemete de durere. Bărbaţii se agită cu pieptul sau umerii în flăcări. Gabriel îi vede cu coada ochiului pe incaşi retrăgându-se, în timp ce se pregăteşte un alt atac împotriva fortăreţei.

— Pe toţi dracii! Ne-au prins în capcană! răcneşte Sebastian. Suntem prinşi între baricadă şi...

Nu-şi sfârşeşte fraza, căci o săgeată în flăcări se înfige în plastronul de bumbac pe care ia foc imediat. Sebastian încearcă să stângă flăcările cu podul palmei, incomodat de pavăza sa rotundă. Calul speriat o ia la galop aţâţând flăcările, în timp ce alte săgeţi cad alături. În cele din urmă, Gabriel reuşeşte să-l ajungă şi, cu lovituri de pumnal, sfâşie plastronul şi aruncă bucăţile în flăcări.

Atunci are loc minunea şi o văd cu toţii: spanioli, indieni canaris şi incaşi.

Un nou roi de săgeţi aprinse cad pe pământ, dar nici una nu-i atinge nici pe Gabriel, nici pe Sebastian. Nici măcar nu e nevoie să-şi ridice scutul pentru a se apăra. Săgeţile cad lângă ei, sar pe dale sau se frâng de ziduri, îndepărtate parcă de o putere invizibilă.

Gabriel dă pinteni iepei sale albe, neobosită ca şi el şi se repede în galop asupra războinicilor duşmani. Mulţi se retrag, cei mai curajoşi îşi pregătesc praştiile. Dar, asemenea săgeţilor, pietrele dispar în noapte fără să-l atingă pe Gabriel sau pe Itza. Spaniolii şi indienii canaris, strânşi în cerc, îl văd pe Gabriel călărind, cu sabia îndreptată către şirurile de incaşi, fără să-i atingă măcar pe războinici. Asemenea unui înger salvator, condus de iapa sa albă, îşi deschide cale în rândurile duşmane, de data asta fără să fi vărsat o picătură de sânge. Nici unul dintre ei, împietriţi de spaimă sau prea înfricoşaţi, nu îndrăzneşte să-l atace şi curând străduţa se eliberează.

— Urmaţi-mă! le strigă camarazilor săi. Urmaţi-mă, nu o să vi se întâmple nimic!

Şi într-adevăr, atunci când, smulgându-se din îndelunga lor uimire, aleargă în urma lui răcnind: „Santiago! Santiago!”, nici un incaş nu încearcă să-i oprească, nici o săgeată sau o piatră de praştie nu-i loveşte. În tot acest răstimp, nici frica, nici ura nu-i mai strâng stomacul lui Gabriel, ci o bizară, o intensă şi irezistibilă poftă de râs.

*

Cea de-a doua zi a şters însă eroismul acelei nopţi disperate.

Spre prânz, în timp ce moţăia stors de puteri, în ciuda bubuitului continuu al tobelor şi a foamei care îl roade, Gabriel este trezit de strigăte şi de vânzoleală. Se pregăteşte să părăsească bodogănind colţul umbros în care se retrăsese alături de cai, unde se refugiase când Sebastian, cu braţul şi umărul învelite într-un pansament, i se înfăţişează cu o figură îngrijorată, însoţit de Bartolomeu.

— Cum te simţi? se interesează imediat Gabriel, îngrijorat.

— Ca o nevastă tânără după noaptea nunţii! bombăne Sebastian.

— Arsura e gravă? îl mai întreabă Gabriel pe Bartolomeu.

— Destul ca să-l doară încă multă vreme, oftează Bartolomeu. Mă tem mai ales ca rănile să nu se infecteze. Mi-ar trebui nişte ulei de măsline, dar aici…

— Nu sunt o fetiţă şi rana mea va avea răbdare, ca şi mine de altfel, până vor veni timpuri mai bune, protestează Sebastian iritat, împingându-l pe Gabriel în colţul său umbros. Dar tu, prietene, mai bine rămâi aici…

— De ce? Ce se întâmplă?

— Nu mai avem apă, îl anunţă Bartolomeu. Doar câteva butoaie păstrate mai de mult. Dimineaţă, incaşii au distrus conductele de piatră ce umpleau bazinele din piaţa mare.

— Şi acesta-i motivul pentru care să rămân aici? se miră Gabriel.

Sebastian caută privirea lui Bartolomeu. Foamea şi frica le-au ascuţit şi lor feţele. Ochii lui Sebastian, de obicei vioi, ai sunt întunecaţi de febră. Un tic nervos îi agită braţul rănit. Cât despre Bartolomeu, el are pielea feţei la fel de cenuşie ca şi sutana de aba decolorată, iar spre tâmple şi pe mâini este aşa de întinsă, încât ai putea să-i numeri oasele! Şi, cum şi unul şi celălalt par foarte stingheriţi, Gabriel îi mai întreabă:

— Ce mai este?

— Unii sunt de părere că expediţia noastră din noaptea

trecuta împotriva baricadelor i-a înfuriat pe incaşi şi că altminteri nu s-ar fi gândit să distrugă conductele, mormăie Sebastian.

— Cine crede una ca asta? bombăneşte Gabriel.

— Toţi cei pe care Gonzalo izbuteşte să-i convingă. Şi asta e cu atât mai lesne cu cât indienii canaris au fost în recunoaştere şi au confirmat adineauri: baricadele au fost deja refăcute. Tot efortul nostru de noaptea trecută a fost zadarnic: azi, ca şi ieri, este cu neputinţă să ajungem la fortăreaţă...

— Şi ce dacă? Bineînţeles că au reconstruit baricadele, îl întrerupe furios Gabriel. Dar o să le dăm foc iar şi iar! Nu suntem noi cei asediaţi? Ce altceva putem face, decât să ne batem? Sau să încheiem pace cu incaşii. Nu eu voi fi cel întristat de asta...

— Nu este vorba numai de baricade.

— Ah?

— Mai este şi... ceea ce s-a întâmplat.

— Şi ce s-a întâmplat?

I se răspunde printr-un scurt moment de tăcere. Gabriel înţelege în cele din urmă stânjeneala prietenilor săi:

— Pe toţi dracii! Vorbiţi odată sau nu?

— Ştii bine, mormăie Sebastian întorcându-şi privirea spre cai.

— Nu ştiu nimic.

— Se povestesc multe lucruri stranii despre noaptea trecută, rosteşte Bartolomeu cu blândeţe.

— Eu ştiu ce am văzut, adaugă Sebastian.

— Şi ce ai văzut?

— Pe tine şi pe Itza neatinşi de pietrele şi săgeţile care ne ucideau pe noi.

— Un noroc chior, atâta tot!

— Nu, a fost altceva!

— Sebastian, erai rănit! Ţi-a fost frică şi ai început să-ţi imaginezi tot felul de lucruri. Este firesc.

— N-ai decât să crâcneşti cât pofteşti, prietene Gabriel, eu ştiu ce am văzut. Şi nu era deloc firesc. Ai fi zis că te proteja ceva. Itza s-a întors fără o zgârietură, iar eu am stat o oră să îngrijesc rănile lui Pongo!

— Vrei să ştii ce se zvonea de dimineaţă? intervine Bartolomeu. Gonzalo povesteşte că diavolul şi incaşii te protejează.

Cei care au fost cu voi noaptea trecută jură că în tine renăscuse însuşi Sfântul Iacob! Unii merg până într-acolo încât susţin că Fecioara Maria îţi deschidea calea.

— În orice caz, eu n-am observat pe nimeni, replică Gabriel iritat. Şi acum mai aud şi scornelile astea… Lupte şi prea mulţi morţi, asta a fost.

— Nu. Au văzut chiar şi războinicii incaşi, protestează Sebastian. Ăsta-i motivul pentru care ne-au lăsat să plecăm. De altfel, ştii prea bine: i-ai alungat fără să-i atingi măcar.

— Gabriel, în afară de Sebastian, au mai văzut şi alţii, mai insistă Bartolomeu. Am stat de vorbă cu călăreţii pe care i-ai salvat şi cu cei din tribul canaris. Toţi afirmă acelaşi lucru: pietrele şi săgeţile te ocoleau ca prin miracol! Oare te protejează Dumnezeu? Sau… aceia dintre incaşii cărora le eşti prieten?

— Cu tot respectul pe care ţi-l datorez, frate Bartolomeu, baţi câmpii! Ştiu cât de sensibili sunt războinicii incaşi la magie în timpul luptelor. Am jucat teatru, asta-i tot! M-am prefăcut că nu mi-era frică nici de pietrele lor, nici de foc. Şi asta i-a impresionat. Şi pe urmă…

Vocea lui Gabriel este nefirească. Citeşte în privirea prietenilor săi îndoiala şi confuzia:

— Şi pe urmă, am avut noroc. Noroc, atât…

În realitate, nu este sigur că se poate convinge şi pe el însuşi. Sebastian are dreptate: în toiul luptelor a simţit că i se întâmplă ceva straniu. Ca şi cum puterea lui era fără limite. Dar cum să dezvălui aşa ceva fără să fii nebun?

— Trebuie să mă credeţi, repetă el cu glas înăbuşit. Este adevărat şi că puţin îmi pasă dacă mor. Dar nu s-a întâmplat nimic magic sau miraculos.

— Poate pentru tine, dar pentru cei care sunt aici şi suferă temându-se de moarte nu este la fel de simplu, replică Bartolomeu. Ei, Gabriel Montelucar, nu au orgoliul de a se gândi la întâlnirea cu moartea ca la un moment frumos.

— Ce vrei să fac să te conving, frate Bartolomeu? Să ies în stradă neînarmat ca să-ţi arăt că incaşii mă pot ucide ca pe oricare altul?

Abia s-a oprit, că Bartolomeu ridică până în dreptul feţei lui Gabriel mâna cu cele două degete lipite şi cu un gest provocator face semnul crucii mormăind:

— Nu-ţi cere nimeni aşa ceva. Lasă-l, aşadar, pe Dumnezeu să-ţi aleagă drumul ce ţi se cuvine! De acum înainte, ai smerenia de a trăi ca oricare altul dintre noi şi stai liniştit. Don Hernando a interzis orice ieşire şi asta e valabil şi pentru tine.

Rămas singur, Gabriel este abătut. Îşi plimbă privirea pe

deasupra pietrelor masive ale fortăreţei şi până spre munţi. Puţin îi pasă de norocul său ori de protecţia zeilor. „Unde este? murmură neîncetat. Unde este?”

Dar zeii care i-au cruţat viaţa refuză să-i dea răspunsul ce l-ar face să trăiască.

*

Timp de cinci zile şi alte cinci nopţi, Cuzco nu înseamnă decât hărmălaie, moarte şi suferinţă.

Învăţaţi minte de atacurile din prima noapte, războinicii incaşi nu numai că au refăcut gardurile ce împiedicau atacurile cavaleriei, dar au întărit şanţurile ascunse, iar gărzile supraveghează şi cea mai mică mişcare la orice oră din zi şi din noapte. De asemenea, pentru a-i îngrozi încă şi mai bine pe spanioli şi pentru a nu-i lăsa să se odihnească, nu trece o oră fără ca strigătelor războinicilor să nu le urmeze bubuiturile de tobe şi sunetele sinistre ale trâmbiţelor-scoică. Zi şi noapte, arcaşii şi cei înarmaţi cu praştii se schimbă între ei pe zidurile fortăreţei Sacsayhuaman, bombardând încontinuu marea piaţă şi ultima *cancha* unde se află cei asediaţi.

Foamea şi setea, laolaltă cu lipsa odihnei şi somnul mereu întrerupt de gălăgie îi înnebunesc pe oameni. Unii urlă cu ochii închişi, alţii plâng ca nişte copii. Unii se roagă încontinuu şi cu atâta convingere, încât Bartolomeu nu îndrăzneşte să le ţină companie. Câţiva îşi amintesc de campaniile mai vechi ale guvernatorului don Francisco Pizarro şi frig viermi de pământ sau îşi beau urina când nu o cer pe-a celorlalţi!

În cea de a patra zi, don Hernando, realizând că nu va mai putea stăpâni multă vreme nebunia acestor bărbaţi care încă aşteaptă lupta, le permite fraţilor săi, Juan şi Gonzalo, ca şi unui grup de vreo douăzeci de pedeştri să atace pentru a recuceri casa lui Gonzalo, aflată de cealaltă parte a pieţei, în speranţa că vor mai găsi acolo câţiva dintre porcii aduşi de la Cajamarca, bob şi chiar puţin mălai. Gonzalo, care i-a interzis lui Gabriel să-i însoţească, alcătuieşte împreună cu alţi câţiva plutoane pentru a supraveghea ultimele rânduri ale combatanţilor şi pentru a-i păzi de vreo lovitură perfidă.

Lupta durează patru ore, înainte ca Juan şi Gonzalo călări, călcând în picioare trupurile războinicilor incaşi, să pătrundă în cele din urmă în ţarc. Din porci nu au mai rămas decât cadavrele împuţite şi infestate cu larvele muştelor de carne, iar în pivniţă numai un butoiaş de făină uitat de asediatori. Totuşi, se află aici,

ca şi în pivniţa lui Sebastian, un bazin cu apă proaspătă plin ochi, alimentat de un izvor invizibil şi asta îi face să strige de bucurie.

Spre seară, această victorie firavă aduce un dram de speranţă printre spanioli. De acum înainte, incaşii nu mai bombardează cu pietre marea piaţă Aucaypata. S-a ordonat ca din casa lui Gonzalo să se ia toate ţesăturile, cearşafurile, feţele de masă şi covoarele ce se găsesc din belşug acolo ca într-o prăvălie din Cadiz.

Activitatea febrilă din timpul nopţii îi face să uite de hărmălaia de pe dealuri, de foame şi de frică. În timp ce călăreţii fac cu schimbul pentru a păstra marea piaţă neatinsă de trupele lui Manco, pedeştri cu degete groase, obişnuite cu săbiile şi cu lăncile, cos diverse ţesături, în timp ce alţii împletesc frânghii, ridică stâlpi şi scot bârne în stare bună din acoperişurile calcinate.

În zori, o enormă pânză pestriţă acoperă marea piaţă, de la casa lui Hernando până la cea a lui Gonzalo, protejându-i în sfârşit pe asediaţi de ploaia de pietre lansată de pe zidurile fortăreţei Sacsayhuaman.

Hernando, încurajat de succes, încearcă să slăbească cercul ce-i sufocă. Îşi trimite călăreţii în scurte lupte tot mai departe, în jurul pieţei. Dar, curând, acestea se dovedesc mai degrabă periculoase decât eficiente, ameninţând chiar să le slăbească şi puţina putere care le-a mai rămas.

Fiecare ciocnire înseamnă o aventură. Caii se prăbuşesc şi se rănesc în tranşeele săpate până spre terasele ce înconjoară partea de apus a pieţei. Călăreţii sunt aruncaţi la pământ şi de îndată se aruncă asupra lor zeci de războinici incaşi sau sunt pur şi simplu îngropaţi sub un potop de pietre.

Aşa stând lucrurile, în cea de-a cincea zi, Juan este aşezat pe unul dintre paturile mizere pe care le-a improvizat Bartolomeu pentru a-i îngriji cât de cât pe răniţi. Maxilarul i-a fost zdrobit de o piatră de praştie şi, în ciuda curajului său, geme în timp ce este pansat.

Bartolomeu a recurs la ajutorul lui Gabriel pentru a-l ţine nemişcat în timp ce trage de bărbie pentru a împiedica oasele rupte să se suprapună. S-au confecţionat în grabă aţele şi bandaje. Juan leşină, în timp ce don Hernando şi Gonzalo vin în grabă. Spre uimirea sa, Gabriel îl vede pe Gonzalo cum îngenunchează lângă rănit, cum îi mângâie fruntea ca unui copil. Are ochii înlăcrimaţi, iar cuvintele de îmbărbătare pe care le

bălmăjeşte i se sting pe buzele-i tremurânde.

— Nu vă neliniştiţi prea mult, don Gonzalo! spune Bartolomeu. Rana este dureroasă, dar nu mortală. Fratele vostru este tot atât de robust, pe cât de curajos. Mâine va avea puţină febră, dar va putea sta în picioare.

— Şi ce-o să facă în picioare, pe toţi dracii! strigă Hernando strângându-şi pumnul.

Privirea sa o întâlneşte pe cea a lui Gabriel. Pentru prima oară, i se pare că are nevoie de ajutor.

Ocolesc împreună spre fanta lăsată liberă în pânză, deasupra unui perete al *canchei.* Fortăreaţa Sacsayhuaman este deja pregătită pentru noapte şi luminată de sute de torţe. În lumina difuză a apusului, turnurile sale par să contureze capul unui balaur cu pielea de foc.

— Acolo sus trebuie să ajungem, îi şopteşte Gabriel.

— Acolo sus?! Ştii bine că nu se poate!

— Trebuie să atacăm şi să cucerim fortăreaţa, îi repetă Gabriel. Restul nu foloseşte la nimic.

— Şi cum o să ajungi acolo? Turnurile sunt cel mai bine păzite. Drumurile sunt în pantă, aşa de abrupte, încât ori caii alunecă, ori sunt prea lenţi. Nu vom apuca să facem nici zece paşi înainte să ne ucidă! Zidurile turnurilor sunt aşa de înalte, încât nu va fi de ajuns o singură scară. Ar trebui să atacăm fortăreaţa prin spate, dar pentru asta ar fi nevoie să ieşim teferi din oraş!

— Don Hernando, ştiţi la fel de bine ca şi mine: nu avem de ales. Trebuie să cucerim Sacsayhuaman, orice-ar fi.

— Încă una din nebuniile tale, cum a fost şi distrugerea gardurilor!

— Dacă ajungem acolo sus, continuă Gabriel fără să-l asculte, îi lăsăm fără mănuşa cu care ne sufocă! Don Hernando, uitaţi-vă la fratele domniei voastre: la ce ne foloseşte rana lui? Suntem doar cincizeci de călăreţi. Este ultima noastră şansă.

Privirea lui Hernando se întunecă. În ea se poate citi cum îndoiala şi neîncrederea se luptă cu speranţa.

— Să avem mai întâi grijă de fratele meu, bombăneşte el. Ne vom gândi apoi la asta.

— Aveţi grijă de fratele domniei voastre, spune Gabriel. Ne trebuie orice om valoros.

Gabriel descoperă pentru prima oară în privirea lui Hernando altceva decât ură şi neîncredere: un fel de început de respect.

Apoi zăreşte ochii înroşiţi şi plini de lacrimi ai lui Gonzalo şi,

spre marea lui surpriză, tânărul frate cu chip de înger îi spune direct:

— Tu trebuia să crăpi! Tu!

Dar Gabriel simte cât de mult suferă şi nu spune nimic.

5.

Ollantaytambo, mai 1536.

Discul soarelui este uriaş.

Stă suspendat în aerul ce-l mai separă încă de munţii de la apus, ca o splendidă sferă de aur ce s-ar putea deschide pentru a primi înăuntru Lumea de aici, asemenea unui părinte care îşi îmbrăţişează copilul reîntors dintr-o călătorie.

Anamaya, stând în picioare pe treptele înclinate al cetăţii regale din Ollantaytambo, îl priveşte cu ochii larg-deschişi. Simte căldura mângâindu-i chipul, pieptul şi pântecele. Simte cum răsuflarea soarelui răzbate până la ea.

— O, Inti! Inti, luminează noaptea noastră!

Cu cât soarele se apropie de munţii aflaţi de cealaltă parte a văii, cu atât devine mai mare. În spatele ei, Anamaya îi aude pe preoţii care stau în picioare pe terasele înguste şi atât de abrupte, încât par fixate vertical unele în altele. Privesc soarele printre spicele de porumb de ceremonie încă verzi, presărate cu boabe de porumb din aur şi psalmodiază:

„O, Inti,
O, Puternice Părinte,
Ai străbătut Universul strălucind în lumina zilei
O, Inti,
O, Părinte îndurător,
Eşti roşu, eşti sânge O, Inti,
Fie ca, în întunericul Celuilalt Târâm,
Quilla să poată să-ţi dea viaţa,
Să te îmbrăţişeze şi să-ţi alunge oboseala!
Iar noi, care ne vom odihni,
Vom fremăta ca stelele până în zori,
O, Inti,
În bezna în care tremurăm şi ne plângem
Fie ca să ţi se împlinească odihna
Pentru ca zorii să ne aducă iar strălucirea ta de aur.
O, Inti!”

Ca şi ei, Anamaya repetă rugăciunea în timp ce soarele, mai greu, stacojiu ca o inimă străpunsă de un *tumi,* se sprijină pe munţi şi se afundă dincolo de linia orizontului.

Dispare brusc căldura pe care Anamaya o simţea mângâindu-i pieptul. Dinspre munţi coboară un vânt uşor, dar rece. Pietrele clădirilor devin şi ele roşii, iar o clipă par să fie la fel de uşoare şi moi ca pielea unui copil.

Apoi o umbră enormă se întinde în adâncul Văii Sacre. Fluviul încetează să mai strălucească printre terasele de un verde-deschis. Devine negru ca un şarpe şi rece asemenea cerului care la răsărit s-a întunecat deja deasupra vârfurilor înalte ale munţilor. Valea care se continuă, îngustă şi fragmentată, se deschide ca o gură spre umbra slabă ce înaintează până spre străzile ordonate ale cetăţii, la fel de exacte ca modelul unei *manta.*

Acoperişurile cancha-urilor sunt deja cenuşii. Din curţile interioare se ridică fumul, tot cenuşiu. Liniştea străduţelor este cenuşie, iar terasele ce dau spre fluviu, până şi versanţii munţilor se pierd în cenuşiu. Numai incinta sacră ridicată perpendicular mai păstrează o ultimă rază de lumină, iar peste pietre trece delicat lumina roşie a lui Inti.

Preţ de câteva secunde, Anamaya se simte uşoară de parcă ar fi purtată de aripi pe deasupra tuturor. De sus, vede valea întunecată, versantul muntelui şters şi micşorat, casele din Ollantaytambo ca pe nişte jucării din lemn.

Şi brusc soarele dispare, iar cerul însuşi pare că devine neted şi cenuşiu.

— O, Inti, nu ne părăsi! şopteşte ea.

Liniştea mai durează o clipă, ca şi cum fiecare lucru de pe lume s-ar pregăti să fie cuprins de tristeţea serii. În cele din urmă, în josul scării, se aud voci care îi atrag atenţia. Dintr-o privire, îl recunoaşte pe bărbatul care se ceartă cu gărzile incintei pentru a i se permite să intre. Inima îi bate cu putere.

Ezită să coboare treptele abrupte pentru a-l întâmpina, apoi se răzgândeşte. Se crispează încercând să-şi mascheze tremuratul, trăgând puţin cam prea tare de *mantaua* ce-i acoperă umerii, aşteaptă ca bărbatul să ajungă la ea. Este tânărul ofiţer care mai de mult o însoţise în drum spre Manco, la Rimac Tambo şi care înainte de bătălia de la Vilcaconga o ajutase să-l salveze pe Gabriel.

A căpătat curaj, iar trăsăturile şi trupul îi par mai îngreunate

din cauza luptelor. Dar, chiar înainte să se apropie, numai văzându-l căţărându-se pe treptele la fel de abrupte ca şi poteca unei faleze, cu gura întredeschisă şi umerii plecaţi, îşi dă seama că-i va da o veste rea.

Când nu-l mai despart decât cinci trepte de ea, cade în genunchi pe o treaptă şi îşi coboară fruntea:

— Slujitorul tău, *Coya Camaquen!* şuieră el.

— Ridică-te, Titu Cuyuchi! îi răspunde ea cam nervos.

Iar ceea ce citeşte pe faţa lui îi confirmă temerile.

— Ei bine? îl întreabă.

— Îndură-te, *Coya Camaquen şi* iartă-mi nereuşita, dar nu am putut.

Se forţează să respire ca să-şi stăpânească bătăile inimii şi îl întreabă în continuare:

— Ştii măcar dacă trăieşte?

— Trăia când l-am văzut noi. Dar asta a fost acum cinci zile.

— Şi de ce ai dat greş, Titu Cuyuchi?

Ofiţerul schiţează un gest de descurajare:

— Aveam doi oameni cu mine. De îndată ce focul s-a stins pe acoperişurile din Cuzco, am aşteptat să se întunece bine şi am alergat împreună cu ei pe ziduri până la *cancha* pe care mi-ai indicat-o. Ai avut dreptate. Străinul era acolo. L-am recunoscut după tunica sa de ţăran de pe malurile lacului Titicaca. Era înlănţuit de zid…

— Înlănţuit?

— Da. Din cauza asta am dat greş. O clipă, ne-am întrebat cum să-l eliberăm. Unul dintre soldaţi a fost doborât de o săgeată. N-am văzut decât o umbră neagră. A fost un moment de confuzie…

— El a spus ceva?

— A spus că este prietenul tău, *Coya Camaquen,* să nu-l ucidem. Nu a înţeles că veneam să-l salvăm!

Anamaya tace şi îşi ridică privirea spre apus, unde orizontul mai păstrează câteva urme de roşeaţă.

— A trebuit să fugim, continuă Titu Cuyuchi. Nici măcar nu-i vedeam pe cei care ne atacau.

— N-ai mai încercat încă o dată?

— Nu, *Coya Camaquen…*

Simte în glasul lui Titu Cuyuchi o ezitare. Anamaya îl priveşte cu atenţie.

— Vorbeşte, vorbeşte fără teamă! îi ordonă cu voce neutră.

— Chiar din noaptea următoare, străinii, cu ajutorul celor din tribul canaris, au dat foc baricadelor. I-au omorât pe mulţi dintre ai noştri. Am luptat pentru ultima baricadă, acolo unde am putut să le respingem atacul. L-am recunoscut. Era călare, îmbrăcat ca străinii şi…

— Şi?

Dar Titu Cuyuchi tot nu are curaj să răspundă. Privirea îi alunecă pe umărul lui Anamaya şi se înalţă ceva mai sus. Se întoarce şi ea chiar în acelaşi moment şi aude pasul uşor al Stăpânului Pietrelor care a ajuns în dreptul lor. Simte o mare eliberare să-l ştie acolo.

— Vorbeşte, Titu Cuyuchi, repetă mai sever, ridicând glasul astfel încât Katari să poată auzi.

— Se bătea călare pe un animal alb ca un nobil de pe Celălalt Tărâm! Tăia soldaţii noştri, ca şi cum nimic nu mai conta pentru el, nici morţii din tabăra lui, nici propria-i moarte. Şi pe urmă, s-a petrecut ceva straniu: i-am încercuit pe străini în faţa baricadei, iar cei aflaţi în marele turn al fortăreţei Sacsayhuaman aruncau săgeţi aprinse. Îl ocoleau săgeţile, ca şi pietrele de praştie. Am văzut cu ochii mei, *Coya Camaquen!* Asta i-a impresionat aşa de mult pe soldaţii noştri, că au oprit lupta şi l-au lăsat să treacă.

Anamaya tremură închizând ochii:

— Eşti sigur că era el?

— Da, *Coya Camaquen.* L-am văzut aşa cum te văd şi a încercat să mă taie cu fierul lui! Era liber şi viu.

Ofiţerul are o ezitare, apoi un zâmbet i se iveşte pe chipul sever:

— Dar degeaba a pus foc gardurilor, *Coya Camaquen.* Le-am refăcut. Străinii nu mai îndrăznesc să iasă din refugiul lor. Vor fi învinşi curând şi Inca va putea să se reîntoarcă la Cuzco, adaugă el privind-o drept în faţă pe Anamaya.

— Îţi mulţumesc, Titu Cuyuchi. Ştiu că ai făcut tot ce-ai putut. Du-te şi te odihneşte şi mănâncă ceva…

Noaptea pare că a cuprins deja străzile din Ollantaytambo, în timp ce ofiţerul coboară treptele. Anamaya a îngheţat. Nu îndrăzneşte să-l privească pe Katari, căci i-ar vedea ochii înlăcrimaţi. Acesta se apropie mult de ea şi spune încetişor:

— Puma ta este liberă, *Coya Camaquen.*

— Liberă sau moartă, cine poate şti? Katari, am greşit eu oare? Când am aflat că străinii l-au închis, am vrut ca Titu Cuyuchi să-l elibereze.

— Dar Puma se eliberează singură, îi replică zâmbind Katari.

— Crezi şi tu ca şi mine că este Puma pe care mi-a ursit-o Inca Huayna Capac?

— Am văzut semnul pe umărul lui când l-am îngrijit acolo pe malul lacului Titicaca. L-am atins cu degetele. Şi, ca şi tine, *Coya Camaquen,* am simţit.

Anamaya tremură din nou. Noaptea s-a lăsat deja peste munţi.

— M-am înşelat, Katari. Nu mai pot să iau o hotărâre bună fiindcă inima îmi întunecă mintea. Sufăr fiindcă sunt departe de el şi mă tem să-i fiu prea aproape! Am acceptat să mă îndepărtez de Gabriel fiindcă mi-a cerut-o Villa Oma, care îl urăşte... Dar cu cât trece timpul, cu atât mi-e teamă că-l voi pierde. O, Katari, mă tem fiindcă este Puma sau numai fiindcă iubesc un străin?

— Nu pot să-ţi răspund, *Coya Camaquen.*

— Gândeşti precum Villa Oma, nu-i aşa?

— Nu. Villa Oma nu mai este înţeleptul care te-a învăţat, acum este înnebunit după război. Vede numai lupte în faţa ochilor.

— Ajută-mă, Katari! Cum să disting binele de râu?

— Trebuie să-i asculţi pe Strămoşii de pe Celălalt Târâm.

— Nu-mi trimit decât tăcere.

De pe cea mai înaltă clădire a incintei sacre şi de pe culmile stâncoase de deasupra ei, s-a stins şi ultima licărire de lumină. Se aprind primele stele, iar torţele strălucesc pe străduţele din Ollantaytambo. Pe umăr, Anamaya simte palma caldă a lui Katari.

— Dacă ai încredere în mine, poate că ştiu un mijloc pentru ca soţul tău, Fratele-Geamăn, să-ţi permită să călătoreşti la Inca Huayna Capac, şopteşte el.

În întuneric, Anamaya nu mai reuşeşte să distingă strălucirea din ochii Stăpânului Pietrelor. Însă ecoul vocii lui îi răsună multă vreme în minte (chiar şi mult mai târziu, când adoarme şi se cufundă într-un somn agitat din cauza viselor) şi, pentru prima oară după luni de zile, se naşte o speranţă pe care angoasa nu o răpune.

— Te aştept, şopteşte ea în noapte.

Se pare că a fost auzită.

6.

Cuzco, mai 1536.

La început, Gabriel nu-l recunoaşte pe bărbatul pe care îl vede apropiindu-se în cea de-a zecea zi de asediu.

În penumbra pe care o sporesc acoperişurile de protecţie ridicate deasupra curţii interioare, nu-i decât o siluetă înzestrată cu un cap de o mărime neobişnuită. Înaintează, atent printre sclavii din Panama care moţăie direct pe pământul acoperit de ruine. Aici totul este jegos şi duhneşte, până şi răsuflarea celor care postesc şi care put deja a cadavru. Doar că, de acum, foamea le-a tăbăcit burţile şi inimile. Gabriel, ca şi ceilalţi, îşi blestemă arsura sfâşietoare din măruntaie care îi aminteşte în fiecare clipă că de cinci zile nu a mâncat decât o bucăţică de came tăiată dintr-un cal mort.

Când bărbatul s-a apropiat destul de mult, zăreşte penajul stacojiu al coifului pe care îl ţine sub braţ şi petele mari de sânge care i-au murdărit haina. Cât despre mărimea stranie a capului, aceasta se datorează bandajului care îl protejează şi care nu scoate la iveală decât ochii febrili, nasul coroiat şi buzele ce se mişcă anevoie.

— Don Gabriel!

Glasul este aşa de stins, cuvintele aşa de anevoios pronunţate, încât abia dacă se fac auzite. Gabriel, fără să coboare de pe butoiul gol care îi serveşte de fotoliu, salută înclinând fruntea printr-un gest politicos:

— Don Juan! Ei bine, iată-vă pe picioare! Fratele Bartolomeu v-a căptuşit bine capul, să mai suportaţi şi alte lovituri de pietre.

Batjocura îl crispează pe Juan Pizarro şi îi sporeşte văpaia din ochi. Preţ de o clipă, se măsoară din priviri. Gabriel nici nu se clinteşte. Juan îşi ridică mâna dreaptă în semn de pace.

— Don Gabriel, am venit să ne înţelegem, bălmăjeşte el cu o voce stranie şi răguşită. Cunosc motivele pentru care l-ai atacat pe Gonzalo... Nu pot să te condamn... Don Gabriel şi eu ştiu ce înseamnă iubirea unei femei... Soţia mi-a fost aleasă în mod

straniu, după cum ştii… Totuşi, o iubesc de parcă Dumnezeu însuşi mi-ar fi ales-o… Blânda mea Inguill mi-a vorbit adesea despre prietena ta… de… de cea pe care a brutalizat-o fratele meu… Gonzalo se poartă uneori fără să gândească prea mult, adaugă el, respirând după fiecare frază, în timp ce Gabriel îl priveşte fără să-i răspundă.

Gabriel îndepărtează stânjeneala lui Juan printr-un simplu gest.

— Monseniore, vă înşelaţi, nu l-am iertat pe fratele vostru, spune el cu un soi de tristeţe. Mă tem că, dacă se mai iveşte ocazia, inima şi onoarea mă vor îndemna să repet tentativa…

— În acest caz, îţi voi sta în cale din aceleaşi motive, fiindcă am convingerea că şi eu am inimă şi onoare. Gonzalo, oricare i-ar fi păcatele, este fratele meu şi îl iubesc… Şi, chiar dacă asta te miră, mă iubeşte şi el cu o pasiune absolută şi devoratoare, care uneori mă îngrijorează, de parcă aş fi singurul în stare să-l oprească să coboare printre demonii săi.

— Din fericire, azi este îndrumat de îngeri!

Juan vrea să îi răspundă, dar o durere neaşteptată îi schimonoseşte faţa.

— Ei bine, fie, don Gabriel: tu o să-l ucizi, iar eu am să-l apăr. Ce ne mai rămâne de făcut între timp? Rosteşte el cu ironie amară.

Gabriel se mulţumeşte să îi răspundă printr-un gest a lehamite. Iar de data aceasta schimonoseala de pe buzele strânse ale lui Juan se vrea un zâmbet.

— Să ne gândim la prezent, continuă el apropiindu-se pentru a-şi face înţeleasă exprimarea chinuită. Am venit să fac pace cu tine pentru ca împreună să ducem mai departe războiul… Don Hernando ne-a reunit şi s-a hotărât să atacăm fortăreaţa. Ideea ta… Hernando m-a numit comandant peste toţi căpitanii, deşi sunt rănit… Bătălia asta am s-o conduc eu!

— Foarte bine, aprobă Gabriel cu seriozitate. Însă aveţi grijă să nu faceţi aceeaşi greşeală ca şi viceguvernatorul nostru: nu-i subestimaţi pe incaşi! Îl cunosc pe conducătorul lor. Îl cheamă Villa Oma. Este inteligent şi tenace. Şi, mai ales, nu doreşte decât să ne distrugă până la ultimul şi asta îi dă o mare putere. Don Juan, să nu speraţi la vreo dovadă de slăbiciune! Tăiaţi-i braţele şi se va bate cu cioturile!

Juan aprobă printr-o înclinare a capului, atât cât îi permite maxilarul bandajat. Gabriel observă că, deşi seara este rece,

fruntea acestuia este plină de broboane de sudoare.

— Ştiu asta, don Gabriel… De asta vreau să fii lângă mine. Vei avea energia care mie îmi lipseşte… Şi dacă o să fiu nevolnic, vei putea să-mi iei locul.

Ca şi cum ar vrea să îi demonstreze, îi pune cu brutalitate propriul coif în braţe:

— Vreau să-l porţi… Eu nu o pot face din cauza rănilor. Dacă tu porţi acest coif, fiecare va şti unde trebuie să meargă.

— Don Juan, îmi faceţi o deosebită onoare. Şi nici nu prea sunt obişnuit cu asta. Fraţii voştri sunt de acord cu domnia voastră?

Juan ridică greu capul rănit, susţinând privirea ironică a lui Gabriel. Frazele pe care le rosteşte abia dacă se aud:

— Aşa cum ţi-am spus, am venit să fac pace… Şi eu singur îmi aleg căpitanii…

Iar după o clipă adaugă:

— Ai noştri te vor printre ei, don Gabriel! Unii susţin că mâna lui Dumnezeu te protejează, că Fecioara Maria îţi este aproape… Alţii, că nu Dumnezeu este prezent, ci este o vrajă datorată relaţiilor tale cu incaşii… Bravura ta din noaptea trecută i-a impresionat…

— Pe toţi sfinţii, cum puteţi să credeţi asemenea superstiţii?

— Şi eu am văzut cu ochii mei anumite lucruri… Şi nu de ieri, ca aceia de aici… A început pe plaja de la Tumbes, chiar de la sosirea noastră… în ziua aceea ar fi trebuit să mori.

Zeflemeaua lui Gabriel sună ca un geamăt:

— Dumnezeu îmi este prea indiferent ca să-şi arunce măcar o privire spre mine… Cât priveşte pe cea la care faceţi aluzie, ea nu m-a învăţat nimic deosebit, cel mult că şi incaşii sunt oameni asemenea mie şi domniei voastre, mari sau mici, suferind trupeşte şi sufleteşte din cauza noastră.

— Ce importanţă are dacă Dumnezeu este cel care vă ajută sau un demon? răspunde Juan iritat, respirând greu şi precipitat. Adevărul este că soldaţii noştri se tem de tine şi cred totodată că eşti un talisman… Acum sunt de părere că fără tine nu avem nici o şansă!

— Ieri credeau că au pierdut din cauza mea!

— Don Gabriel, accepţi propunerea mea?

— Dacă refuz o să merg iar la închisoare, nu?

— Am venit să facem pace, nu să te ameninţ.

Gabriel aşează cu grijă coiful pe butoi. Mângâie distrat panaşul stacojiu şi îl întreabă:

— Cum v-aţi gândit să procedaţi pentru a intra în fortăreaţă?

Juan scoate un sunet ciudat şi îşi mijeşte ochii. Cu ceva întârziere, Gabriel îşi dă seama că râde:

— Cum îţi va conveni mai bine!

Gabriel zâmbeşte aproape complice şi trasează cu vârful cizmei în praf un fel de desen:

— Cred că trebuie să folosim un şiretlic. Să-i facem să creadă pe Villa Oma şi pe căpitanii lui că fugim…

Trasează cu cizma un cerc în jurul barosului care întruchipează fortăreaţa:

— Aici este trecătoarea Carmenga. Ieşim din oraş prin nord-vest, depărtându-ne de fortăreaţă. Va fi o treabă tare grea să ajungem în trecătoare şi apoi s-o trecem, căci este o adevărată râpă. Incaşii o să trimită moartea după noi. Dar dacă reuşim, vom scăpa de supravegherea lor făcând un lung ocol pentru a cădea în spatele fortăreţei. Acolo sunt mai multe porţi care pot fi accesibile.

— Aşa vom proceda…

— Nu vă faceţi iluzii, don Juan! Nu pot face minuni. Şansele noastre de reuşită sunt la fel de slabe ca şi burţile noastre!

— Adevărul este că în seara asta nu s-a prevăzut nici un banchet… Vom avea astfel timp să ne rugăm!

Gabriel, privind cum Juan Pizarro se îndepărtează cu pas greoi şi nesigur, este cuprins de o profundă tulburare. Tocmai a acceptat fără să discute nimic serios (căci, în sinea lui este la fel de speriat ca şi ceilalţi de invulnerabilitatea lui din timpul luptei) să-i ajute conştiincios pe cei mai răi duşmani ai săi.

Şi nu regretă.

Ba chiar e destul de vesel.

*

Încă înainte să se fi luminat de ziuă, în timp ce incaşii, la fel ca în fiecare noapte, continuă să facă un vacarm îngrozitor, cincizeci de călăreţi stau îngenuncheaţi sub privirile impresionate a o sută de războinici chachapoyas şi canaris. Bartolomeu trece printre rândurile strânse şi îi binecuvântează pe fiecare în parte cu mâna lui cu degete lipite.

Juan, cu bandaje curate ce îi strâng capul şi alcătuiesc o veritabilă carapace acoperindu-i bustul şi pulpele ca o platoşă, primeşte binecuvântarea cu ardoare. Alături, don Gonzalo, cu pâru-i frumos ce-i ajunge până la umerii protejaţi de o armură de oţel, încă şi mai largi de cizelurile fine din aur, arborează o faţă

posomorită. Abia dacă îşi mişcă buzele pentru a rosti rugăciunea.

Ceva mai la o parte, Hernando, în picioare înaintea infanteriştilor care în curând vor face faţă singuri asediului, urmăreşte cu privirea ceremonia mormăind maşinal. Este primul care îl vede pe Gabriel la intrarea în curtea interioară, urmat la pas de iapa lui albă. Pe braţul stâng are scutul, iar în dreptul ţine strâns lipit de armura sa lungă, căptuşită cu piele, coiful cu penaj stacojiu.

Dacă pe faţa lui Hernando nu tresare nici un muşchi, Gonzalo, în schimb, păleşte întrerupându-şi rugăciunea. Face ochii mari şi gura uită de *Pater.* Gabriel are impresia că o să se ridice. Însă privirea fermă a lui Hernando apasă asupra fratelui său mai tânăr. Atunci ia sfârşit rugăciunea şi sunt aduşi caii. Călăreţii îşi îndreaptă privirile spre Gabriel. Unii îl salută înclinându-se, alţii îşi mai fac o dată semnul crucii, dar nici unul nu îndrăzneşte să se apropie, strângând deja frâiele cailor pentru a urca în şa.

Gonzalo, în agitaţia din jur, pare să fi dispărut în timp ce Hernando îl ajută pe Juan să încalece pe calul său.

Gabriel, la rându-i, îşi pune coiful, strângând cureluşa sub bărbie.

— M-am rugat pentru tine, prietene! Şi chiar te-am văzut adineauri cum te rugai, crezând că nu te observă nimeni.

— Sper că nu o să mă pârăşti. Mi-ar strica reputaţia! La urma urmei, frate Bartolomeu, ar trebui să fii mulţumit de mine. Nu tu mi-ai explicat că nu trebuie să îngenunchezi ca să crezi?

— Crezi mai mult decât ai impresia.

Bartolomeu aşează crucifixul pe pieptul lui Gabriel. Ochii adânciţi în orbite şi oboseala îl îmbătrânesc cu zece ani.

— Ai grijă, fii atent la ce se petrece în faţa şi în spatele tău, adaugă el mai încet. Gonzalo este turbat de furie pentru că Juan a ţinut să mergi şi tu. Fereşte-te să-l provoci!

— N-ai nici o teamă, de acum înainte s-a oficializat că totul mă protejează, Dumnezeu însuşi pe deasupra.

— Fără blasfemii! N-are rost.

— Frate Bartolomeu, dacă Dumnezeu există, azi poate să mă convingă de existenţa Lui, adaugă foarte serios Gabriel privindu-l drept în ochi. Şi nu salvându-mi viaţa, nu mai am la ce să trăiesc, ştii din ce cauză…

— … Ci eliberând dintr-o dată pământul de tot râul, de preferat începând cu Gonzalo Pizarro, nu?

— Pe cinstea mea, frate Bartolomeu, uneori mă întreb dacă nu

cumva te inspiră Dumnezeu în persoană.

— Dumnezeul meu nu este unul al răzbunării care pedepseşte cu sabia, ci este unul al iubirii şi al îndurării, îi spune Bartolomeu serios. Şi dacă vrei să mă crezi, ai face bine să-l asculţi de asemenea şi pe El. Fără să uiţi să-ţi foloseşti sabia când trebuie!

Gabriel se pregăteşte să replice sarcastic, dar Juan se îndreaptă spre ei. Iar Gabriel mai mult citeşte pe buzele-i uscate decât aude:

— E timpul, don Gabriel... Am împărţit cavaleria noastră în două grupe. Gonzalo, fratele meu, o conduce pe cea de-a doua.

Privirea lui caută o aprobare pe care Gabriel i-o acordă clătinând din cap.

— Atunci, Doamne-ajută!

Soldaţii păstrând o tăcere stranie, ca şi cum ar dori să audă mai bine vacarmul de pe dealuri şi ţipetele trompetelor-scoică venind dinspre fortăreaţă, se apropie de poarta *canchei* baricadate de grinzi. Tac până şi cei din tribul canaris, de obicei foarte zgomotoşi.

Printre bărbaţii care forfotesc eliberând trecerea, Gabriel îi surâde lui Sebastian care mai are încă pieptul şi braţul bandajate. De data asta negrul nu-i zâmbeşte şi el. Chipul său grav e marcat de tristeţea unei veritabile despărţiri. Înaintează ca să mângâie grumazul iepei care îi răspunde printr-o uşoară mişcare a capului.

— Prietene, să ai grijă de ea ca şi de tine!

— O să aduc nişte pomadă să poţi veni cu mine data viitoare, glumeşte Gabriel.

— Bună idee!

Atunci Gabriel se ridică în scări urlând din răsputeri:

— Pe Sfântul Iacob, în seara asta o să ne ospătăm în fortăreaţă!

În spatele său, cincizeci de gâtlejuri răcnesc la rândul lor:

„Santiago! Santiago!"

Încă mai ţipă în timp ce caii năvălesc în piaţa mare ridicând praful prin care indienii canaris trec urlând asemenea unei haite de animale sălbatice.

*

Abia au trecut de ultimele ziduri ale *cancha-urilor* şi de primele terase ce se conturează la baza trecătorii, că asupra lor şuieră o salvă de săgeţi. Trase de la o distanţă prea mare ca fie eficace, săgeţile se prăbuşesc cu un plesnet lovindu-se de scuturile

rotunde şi coastele căptuşite ale cailor, fără să se înfigă.

Totuşi, înaintea lor, pe drumul ce traversează terasele înconjurând partea de apus a oraşului, un şir triplu sau cvadruplu de războinici incaşi le barează deja trecerea. Juan se întoarce spre Gabriel. Ochii spun clar ceea ce gura nu poate ordona.

Gabriel, cu sabia deja ridicată, urlă atacul în galop. Itza sare şi îşi întinde corpul de parcă atât ar fi aşteptat. Cu coama în vânt pare că dansează, îndreptându-se către obstacol fără să atingă măcar pământul şi trage după sine într-o mişcare asemănătoare masa compactă de came şi de fier a călăreţilor, iar în spate pe indienii canaris care urlă cât îi ţin puterile şi aleargă cu o uşurinţa remarcabilă cu securile şi scuturile ridicate.

O secundă, poate două, războinicii incaşi se strâng unii în alţii, cu lancea întinsă şi măciucile în mâini. Dar totul se întâmplă foarte repede. Mai repede decât pietrele de praştie care se izbesc de cămăşile din zale şi de armuri. Cu ochii ieşiţi din orbite, văd caii ce se reped la ei. Pământul se zdruncină, tropăitul copitelor le pătrunde în piepturi ca un abur de frică. Soarele pare tăiat în bucăţi de tăişurile rotitoare ale săbiilor. Gurile se deschid de durere, fierul cade şi taie carnea, copitele zdrobesc piepturi, feţele sunt deformate şi mute, caii tropăie pe un covor de carne şi oase, răsucindu-se în jurul cozii. Pe urmă intră în luptă şi cei din tribul canaris, sporind confuzia. Ferocitatea se intensifică, morţii deschid trecerea în timp ce sunt tăiaţi de săbii.

Incaşii rup rândurile, războinicii îşi aruncă măciucile spre călăreţi înainte de a o lua la sănătoasa, alţii se sinucid încercând să rănească burţile cailor sau picioarele spaniolilor. Dar nu se mai poate face nimic.

Caii, cu piepturile şi picioarele murdare de sânge ies din acest vârtej al morţii şi galopează spre cea dintâi serpentina a trecătorii, departe de tirul prăştiilor.

Gabriel, cu faţa acoperită de sudoare şi de sânge, cu trupul durându-l de cât a lovit, cu răsuflarea ca un foc ce-i vuieşte în piept, continuă să-i îndemne pe luptători să-l urmeze.

Entuziasmul său este sincer şi, dincolo de indiferenţa sa, de dezgustul de a trăi, îl domină sentimentul unei puteri nelimitate.

— Santiago! strigă el iar cu glas dogit.

Şi peste ţipetele spaniolilor care îi răspund, peste şuierături şi izbituri, peste gemetele de agonie sau de triumf, peste hărmălaie şi tropot, i se pare că versanţii munţilor, pietrele şi pământul însuşi vor ca el să poarte sabia victoriei.

*

Dar nu s-a realizat decât ceea ce a fost uşor. Aşa cum se temea Gabriel, partea spre Carmenga este o încercare în care îşi pierd mare parte din puteri.

Timp de două ore urcă serpentină după serpentină. De douăzeci de ori, poteca sfărâmicioasă, pe care abia dacă poate trece un cal, nu-i decât grohotiş sau crevase. Atunci, în timp ce indienii din tribul canaris, ghemuiţi sub micile lor scuturi pătrate şi sfârşind prin a semăna cu nişte furnici stranii, acoperă şanţurile sau eliberează poteca, trebuie să aştepte sub potopul de pietre aruncate din vârf.

Gabriel simte mirosul greu al fricii venind iarăşi dinspre spanioli. Nerăbdarea şi spaima venite o dată cu foamea îi slăbesc şi pe cei mai rezistenţi. Un cal rănit de o piatră de praştie chiar în nas se cambrează de durere. Îl loveşte cu picioarele pe cel din faţă, iar călăreţul se prăbuşeşte pe spate şi doar mulţumită a doi războinici canaris nu se prăbuşeşte în râpă. Animalele din jur sunt înspăimântate şi puţin a lipsit ca din busculadă să cadă în prăpastie vreo jumătate de duzină de călăreţi şi cai.

— Descălecaţi! urlă Gabriel. Descălecaţi şi ţineţi-vă caii de dârlogi! Obligaţi-i să meargă cu capul în pământ!

Dar cum protestele se înteţesc, schimbă tonul şi spune cu hotărâre:

— Vom trece, vom trece fiindcă trebuie să trecem!

Cu toate acestea, îndoiala se citeşte până şi în privirea lui Juan. Într-adevăr, îi urmăreşte acelaşi gând: ca trecătoarea Carmenga să nu semene cu trecătoarea Vilcaconga, unde, cu ani înainte, spaniolii s-au aflat într-o situaţie aşa de disperată, încât Gabriel, pe moarte fiind, a trăit datorită încăpăţânării şi iubirii lui Anamaya.

— Este aceeaşi situaţie, bombăne Juan închizând pleoapele ca şi când ar trăi un coşmar. Ei sus, noi jos… incomodaţi de cai.

— Nu, nu-i nimeni acolo sus, spune Gabriel în şoaptă ca să-l audă numai Juan. Grosul trupelor lui Villa Oma se află în spatele nostru.

— Să te audă Dumnezeu!

— Îmi aduc aminte că există o mică platformă înainte de vârful trecătorii. Acolo putem să încălecăm şi să pornim în direcţia teraselor, spre nord-vest. Vom lăsa impresia că ne depărtăm de fortăreaţă. Vor crede că dorim numai să fugim.

În loc de răspuns, Juan îşi face semnul crucii pe fruntea

bandajată.

— Păzea! Pietrele! răcneşte un glas. Păzea! Pietrele!

Instinctiv, Gabriel îşi ridică scutul deasupra lui Juan pe care nu-l protejează nici un coif şi care nu-şi poate ţine bine scutul din cauza rănii.

— Ai grijă de tine, don Gabriel! ordonă Juan şoptind.

De data asta ploaia de pietre este aşa de deasă, încât pare că întreg muntele se prăbuşeşte peste ei. Bărbaţii strigă cu braţele strânse sub scuturi, caii nechează. Totuşi, în plină teroare şi unii şi alţii, chiar şi Gonzalo, văd acelaşi lucru: Gabriel şi iapa lui albă sunt neatinşi de potopul de pietre, în timp ce ei, în ciuda protecţiei scuturilor rotunde şi a armurilor, au pulpele, şalele şi umerii răniţi! Iar Juan, sub scutul lui Gabriel, este la fel de bine păzit ca sub un acoperiş.

Însă nici unul nu îndrăzneşte să spună ceva. Strâng din dinţi şi se roagă cu ardoare.

Când, aşa cum a promis Gabriel, ploaia de pietre se opreşte în sfârşit şi ajung pe mica platformă, războinicii incaşi care i-au hărţuit până acum abia dacă sunt vreo cinzeci! Nu prea îndrăznesc să se apropie mai mult de o azvârlitură de praştie şi este de ajuns un galop al cailor obosiţi pentru a cuceri tabăra.

Gabriel aude strigătele pe care le scot, în timp ce o iau la goană.

— Cred că ne întoarcem în Castilia! anunţă el râzând.

Spaniolii răsuflă uşuraţi, iar piepturile li se umflă de un uriaş hohot de râs, la fel de violent ca şi spaima de mai înainte, iar pe moment oboseala a dispărut.

— Santiago! Santiago! strigă călăreţii făcându-şi semnul crucii cu ochii în pământ, ca şi cum ar prefera să nu ştie motivul izbânzii.

În acea clipă, Gabriel simte cum îi îngheaţă inima.

Se gândeşte la ce va urma şi fiecare imagine îl marchează de parcă ar fi trăit-o deja.

*

După lungi ocolişuri, ajung spre după-amiază pe un fel de podiş accidentat, presărat de stânci negre şi coborând în pantă uşoară către partea din spate a fortăreţei Sacsayhuaman. Aici se înalţă ziduri din blocuri de piatră atât de mari şi totuşi atât de migălos îmbinate, încât e greu de crezut că au fost ridicate de oameni. Însă, ciudat, se pare că nu le supraveghează nici un războinic.

Juan ordonă o pauză de odihnă aproape de un izvor. Culmea bucuriei, pe când mergeau, mai mulţi războinici canaris au găsit timp să vâneze şobolani sălbatici şi chiar două lame rătăcite din cauza luptelor. Fiindcă le este interzis să facă foc, oamenii taie în bucăţi animalele şi le mănâncă crude.

O linişte stranie domneşte vreme îndelungată peste aşa-zisa tabără. Dar cele câteva înghiţituri de carne şi de sânge fad îi umplu de energie şi de nervozitate chiar şi pe cei mai sleiţi de puteri.

Primul care cere să atace este Gonzalo:

— E timpul, frate, nu trebuie să aşteptăm lăsarea întunericului. Trecerile printre zidurile de apărare sunt baricadate, dar, aşa cum bănuim, incaşii se aşteaptă aşa de puţin să atacăm, încât nu-i nimeni să păzească fortăreaţa. Propun ca don Gabriel, prietenul nostru, să profite de darurile sale neobişnuite şi să-i însoţească pe indienii canaris şi să ne deschidă calea. Când vom putea fi siguri de atac, ne va face semn. Şi propun ca tu, frate, cum nu poţi să conduci atacul, să rămâi aici cu vreo doisprezece călăreţi şi să ne ajuţi la nevoie.

Ironia lui Gonzalo nu atrage decât un zâmbet din partea lui Gabriel. Privirea i se încrucişează cu cea a lui Juan.

— Nu-i o idee rea, spune în timp ce îşi pune coiful.

Apoi prinde din zbor privirea lui Gonzalo şi ceea ce citeşte în ea îl umple de o satisfacţie care face cât un început de răzbunare: lui Gonzalo cel frumos şi crud îi este frică de el.

*

Pe jos, în mijlocul soldaţilor Canaris, se apropie de prima baricadă. Nu le trebuie prea mult timp să facă o breşă, căci acolo nu-i aşteaptă nimeni.

Gabriel sare în şa după ce indienii canaris, fără să facă şi cel mai mic zgomot şi fără să rostească o vorbă, au isprăvit de demontat zidurile din piatră. Îşi conduce iapa la fel de silenţios Prin labirintul de roci naturale şi pereţii groşi ce protejează zidurile şi turnurile fortăreţei.

În fiecare secundă pândeşte strigătele incaşilor care dau veste.

Dar nu.

Nimeni nu îl vede şi nu aude tropăitul iepei sale. Merge de-a lungul deluşorului ce îi ascunde încă extraordinarul zid. Deja zăreşte esplanada şi ajunge, mânându-şi iapa la pas, la capătul unui spaţiu vast cu iarbă până la baza fortăreţei. Acolo sunt

blocurile enorme.

Inima îi bubuie în piept. Nu-l observă nici un războinic incaş. Nu-l ameninţă nici o piatră, nici o suliţă. Ceva mai departe, în stânga, descoperă cum zidul principal face un fel de zigzag, iar aici vede o poartă mare trapezoidală, superficial astupată cu bolovani şi buşteni. Pentru a ajunge la ea trebuie să pătrundă chiar în mijlocul fortăreţei Sacsayhuaman!

Trage de căpăstrul iepei şi revine în galop ca să-şi îndemne tovarăşii fără întârziere, sigur de victorie.

— Pe cai! Toţi! ordonă el când poate fi auzit de Gonzalo. Calea este liberă! Îl supraveghează pe don Hernando în oraş, iar pe noi ne ignoră cu desăvârşire.

Aşa cum s-a stabilit, numai don Juan Pizarro va sta deoparte împreună cu o mână de călăreţi. Gonzalo şi ai lui pornesc dar în cea mai mare linişte cu putinţă după Gabriel, trec peste baricadă, îi lasă în urmă pe războinicii canaris şi dau năvală spre poarta mare în formă de trapez. Acolo totul se schimbă.

Sunetul unei trâmbiţe-scoică se aude din turnul înalt şi rotund. Din partea de sus a zidurilor răzbat zgomote furioase. Gabriel se pregătea să ajungă la terase, când descoperă cu uimire că înaintea lui sunt o sută, două sute, poate chiar o mie de soldaţi incaşi.

Mai înainte să poată opri galopul iepei, sfârâitul praştiilor răsună în aer ca o baterie de bombarde. O ploaie de pietre zbârnâie prin aer şi cade peste el. În spatele său, descoperiţi, călăreţii urlă de durere. Caii se împiedică de potopul de pietre, îşi aruncă stăpânii din şa, în vreme ce războinicii incaşi sunt gata să le facă felul.

Gabriel dă pinteni iepei şi, rotindu-şi sabia cu un urlet furios, se repede în ajutorul lor. Apariţia sa îi îngrozeşte îndeajuns pe apărătorii fortăreţei Sacsayhuaman ca să se îndepărteze, în timp ce călăreţii căzuţi de pe cai încearcă să încalece ori sar pe cei care fac cale întoarsă şi o iau la fugă.

Dar confuzia este la fel de mare. Războinicii canaris, luaţi pe nepregătite de apariţia neaşteptată a incaşilor, se apără cu greutate, iar luptele corp la corp le îngreunează retragerea spaniolilor. Pavajul este aşa de acoperit de pietre, încât înaintarea cailor se poate face numai cu mare grijă. Curând, nu a mai rămas decât iapa lui Gabriel care mai galopează în atacuri inutile.

Nimeni nu poate şti cât a durat toată această nebunie…

Jalnici, cu măruntaiele roase de frustrare, spaniolii se retrag dincoace de prima baricadă, unde Gabriel îi dojeneşte de cinci ori, de şase ori şi atacă iar.

Dar, până să atingă zidurile monstruoase, elanul li se taie din cauza ploii de pietre. Îşi ţin caii înainte ca aceştia să-şi rupă picioarele, incapabili să o urmeze pe Itza.

Cu un ultim efort, Gabriel îi mai încurajează. Dar abia se opreşte şi un răcnet izbucneşte în urechile sale.

— Trădător! Şobolan împuţit! strigă Gonzalo cu privire de nebun. Ţi-ai dat, în sfârşit, arama pe faţă! Fii blestemat că ne-ai atras în capcana asta!

— Don Gonzalo!

— Să taci, rahat de ţap! Am văzut, am văzut toţi: incaşii te protejează. Ai învăţat să le eviţi loviturile şi vrei să ne atragi pe noi spre ei ca să ne omoare după bunul lor plac!

Gabriel nu mai are vreme să-i răspundă fiindcă Gonzalo s-a ridicat în scări şi urlă agitându-şi sabia:

— Prieteni! Prieteni! Acest bărbat nu este Sfântul Iacob, ci un trădător şi un diavol! Nu-l mai urmaţi! Nu-l mai ascultaţi, căci vă duce la moarte!

Buimăciţi de oboseala acumulată după atâta efort şi atâtea insuccese, călăreţii îi privesc pe cei doi bărbaţi fără să reuşească să distingă adevărul de nebunie. Unii îşi fac semnul crucii, alţii îşi pansează pulpele rănite de pietre sau îşi scot unii altora săgeţile rupte în armurile lor, sau în cele ce protejează caii. Tocmai atunci un tropăit de cai îi surprinde şi îi scuteşte să mai ia o hotărâre. Juan şi călăreţii de rezervă li se alătură în galop.

— Juan! îl apostrofează Gonzalo fără să-şi potolească mânia, frate, ai ţinut la sân un şarpe care muşcă! Montelucar vrea să ne omoare. E dracu’ pe pământ! Incaşii ne aşteptau, poate că îi anunţase deja… Nu vom izbuti niciodată să pătrundem până în centrul fortăreţei. E mai înţelept să ne întoarcem la Cuzco înainte să se întunece!

— Don Juan, nu daţi crezare unor asemenea baliverne! strigă Gabriel. Mai avem o şansă: războinicii incaşi sunt la fel de obosiţi de aruncatul pietrelor cum suntem noi să le încasăm, iar în curând le vor isprăvi! Chiar dacă va trebui să o fac singur, daţi-mi voie să mai atac o ultimă dată.

Juan nu-i lasă nici măcar timpul să ezite. Arată fortăreaţa cu vârful săbiei şi dă pinteni calului. Curând îl urmează toţi în ciuda protestelor lui Gonzalo.

De data asta, după ce a trecut de prima baricadă, Gabriel îşi îndeamnă iapa spre flancul dealului unde a reperat câteva stânci care alcătuiesc nişte trepte peste care Itza sare cu îndemânare. Gabriel atacă primul rând de războinici incaşi pe la spate şi îi obligă să se retragă înainte să apuce să folosească praştiile. În vale, victoria aceasta îi face pe călăreţi să strige de bucurie şi le reînvie speranţa.

Pentru încă un moment, Itza cea albă şi panaşul roşu al lui Gabriel par să fie pretutindeni deasupra învălmăşelii şi înaintează în continuare spre zid ca prin minune. Spaniolii izbucnesc din nou în uralele victoriei.

Dar de pe ziduri plouă peste ei o îngrozitoare salvă de pietre şi de săgeţi. Ca şi ceilalţi, Gabriel îşi ridică scutul ca să se protejeze şi aude darabana ucigaşă ce copleşeşte armurile şi plastroanele.

Urmează o tăcere scurtă şi stranie. Apoi se aude un geamăt cumplit.

— Juan! O, Juan! O, frate…

La vreo sută de paşi de Gabriel, Juan Pizarro a căzut de pe cal şi s-a prăbuşit pe covorul de pietre ce acoperă iarba. Pansamentul său voluminos i-a sărit cât acolo şi tot capul nu-i este acum decât un amestec de sânge, oase şi creier. Luat de iureşul bătăliei şi-a coborât scutul şi astfel capul său descoperit şi rănit a devenit o ţintă uşoară.

Gonzalo este îngenuncheat în faţa lui, plângând zgomotos şi cu gura deschisă. Îl strânge zadarnic la piept şi îl leagănă ca pe un copil.

Gabriel simte cum un tăiş de gheaţă îi trece prin piept şi îi taie respiraţia. Instinctiv, încearcă se apropie de cei doi în timp ce călăreţii se îngrămădesc în jurul celor doi fraţi Pizarro ca să-i protejeze. Gonzalo, pe când ceilalţi duc alergând corpul lui Juan, îl priveşte cu frumosul său chip acum schimonosit de durere şi furie:

— Tu l-ai omorât, Gabriel Montelucar, tu l-ai omorât pe fratele meu drag!

Gabriel tace, uitând de furie şi sarcasm. Şi curând Gonzalo îşi părăseşte duşmanul plângând în hohote ca un copil.

*****

— Don Hernando, nu am aruncat eu piatra care l-a omorât pe fratele vostru, însă am fost cel care a insistat să mai atacăm o dată la fel de inutil ca şi mai înainte. Don Gonzalo are dreptul sa mă acuze de moartea fratelui său.

Hernando nu îi răspunde. Un opaiţ de-abia îi luminează chipul slab şi sever. Din camera de alături se aud plânsul şi gemetele între care se recunoaşte glasul lui Gonzalo şi rugăciunile şoptite de fratele Bartolomeu.

Le-au trebuit patru ore ca să coboare esplanada fortăreţei şi să ajungă în piaţa mare din Aucaypata, ducând trupul lui Juan şi fiind mereu încolţiţi de incaşi. Gabriel este aşa de obosit, încât nu-şi mai simte nici braţele, nici picioarele. I-a pierit şi foamea. Are degetele amorţite şi mâinile umflate de cât a strâns mânerul săbiei. Abia vede ceea ce este în jurul lui.

— Dar nu este adevărat că am dorit şi contribuit la acest eşec al nostru, mai spune el.

Hernando tot nu îi răspunde. Pare că ascultă bocetele, cântecele funebre ale femeilor, laolaltă cu rugăciunile.

— Juan era singurul om pe lume pe care l-a iubit Gonzalo. Dintotdeauna şi pătimaş. Ciudat, nu? remarcă el deodată cu glas stins.

E rândul lui Gabriel să nu răspundă nimic. Totuşi, îşi aminteşte vorbele rostite chiar de Juan în dimineaţa aceea.

— Gonzalo nu a iubit şi nu a respectat pe nimeni ca pe Juan, continuă Hernando. Pe nici un bărbat şi pe nici o femeie. Îmi suportă autoritatea. Acum moartea lui Juan o să-l înnebunească şi mai mult.

— Demonii vor fi liberi, şopteşte Gabriel.

Mirat, Hernando îl priveşte atent o clipă şi şopteşte la rându-i:

— Da, demonii…

Alături, rugăciunea pentru morţi a luat sfârşit, dar continuă bocetele. Hernando dă din mână obosit, ca şi cum ar vrea să alunge gândurile care îl preocupă. Pe buze se iveşte urma unui zâmbet.

— Don Gabriel, întotdeauna există morţi în bătălii, reia pe un ton ironic. Şi chiar pentru asta sunt făcute. Mai ales atunci când le pierzi. Sunt un bun creştin, iar moartea fratelui meu mă îndurerează. Dar mă îndurerează şi mai mult că, în ciuda asigurărilor şi a magiei tale, tot nu am intrat în fortăreaţa aia afurisită! Se pare că sunteţi în continuare protejat împotriva pietrelor şi a săgeţilor, însă un miracol nu mi s-a părut niciodată mai inutil!

— O să aflăm dacă este sau nu vorba de magie! bombăneşte Gabriel trecându-şi mâna peste faţă.

— A, da?

— Don Hernando, atacul nostru va avea măcar o urmare bună. În timp ce noi, în spatele fortăreţei, ne luptam cu trupele incaşe, voi aţi reuşit în sfârşit să vă apropiaţi de zidul acesta. Am văzut adineauri cum oamenii noştri îşi ridicau tabăra…

— Mâine, incaşii vor face tot ce vor putea ca să ne alunge de aici. Şi vor izbuti pentru că suntem prea obosiţi să mai rezistăm multă vreme.

— Ba nu. În zori, mă voi urca singur în vârful turnului şi voi deschide o cale de trecere.

— Gabriel, asta e o nebunie!

Gabriel şi Hernando se întorc să vadă al cui a fost strigătul. Bartolomeu trece pragul încăperii, continuând să strige:

— Nu vei reuşi niciodată!

— La jumătatea primului zid există o fereastră. Pot ajunge la ea cu o scară bună. Apoi, ştiu asta, sunt trepte care duc până la baza turnului. Probabil că incaşii au o modalitate de a intra în turn şi o voi găsi!

— Baţi câmpii! Pe toţi sfinţii, ziua asta te-a făcut să-ţi pierzi minţile!

— Don Hernando, ordonaţi să se construiască acea scară! Trebuie să mă odihnesc puţin. Dar să fie gata când se va lumina de ziuă.

— Don Gabriel, vei fi deja mort sub o avalanşă de pietre înainte să ajungi la mijlocul scării, observă Hernando cu o îndoială rece.

— Moartea mea nu vă va incomoda, iar dacă voi reuşi o să fiţi mulţumit. Don Hernando, mi-a fost dat să am parte şi de tocmeli mai puţin avantajoase.

Hernando face un gest de surpriză, apoi un râs ciudat izbucneşte printre buzele-i subţiri.

— Ciudat individ mai eşti, don Gabriel! Mereu dornic să mori şi iată că reînvii! Mereu dornic să arăţi că eşti mai bun decât noi, ceştilalţi. O să ajungem să-i dăm dreptate fratelui nostru, guvernatorul şi să recunoaştem că nu eşti lipsit de calităţi.

Gabriel nu ţine seama nici de remarca şi nici de privirile ironice. Ia mâna deformată a lui Bartolomeu şi o strânge cu putere.

— E timpul să ştiu, prietene Bartolomeu! Am nevoie să ştiu! Iar de data asta voi fi singur!

Noaptea, Gabriel nu închide ochii. Dacă aţipeşte când şi când este împotriva voinţei sale, ca într-un vis în stare de veghe.

Şi mereu, iar şi iar, nu-i dau pace imagini care au pus stăpânire pe mintea lui şi care îl chinuiesc.

Vede cum, clătinată încetişor de briză, o frânghie este agăţată de crenelurile de apărare ale turnului rotund, cel mai impozant. Iar în clipa în care o strânge între mâinile sale rănite, nimic nu-l mai poate opri să ajungă în vârf.

*

Zorile sunt friguroase. Pământul aproape că a îngheţat, iar cerul este alb ca un baldachin de în. Gabriel, cu bustul gol, este învelit într-o pătură slinoasă.

Îl trezeşte mângâierea uşoară a unei mâini ce îi trece peste frunte şi peste umăr. O palmă netedă cu degete fine. O mână de femeie, o blândeţe uitată.

Când deschide ochii şi se trezeşte dintr-un somn adânc, tot trupul îl doare. Priveşte chipul tinerei femei fără să o recunoască. Ochii îi strălucesc de lacrimi, iar obrajii sunt mânjiţi cu noroi.

— Nu-ţi mai aduci aminte de mine, şopteşte ea încercând să zâmbească. Mă cheamă Inguill. Ne-am întâlnit mai de mult, înainte de moartea lui Inca Atahualpa. Eram o fetiţă în slujba lui *Coya Camaquen.* Mi-a vorbit deseori de tine.

Treaz de-a binelea, Gabriel se ridică în coate.

— Ea te trimite? o întreabă el. Anamaya te trimite?

Tânăra femeie clatină din cap aproape zâmbind:

— Nu. Sunt soţia nobilului don Juan.

Glasul i se stinge şi continuă:

— Ieri încă mai eram.

— Ştiu. Îmi pare rău. Mi-a vorbit despre tine…

În privirea lui Inguill se citesc deopotrivă suferinţă şi mândrie:

— M-a ales ca pe o sclavă şi totuşi m-a iubit ca pe o soţie. Şi eu l-am iubit. Era tandru cu mine. Strămoşii săi de pe Celălalt Tărâm au vrut să nu sufere prea mult. E bine.

Cu o mişcare agilă, scoate de sub *unku*-ul ei un urcioraş pe care i-l întinde lui Gabriel:

— Pentru copiii noştri mai avem puţin lapte de la caprele voastre. Ţi-am adus şi ţie. Trebuie să bei înainte să urci în turn. Ca să prinzi puteri.

— De ce faci asta? o întrebă Gabriel prinzându-i încheietura mâinii.

Inguill îl priveşte o clipă. Apoi mângâie umărul lui Gabriel cu mâna rămasă liberă. Degetele îi alunecă pe omoplat şi ating uşor pata întunecată.

— *Coya Camaquen* te ocroteşte, la fel şi Nobilii Strămoşi, Şopteşte. O să ne salvezi, cu toţii ştim asta.

Degetele lui Gabriel apucă strâns braţul lui Inguill:

— Ce ştii? De ce îmi iei apărarea împotriva poporului tău? N-are nici o noimă!

Inguill scapă din strânsoare şi se ridică violent.

— Bea laptele, o să-ţi facă bine, spune ea cu simplitate, înainte să o ia la fugă.

Abia atunci îl vede pe Sebastian care, retras mai la o parte, îl priveşte cu severitate.

— Femeia asta spune tâmpenii! bombăne el. Gabriel, să te urci pe nenorocita aia de scară până la nenorocitul acela de turn este cea mai proastă idee pe care ai avut-o vreodată.

Gabriel se ridică zâmbind:

— Nici tu nu crezi că în mine l-au văzut pe Sfântul Iacob?

— O, cum să nu! Destul ca să-mi dau seama că unul din voi este un impostor! Şi, ştii, o să pariez cu plăcere pe Sfântul Iacob!

— Blasfemie!

Gabriel, sincer amuzat, îşi îmbrăţişează prietenul:

— Şi să ai mare grijă de Itza. E o iapă frumoasă şi mi-ar plăcea să mi-o dai de tot mai târziu, când lupta asta va lua sfârşit.

— Înălţimea voastră, vă dau şi iapa şi încă ceva pe deasupra, dar pe Sfântul Iacob şi pe Sfânta Fecioară, pe soare şi pe lună, pe dinţii mei şi pe barba mea şi a ta, promite-mi mai întâi ceva…

— Ce anume?

— Că o să trăieşti, tâmpitule!

*

Scara este lungă de cel puţin patru stânjeni, dar abia atinge ferestruica scobită în zid. Este nevoie de douăzeci de bărbaţi ca să fie ridicată şi să i se găsească o poziţie convenabilă. A fost construită din bârne de acoperiş şi din buştenii baricadelor asamblaţi cât s-a putut mai bine. Au lipsit corzile pentru bare, înlocuite totuşi de cozile rupte ale lăncilor, aşa încât sunt foarte spaţiate, iar Gabriel trebuie să tragă mult de braţe ca să poată urca.

Odată aflat la o înălţime de un stânjen, scara începe să se clatine, iar Gabriel se străduieşte să nu facă mişcări bruşte. Se caţără pe două bare suplimentare, când aude strigătele celor de jos. Priveşte spre ei şi îi vede pe Sebastian, pe Bartolomeu, pe Hernando şi pe toţi ceilalţi depărtându-se grabnic de longeroanele pe care le sprijineau. A înţeles mai înainte să se

uite înjur. Îşi ridică scutul trăgându-şi capul între umeri şi stând bine pe picioare.

Aproape că se bucură când aude zgomotul pietrelor lovindu-se de scutul rotund. Unele destul de grele izbesc şi scara pe care o simte vibrând sub el. Nu trebuie să mai întârzie.

Începe să urce din nou icnind ca un tăietor de lemne, fără să ţină seamă de proiectile. Scara se clatină scârţâind îngrozitor. Se mişcă asemenea unui trup ce ar respira precipitat. Gabriel nu-şi ia ochii de la zid. Uită cât de sus se află, uită de pietrele ce îi şuieră pe la urechi şi îl ating uşor, ricoşează uneori în şold, izbesc lemnul, aşa de aproape de degete, încât ar putea să i le strivească. Se cocoaţă cu picioarele şi cu genunchii. Pretutindeni în jur răsună ţipete şi strigăte, însă nu le mai aude.

Trece de mijlocul scării. Aici balansul este aşa de puternic, încât simte cum scara se clatină şi se deplasează în ciuda greutăţii sale. Se gândeşte la cei de sus care ar putea să apuce scara şi să-i facă vânt, apoi uită şi de asta.

Tovarăşii săi au avut în vedere oboseala lui, căci ultimele stinghii sunt mai apropiate şi mai uşor de urcat. I se pare că ar putea să alerge şi sare pe lintoul mare al ferestruicii fără să privească înăuntru.

Strălucirea palidă a zorilor luminează puţin interiorul, dar distinge o scară şi nişte feţe de obicei impasibile, care acum sunt schimonosite de stupefacţie.

Cei vreo doisprezece războinici din faţa lui, cu praştiile şi cu măciucile în mâini, se trag îndărăt numai la auzul scrâşnetului produs de sabia scoasă din teacă. Pe cât de uimiţi, pe atât de curioşi se uită prosteşte unii la alţii, fără cea mai mică reacţie. Pe urmă, Gabriel le strigă în quechua:

— Înapoi, înapoi! Nu vreau să vă fac nici un rău!

Urcă trei trepte, agitându-şi sabia ca şi cum ar fi de lemn. Incaşii fac la fel. Încă o dată. Apoi unul dintre ei spune:

— Este străinul cu animalul alb!

Îl privesc iarăşi neîncrezători, dar nici Gabriel nu ştie ce trebuie să facă. Apoi soldaţii, fără să rostească un cuvânt, se întorc cu spatele şi urcă scara abruptă cu o agilitate uimitoare.

Gabriel, prudent şi cu sabia gata de atac, îi urmează respirând greu. Când ajung în sfârşit la lumină, descoperă că întăriturile de la baza turnului sunt goale: războinicii au fugit şi aleargă strigându-şi căpeteniile.

Îl văd de la turnurile învecinate. Strigă şi aruncă pietre iar şi

iar. Totuşi, nici unul nu îl atacă, ci se ocupă de spaniolii de la baza zidului.

Gabriel, entuziasmat de atâta uşurinţă, dă ocol turnului.

Se scutură cuprins de un frison, iar în timp ce îşi ridică privirea, îşi dă seama că Inguill a avut dreptate. Că toţi au avut dreptate. Cum în interiorul turnului nu există nici o fereastră şi nici o uşă care să-i permită să înainteze, vede atârnând o frânghie din fire de agavă şi de *ichu,* groasă ca pe braţ, atârnând de-a lungul întregii construcţii precum cea mai minunată invitaţie.

Cu o siguranţă extraordinară *vede* ceea ce a văzut în vis.

Gata cu oboseala, cu durerile musculare şi cu prudenţa!

Gabriel nu mai poate să se stăpânească, se apropie de zid şi urlă, agitându-şi scutul şi sabia:

— Santiago! Santiago!

Văzuţi de la înălţime, tovarăşii săi, înghesuiţi unii lângă alţii sub scuturi, par nişte animăluţe cu carapacea murdară. Gabriel râde ca un nebun şi mai răcneşte o dată:

— Santiago!

Apoi, dintr-o mişcare îşi prinde scutul rotund, pune sabia în teaca de la centiron şi îşi scoate platoşa de zale. Începe să se cocoaţe vârtos, fără să-i pese o clipă că totuşi cei de sus ar putea să taie această frânghie la fel de miraculoasă ca şi scara lui Iacob.

La drept vorbind, frenezia lui se mai potoleşte când, aflat la doi stânjeni, se trezeşte, cu picioarele şi cu bustul în echer, cu tălpile cizmelor alunecând pe pietre şi cu braţele care abia îl mai ţin, suspendat deasupra hăului.

Picioarele îi alunecă de două ori din pricină că nu s-a sprijinit cum trebuie şi, cu toată greutatea, se izbeşte imediat de zid. Se loveşte tare la genunchi şi la piept şi de durere este gata să dea drumul frânghiei. Reîncepe urcuşul cu răsuflarea tăiată şi muşchii înţepeniţi. Un stânjen, doi. Mai sunt şase, poate mai mult. Îşi aminteşte cuvintele lui Sebastian: „De aici mai ai puţin şi vei zbura de la cer la pământ ca un înger adevărat şi doldora de pietre!” Se opreşte şi râde oţărât, dar greutatea corpului său este aşa de mare, încât preferă să-şi continue urcuşul greu.

Abia a ajuns la jumătatea turnului, că o izbitură îl face să ridice privirea. Chiar deasupra capului său, un bolovan de mărimea unui taburet se izbeşte de zid cu zgomot înăbuşit. Nu mai apucă să se ferească, ci doar să închidă ochii.

Nu se întâmplă nimic. Aude numai şuieratul bolovanului foarte aproape de umărul său.

Deschide ochii exact în momentul în care bolovanul se face fărâme de metereze.

— Cineva mă păzeşte, şopteşte cu pieptul arzând. Anamaya mă păzeşte! Mă iubeşte şi mă păzeşte!

Atunci îi revine strania smintealǎ. În faţa lui, nu mai vede zidul turnului, ci privirea albastră a lui Anamaya. Nu-şi mai simte plămânii care îl ard, braţele vlăguite, pulpele ce refuză să se mai mişte. Se cocoaţă de parcă l-ar ajuta cineva. Ca un diavol sau ca o maimuţă. Şi aşa, cei de jos îl văd cum escaladează ultimii metri, iar când trece peste meterezele ce înconjoară vârful turnului strigă cu toţii:

— Santiago! A reuşit! Santiago!

O clipă rămâne prăbuşit, abia respirând. Nu mai poate să se ridice. Încearcă să-i audă pe soldaţii incaşi care îl vor captura.

Dar zgomotele abia se disting.

Se ridică în capul oaselor şi descoperă că este singur. Nu-i nimeni în vârful turnului. În centru a fost construit un fel de turnuleţ, ce se continuă cu o scară ale cărei trepte sunt aşa de înguste, că trebuie să le coboare pieziş. Nici aici nu este nimeni, dar în josul scărilor aude voci şi strigăte.

Atunci se întoarce la zid şi la rândul său începe să strige, să ţipe că au învins şi să urle că primul turn a fost cucerit şi că toţi pot să urce acum!

*

Luptele nu încetaseră nici la amiază, fiind cucerit şi un al doilea turn. Gabriel a rămas într-al său şi nimeni nu i s-a alăturat. A asistat cu oroare la marele spectacol oferit de război. Acum, meterezele fortăreţei Sacsayhuaman sunt acoperite de cadavre. O mie, poate două mii de cadavre.

Gabriel şi-a pus mâinile înţepenite de durere pe zidul de piatră şi le priveşte tremurând. Nu mai simte nimic. Se întreabă ce nebunie îl stăpâneşte, căci seamănă cu un beţiv care se trezeşte din mahmureală.

Nu îndrăzneşte să se gândească la Anamaya, nici să creadă fără o îndrăzneală prea mare că ea l-a putut ocroti şi că aceasta a dus la un masacru atât de cumplit.

Duhoarea dezgustătoare şi cadavrele îi fac greaţă.

I se pare că vorbele pline de căldură pe care i le-a adresat Sebastian îl vizau pe un altul.

Da, speră din nou că va izbuti să-şi găsească moartea şi că nu va trebui să sară din turn pentru a uita plăcerea pe care a avut-o fiind unealta ei.

„Am crezut că sunt stăpânul lumii şi nu eram decât un sclav nenorocit!” îşi zice el cu ironie.

Dar nu pierde din ochi, nici măcar o clipă, agitaţia neîntreruptă a celor care mor.

*

Seara, don Hernando Pizarro atacă ultimul turn al fortăreţei, mult mai mare, însă terminat în grabă.

Când soldaţii îl găsesc la jumătatea scărilor, pe generalul incaş, cel care a condus până atunci apărarea fortăreţei Sacsayhuaman, care se urcă singur pe zid. La urechi îi strălucesc cerceii mari de aur care indică rangul său înalt.

Gabriel îl vede cu mirare cum îşi freacă obrajii cu pământ până i se juleşte pielea. Pe urmă, incaşul ia lut dintre pietrele turnului şi îşi fricţionează rănile până când devine de nerecunoscut.

Spaniolii au încremenit cu ochii aţintiţi la el.

Războinicii incaşi sunt şi ei tăcuţi. Pare că un vânt îngheţat i-a învăluit pe toţi.

Atunci, generalul incaş îşi umple gura cu pământ, se înfăşoară în mantia lungă şi îşi dă drumul în gol.

Chiar în acel moment, Gabriel aude în spatele său un strigăt. Se întoarce şi vede zece războinici incaşi. În privirile lor citeşte ezitarea şi se uită la sforile pe care le ţin în mâini. Unul dintre ei ridică o măciucă grea din bronz, gata să-l lovească.

Gabriel clatină din cap.

— Nu, spune el în quechua. Nu-i nevoie.

Îşi scoate încet sabia din teacă şi o aruncă peste zid.

— Nu voi mai lupta, spune. S-a isprăvit.

Aude, pierzându-se o dată cu vântul, strigătele frenetice de bucurie ale spaniolilor în timp ce, legat fedeleş, este dus în întuneric de războinicii incaşi.

Şi-a dorit să moară.

Şi-a dorit să trăiască.

Acum, nu-şi mai doreşte nimic.

PARTEA A DOUA.

7.

Ollantaytambo, iunie 1536.

Sute de lumini sunt aprinse în cancha-urile din câmpia dintre cele două râuri, pe pantele unde sunt aliniate terasele şi templele. Dar nu se aud nici cântece, nici bubuit de tobe, nici sunetul trâmbiţelor-scoică, nici strigătele de bucurie şi de beţie. Doar vuietul apei. Anamaya aude acest sfâşietor bocet plin de tristeţe.

Războinicii trec podul înfrânţi. Merg unul câte unul, în tăcere, impasibili şi cu privirea în pământ. În lumina alburie a lunii, chipurile lor sunt de un argintiu palid. Pe frunţile şi pe obrajii lor au apărut ridurile cauzate de oboseală asemănătoare unor răni. *Unku-urile* le sunt rupte şi murdare de noroi şi de sânge. Din cauza ostenelii, au braţele greoaie şi armele atârnă ca nişte jucării, inutile acum. Ruşinea îi domină chiar şi pe cei care poartă săbiile şi care duc cei câţiva cai pe care i-au capturat de la spanioli. Au fost înfrânţi.

Când îi zăresc, de cealaltă parte a podului, pe Manco şi pe Villa Oma, umerii li se coboară încă puţin, ca şi cum greutatea propriului trup le-ar fi şi mai greu de purtat. Însă, atunci când trec prin faţa lui, Manco îi încurajează printr-un gest sau prin vorbe pline de mândrie. Se pierd în întuneric, dar această dispariţie nu le va aduce odihna.

Anamaya îl priveşte pe Villa Oma. Privirea pătrunzătoare a celui pe care îl numea înţeleptul este aţintită departe, de-a

lungul Văii Sacre, se îndreaptă spre dealurile ce domină cetatea Cuzco şi reface drumul acestei bătălii ce ar fi trebuit să fie victorioasă şi nu a fost. Faţa îi este împietrită de o furie tăcută.

Manco nu-l priveşte nici măcar o dată. Pe chipul său, din profil, nu se citesc decât afecţiune şi încurajare adresată războinicilor. Această blândeţe pe care o ascunde, dintotdeauna poate, în chiar mijlocul furiei care îl macină de când a fost umilit, o surprinde şi o emoţionează pe Anamaya.

Din ziua în care Titu Cuyuchi s-a întors şi i-a dat de veste că Gabriel a dispărut, Anamaya nu-şi mai găseşte liniştea. Când doarme, puma îi trece peste faţă şi în orice clipă din zi are impresia că îi vede umbra. Faţă de toţi ceilalţi continuă să joace, în purtări şi în cuvinte, rolul lui *Coya Camaquen,* cea pe care au învăţat să o respecte chiar şi vracii şi preoţii; dar în suflet se simte o femeie chinuită de nelinişte pentru bărbatul pe care îl iubeşte.

În momentul înfrângerii – înfrângere cu atât mai crudă cu cât izbânda a părut aşa de aproape, acest sentiment le domină pe toate celelalte pe care le resimte şi îi este ruşine pentru asta.

— Vino!

Glasul lui Katari este o şoaptă, ca o bătaie de aripi a unui liliac în noapte şi nici nu este sigură că a auzit bine. Se răsuceşte spre el; tânărul bărbat îşi clatină pletele lungi ce-i ajung până la umeri printr-o mişcare uşoară a capului.

Îi cere să-l urmeze fără să rostească o vorbă. Anamaya nu se mai interesează de Manco şi de Villa Oma.

Cei doi merg de-a lungul râului care bolboroseşte şi spumegă în josul zidului nu prea înalt şi ale cărui pietre îmbinate cu grijă indică faptul că este un loc sacru. Strălucirea lunii luminează acum drumul ce duce spre oraş. Luminile din case şi din temple sclipesc asemenea unor stele îndepărtate, venite de pe celălalt tărâm.

Inima nu-i mai bate atât de puternic.

Percepe, mergând prin printre pantele munţilor, de parcă o muzică formată din sunete ascuţite s-ar suprapune peste bubuitul de tobă al râului Willkamayo, şoaptele apelor ce se varsă prin canale în fântânile special amenajate.

Katari se opreşte brusc. Pentru o clipă, Anamaya rămâne cu privirea fixată pe umerii lui largi, pentru ca mai apoi să-şi întoarcă privirea către creasta Soarelui-Apune peste care s-a ridicat discul desăvârşit al lui Quilla.

În întuneric se detaşează umbra neagră a unui condor.

O pasăre uriaşă, o pasăre-munte ce priveşte. La o extremitate i-a fost cioplit în stâncă ciocul şi capul cu ochii deschişi, puful alb din jurul gâtului, între două aripi enorme. În nemişcarea lui, pare că pluteşte spre Valea Sacră, păzind-o, ameninţându-i pe cei care ar încerca să o atace.

În cele din urmă, Katari se întoarce spre Anamaya.

— E timpul, spune el.

Încă o dată Anamaya admiră calmul tânărului bărbat şi înţelepciunea şi lumina pe care o degajă – trupul lui robust şi musculos, ochii mici ca două nesfârşite falii în *huaca.*

Nu şi-a dat seama imediat, dar stânca este cioplită de la un capăt la altul: rigolele care o traversează permit apei să se scurgă, crestăturile ce se află la bază dovedesc faptul că de multă vreme oamenii au recunoscut prezenţa zeilor în acest loc.

Ajung în umbra lăsată de condor şi luna dispare. Anamaya, potrivindu-şi paşii cu ai lui, îl urmează încrezătoare pe Katari, deşi este întuneric.

Au ocolit o ţiglă enormă înfiptă în pământ, a cărei formă le pare cunoscută. Acolo, în centru, există un mic spaţiu unde Jăraticul este încă roşu, iar Katari nu mai trebuie să-l aţâţe. Şi iarăşi Anamaya, ridicându-şi privirea şi cercetând cele patru nişe scobite chiar în stâncă, are impresia că se află într-un loc aparte.

În timp ce-şi trage sufletul, este copleşită de un sentiment straniu. Katari, fără să-i vorbească, îi comunică ceea ce doreşte. Aproape că o sperie acest abandon venit din reflex.

— Nu trebuie să te temi de nimic, îi spune el blând.

— Mă ascultai?

În întuneric, se aude râsul uşor al lui Katari:

— Ar trebui să ştii că te ascult şi atunci când nu sunt lângă tine…

Şi-l aminteşte pe Gabriel pierdut în deşertul Salar. Tulburarea îi dispare şi îi zâmbeşte la rândul ei:

— Ai spus că poţi să mă ajuţi…

— Da. Însă trebuie să nu mai ai nici o teamă. Şi de asemenea…

Katari şi-a întins deja *manta* sa înainte.

— Şi de asemenea?

— În călătoria pe care o vom face trebuie să fim doar unul…

— Şi, cu toate acestea, ca să pot pleca am nevoie de tine. Katari, ce înseamnă toate astea? Nu înţeleg.

— Există apă şi piatră, spune Katari. Lumea de aici şi Celălalt Tărâm, Willkamayo şi Calea Stelelor, Inti şi Quilla, aurul şi argintul… întreaga lume este compusă din perechi… însă ceea ce este unic se găseşte ascuns în miezul lucrurilor dacă ştim să-l căutăm…

În momentul în care Katari a început să vorbească, inima lui Anamaya a început să bată cu putere. L-a completat în tăcere: există incaşii şi străinii. Dar nu a îndrăznit să spună cu glas tare.

— Tot nu înţeleg, şopteşte.

Katari îi aruncă o privire rapidă:

— Înţelegi mai bine decât crezi… Acum nu pot să-ţi explic. Dar trebuie să ştii că nimic din ceea ce vei afla nu-mi va rămâne ascuns. Ai destulă încredere în mine pentru asta?

Îl priveşte cum scoate din *manta* o creangă înfrunzită. A fost ruptă dintr-o plantă ce creşte în pădure. Fără să clipească, o aruncă pe jăratic. Imediat, de undeva de aproape se ridică un fum înţepător şi parfumat.

— Tu ai destulă încredere în mine ca să mă iei cu tine, spune Anamaya. Lasă-mă să-ţi ofer ceea ce…

— Anamaya, eu am să te conduc şi totuşi tu mă iei cu tine.

Anamaya priveşte atent cele patru nişe şi descoperă felul deosebit în care a fost cioplită stânca în care sunt incrustate. Zâmbeşte: ştie despre ce călătorie este vorba.

Deja Katari nu o mai priveşte. Clătinându-şi capul într-o parte şi în alta, se foloseşte de pletele-i lungi ca de un evantai pentru a îndrepta fumul spre faţa lui Anamaya. Totodată, cu ochii închişi plasmodiază o melopee într-o limbă pe care Anamaya nu o recunoaşte. Aspiră fumul parfumat care îi copleşeşte în întregime mintea şi trupul, iar melodia îşi face efectul. Se simte doborâtă de somn şi în acelaşi timp trează, aproape incapabilă să se mişte, dar extrem de uşoară. Îl vede pe Katari cum se ridică, apoi cum revine şi se aşează chiar lângă ea, ţinând în mâini un superb *kero,* un vas din lemn în care au fost incrustate mii de motive geometrice, a căror precizie uimitoare o sesizează cu o claritate supranaturală. Pe fundul vasului, se odihneşte un lichid verde-închis.

Apoi Katari scoate alte două vase asemănătoare, dar mai mici şi fără nici o decoraţiune. Lemnul brut a păstrat forma ramurilor. Numai scobitura arată că au fost cioplite de mâna omului.

Umple cele două pocale din lemn şi îi întinde unul lui Anamaya. Beau încet, pentru a păstra pe cerul gurii şi în gât

gustul dulce al băuturii, asemănător cu porumbul crud.

Katari şi-a reluat cântecul: pare vuietul îndepărtat al unui pârâu vijelios de munte; acum s-a înteţit şi acoperă aproape Şopotitul apei din fântâni. Anamaya se alătură ritmului acestei melodii – ce pare că nu mai porneşte din pieptul lui Katari, ci din stânci, din apă, din străfundurile muntelui – o dată cu vâjâitul din urechi, cu bătăile înăbuşite ale inimii, cu tot corpul.

Peste melodia sfâşietoare se suprapune un glas mai ascuţit, înţelege cu greu că şuierul acesta, geamătul acesta îi iese de pe buze. Capul i se clatină în acelaşi ritm cu cel al lui Katari şi, puţin câte puţin, se abandonează acestei mişcări.

Pierde noţiunea timpului şi a spaţiului...

Brusc este scuturată de un spasm. Un fel de fulger ce se descarcă violent şi care pare să pornească din ceafă şi se răsfiră într-un şuvoi de frisoane de-a lungul spatelui, pentru a-i inunda fiecare membru. Astfel este scuturată de mai multe ori: de fiecare dată se deschide pentru a primi această senzaţie ca pe o îmbrăţişare afectuoasă. Plăcerea este o explozie delicioasă şi valul de senzaţii o cuprinde fremătând. Îşi simte pântecele cald, fierbinte. Fericirea este totală, atât de intensă, încât nici nu mai are timp să observe cât de puţin durează.

S-a făcut din nou tăcere.

În faţa ochilor îi joacă pete în culori vii, clare, strălucitoare.

Cântecul s-a oprit. Se aude numai şopotitul apei: cel din fântână, din canalul ce mărgineşte *Huaca* Condorului, cel al fluviului ce curge în vale. Dar în această clipă infimă în care natura pare să-şi fi oprit ritmul, simţurile lui Anamaya se intensifică dintr-o dată şi atât de puternic, încât devine capabilă să vadă şi să audă tot, să simtă şi guste tot...

Percepe adierile de vânt şi în urechi aude foşnetul vântului şi vijelia; le simte mângâierea pe piele şi îşi deschide larg nările şi gura, ca să se îmbete de această senzaţie. Deodată, ţipătul unei păsări umple văzduhul – pasărea pe care nu a mai auzit-o din copilărie, când trăia în mijlocul selvei. Respiră miresmele ascunse ale ţărânei, humusul, frunzişul des, greu de roua căzută pe timpul nopţii...

Aude ceva, ca un obiect frecat de piatră; deschide ochii şi îl zăreşte pe Katari. Acesta priveşte fix cele patru nişe din faţa lor şi pe care Anamaya nu le poate distinge prea clar. Îi ia mâna într-a lui, iar ea i se abandonează fără teamă.

În timp ce se apropie de perete, una dintre nişe pare să se

anime de o culoare palidă, lăptoasă, ce izvorăşte chiar din piatră. La intrarea în nişă, lumina albă îi cuprinde în întregime şi, în vibraţia întregii mase stâncoase, nu poate să-şi dea seama dacă nişa s-a lărgit ca să le facă loc sau dacă ei s-au micşorat brusc. Dar asta nu are nici o importanţă.

La un moment dat, fără să poată preciza care anume, contactul cu piatra devine o mângâiere duioasă şi toate atingerile resimţite pe piele, toată spaima şi greutatea corpului au cedat în favoarea unui fel de învăluire foarte blândă, de parcă materia şi piatra au intrat în contact şi au fuzionat imediat. În ea răsună o voce care, prin cuvinte neclare, îi spune că aşa s-au născut oamenii cu mult înainte. Dar nu are vreme să o asculte, aşa este de concentrată: membru după membru, întreg trupul îi este aspirat de munte şi ultima sa senzaţie umană este palma lui Katari care îi ţine mâna. În depărtare, vede cum teama i se transformă într-un ghem de foc în noapte, ghem de suferinţă în capul său, în timp ce corpul îi este uşor tocmai fiindcă este atât de greu, ca un volum enorm oprit de unul şi mai mare şi care ar absorbi-o bucată cu bucată, fibră cu fibră.

Este piatră, este muntele însuşi.

Dar îşi dă seama cu mirare că este pe deplin conştientă de ea însăşi. Este Anamaya, dar acea Anamaya care dintr-o dată s-ar îmbogăţi cu un întreg univers de senzaţii în care se amestecă toate formele, toate substanţele, toate aspectele naturii. Din nou nu are timp să se bucure de aceste senzaţii fiindcă în ea totul începe să se umfle ca mii de tobe, mii de trâmbiţe, mii de fluvii şi mii de stele până la explozie. În mijlocul acestei senzaţii alcătuite dintr-un exces de senzaţii, întreaga sa fiinţă se concentrează într-un punct minuscul al cărui singur efort este să se smulgă din piatră – ca şi cum nemişcarea desăvârşită ar vrea din răsputeri să nu se topească şi să dispară.

Aude glasul lui Katari ca venind din sinea ei, foarte încet şi totuşi aşa de limpede în mijlocul acestui haos: „Vino, Anamaya, e timpul!”

Şi trece dincolo.

*

Aerul.

Nu există decât această vibraţie care trece prin ea şi o susţine, această lunecare, această plutire uşoară.

Zboară.

Pentru o clipă, simte numai această desfătare ce uneşte o

senzaţie de putere cu cea a unei depline şi nesfârşite libertăţi.

Se pare că nu mai are ochi pentru a vedea, urechi pentru a auzi şi tot corpul i s-a transformat într-un ansamblu delicat, asemenea unei *balsa* plutind pe râul vântului.

„Eşti condorul.”

Gândul acesta ciudat îi dă, preţ de o clipă, un frison. Apoi înţelege că, lângă ea, Katari nu o mai ţine de mână, ci este împreună cu ea în acest zbor – că o dată cu ea şi pentru ea s-a transformat în condor.

Se lasă în voia acestei transformări fără teamă sau reţinere.

Atunci înţelege că a zburat toată noaptea şi vede cum răsare soarele; imediat curenţii o ridică în înaltul cerului. Dedesubt, observă panorama în toată splendoarea ei: râul ca o panglică străluceşte în adâncul văii asemenea solzilor şarpelui Amaru, simbol al înţelepciunii, cel pe care l-a simţit adesea alături. Acesta înconjoară priveliştea, se încolăceşte în jurul ei, oferindu-i sipetul de smarald al selvei.

Privirea îi trece peste lanţul de munţi din depărtare la înălţimea cărora se află; culmea înzăpezită a lui Salcantay, întreaga măreţie a lui Apu al Anzilor i se oferă în lumina primelor raze de soare. În ea răsună glasul lui Katari care îngână incantaţii vesele: „Hamp’u! Hamp’u!” şi are impresia că, unul câte unul, munţii îi răspund printr-o intensificare a strălucirii.

Şi, pe urmă, desigur că îi recunoaşte: culmea cea tânără şi cea bătrână, veghind peste Cetatea-al-cărei-nume-nu-se-rosteşte, cea unde, copilă fiind, a fost admisă cu mulţi ani înainte. Planează peste întinderile terasate unde porumbul a prins rod, peste clădirile de unde au ieşit să salute apariţia lui Inti siluetele minuscule ale preoţilor şi astronomilor, ale ghicitorilor şi arhitecţilor.

Simte privirea oamenilor aţintită către condorul din înaltul cerului şi îi fac plăcere teama şi respectul lor.

„Aici este, aici se ascunde cel mai secret dintre secretele imperiului – aici este locul ce trebuie să existe dincolo de timp”, îi spune lui Katari.

Acesta păstrează tăcerea, dar simte bucuria lui care o copleşeşte şi o poartă prin bătăi largi de aripi tot mai sus în înaltul cerului.

„Villa Oma, pe vremea când i se spunea înţeleptul şi se adresa zeilor, m-a adus aici; dar s-a îndepărtat de la calea cea dreaptă şi nu o va mai regăsi niciodată.”

„Priveşte triumful Soarelui”, spune Katari.
În centrul cetăţii secrete, zboară pe deasupra unei pietre pe care se aşează razele de soare şi de unde pornesc pentru a lumina întreaga lume, pentru a împărţi timpul. Este o piatră ce a fost cioplită din vremurile de demult, pentru a răspunde elanului etern al Vârfului Tânăr, Huayna Picchu.
Plutesc îndelung deasupra ei, purtaţi de liniştea pe care o degajă. Sunt emoţionaţi de armonia ce domneşte aici între înţelepciunea oamenilor şi ordinea naturii. Piatra pare să fi fost tăiată pentru a primi lumina; ceea ce împarte cu întunericul este o rugăciune care răsună pe tăcute în toţi munţii.
Fragilitatea sa depăşeşte aşteptările. Frumuseţea ei este memoria însăşi.
Anamaya simte cum Katari se umple de toate aceste senzaţii o dată cu ea, că le soarbe ca pe o băutură ameţitoare – fiecare templu, fiecare terasă, fiecare piatră stârneşte în el o legendă ce cuprinde începuturile lumii, apa, piatra şi oamenii.
Aerul plin de umezeală se umple, puţin câte puţin, de căldura soarelui; stâlpii, trosnetul focului aţâţat de femei, goana nebună a veveriţelor, florile sângerii ale orhideelor – totul participă la această perfecţiune.
Anamaya urcă iar de-a lungul teraselor şi distinge fâşia invizibilă ce trece prin Vârful Bătrân: drumul pe care l-a parcurs cu ani în urmă, când un condor i-a întrerupt pe preoţii care voiau să sacrifice o fetiţă. Îşi aminteşte privirea acesteia, mâna mică pe care o ţinea cu încredere într-a ei şi totala renunţare la copilărie.
Pe măsură ce se apropie de culme, zborul devine mai lent, mai greoi. Aripile nu o mai duc la fel de bine, de parcă ar fi cuprinsă de oboseală.
Se aşează chiar deasupra pietrei *huaca.*
Aude numai respiraţia: a ei, a lui Katari, a vântului.
„Priveşte, priveşte în adâncul inimii tale”, îi spune Katari.
Fără să-şi dea seama, se uită înspre Huayna Picchu care îşi înalţă silueta zveltă chiar înaintea ei. Privirea coboară în gol şi rămâne suspendată în faţa muntelui, desluşind fiecare asperitate, fiecare afloriment. Iar din munte ţâşneşte o figură înfricoşătoare şi cunoscută: puma.
Muntele s-a transformat în pumă ori puma în munte, la fel cum ea şi Katari s-au transformat în condori. Prin magia lui, spectacolul o înfioară şi aduce în ea un şuvoi de sentimente şi

emoţii omeneşti: „Gabriel! Gabriel!” spune mai întâi timid, apoi din ce în ce mai puternic.

„Chiar el, este înaintea ta şi te aşteaptă”, rosteşte vocea calmă a lui Katari.

O cuprinde bucuria înainte să aibă timp să înţeleagă şi să se gândească: el, aici. Iar toată frica ei se risipeşte în lumina dimineţii!

Rămâne îndelung în faţa Muntelui-Pumă, simţindu-se protejată de puterea lui. Acum pricepe sensul profund al intuiţiei lui Katari: lui Gabriel nu i se poate întâmpla nimic fiindcă este protejat de Apu.

Îşi reia zborul când soarele s-a ridicat la amiază.

*

Coboară împreună dintr-o singură bătaie de aripi spre esplanada templelor şi plutesc deasupra hăului, cântărind vertijul ce-i apucă pe oamenii pierduţi între albia râului Willkamayo, bolborosind în vale şi zăpezile cordilierei Vilcabamba din depărtare.

În unghiul esplanadei se află o singură stâncă mică. A fost migălos cioplită şi indică cele Patru Zări.

Iar această stâncă vorbeşte.

*

Nu-i nimeni pe esplanadă şi cel care s-ar apropia ar vedea spectacolul straniu al unui condor aşezat dinaintea stâncii şi încălzindu-se la soare. Asta ar vedea cei care nu ştiu să vadă.

Numai Katari ştie că Anamaya a redevenit copila nevinovată care i-a stat alături marelui Inca Huayna Capac, atunci când acesta era în pragul morţii. O vede înveşmântată în *anaco* alb, prins cu o curea simplă, roşie, îngenuncheată lângă bătrânul Inca munte, cu piele cenuşie şi străbătută de frisoane, cu profilul lui de munte întors către zăpezi, către Celălalt Tărâm. O vede aplecată spre el, ascultându-i cuvintele într-o tăcere deplină.

Cuvinte pe care le aude şi el.

„Eşti împreună cu mine, copila cu ochi de culoarea apelor lacului,
Şi nu te voi părăsi atâta vreme cât vei avea grijă de Fratele-Geamăn al meu,
Apoi totul va dispărea şi va dispărea şi el, totodată.
Vei vedea Puma sărind peste ocean.
Şi când va pleca, se va întoarce la tine.

Deşi despărţiţi, rămâneţi uniţi,
Iar când toţi vor pleca, tu vei rămâne şi alături de tine, va rămâne şi Puma.
Împreună, asemenea strămoşilor noştri Manco Capac şi Mama Ocllo,
Veţi face ca pământul acesta să dea naştere unei noi vieţi.
Vor fi războaie, aşa cum au mai fost,
Vor fi despărţiri, aşa cum au mai fost,
În triumful lor, străinii vor afla nefericirea,
Iar noi, incaşii, va trebui să fim umiliţi, să fim sclavii ruşinii pentru a înţelege lungul drum pe care l-am parcurs şi că panaca *ale noastre, însufleţite doar de spiritul războiului şi nu de Inti, au uitat în sminteala lor cate ne distruge.*
Dar nu vom muri.”

Anamaya este în răsuflarea bătrânului Inca. Îl asculta din nou povestind despre vremurile de demult, despre facerea lumii, despre încrederea incaşilor născută în leagănul munţilor din Cuzco; îl aude glorificându-şi cuceririle şi deplângând războiul dintre fii. Îi vorbeşte despre ghemul de foc prin care Atahualpa este ales şi ea îşi aminteşte; îl evocă pe Manco, „cel dintâi nod al vremurilor ce vor veni” şi ea îşi aminteşte.

„Am vrut să fiu stâncă, la fel ca Străbunii din neamul meu, înfiptă în iarba fragedă şi zveltă a unui munte din Cuzco.
Războiul m-a gonit şi mi-am găsit refugiu în Cetatea Secretă.
Stânca mea se deschide către cele Patru Zări, aşa cum şi eu am întins imperiul către cele Patru Zări; totuşi, este doar o stâncă fiindcă, la sfârşit, din imperiu vor rămâne numai stâncile: o piatră pe care va zăbovi Soarele.
Cele Patru zări se găsesc în inima unui om pur.
Azi ei nu o ştiu, însă există deja război între fraţi
Şi război va fi iarăşi,
Război printre fiii Soarelui şi război va fi printre străini: acesta este semnul.
Sângele fratelui, sângele prietenului se va vărsa

din belşug: acesta este semnul.
Străinul care se roagă unei femei şi nu Strămoşului său Nobil va fi ucis: acesta este semnul.
Nu o vede nici un prezicător, preoţii sunt tulburaţi, Soarele se ascunde dinaintea astronomilor, trădarea a devenit prietena poporului, oceanul varsă străini ai căror număr este tot mai mare, curând va veni vremea să fugi şi tu pentru a salva ceea ce a fost mereu şi va fi mereu,
Însă tu vei aştepta semnele şi vei rămâne lângă ai noştri, până ce ura lui Inti împotriva noastră va fi dispărut şi până ce nu vor rămâne decât femeile să plângă sângele vărsat.
Nu vei greşi.
Îl vei întâlni pe cel a cărui piatră opreşte timpul şi el va veni la mine ca şi tine, dar va porni spre locul de baştină al lumii, în timp ce tu te vei îndrepta spre
Cetatea-al-cărui-nume-nu-se-rosteşte.
Veţi şti ce trebuie să păstraţi sub pecetea tainei şi veţi tăcea.
Vei spune doar ceea ce trebuie şi ceea ce va fi şi, când vor exista două degete ale mâinii, două degete ale mâinii vă vor uni.
Vei fi liberă.
Îl vei conduce pe Fratele-Geamăn până la capătul drumului şi el va fi liber.
Numai o singură taină va rămâne şi va trebui să o păstrezi.
Şi în tot acest răstimp să nu-ţi pierzi încrederea în mine. Să-mi rămâi alături şi să ai încredere în Puma.”

Se face iar linişte, abia tulburată de eternul dialog dintre vânt şi fluviu. Soarele este acoperit, iar aerul se umple de nori negri, plini de umezeală.

Silueta lui Anamaya este la fel de nemişcată ca şi cea a lui Huayna Capac. Doar mâna îi este aşezată pe trupul bătrânului Inca mort. Ţine ochii închişi. Tremură. Simte cum prezenţa acestuia dispare, ca şi cum s-ar îndrepta spre un alt ţărm şi ea suferă că nu i se poate alătura şi nu-i poate trăi alături.

Katari îi pune mâna pe umăr şi îi domoleşte suferinţa.

Negura s-a lăsat peste întreaga vale, iar culmile muntoase au dispărut dinaintea lui Anamaya şi a lui Katari, auriul porumbului s-a estompat, hrişcă devine cenuşie, iar templele par construite din piatră lichidă. Îi înconjoară fuioarele norilor care dansează în jurul lor.

Anamaya îşi ia mâna de pe trupul lui Huayna Capac.

Vede numai piatră, dar nu se miră.

Pe umăr simte încă palma mare a lui Katari. Este la fel de tristă, dar simte că prietenul ei a împiedicat-o să înceapă o călătorie aşa de periculoasă.

Privesc împreună spre răsărit, acolo unde în orizontul întunecat se iveşte, filtrată de nori, o geană de lumină.

Nu ţin seama de ploaia care îi udă până la os, rămân indiferenţi la frigul ce urcă din pământ.

Apoi, la fel de violent cum s-a întunecat, cerul se luminează. Sus de tot, la intrarea principală a templului cu trei nişe, începe curcubeul.

„Vino”, îi spune Katari.

Şi împreună îşi iau zborul spre înaltul cerului.

*

La Ollantaytambo s-a făcut noapte.

Anamaya şi Katari stau lungiţi pe zidul ce se întinde de-a lungul râului Willkamayo şi nu îndrăznesc să vorbească.

Cerul este senin, iar stânca condorului se vede la fel de clar în lumina lunii.

— Am avut un vis în care te găseai şi tu, spune Anamaya în cele din urmă, în timp ce se ridică.

— Şi eu am avut acelaşi vis, zice el fără să o privească.

— De unde ştii?

Katari nu îi răspunde, iar Anamaya aude în ea ecoul vocii lui şi, într-o clipă, înţelege că a fost reală călătoria făcută împreună. Katari are dreptate. Ar vrea să-l întrebe dacă au revenit la locul de unde au plecat sau dacă a trecut o zi… Nu găseşte răspunsul, în timp ce priveşte luna, aproape desăvârşit de rotundă.

„Veţi şti ce trebuie să păstraţi sub pecetea tainei şi veţi tăcea.”

Anamaya a lăsat cuvintele să explodeze în ea şi, deodată, o învălui toată puterea vorbelor lui Huayna Capac. Nu, într-adevăr, nu mai este copila înspăimântată care uitase trecutul, prezentul şi viitorul; nu mai este nici *Coya Camaquen* care trebuia să lupte

mereu pentru a înţelege misterul. Lumea este la locul ei: ceea ce a fost descoperit rămâne şi rămâne şi ceea ce este tăinuit.

Dinspre nord se aude un bubuit înăbuşit.

Katari se ridică.

Mai întâi, se întreabă dacă nu este o zguduire a pământului şi face să tresalte râul pe care îl va scoate din albie. Dar bubuitul se intensifică şi îşi dau seama în acelaşi timp de unde provine: muntele din faţa lor, care se înalţă drept între cele două fluvii, cel care păzeşte Valea Sacră.

Geme ca un om cuprins de o durere puternică. Simt cum tremură, extrem de încordat din cauza efortului, înainte ca un bloc enorm de stâncă să se desprindă cu zgomot, lăsând în versant o cavernă.

Încet-încet se înalţă un nor negru de praf, invadând noaptea, iar muntele este cuprins şi de alte tremurături sporadice. Apoi are loc o altă prăbuşire a unei bucăţi mari de stâncă pe care o disting îndărătul unui nor opac. De două ori muntele se vaită sub chinurile pe care şi le-a impus el însuşi.

Fascinaţi, participă la spectacol uitând de orice frică. Această revoltă a naturii nu este o mânie îndreptată împotriva oamenilor. Este ceva ce vine de mai departe şi să asişti numai la spectacol face parte din taină.

Praful le intră în ochi şi aproape că îi orbeşte. Trebuie să meargă la fântâna să se răcorească. Aşteaptă.

Se întorc de îndată ce s-a făcut linişte. Norul dispare încetişor şi pot vedea din nou chipul bine cunoscut al muntelui.

Anamaya scoate un strigăt.

Ceea ce văd cu claritate în lumina lunii este chiar chipul lui Huayna Capac, profilul său aşa cum l-a avut dinainte în ultimele clipe ale acestuia, cu mulţi ani în urmă şi în visul ei – în călătoria ei – pe când era condor.

A fost tăiat chiar pe versantul muntelui, ca şi cum ar fi fost cioplit de un sculptor năzdrăvan din lovituri puternice de daltă: un bărbat-piatră, cu o statură de o sută de ori, de o mie de ori mai mare decât a oamenilor obişnuiţi.

Ochii îi sunt înfundaţi în orbite, iar nasul puternic prelungeşte fruntea printr-o linie ce indică voinţa. O falie desemnează gura, iar bărbia îi este acoperită de o barbă lungă din stânci. Pe deasupra pădurii priveşte spre nord, în centrul văii, spre Cetatea Secretă.

Atunci Anamaya ştie că în ea este cunoaşterea.

8.

Ollantaytambo, cheile Choquana, 16 iunie 1536.

De trei zile, Gabriel merge cu mâinile legate la spate şi cu picioarele strânse de frânghii groase de agavă, care îl împiedică să păşească, escortat de o duzină de războinici care se schimbă între ei zi şi noapte.

După ce a fost prins, l-au dus undeva în inima unui munte sterp, într-un cătun alcătuit din câteva căsuţe sărăcăcioase din cărămizi de lut, unde a stat închis vreme de o lună. O bătrână îi aducea de mâncare. Nici ea, nici paznicii nu-i răspundeau la întrebări. Cu timpul, încercările sale de a afla ceva s-au rărit şi, după entuziasmul intens al luptei, l-a cuprins încet-încet un fel de apatie. Se înstrăinase de propriul destin ca şi mai înainte şi, fără mânie, se lăsa în voia sorţii care, mai mult ca sigur, îl va purta spre moarte. Se gândise că incaşii ar fi trebuit să-l ucidă imediat, însă alungase acest gând fiindcă i se păruse de prisos.

Cu trei zile în urmă, au venit de cu zori şi i-au făcut semn că a sosit momentul să pornească la drum. N-a spus nimic. De atunci, abia dacă a schimbat două vorbe cu paznicii care îl priveau cu acea indiferenţă aparentă despre care acum ştie că ascunde curiozitate şi, desigur, teamă. La apusul soarelui îi aude vorbind, însă este aşa de obosit, încât nu mai poate face efortul de a-i înţelege.

Parcă se trezeşte dintr-un vis.

În tot acest răstimp a trăit extrem de intens: a scăpat răzbunării lui Gonzalo, apoi incendiului din închisoare, a scăpat neatins de săgeţi şi de pietre, a cucerit tumul… Se revede împlinind toate acestea, dar i se pare mai degrabă că asistă la o piesă de teatru în care rolul său este interpretat de un actor care poartă o mască în timp ce el, Gabriel, a dispărut parcă, s-a şters. Se trezeşte legat fedeleş, neputincios, mergând de-a lungul acestei văi închise de cheile muntelui şi asta îl trezeşte la viaţă cu un sentiment neplăcut.

Nici nu ar distinge măcar siluetele cărăuşilor, ascunse de baloturile imense de hrişcă, dacă nu ar avea înaintea ochilor picioarele goale, cu gambe musculoase, noduroase ca lemnul. S-ar părea că drumul incaş, foarte lat, s-a transformat într-un şes bântuit de un vânt capricios. Gabriel expiră profund; firele de hrişcă din baloturi încep să urce şi să coboare; mai trage aer în piept şi rezultatul este acelaşi. Pe cât de neaşteptat, pe atât de absurd, dar îi vine să râdă. „Sunt stăpân peste hrişcă! Sunt stăpân peste porumb!”, strigă el în spaniolă. Şi suflă iar, suflă cu putere, ca şi când ar avea în plămâni burduful vânturilor. Soldaţii îl privesc şi strâng în mâini lăncile şi praştiile: oare prizonierul a luat-o razna? Gabriel râde atât de tare, încât îl îneacă tuşea.

Valea, lărgită de albia unui râu, s-a îngustat treptat. La dreapta şi la stânga o domină versanţii la poalele cărora au fost construite fortificaţii. Fluviul şerpuieşte printr-o meandră de la un versant la celălalt, de la o fortificaţie la alta. Sute, poate mii de oameni îmbrăcaţi într-o simplă *huara* lucrează la consolidarea fortificaţiilor, şiruri de bărbaţi aduc blocuri de piatră enorme, iar alţii, în echipe organizate ireproşabil, ridică zidurile şi schelele.

Gabriel, când soldaţii îl împing spre râu ca să-l treacă cu piciorul, descoperă înlănţuirea maiestuoasă a teraselor şi o clădire care le domină în toată splendoarea şi fascinaţia ei, chiar dacă este neterminată. Nu ar putea spune dacă este un templu sau o cetate fortificată – dar acum ştie că pentru incaşi această diferenţă nu există.

I s-a tăiat răsuflarea.

Şi chiar atunci, venită de nicăieri, are certitudinea exaltată şi dureroasă că o va revedea.

*

Înserarea aduce un vânt ce răcoreşte aerul. Gabriel merge pe străzile drepte, ireproşabil pavate, spre care se deschid, de sub acoperişurile înclinate ale colibelor, porţi înalte şi înguste ce duc spre *cancha şi* este uimit de agitaţia ce domneşte aici.

Un oraş în construcţie, forfotind de agitaţia continuă în care aude vorbindu-se quechua, pe care o cunoaşte deja, dar şi *jaki* şi *pukina,* limbi vorbite în Kollasuyu, din care ştie numai cât să le recunoască. Mulţi dintre ei nu au mai văzut niciodată un străin şi se străduiesc să-şi ascundă mirarea când văd părul blond ciufulit şi barba care, după săptămâni de temniţă şi de luptă, îi acoperă obrazul. De când au intrat în oraş, războinicii se strâng şi mai mult în jurul său, de parcă ar exista vreo şansă de scăpare în

mijlocul mulţimii.

Cancha în dreptul căreia s-au oprit este păzită de doi *orejones* – aşa obişnuiesc spaniolii să-i numească pe nobilii incaşi, din cauza urechilor împodobite cu cerceii mari, care altădată erau din aur şi care, după cucerire, sunt cel mai adesea din lemn.

Îl împing brutal înăuntrul clădirii cu formă cunoscută. Curtea este plină de războinici, iar femeile stau ceva mai retrase, unele ocupate cu pregătirea bucatelor, iar altele grupate timid spre zidul din spatele curţii şi până la scara care duce la etajul clădirii ce o desparte de *cancha* din vecinătate, în mijlocul curţii îl recunoaşte imediat pe Manco, aşezat pe *tiana* sa regală şi, alături, pe un jilţ ceva mai scund, pe Villa Oma, cu silueta lui înaltă şi descărnată şi faţa cu buze subţiri, în pofida ambianţei modeste, tânărul suveran răspândeşte o eleganţă şi o demnitate ce nu au nici o legătură cu cele din timpul încoronării de la Aucaypata, la Cuzco. Gabriel este emoţionat de voinţa sumbră, dar inflexibilă pe care o degajă. Inca-marionetă încoronat de don Francisco a murit. Înaintea lui Gabriel se află războinicul gata să-l înfrângă la Sacsayhuaman, ale cărui oşti continuă să asedieze Cuzco. Nu o vede pe Anamaya.

S-a lăsat o linişte apăsătoare.

Gabriel îi priveşte pe rând pe Inca şi pe înţelept. S-a deprins şi el să nu vorbească prea repede şi să citească pe feţele celorlalţi înainte de a se grăbi să spună ceva. Villa Oma este primul care rupe tăcerea.

— Străinul trebuie să moară! spune el, ridicându-se încet din jilţ.

A vorbit cu o linişte ce disimulează furia. Cei prezenţi au încremenit.

— El a atacat tumul fortăreţei Sacsayhuaman şi din cauza lui au murit mulţi dintre ai noştri. Din cauza lui s-a sacrificat nobilul Cusi Hualpa. Străinii pretind că are puteri magice superioare celor pe care le au vracii noştri şi că este ocrotit de zeii lor… Poveşti ridicole! Să-l tăiem bucăţi şi să-i trimitem pielea făcută tobă, ca să le arătăm că războinicii noştri sunt mai puternici decât aşa-zişii lor zei! Ar fi trebuit să-l ucidem mai de mult şi numai slăbiciunea pe care am dovedit-o atunci ne-a împiedicat să o facem…

Villa Oma se întoarce spre Manco şi continuă cu o exasperare pe care şi-a stăpânit-o multă vreme:

— … Este aceeaşi slăbiciune care ne-a împiedicat să-i

înfrângem definitiv pe străini.

Nimeni, niciodată, nu a îndrăznit să-l atace public pe Manco atât de violent şi atât de direct. Gabriel îşi dă seama de gravitatea insultei şi, cu toate că viaţa lui este motivul disputei, simte cum se detaşează, devenind simplu spectator al propriului destin. Răspunde calm privindu-l în ochi pe Manco şi ignorându-l pe înţelept:

— Viaţa mea îmi este tot atât de indiferentă ca şi vouă. Ai mei au vrut să mă ucidă, dar Dumnezeu sau norocul a făcut să trăiesc... Vreţi să mă omorâţi pentru că am făcut ceea ce ar fi făcut orice soldat? Omorâţi-mă! Nu sunt în măsură să spun dacă este o hotărâre înţeleaptă sau o cruzime inutilă, care îi va ofensa pe zeii voştri şi pe Dumnezeul meu.

Manco tace în continuare. Pare cufundat în gânduri, aproape inert.

— Să terminăm odată cu el, frate Manco! Va fi semnul pe care poporul şi zeii îl aşteaptă ca să aducă o victorie strălucită! exclamă Villa Oma, iritat.

— Bărbatul acesta nu va muri!

Manco a rostit cuvintele fără să privească pe cineva anume. Înţeleptul pare împietrit de furie. Ridică braţul şi îl îndreaptă spre Manco, dar, până să apuce să spună ceva, la intrarea în *cancha* are loc o busculadă. Doi *chaski* asudaţi traversează curtea şi se lungesc la pământ înaintea lui Manco.

— Vorbiţi! le ordonă Manco.

— Inca, am venit să te anunţăm că am obţinut o victorie strălucită, spune cel mai bătrân, fără să ridice privirea din pământ. Oştile noastre au distrus armata străinilor pe care *Kapitu* lor o trimisese în ajutorul celor asediaţi la Cuzco. Le-am omorât mulţi oameni şi am capturat arme şi cai. Vor sosi aici drept ofrandă întru gloria ta, Inca!

Manco este la fel de impasibil cum fusese la intrarea lui Gabriel în *cancha.*

— Acum înţeleptul Villa Oma trebuie să afle că, pentru a obţine victorii mari, nu este neapărat nevoie să comiţi o nedreptate, spune el tărăgănat, în cele din urmă.

Chipul înţeleptului este la fel de verde ca şi sucul de coca prelins pe la colţurile gurii. Însă Villa Oma tace. Fără să-şi ia rămas-bun, se repede spre mulţimea de războinici, îmbrânceşte femeile şi este gata să dispară pe o scară, dar, tocmai când vrea să se retragă spre etajul clădirii vecine, se înfăşoară în *manta* şi

se întoarce spre cei prezenţi:

— Manco, nu am uitat că suntem fiii aceluiaşi tată, marele Huayna Capac. Nu uit că eşti Fiul Soarelui. Dar Inti face tot ceea ce trebuie pentru a străluci în fiecare zi. Oare tu încerci să aduci noaptea peste noi toţi?

Soldaţii, uimiţi de grava insultă, se reped spre el, dar Manco îi opreşte printr-un gest.

— Lăsaţi-l, spune. Înţeleptul nu mai este înţelept. Este plin de mânie şi de ură, iar vorbele sale sunt doar zgomote deşarte! Şi eu am fost umilit de străini, au vrut să-mi fure soţia, s-au purtat cu mine mai rău decât cu un sclav sau cu un câine… continuă, privindu-l pe Gabriel. Am tăcut şi, în adâncul tainic al munţilor noştri, cu ajutorul zeilor, am pregătit acest război pe care îl vom câştiga…

— Acum vreau să rămân singur cu străinul, mai spune el după ce tumultul s-a mai potolit.

Se ridică brusc, alungându-le pe femeile care se grăbesc să mături pământul dinaintea lui. Se apropie de Gabriel şi îl ia de braţ. Cei prezenţi nu-şi pot stăpâni un strigăt de uimire. Inca rămâne indiferent. Îl duce pe Gabriel într-o clădire mai mare şi mai bogat împodobită decât celelalte şi numai lumina zilei ce pătrunde prin uşă înlătură întunericul dinăuntru. Pereţii sunt plini de nişe în care se află vase de aur şi de argint, dar şi statui ale unor animale.

— Cunoşti cu siguranţă motivul clemenţei mele? îl întreabă direct Manco.

— Nu, Inca Manco, îi răspunde Gabriel surprins.

— Totuşi, are un nume care îţi este drag.

În penumbră, Gabriel vede cum strălucesc ochii lui Manco… Doar cu o clipă înainte, Inca părea dominat de o înţelepciune calmă, iar acum este la rândul lui mânios, plin de furia ce i se citeşte în ochii care îi sclipesc.

— Anamaya este viaţa ta, continuă Manco. Dacă nu aş şti ce însemni pentru ea, nici măcar nu ai fi ajuns înaintea mea, căci măruntaiele tale ar fi îngrăşat câmpurile noastre fertile…

— Înţeleg asta. Ştiu totuşi că tot ce i-ai spus lui Villa Oma a fost spus cu sinceritate! Mă poţi ucide, dar nu mă poţi împiedica să te admir.

— Străine, eu sunt Inca! Nu uita că voinţa mea face să mai vezi lumina zilei… Nici propriile sentimente nu-ţi mai aparţin!

— Atunci îmi vei permite să păstrez pentru mine tăcerea:

singurul lucru pe care nu mi-l poţi lua.

Manco nu răspunde. Se răsuceşte pe călcâie pentru a ieşi din încăpere. Când este aproape de uşă, se întoarce şi îl mai priveşte o dată pe Gabriel:

— Puma! Rosteşte el pe un ton ce i se pare dispreţuitor lui Gabriel. Iată, a sosit Puma!

9.

Ollantaytambo, noaptea de 18 iunie 1536.

Gabriel se afundă în frigul nopţii.

Moţăia în patul său tare, ascultând susurul apei care nu se opreşte niciodată în acest oraş, când un incaş s-a strecurat în încăperea din *cancha,* pe care i-a pus-o la dispoziţie Manco. Nimeni nu i-a spus că este prizonier şi nimeni nu i-a spus că este liber: pur şi simplu i s-au eliberat mâinile şi gleznele. Îl slujesc două femei, iar doi indieni Kolla tăcuţi sunt de asemenea în serviciul său, păzindu-l. În momentul în care Katari a intrat în încăpere, l-a recunoscut imediat şi s-a bucurat: este prietenul lui Bartolomeu şi, în primul rând, este cel care, pe malurile lacului Titicaca, i-a salvat viaţa.

— Bine ai venit, Stăpâne al Pietrelor! Eşti aici pentru a mă face din nou să renasc?

Dar Katari, spre marea lui uimire, nu rosteşte nici un cuvânt, nu schiţează nici măcar un zâmbet înţelegător sau prietenesc. Faţa sa cu pometţi proeminenţi rămâne indiferentă, în timp ce pletele îi flutură în întuneric.

— Urmează-mă! atât îi spune lui Gabriel.

Acesta abia are timp să se ridice şi să arunce hainele murdare pe care le purta încă de când atacase tumul. Acum este înveşmântat într-o tunica incasă largă, din lână de alpaga. Îl dor muşchii şi tot corpul de parcă ar fi fost bătut... Nu-l întreabă nimic pe Katari, se ridică şi lasă în urma sa greaua tapiserie de lână din dreptul uşii.

Katari şopteşte ceva celor două gărzi care se îndepărtează. Trec prin dreptul unor *cancha* tăcute; sandalele lor alunecă pe pavajul de piatră. Katari, fără să rostească o vorbă sau să încetinească pasul, traversează o piaţă mare şi apoi trece de o poartă monumentală. Trec unul în spatele celuilalt, de şase platforme cu un rând de trepte între ele. Gabriel descoperă mai apoi, în ciuda luminii slabe, cum înaintea lor se deschide o scară

ce trasează o linie dreaptă, aproape vertiginoasă, perpendiculară pe deal. De aici, de pe această pantă, a văzut la amiază, când a sosit, terasele etajate şi structurile masive ale templului.

Urcă treaptă cu treaptă şi simte cum dispare greutatea oboselii şi povara atitudinii ciudate a lui Katari; în întuneric, după terasele solid pietruite, distinge o clădire cu mai multe nişe despre care bănuieşte, după ziduri, că ar fi un templu; dar tăcerea lui Katari şi propria respiraţie întretăiată îl opresc să mai întrebe ceva. Katari nu încetineşte nici când ajung lângă zidurile masive ale Marelui Templu ce poate fi văzut din vale. Atâta doar că panta dealului este mai domoală şi îi lasă un scurt răgaz. Katari se opreşte, când, în cele din urmă, ajung la zidul masiv ce barează dealul.

Gabriel îşi pune mâinile în şold şi răsuflă greu. După ce şi-a mai tras sufletul, îşi ridică privirea spre Stăpânul Pietrelor:

— Acum ai să-mi vorbeşti?

Katari rămâne la fel de tăcut, dar de pe faţa sa a dispărut expresia de indiferenţă pe care Gabriel a considerat-o ostilitate:

— Are să-ţi vorbească ea.

Lui Gabriel i se taie din nou răsuflarea, dar de data asta nu din cauza efortului. *Ea!*

De când a descoperit Ollantaytambo, a alungat undeva în minte gândul care i-a lovit inima ca un fulger: că o va revedea, că o va îmbrăţişa... Şi acest gând este atât de minunat şi de dureros, că trebuie să-şi prindă capul între palme.

Katari îi arată, dincolo de zid, drumul ce duce şerpuind în pantă uşoară până în vârful dealului.

— Du-te! spune el.

Şi dispare fără să-şi ia rămas-bun, fără nici o explicaţie. Gabriel priveşte drumul, înaintează; picioarele îi sunt de plumb şi tremură aşa cum nici în luptă nu a tremurat vreodată.

*

După apusul soarelui, Anamaya a rămas singură în micul templu din vârful dealului. Acest templu nu se poate vedea din vale şi de aceea l-au ales ea şi Katari; când i-au spus ideea lor lui Manco, Inca i-a ascultat fără nici o reacţie, iar apoi a consimţit oftând: „Ştiţi lucruri de care eu nu am cunoştinţă”

Pentru ca secretul să fie mai bine păstrat, construcţia templului a fost condusă de Katari împreună cu câţiva dintre fraţii Kolla. A fost gata într-o singură zi: un zid simplu din pietre îmbinate, o clădire mică în care se deschid patru nişe de

mărimea unui om. Acum trei nopţi l-au adus aici pe Fratele-Geamăn înfăşurat în *manta* pentru ca – nimeni, la drept vorbind, cu excepţia lui Manco – nici un soldat sau preot şi, mai ales, Villa Oma să nu afle. Fratele-Geamăn a fost depus în prima nişă, cu faţa spre sud.

De când a întreprins Marea Călătorie, Anamaya nu-l mai priveşte ca mai înainte pe Fratele-Geamăn; ca şi cum toată cunoaşterea din ea i-ar fi potolit setea şi neliniştea. Ceea ce îi trebuie nu mai se găseşte la el, acum în plin război ea trebuie să aibă grijă de el şi să-l păzească.

Totuşi, când ultimele raze de soare au dispărut dincolo de munţii aflaţi în spatele ei şi când răcoarea nopţii şi vântul au venit să-i ţină de urât, nu se mai poate împiedica să nu se lase cuprinsă de aşteptare… îl va revedea pe Gabriel, îl va revedea, în sfârşit… Se ridică şi cercetează întunericul, ciuleşte urechea pentru a-i auzi paşii… îşi aminteşte de privirea pe care şi-a îndreptat-o spre Katari când *chaski* a *sosit cu* vestea că prizonierul este pe drum… îşi alungă visul în care se vede alergând înaintea lui pentru a i se arunca în braţe şi a-l îmbrăţişa, de a-i spune tot ceea ce a trecut sub tăcere de atâta vreme. Pe buze îi vin învălmăşite cuvinte în quechua şi în spaniolă, plânge şi râde.

Apoi îl priveşte pe Fratele-Geamăn, etern şi nemişcat şi în ea coboară o linişte aparentă.

Face câţiva paşi afară. Vuietul vântului se aude în departe ca acela a două fluvii. „Când va fi plecat te va revedea. Deşi despărţiţi, sunteţi împreună…” Aşa sunau cuvintele marelui Huayna Capac: spun ele despre ceea ce a fost sau despre ceea ce va fi? Sângele îi clocoteşte mai mult de întrebări decât de răspunsurile pe care i le dă profeţia. Dincolo de poarta cunoaşterii se găseşte o alta şi trepte care ne duc spre Celălalt Tărâm şi tot aşa până la sfârşitul vieţii în lumea obişnuită.

Luna dispare sub un nor şi întunericul este deplin. Bate iar vântul. Atunci, aude paşii lui Gabriel şi, chiar în acelaşi timp, îl zăreşte. Aleargă, dar nu spre el, ci ca să intre în templu. O va descoperi îngenuncheată la pământ, îmbrăţişându-l pe Fratele-Geamăn.

Gabriel se aşează lângă ea.

Le este cu neputinţă să rostească un cuvânt, să facă vreun gest.

Nici nu se privesc.

Adierea vântului ciufuleşte şi amestecă pârul blond al lui Gabriel şi cel negru al lui Anamaya; numai umerii li se ating, iar, în emoţia ce îi stăpâneşte, nu-şi pot da seama care dintre ei doi tremură.

Anamaya îşi revine prima.

Întinde încetişor mâna de culoarea mierii spre umărul lui Gabriel şi o strecoară între *unku* şi piele. Îi dezveleşte încet umărul, iar el simte cum trupul îi este cuprins de un alt fel de tremur. Anamaya pipăie cu degetele pata în formă de puma, o zgârie în treacăt, făcându-l să geamă.

Apoi se lipeşte de el şi îi sărută încet, nesfârşit, acel loc al trupului unde fusese lăsată urma ce avea să-i marcheze soarta.

*

Astfel, întreaga noapte, reînvăţă să se cunoască.

Mai înainte de primele cuvinte, vin primele mângâieri. Un surâs, o lacrimă. Mâna lui Gabriel în părul ei, lăsând o urmă ce o desfată, reluată iar şi iar; Anamaya îşi înfige unghiile în barba lui, iar apoi îi cuprinde obrajii, bărbia, tot chipul. Se respiră, se ating, se îmblânzesc cu degetele, cu pielea, cu limba. Se lovesc uşor cu mişcări ce nu fac râu, însă trezesc în ei senzaţii uitate.

Apoi îşi aduc aminte de despărţirea îndelungată, de furia de a fi departe unul de celălalt şi încep mângâierile violente, alintările brutale… Se rostogolesc asemenea unor sălbăticiuni tinere, se muşcă în joacă, se urmăresc. Gabriel este mai puternic, însă Anamaya îşi regăseşte reflexele de fiară şi îi scapă înainte de a se năpusti iar asupra lui. Gabriel izbuteşte să se răsucească şi să o prindă; cu o singură mişcare îi scoate anac*o.*

Rămân nemişcaţi.

Este goală înaintea lui şi toată furia lor de a se găsi, de a se prinde dispare în noapte. Se privesc şi totul reîncepe, mână în mână, gură la gură, dar de data aceasta fiecare gest, fiecare mişcare este lentă şi tandră.

Când simte buzele lui Gabriel apropiindu-i-se de sân, Anamaya îşi ţine răsuflarea. O sărută ca şi cum ar dori ca buzele lui să-i atingă fiecare părticică a trupului. O doreşte aşa de mult, de intens, că-şi domoleşte aproape printr-o cruzime mişcările. Anamaya se întinde spre el şi îl încurajează, îl strigă din vârful buzelor: nu sunt cuvinte, ci mai degrabă gemete, strigăte scurte, nearticulate prin care îl face să înţeleagă cât de mult îl doreşte, însă el continuă să o sărute cât de încet poate, în ciuda dorinţei care îi macină această lentoare. Anamaya îşi trece mâinile prin

părul lui şi trage cu atâta putere, încât Gabriel se ridică dintr-un salt şi îşi lipeşte gura de a ei. O sărută îndelung, ca un însetat după ce a mers prin deşert, o sărută aşa cum iubeşte, cum respiră, cum trăieşte – cum nu mai sărutase niciodată.

Hainele căzute pe jos alcătuiesc un pat pentru trupurile lor înlănţuite. Dacă nu ar fi fost culoarea pielii lor, ar părea că îmbrăţişarea i-a transformat într-un singur trup.

Da, îşi doresc să fie *unul,* conchistadorul şi ciudata fiică a selvei, spaniolul şi incasa. În acel moment, posedă mai mult decât propriul trup, iar Anamaya simte cum se umple de o fericire care, într-o clipă, îi aminteşte de cea pe care i-a oferit-o călătoria împreună cu Katari. S-a bucurat atunci când a intrat în ea, însă acum, când nu mai termină, plăcerea ei devine nesfârşită, plină de mii de stele şi de toate izvoarele răcoroase ce se ascund în crăpăturile stâncoase ale munţilor. Iar Gabriel este fericit, tresaltă, tresaltă mereu şi urletul său umple văile. Nu se teme de corpul său şi nici de ceea ce se ascunde acolo. În sinea lui, râde de toate peripeţiile trecutului – atunci, călare pe calul său alb, se purta ca un copil, acum este bărbat.

Tumultul continuu al pasiunii îi acoperă de o sudoare sărată care le sporeşte setea. Vântul adie şi se opreşte, se face frig, dar nu le pasă, prelungesc noaptea, se ciocnesc asemenea pietrelor, curg asemenea râurilor, se zgârie ca nişte fiare – un bărbat şi o femeie care se iubesc.

Iubirea îi însoţeşte chiar şi atunci când, epuizaţi, adorm.

Stau lungiţi la picioarele Fratelui-Geamăn, îmbrăţişaţi, cu mâinile pe coapse şi umărul sprijinit de gât.

Sunt frumoşi, sunt fericiţi.

Primele raze de lumină se ivesc pe crestele munţilor, iar Gabriel se trezeşte şi o ia în braţe. Se ridică şi privesc împreună cum lumea se naşte încă o dată într-o nouă zi: vuietul apelor râului Willkamayo, acolo unde cheile se strâng în jurul apelor şi le forţează să clocotească furios, culmea înaltă a lui Wakay Willca.

Apoi Gabriel vede, ieşind din umbră, un profil monumental tăiat în muntele din faţă. Se întoarce spre Anamaya, privind-o întrebător. Aceasta priveşte o dată cu el fără să-i răspundă, dar Gabriel simte căldura şi lumina pe care le degajă şi, fără să înţeleagă de ce, îşi dă seama de legătura ce există între ea şi puternica figură misterioasă.

O strânge puţin mai tare lângă el, iar ea se lasă în voia lui fără să-şi ia ochii de pe chipul lui Huayna Capac, ale cărui cuvinte

încă mai răsună în ea asemenea susurului fântânilor de pe râul Patacancha.

Atunci Anamaya rosteşte primele cuvinte.

*

— Gabriel…

Silabele i-au ieşit de pe buze o dată cu răsuflarea blândă. Mintea ei este ca un cazan în clocot: ar vrea să-i spună atâtea şi nu ştie cu ce să înceapă, nu ştie ce ar putea să înţeleagă… Apoi totul devine imperios după venirea zilei, lumina inundând valea şi munţii: trebuie să-i audă vocea şi să se îndestuleze de ea, tot aşa cum s-a îndestulat de trupul său.

— Puma, povesteşte-mi…

Gabriel îi povesteşte despre zilele îngrozitoare în care a crezut că războiul îi va despărţi pentru totdeauna, în care, disperat şi-a dorit să moară eliberând pământul de stirpea lui Gonzalo… Anamaya zâmbeşte atunci când îi aminteşte despre cei trei incaşi veniţi să-l omoare în celula sa şi despre ajutorul miraculos al lui Sebastian… Ascultă, fără să-l oprească, povestea luptei, a morţii lui Juan, a senzaţiei ciudate că este invincibil, resimţită şi care, în disperarea sa, l-a încurajat să împlinească cele mai nebuneşti, cele mai absurde fapte de vitejie…

— Nu înţelegeam şi nici acum nu înţeleg, şopteşte Gabriel… Mi se părea că lumina vine din mine şi că mă înconjoară totodată. Auzisem deja scornelile acelea, ştii şi le luam în zeflemea – poveşti spuse de camarazi despre săgeţile care mă ocolesc sau despre pietrele de praştie care se feresc din calea mea pentru a se rostogoli în ultima clipă spre munte. Nu cred în ele mai mult decât în Preasfânta Fecioară a lui don Francisco… şi totuşi, a trebuit să mă obişnuiesc: dacă eu nu credeam în ele, ceilalţi, tovarăşii mei, unii mai valoroşi, dar şi lepădăturile, credeau mai mult decât mine şi mă priveau nu ca pe un erou (ştiu ce înseamnă asta, este ceva uman şi până la urmă plin de sentimente obişnuite în care se amestecă admiraţia şi gelozia), ci cu un soi de teamă divină. Să nu crezi că sunt mândru de asta. Am devenit încă şi mai nepăsător… în clipa în care mi-am aruncat cămaşa de zale pentru a mă urca pe turn, mi s-a părut că devin liber şi dacă aş fi putut să scap şi de propria piele aş fi făcut-o.

Gabriel păstrează o clipă tăcerea şi ea lasă cuvintele să o umple, fără să încerce să le înţeleagă.

— Pe urmă a fost senzaţia aceea ciudată, din visul meu, ca şi

cum *aş vedea.*

Anamaya tresare.

— Era ca şi cum aş fi ştiut ce urma să fac, de parcă un mesager ivit de nicăieri m-ar fi prevenit, pictându-mi imagini ce păreau adevărate. Frânghia ce se clătina pe zidul primului turn, ei bine, *am văzut-o* înainte de a o prinde între palme. Iar când am strâns-o cu putere, eram dincolo de teamă şi de curaj, dincolo de îndoială şi de datorie: pur şi simplu împlineam ceea ce trebuia să fie.

— Soseşti, vii, te apropii…

— Atacând pentru a-i îndepărta pe ai tăi?

— Eşti aici ca să ne salvezi.

Este rândul lui Gabriel să tresară:

— În ajunul sau chiar în dimineaţa asaltului am văzut-o pe Inguill şi ea a rostit aceleaşi cuvinte…

— Acceptă-le…

Gabriel clatină din cap:

— În mintea mea totul este prea nou şi uneori mi se pare că ne desparte un zid, un zid mai gros decât cele pe care le-am cucerit.

— Ai să treci prin acest zid.

— Azi renunţ să mai înţeleg, oftează Gabriel.

— Ce s-a întâmplat după ce ai cucerit turnul?

— Când m-au făcut prizonier ai tăi, eram buimac, aşa că m-au prins şi m-au legat fedeleş fără cea mai mică greutate. De ce nu m-au omorât? Nici acum nu am aflat, după cum nu am înţeles de ce m-au ţinut o lună întreagă în casa aia din creierii munţilor şi m-au hrănit cu afurisiţii ăia de *papa* posmăgiţi şi stafidiţi. Le spuneţi *chufio,* nu-i aşa? Doamne, ce gust de pământ mucegăit! … Şi poate că o să-mi spui tu de ce s-au hotărât în cele din urmă, acum patru zile, să-mi răpească acea plăcere şi să mă aducă aici? suspină Gabriel înainte de a continua râzând:

— Ei bine, poţi să-mi spui de ce, Prinţesă care ştii toate secretele?

Anamaya ezită, apoi se ridică pentru a-şi aduna hainele aruncate care încotro.

— Asta s-a întâmplat acum două luni, nu-i aşa? întreabă ea în cele din urmă. În tot acest răstimp am visat că, dacă aş avea doar o clipă de stat cu tine, aş transforma-o într-o noapte întreagă. Iar acum am avut această noapte…

Se opreşte şi nu-şi mai continuă fraza. A trecut vremea

nerăbdării sale violente. „Dacă m-ai vedea, Bartolomeu, poate că mi-ai spune că sunt un înţelept…”

— Aş vrea să te învăţ tot ceea ce am învăţat şi eu, spune ea în cele din urmă, câci şi tu faci parte din ceea ce am învăţat – eşti poate tot ceea ce este mai frumos din ce am învăţat. Însă, ca şi mine şi tu trebuie să treci prin mai multe etape.

— Mi se pare că le-am trecut pe unele, zice Gabriel cu o voioşie cam forţată.

— Ştiu, iubitule, dar ţi-au mai rămas atâtea de descoperit…

— Într-o noapte îngrozitoare, sunt ani de atunci, stăteam amândoi lângă leşul lui Atahualpa, Inca al tău şi tu mi-ai deschis poarta către acest Tărâm, nu-i aşa?

— Pe atunci eram foarte mândră că-mi spuneau *Coya Camaquen,* că Nobilii mă solicitau pentru secrete despre care nu ştiam nimic. Totul era aşa de tulbure pentru mine! Dar ai dreptate, da, atunci am vrut să-ţi spun că dincolo de iubirea noastră, de război există un alt Tărâm…

— Crezi că m-am apropiat de el? rosteşte Gabriel cu glas atât de rugător, încât Anamaya izbucneşte în râs.

— Puma, uneori eşti atât de copilăros, spune ea luându-i mâna şi strângându-i-o între palme, ca pentru a mai atenua ironia vorbelor sale. Sigur că da, te-ai apropiat în salturi mari şi furioase, fără să ştii încotro te îndrepţi, dar plin de generozitate!

— Acum suntem împreună, nu-i aşa?

„Deşi despărţiţi veţi fi împreună…” A căutat multă vreme cuvintele acestea şi nu le-a găsit. Iar acum, când sunt în ea, aproape că îi pare rău fiindcă o împiedică să vorbească. Nu mai este copila neştiutoare educată de Villa Oma, nu mai este Coya *Camaquen cea* plină de mândrie şi îndrăgostită… Şi inima ei se revoltă când îşi aminteşte acest ultim cuvânt, da, este îndrăgostită şi, oricare ar fi tainele pe care le mai ascunde profeţia, are dreptul să trăiască această iubire şi să se desfete cu ea.

— Da, suntem împreună.

Gabriel se linişteşte şi poate să admire iar peisajul minunat. Mai mult decât orice – decât zăpezile eterne, decât verdele de smarald al selvei – îl atrage chipul ivit din munte. Se distinge cu greu în lumina zorilor, dar prezenţa lui este atât de extraordinară, încât îi este cu neputinţă să nu o observe.

— Cine este? întreabă el timid.

— Este cel care ne-a permis să fim împreună.

10.

Ollantaytambo, începutul lunii iulie, 1536.

Din vârful marii scări ridicate printre terasele sacre, lui Gabriel i se înfăţişează un spectacol uimitor. *Cancha*-urile din vale sunt vechi, construirea lor terminându-se de mult. Însă acum, Manco a hotărât să facă din Ollantaytambo principalul său bastion: terasa îngustă ce se înalţă deasupra locului este în întregime ocupată de un şantier enorm. Gabriel n-a mai asistat niciodată la efortul supraomenesc pe care îl presupune o asemenea muncă şi, fascinat, profitând de libertatea supravegheată pe care i-a lăsat-o Manco, revine aici în fiecare zi.

În depărtare, la cariera Cachicata, sute de siluete minuscule se agită în jurul unor blocuri de piatră de toate dimensiunile, tăiate din Muntele Negru. Valea răsună de loviturile ritmate ale ciocanelor şi ale dălţilor din piatră şi bronz, cu ajutorul cărora lucrătorii taie roca neîncetat.

O sumedenie de oameni se agită de pe creasta muntelui şi până pe malurile râului. Mii de bărbaţi, fiecare ştiind exact ce trebuie să facă, muncesc de cu zori. Unii lovesc blocurile de rocă pe măsură ce acestea se rostogolesc în vale, le dau astfel o primă formă şi le mai uşurează un pic de greutatea de prisos, apoi le transportă pe plute de la un ţărm la altul al râului.

Alţii împletesc frânghii, cioplesc buşteni care să-i ajute să le târască pe versantul de vizavi până pe culmea Ollantaytambo. În fine, sute de alţi lucrători trag şi împing ore în şir blocurile de rocă. Că să înainteze cu fiecare palmă de pământ, sute de lucrători se folosesc de bârne uriaşe, permiţând astfel blocurilor de piatră să avanseze lent, dar în siguranţă şi ordonat.

Ajung la rampa forfotind de oameni. De aici, de la râu, blocurile pot fi duse la construcţii. Însă aici munca devine mai minuţioasă. Mii de bărbaţi, înconjuraţi de un praf alb, şlefuiesc şi lustruiesc enormele blocuri de piatră, folosind numai spatule de bronz şi de piatră pentru a putea să fie asamblate desăvârşit

unele în altele. Apoi blocul este suit pe mai mulţi buşteni şi fixat cu o reţea de frânghii.

Şeful acestui şantier uriaş este Katari. Gabriel îl zăreşte în timp ce supraveghează în felul său rezervat ridicarea unui templu, a unui zid sau lucrul la forma unei roci.

Nu are nici o îndoială că tot ceea ce face Katari este conform unor reguli precise. Dar nici una dintre ele nu seamănă cu cele despre care îşi aduce aminte din cunoştinţele sale, desigur limitate, în arta arhitecturii. Nu l-a văzut niciodată pe Katari cu un plan în mână şi pare că-i place să înalţe construcţii în locurile cele mai inaccesibile. Ca să ridici un oraş ar fi existat locul dintre cele două nuri, acolo unde nu sunt decât fântânile; dar este adevărat că nu îl preocupă „să ridice un oraş”. Nimic din ce se construieşte nu este destinat locuirii.

Pentru Gabriel, nici una dintre noile construcţii nu este mai misterioasă decât Zidul Templului aflat la jumătatea pantei, pe o vastă esplanadă eliberată de sumedenia de blocuri deja pregătite. Unul dintre ziduri este ridicat, fiind format din patru blocuri de piatră enorme, tăiate dintr-o singură bucată. Roca este de culoare roz. Indiferent de oră, capătă irizaţii neaşteptate în lumina soarelui. Între blocuri există ceea ce pentru un ochi neformat ar putea părea o lungă trestie de piatră.

De fiecare dată, cele mai frumoase construcţii incase sunt ridicate fără a folosi mortar. Se înalţă provocatoare şi indestructibile, perfect asamblate. Apropiindu-se, descoperă că suprafaţa a trei dintre ele a fost decorată cu basoreliefuri în formă stilizată. Gabriel încearcă să priceapă motivul, însă nu reuşeşte.

— Ţi se pare frumos?

Katari este lac de sudoare, însă chipul său cu ochi migdalaţi şi pomeţi proeminenţi este zâmbitor. Ca majoritatea lucrătorilor din jur, este cu bustul gol. Gabriel îi admiră muşchii puternici, mâinile mari ce lasă impresia că pot să rupă fără greutate şalele unui om. La gât poartă o cheie de piatră prinsă cu un lănţişor de aur.

Gabriel nici măcar nu încearcă să-şi ascundă admiraţia:

— Este minunat, Katari! N-am mai văzut niciodată aşa ceva… Nici cei mai buni arhitecţi ai noştri nu ar fi în stare de asemenea isprăvi!

— Nu vrem să realizăm isprăvi.

— Dar ce vreţi?

— Ştii mai bine decât crezi.

Gabriel rămâne buimac:

— Ce vrei să spui?

— Forma pe care o au pietrele nu-ţi sugerează nimic? râde Katari.

Gabriel mijeşte ochii şi încremeneşte înaintea monoliţilor. Încet-încet, în mintea lui se conturează o imagine. Neclară, mai veche, asociată cu suferinţe uitate…

— Taypikala! strigă el în cele din urmă. Acolo erau pietre asemănătoare!

Katari îl aprobă clătinând din cap:

— Şi nu este tot. Apropie-te!

Gabriel pătrunde în umbra palidă a amiezii şi se apropie mai mult. Astfel observă că straniile basoreliefuri devin perceptibile. I se pare că în geometria lor distinge o scară dublă. Partea superioară urcă în forma obişnuită, iar cea inferioară apare ca o imagine *răsturnată,* asemenea munţilor ce se oglindesc într-un lac! Ceva mai departe, mâinile lui Gabriel ating uşor piatra unui bloc deja pregătit şi aşezat pe un soclu, ce poartă pecetea unei chei în formă de T.

— Am mai văzut asta! strigă el, întorcându-se către Katari.

— În acelaşi loc, răspunde liniştit Stăpânul Pietrelor. Te miră?

— Nu ştiu, răspunde sincer Gabriel, nu ştiu ce înseamnă.

— Aş putea să-ţi povestesc că adânciturile astea formate din chei de bronz asemănătoare celei pe care o port la gât folosesc la amplasarea pietrelor, iar aceste cucuie ne-au permis să le fixăm ca să le transportăm până aici, dar…

Se opreşte, scrutând depărtările spre nord.

— Dar?

— … Ar fi adevărat. Însă nu ar fi de ajuns. Mai este ceva.

Gabriel simte cum îl cuprinde dorinţa de a afla. Nu este numai curiozitatea, ci speranţa de a accede la o lume pe care o adulmeca deja fără să ştie.

— Vezi, în vale, oraşul, clădirile, curţile în jurul cărora se orientează camerele locuinţelor – străduţele ce descriu un plan în care liniile se întretaie, spune Katari. Nu am văzut niciodată oraşele voastre, străinule, dar ale noastre nu ar trebui să te surprindă… Acesta însă…

Katari descrie cu braţul un arc de cerc în jurul său, apoi îşi întoarce privirea spre Gabriel:

— Aici, prin fiecare clădire, prin fiecare piatră, prin fiecare

stâncă dorim să ne închinăm zeilor care ne înconjoară: Soarelui, Tatăl nostru, desigur, dar şi Lunii, lui Illapa Fulgerul şi tuturor acestor culmi… Priveşte terasele…

De jur împrejur, templul pare fixat într-o înlănţuire de mici terase, unde porumbul a crescut deja.

— După cum vezi, ele nu sunt amenajate la întâmplare. Înconjoară templul asemenea unei coroane… Cât despre templul însuşi, astronomii noştri au scrutat îndelung cerul, mişcarea stelelor şi a planetelor pentru a stabili locul şi felul în care trebuie orientat orice zid. La noi, întunericul şi lumina reprezintă o ofrandă adusă zeilor…

Gabriel se gândeşte pentru o clipă la mănăstirile vechi şi la bisericile spaniole. În mintea lui se creează o legătură între constructorii creştini şi cei incaşi. Dar este mult prea prins de povestea lui Katari pentru a zăbovi asupra ei.

— Toate astea sunt chestiuni obişnuite, cunoscute de toţi incaşii… continuă Katari destins. Ceea ce nu ştiu este că, apropiindu-se de piatră, privind-o, atingând-o, pot să cunoască şi cele mai mari taine ale istoriei noastre, să meargă până în timpurile cele mai îndepărtate, pe când incaşii nu existau.

— Incaşii nu au fost dintotdeauna stăpânii acestor locuri? se miră Gabriel.

Katari izbucneşte în râs:

— Incaşii nu reprezintă decât un număr mic de generaţii de luptători excepţionali, însă nu invincibili, după cum ştim acum amândoi…

Înainte să continue, Katari îl priveşte pe Gabriel:

— S-au instalat aici după civilizaţii a căror putere spirituală era enormă. Până şi nouă ne rămâne plină de mister şi ai avea nevoie de o viaţă întreagă pentru a afla fie şi o parte infimă.

„Cel care se află pe malul lacului Titicaca este deja pe drumul de întoarcere”, şopteşte Gabriel.

— Vezi că ştii mai mult decât bănuieşti?! Da, este nevoie să porneşti pe drumul ce duce la Taypikala şi Lacul Originilor. Secretul se află în apă şi în pietre, în vârfurile munţilor ce se oglindesc veşnic în lacul Titicaca. M-am născut pe malul acestui lac şi, dacă tatăl meu a îmbrăţişat cariera armelor, unchiul meu Apu Poma Chuca, cel care l-a convins pe Inca Tupac Yupanqui să redea strălucire sanctuarelor Soarelui de pe malul lacului Titicaca, m-a iniţiat în arta pietrelor… Dar destul cu asta, mai vreau să-ţi arăt ceva. Apropie-te!

Katari îl trage de mână pe Gabriel şi îl duce chiar în faţa a doi monoliţi din dreapta:

— Priveşte atent aceste sculpturi!

Gabriel le-a observat de mult. Sunt trei pe fiecare bloc, aranjate la egală distanţă unele de altele. La o primă vedere, par să reprezinte forme alungite, toate semănând mai mult sau mai puţin între ele.

— Trebuie să le priveşti cu adevărat, nu doar cu ochii, ci cu toată fiinţa ta. Ca să spun aşa, trebuie să devii una cu ea…

Katari a rostit aceste ultime cuvinte în şoaptă, iar Gabriel începe să tremure uşor. Fără să fie sigur că înţelege, încearcă să-l asculte pe Stăpânul Pietrelor. I se pare că formele prind viaţă.

— Animale, şopteşte el ezitând.

— Un animal pe care îl ştii, prietene!

— Puma!

Zâmbind, Katari îl priveşte în tăcere:

— Ne vorbeşti deja limba şi o iubeşti pe una dintre femeile noastre, spune el emoţionat. Dar cred că ţi-ai dat seama pentru prima oară că *destinul tău* a fost, de asemenea, înscris în aceste pietre.

Gabriel clipeşte. În faţa sa nu are decât pietrele unui templu în construcţie. Totuşi, i se pare că lumea tocmai s-a schimbat. Un nor răzleţ acoperă soarele. Rozul pietrelor se transformă în cenuşiu.

— Vrei să mergi mai departe?

Gabriel îl priveşte uimit pe Katari. Cum adică „să meargă mai departe”? amuzat, Katari îi remarcă tulburarea:

— Nu te nelinişti, frate al meu venit de departe, în această noapte vei revedea în vis tot ceea ce ai văzut aievea şi astfel îţi va dispărea teama de a afla. Vino, este vremea să ne întoarcem în sat acum!

Gabriel îl urmează pe scările ce duc la drumul construit de-a lungul râului Willkamayo. Ajunşi în mijlocul pantei, aud un cântec trist ce umple valea. Nu au auzit semnalul şi totuşi mii de muncitori îşi opresc lucrul. Cei care muncesc la carieră şi cei de la fortificaţii, cei de la fântâni şi cei de la temple, cărăuşii şi cei care şlefuiesc piatra, cu toţii se întorc spre soare şi înalţă un cântec, salutând astrul care la apus începe să coboare îndărătul munţilor.

Gabriel, fără să vrea, îşi ridică şi el palmele spre cer şi, fără să deschidă gura, se alătură în tăcere cântecului închinat

universului.

11.

Ollantaytambo, august 1536.

— Uneori, mi se pare că din nou Katari a aruncat piatra ce opreşte timpul, spune Gabriel.

— Şi cine ţi-a spus că nu a făcut-o deja?

Îşi zâmbesc, iar mâna lui Anamaya o mângâie uşor pe cea a lui Gabriel. Faţă de ceilalţi – adică atunci când nu este noapte – au grijă să nu se atingă, însă ei îi place uneori să se joace şi să-l provoace zgâriindu-l sau alintându-l pe neaşteptate şi să simtă tulburarea ce-l cuprinde. Aici ei se îndreaptă în fiecare zi, din piatră în piatră – în răcoarea fântânilor, spre templul Fratelui-Geamăn, pe drumul de-a lungul căruia sunt aliniate *colica...*

La drept vorbind, se lasă în voia paşilor, căci pretutindeni iubirea lor îşi găseşte locul şi se intensifică.

Gabriel este uluit.

În anumite zile sunt catedrale de tăcere, dedicate frumuseţii pure, albastrului cerului, adierii vântului. În altele, dimpotrivă, trebuie să vorbească mereu, să-şi spună tot şi să-şi povestească tot... Trec uşor de la o limbă la alta, fără să-şi dea seama, fiecare tulburat de cuvintele celuilalt.

Dar fie că vorbesc, fie că păstrează tăcerea, el are mereu impresia că îi creşte inima.

Desigur că ochii albaştri sunt plini de mister, iar uneori, fără motiv se umbresc de o nelinişte, de o taină. Nu o întreabă nimic, mulţumindu-se să cerceteze profunzimea răspunsurilor ei; nu mai este acel amant gelos, bănuitor, soldatul naiv. Da, se simte un bărbat – nu chiar înţelept şi, ca să o spună exact, caută cuvântul şi se miră când îl rosteşte: fericit.

Îşi aminteşte viaţa lui de dinainte: suferinţa sa când era un copil respins, entuziasmul adolescentului, dona Francisca, închisoarea... Libertatea visată, gloria, dorinţa de a-şi face un nume... îşi dă seama că în nici un moment nu a permis ca inima să-i fie plină de gândul fericirii. Este încă destul de firav pentru a i se abandona, dar atunci când, sub mângâierea soarelui, închide ochii scăldat de prezenţa lui Anamaya, i se pare că viaţa este

mult mai frumoasă decât bietele sale vise.

— Visezi, Puma?

— Nu contează care din noi visează, de vreme ce mereu celălalt este împreună cu el în vis.

Au ajuns acum la jumătatea pantei, deja mult deasupra lungului trapez pe care îl trasează *cancha* oraşului, ceva mai jos de rampa carierei şi a şantierului pentru ridicarea Marelui Templu, încât Gabriel nu-l mai priveşte fără să nu-şi aducă aminte de iniţierea lui Katari. În faţa lor, se conturează profilul unui munte pe care l-a descoperit împreună cu ea în zori. Nu se poate abţine să nu-l privească şi să nu-i admire misterul. Căci, dacă Anamaya este mereu gata să-i asculte toată povestea vieţii, dacă ştie că ea a stat alături de Inca în clipa morţii acestuia, buzele ei rămân mute atunci când vine vremea să-i spună secretele ce i-au fost încredinţate. Gabriel, cu acea bunăvoinţă (iluzorie poate) pe care i-o dă iubirea, nu o sâcâie cu întrebări.

— Închide ochii, îi spune ea.

I se supune ca un copil. Anamaya, mângâindu-i mâna cu blândeţe, îi cere în tăcere să-şi alunge din minte tot ceea ce înseamnă război şi să se lase dus cu ea dincolo de dorinţă, dincolo de sentimente, către apă şi pietre. Trupul i se relaxează şi simte cum se lasă pe deplin în voia ei.

Nu poate să-i spună decât aşa de puţin... Trebuie ca el să parcurgă singur tot drumul, nu există altă cale. Odată ajuns la capăt, va şti ca şi ea şi va putea vorbi. Dar până atunci, Anamaya poate doar să-i arate parcursul soarelui şi poziţia stelelor, cu speranţa că el se va lăsa purtat de vânt, că va urma cursul apelor.

— Acum deschide ochii!

Gabriel se freacă la ochi, de parcă tocmai s-ar fi născut.

— Ce vezi?

Privirea lui Gabriel străluceşte de un hohot copilăresc.

— Iubito, văd că te iubesc aşa de mult, aşa de intens!

— Nici o mişcare, Puma! Lăsă gluma şi spune-mi ce ai văzut!...

— Am văzut ceea ce se vede atunci când închizi ochii: pete de culoare zbânţuindu-se şi, mai aproape de căldura, soarelui, o lumină mai puternică, o căldură... Deşi mi-ai spus să nu mă gândesc la nimic, m-am revăzut pe mine călare pe un cal alb şi am simţit cum în jurul meu şuierau săgeţi şi pietre...

Inima lui Anamaya bate cu putere.

— Cineva a ales pentru mine, nu-i aşa? Asta trebuie să cred?
— Puma, eu nu am răspuns la asemenea întrebări. Când toate vor fi în tine, vei şti ceea ce trebuie să ştii.
— Îmi vorbeşti în şarade.
— Ceea ce ştiu, ştiu tot prin şarade. Şi eu sunt aceea care trebuie să caute răspunsurile pentru a descifra aceste şarade…
— Atunci caută, caută-mă pe mine şi ai să descoperi… spune iar Gabriel, abţinându-se să nu râdă.
Anamaya se lipeşte încet de el şi îl face să-i simtă greutatea. Gabriel închide ochii din nou, însă de data asta îi este cu neputinţă să îndepărteze fericirea de a o simţi pur şi simplu lângă el, de a percepe reţinerea şi pasiunea ei. Şi îi este la fel de greu să se gândească la altceva decât la dragoste. Întinde brusc braţul către ea, însă Anamaya îi scapă dintr-un salt, iar când îşi strânge braţul prinde numai umbra ei şi vântul.
Anamaya este în picioare, privind spre *colica* unde cărăuşii depun *manta-urile* grele de fire de porumb verde şi auriu.
— Dimineaţă, Villa Oma l-a înfruntat iar pe Manco…
Chipul lui Gabriel se întristează. Războiul… Vorbesc puţin despre el, dar nu pot ignora acest război ce era gata să-i despartă, despre care nu îndrăzneşte să ceară veşti, cu speranţa lipsită de orice temei că într-o bună zi va afla că totul s-a isprăvit printr-un dans în jurul pieţei Aucaypata…
— Tot mai vrea să mă facă tobă?
— Îi reproşează lui Manco faptul că nu a atacat Cuzco mai devreme şi că a trimis armatele să lupte împotriva celor pe care i-a trimis Pizarro al tău, în loc să se năpustească asupra oraşului… Mai spune că vom pierde curând dacă nu facem un efort disperat.
— Şi ce părere are Manco?
— Manco este un războinic a cărui hotărâre este de nezdruncinat de când a fost umilit de Gonzalo…
— Asta nu înseamnă că va câştiga.
— Va merge până la capăt, chiar dacă acest război nu poate fi câştigat.
— Şi tu ce crezi?
Anamaya îşi fereşte privirea de cea a lui Gabriel:
— Cred că o să se isprăvească într-o bună zi.
— Asta o ştiu până şi eu care nu deţin atâtea secrete, râde trist Gabriel.
— Până şi eu care deţin atâtea secrete sunt în acelaşi timp şi

ultima dintre neştiutoare. Puma, ştiu totuşi că sfârşitul războiului ne va face liberi. Însă atâta timp cât el continuă…

Anamaya vine alături, se lipeşte de el şi îşi lasă capul pe umărul lui.

— Taci, şopteşte el.

O fată de la carieră trece pe lângă ei şi, în ciuda timidităţii lor, Gabriel simte că îi cercetează atent. Vrea să se ridice, dar Anamaya îi strânge mâna şi îl împiedică să o facă.

Da, Katari a aruncat într-adevăr piatra ce opreşte timpul; însă ea o vede căzând, gata să se izbească de pământ.

*

Zvonul străbate valea cu viteza apelor clocotitoare ale râului Willkamayo. A trecut din culme în culme, înainte ca *chaski* să ajungă înaintea lui Inca Manco.

O parte din armata generalului Quizo Yupanqui, condusă de mândrul Apu Quispe, se întoarce încărcata de numeroase şi minunate prăzi: arme spaniole, haine şi chiar cai… Prizonierii sunt la câteva zile în urma lor.

Valea răsună de cântece, de bubuit de tobe şi de sunetul trâmbiţelor-scoică. Lucrătorii se opresc din muncă pentru a-i admira pe învingători. Nimeni nu a atins armele ce se îngrămădesc pe tărgile purtate de cărăuşi, cu un respect demn de litiera lui Inca.

Când Manco a aflat vestea, a vrut să iasă înaintea învingătorilor împreună cu câţiva dintre nobilii săi; i-a cerut lui Gabriel ca în semn de prietenie să meargă alături de litiera lui. Gabriel l-a urmat fără să se gândească prea mult la onoarea ce i s-a făcut.

Îi aşteaptă lângă cetatea fortificată Choquana. A venit chiar şi Villa Oma, dar stă mai în spate, închis într-o tăcere ostilă şi dispreţuitoare.

— Aş vrea să aflu împreună cu tine cum se folosesc toate astea, îi spune zâmbind Manco, după ce a coborât din litieră. Aş vrea să aflu cum trăiesc cei din neamul tău.

Lui Gabriel nu-i scapă faptul că se uită la arme. Păstrează tăcerea, deşi toate privirile sunt îndreptate asupra lui.

— Nu sunt prea sigur că îţi sunt de folos, Inca Manco, rosteşte el în cele din urmă.

— Eu cred că îmi vor fi foarte folositoare. Nu înţeleg ce vrei să spui. Explică-mi…

Din fericire pentru Gabriel, aflat la strâmtoare, trupa

victorioasă este aproape.

Apu Quispe se prosternează în faţa lui Manco, iar nobilii se apropie în linişte de tărgile cu pradă: săbii, scuturi, lănci, coifuri, armuri, plastroane de piele şi chiar obiecte de artilerie… Gabriel este emoţionat la vederea fiecăreia dintre ele, amintindu-şi imagini dezordonate din bătăliile la care a luat parte. Dacă se mai îndoia în legătură cu durata războiului, acum are certitudinea că nu se va încheia prea curând.

După arme, vin cărăuşii care îşi desfac încărcăturile din *manta,* apoi două tărgi pline de acele bogăţii care au sosit din Spania cu doi ani în urmă: brocarturi şi mătăsuri, stofe fine, dar şi urcioare cu vin, conserve şi alte asemenea mărfuri. Sunt aduşi chiar şi nişte porci al căror grohăit şi murdărie îi fac pe incaşi să se strâmbe, deşi se străduiesc să nu pară impresionaţi de toate aceste comori.

Caii stârnesc însă admiraţia tuturor. Nu de mult, unii se întrebau dacă nu cumva cal şi călăreţ alcătuiau una şi aceeaşi fiinţă cu puteri uimitoare. Gabriel îşi aminteşte cât de înspăimântaţi erau la Cajamarca supuşii lui Atahualpa şi cât de furios era acesta… Majoritatea incaşilor de aici nu au avut niciodată ocazia să se apropie de cai – care le erau cu desăvârşire interzişi de spanioli sub pedeapsa cu moartea – şi nici de armele de fier. Să posede câteva acum înseamnă o victorie care îi umple de mândrie.

— Ce spui despre asta?

— Valorează mai puţin decât răscumpărarea lui Atahualpa, fratele tău, dar poţi fi mulţumit, îi răspunde Gabriel pe un ton indiferent.

Prudenţa conchistadorului îl face pe Manco să surâdă. Inca îl părăseşte şi îi face semn generalului victorios să se ridice.

— Apu Quispe, povesteşte-ne victoria ta şi vorbeşte tare pentru ca toţi să nu uităm faptele de vitejie ale războinicilor incaşi.

— Armata comandată de Quizo Yupanqui, generalul tău credincios, a luat prin surprindere un detaşament al străinilor alcătuit din şaptezeci de călăreţi şi din tot atâţia infanterişti. Toţi erau bine înarmaţi. Mergeau în ajutorul celor din Cuzco. I-am urmărit zile de-a rândul fără ca ei să bănuiască totuşi ceva; i-am aşteptat în defileul râului Pampas pe când traversau *puna*[2] Huaitara. I-am atacat cu pietre şi aşa am reuşit să omorâm o

[2] Câmpie semiarida din zonele înalte ale Anzilor. (n.tr.).

mare parte din ei. Cei care mai trăiesc sunt prizonieri şi vin, sub pază straşnică, în urma noastră. Iată şi caii!

Soldatul nu este obişnuit să vorbească. Frazele îi sunt scurte şi stâlcite, iar vocea abia i se aude, căci priveşte mereu în pământ.

— Auzi, Villa Oma? întreabă Manco, vizibil încântat.

Înţeleptul nu răspunde.

— Mai am şi alte veşti, continuă bărbatul.

— Spune-le!

Intimidat, războinicul ezită:

— Generalul tău, Quizo Yupanqui, a aflat că se apropie o altă armată de spanioli şi, cu ajutorul lui Inti, se pregăteşte să o înfrângă. Am primit însă şi mesageri din sud…

Privirea lui Manco străluceşte. Sud, adică acolo unde se găsesc fratele său Paullu şi armata sa, sub pretext că îl ajută pe Diego de Almagro, Chiorul. De îndată ce va porni un nou atac împotriva oraşului Cuzco, va trebui să-l distrugă „pe neaşteptate” pe noul său prieten, pentru a se putea întoarce în capitală şi pentru a-l sprijini pe general.

— Fratele meu este pe drum?

— Da, Inca. Dar…

— Dar ce?

— … Este alături de armata lui Almagro, de partea căruia a trecut încă de la plecare. Mai mult, în timpul numeroaselor lupte a avut ocazia să provoace pierderi duşmanilor, însă nu numai că nu a dat nici un ordin pentru asta, dar a devenit aliatul lor.

— Fratele meu? Aliatul lor? Dacă nu mi-ai fi adus vestea biruinţei lui Quizo, ţi-aş fi smuls limba pentru că ai dat glas unei asemenea mârşăvii!

— Ar trebui să smulgi limba multora dintre nobili, frate Manco!

Glasul şuierător şi sec al lui Villa Oma a surprins pe toată lumea.

— Cu toţii ştim că alianţa ta cu Paullu nu există decât în mintea ta…

— Fratele meu nu mă va trăda niciodată!

— Ai dreptate, Manco: nu o va face fiindcă a făcut-o deja şi doar naivitatea şi slăbiciunea ta te împiedică să nu îţi dai seama de asta.

Manco tremură de furie:

— Taci odată, înţelept nebun! Şi dacă nu te omor cu mâna mea, aşa cum meriţi pentru vorbele tale, o fac numai în numele tatălui nostru Huayna Capac şi pentru ajutorul pe care mi l-ai dat

mai demult!

Înţeleptul tace, dar rămâne de neclintit. Gabriel simte cum inima îi bubuie în piept. Este pentru prima oară când asistă la o asemenea tensiune între incaşi şi ăsta nu este un semn bun pentru viitor. Războiul l-a prins mai devreme decât se aştepta şi simte că nu-i va mai scăpa.

Spumegând de furie, Manco se îndreaptă spre primele tărgi unde sunt îngrămădite armele. Apucă o sabie şi învârteşte cu uşurinţă:

— Am tras învăţături din ceea ce mi s-a povestit despre Marele Masacru, Villa Oma! Am învăţat că am fost ca nişte copii înaintea lor atunci când îi lăsam să ne căsăpească; şi mi-am promis că aşa ceva nu se va mai întâmpla. Am învăţat şi de pe urma teribilului război dintre Atahualpa şi Huascar şi mi-am jurat că nici aşa ceva nu se va mai repeta. Înainte să plece cu Chiorul, fratele meu Paullu şi cu mine am făcut legământul sângelui – cel care dintotdeauna există între noi... Şi acum este pentru prima oară când le capturăm armele, îi învingem în bătălii, îi asediem şi vedem cum frica, adevărata frică, străluceşte în ochii lor, iar tu îmi vorbeşti de slăbiciune şi îmi spui poveşti despre fratele meu!

Manco răsuceşte sabia şi o ridică în lumina soarelui.

— Voi lupta, urlă el, cu armele noastre şi cu ale lor, voi lupta în munţi şi în câmpii, pe stânci şi pe marea sărată, voi lupta cu ei, îi voi nimici şi îi voi sacrifica zeilor pentru ca pământul nostru să-şi găsească tihna şi puterea de demult!

Manco tace. Mulţimea rămâne şi ea tăcută, abia dacă se aude un murmur. Inca abandonează sabia şi se îndreaptă spre cai. Oamenii îi fac loc şi se trântesc la pământ înaintea lui.

— Aş vrea să călăresc, spune deodată Manco pe un ton mai calm.

— Cine o să te înveţe? întreabă Gabriel.

— Tu.

12.

Ollantaytambo, vara 1536.

Gabriel a înşeuat cei doi cai vorbindu-le încetişor, însoţindu-şi mişcările precise prin câteva lovituri drăgăstoase. Toţi ochii sunt îndreptaţi asupra lui şi se păzeşte de orice gest necugetat. După ce a pus şaua pe calul alb, îi aruncă o ocheadă lui Manco pentru a fixa lungimea chingilor; pentru el păstrează un roib frumos, impresionat de coama roşcată şi de privirea inteligentă. „Tu vei fi al treilea”, îşi spune zâmbind. Apoi le pune zăbala şi frâul şi se apropie de Inca:

— Suntem gata.

Manco este uimit. Nu se face ca un Inca să se expună stângăciilor de faţă cu toţi nobilii şi înaintea a mii de priviri. Dar Gabriel îndepărtează acest risc:

— Vom merge cu ei de frâu până la pod pe care oricum trebuie să-l trecem pe jos. Apoi, la colţul drumului, feriţi de priviri, vom încăleca înainte să intrăm în oraş. Este bine aşa?

Manco ia frâul fără să clipească şi aprobă dând din cap.

— Manco, nu-l asculta! strigă Villa Oma. Nu uita de unde vine şi că poate să-ţi întindă o capcană!

— Aş prefera să fii mai tăcut, replică Manco, îndepărtându-se. Nici unul dintre voi să nu se mişte de aici, înainte să mă fi văzut intrând înaintea străinului în oraş!

*

De la Choquana, drumul este drept, mărginit de o parte şi de alta de un zid bine construit. Gabriel a mai mers pe aici pe când era un prizonier legat fedeleş, admirând ca prin ceaţă peisajul oraşului, terasele şi templele. Se gândeşte la ironia sorţii: iată-l ducând de frâu un cal, conducându-l pe singurul Inca, privilegiu rezervat, fără îndoială, lui Anamaya şi unui foarte mic număr de aleşi.

— Inca Manco, vreau să-ţi mulţumesc încă o dată!

Manco se străduieşte să nu se întoarcă de prea multe ori, pentru a supraveghea mişcările neaşteptate ale animalului care îl urmează cu o aparentă docilitate. Gabriel observă că ţine frâul

nici prea scurt, nici prea lung şi că trupul său nu arată nici crispare, nici teamă:

— Ţi-am mai spus, nu mie trebuie să-mi mulţumeşti, ci lui Anamaya. Mi-a vorbit despre tine de mult şi ştiu că ar fi fost deznădăjduită din pricina morţii tale…

— Ştii, de asemenea, că avem duşmani comuni…

Chipul lui Manco se întunecă:

— Acest Gonzalo Pizarro este o făptură ce vine de pe Celălalt Tărâm, un monstru ce ar trebui omorât.

— După cum probabil că ştii, am încercat să o fac, riscându-mi viaţa. Teamă îmi este ca, după moartea lui Juan, puterea lui să nu devină fără limite…

— Nu înţeleg nimic din toate astea, spune Manco şi nici nu vreau să înţeleg. Pentru mine, toţi aceşti fraţi sunt străini care vor să ne ia tot. Ştiu că Atahualpa a avut încredere în *kapitu* Pizarro şi mai ştiu şi ce i s-a întâmplat.

— Şi, cu toate acestea, ai încredere în mine.

Manco nu îi răspunde. Cei doi bărbaţi merg în tăcere, iar Gabriel admiră terasele ce domină peisajul. Vede, la vreo sută de paşi în faţa lui, podul suspendat şi, chiar în mijlocul râului, neobişnuitul stâlp de susţinere.

— Inca Manco, nu-mi plac aceşti oameni şi nu le sunt prieten. Când am fost obligat să lupt, am făcut-o, dar prinţesa Anamaya v-a spus că nu mi-am călcat niciodată cuvântul şi sper ca pacea să revină în ţara voastră…

— Eşti Inca al lor? Eşti conducătorul armatelor lor?

— Când acest război se va termina, va fi nevoie de oameni ca mine, Inca Manco…

— Nu există decât un singur mod de a termina acest război – să-l câştigăm.

Este rândul lui Gabriel să păstreze tăcerea.

— Am învăţat să vă cunosc istoria şi cred că sunteţi mai înţelepţi decât noi, spune el în cele din urmă. Dar este nevoie de timp, de tocmeli şi de daruri…

— Am fost forţat să te respect şi cred că eşti curajos, admit şi această poreclă Puma, care ţi-a fost atribuită… Dar tu îmi vorbeşti de timp şi de daruri, de înţelepciune şi de tocmeli, în vreme ce tot ce am primit de la ai tăi a fost doar mânie şi distrugere, jaf şi umilinţă? Ar trebui să te ascult numai pe tine şi să nu ţin seama de templele distruse, de femeile violate, de trădări, de furturi, de transformarea în sclav a poporului meu? Ai

uitat prin ce am trecut?

— Eşti sigur că vrei să treci podul numai în compania mea?

— Nu te înţeleg. Vreau să mă conduci pe acest pod. Vreau să mă înveţi să călăresc aceste animale şi să ne arăţi cum să ne folosim de armele voastre, cum au fost făcute... Vreau să ne ajuţi.

— Am să merg înaintea ta, spune Gabriel legând caii la loc.

— Nu este prima oară când trec peste un pod!

— Da, dar în litiera lui Inca!

— Înainte să merg în litieră, am fost un fugar şi un vagabond... Crede-mă, am trecut peste o sumedenie de poduri pe care nici nu ai avea curajul să treci.

— Aşteaptă să ajung la stâlpul din mijloc înainte să porneşti. Am să mă opresc în acel loc şi, dacă va fi nevoie, te voi ajuta.

— Nu va fi nevoie.

Gabriel, trecând printre cele două coloane ce marchează intrarea pe pod, nu se poate opri să nu admire hotărârea lui Manco, care nu scade însă confuzia profundă ce-l domină. Încă din zori se simţea plin de o siguranţă liniştită, iar strălucirea din ochii lui Anamaya îi oferea răspunsuri la toate întrebările. Dar vorbele lui Manco l-au impresionat şi îl fac să se clatine. Îl tulbură mai mult decât primele balansări ale podului. Nu le poate trece cu vederea; îi este cu neputinţă să se mărginească numai la răspunsurile stângace şi pretenţioase pe care le-a dat...

Roibul îl urmează cu o docilitate uimitoare.

— Trebuie să mergi cu pas egal, aşa încât să nu sperii calul.

— Ştiu ce trebuie să fac, răspunde Manco.

Este atât de iritat, încât Gabriel renunţă să-l mai agaseze cu sfaturi. Gabriel simte calmul roibului, iar balansul tablierului podului suspendat nu-l mai tulbură ca mai înainte; de asemenea, de acum îi sunt deja familiare apele tumultuoase ale râului.

Cu toate acestea, e gata să cadă atunci când simte sub picioare platforma solidă a stâlpului şi trebuie să se agaţe de frânghia solidă din agavă, ce serveşte drept balustradă pentru a nu se prăbuşi. Anamaya îi aşteaptă singură de cealaltă parte a podului.

*

Anamaya, tot văzându-l în veşminte incase, uită uneori că Gabriel este un străin. Chiar dacă pronunţă anumite cuvinte în quechua cu un accent ciudat, chiar dacă în câteva zile barba blondă îi acoperă obrazul, nu mai simte nimic străin în el.

Văzându-l în depărtare cum se apropie trăgând calul după el, îşi aduce într-o clipă aminte de prima lor întâlnire, în apropiere de Cajamarca şi de impresia puternică pe care au avut-o Atahualpa şi ceilalţi când au văzut caii. Înainte să se poată stăpâni, simte un fior neaşteptat de panică.

Gabriel se apropie şi îi remarcă mirarea; la cincizeci de paşi în spatele lui, îl vede pe Manco trăgând de frâu calul mare alb.

— De ce ai venit?

— Vreau să mă înveţi şi pe mine să călăresc, spune Anamaya.

*

Drumul coteşte şi îi fereşte astfel de privirile indiscrete ale nobililor care l-au însoţit pe Manco. Se află prea departe de poarta oraşului ca să-i poată distinge.

Manco nu s-a arătat deloc surprins când a văzut-o pe Anamaya şi nu a întrebat nimic atunci când Gabriel a micşorat chingile pe măsura ei. Gabriel îi pune să călărească pe rând, explicându-le blând cum să încalece fără să sperie calul, cum să ţină frâul nici prea larg, dar nici prea strâns, cum să meargă la pas.

Drept manej, au un câmp de hrişcă secerată. Duce de o curea lungă ambii cai. Spune: „Haide!” şi mai spune: „Încetişor!”

Lui Anamaya îi place vocea lui atunci când ordonă şi încrederea ce se naşte în ea, pulpele ei goale strângând acel trup viu, aşa de ciudat şi plin de o putere despre care ştie că este de temut, îl priveşte pe Manco, elev conştiincios, nerăbdător, care strânge între călcâie coastele calului alb, ca şi cum ar vrea să-i spună că el este stăpânul.

Când ajung să ştie destul de bine să meargă la pas, Gabriel îi îndeamnă să meargă la trap. Anamaya observă surprinsă ţinuta lui Manco ce pare a fi în mod firesc una cu ritmul calului; când îi vine rândul, se obişnuieşte şi ea fără greutate cu mersul sacadat, lăsându-se să alunece ca în apele unui râu.

Gabriel a asudat.

— Vreau să merg mai repede, vreau să merg la fel de repede, cum mergeaţi voi când aţi atacat! îi spune Manco.

— La galop?

— La galop.

— Ai să cazi, spune Gabriel. Mai trebuie să înveţi, să te obişnuieşti cu animalul şi el cu tine...

— Vreau să merg la galop azi!

Această frunte, frunte de copil încăpăţânat îi este cunoscută

lui Anamaya din ziua ceremoniei de *huarachiku,* de acum atâţia ani.

Gabriel, fără să mai spună nimic, desface cureaua şi îi aruncă o privire lui Manco. Cu o palmă, cu un îndemn, goneşte calul, dar animalul ezită, scutură din cap de parcă ar încerca să-l recunoască pe cel care îl călăreşte. Atunci Gabriel, strângând din dinţi, îl loveşte cu vârful curelei. Imediat calul începe un trap nervos, iritat, drept pe câmp. Manco este zgâlţâit de parcă ar fi o păpuşă. Îşi pierde scările. Pentru o clipă, caută cu mâinile să se prindă de ceva. Le înfige în coamă, dar se clatină de la dreapta la stânga în şa. Roibul nu face treizeci de paşi, că Manco se şi prăbuşeşte greu, bombănind cu glas răguşit.

— De ce îl laşi să o facă? îl întreabă Anamaya, care a rămas lângă Gabriel.

— El a vrut-o, nu?

Manco, ceva mai departe, se ridică schiţând un gest mânios împotriva calului care s-a oprit şi îl priveşte indiferent. Inca se îndreaptă spre ei, evitând să-şi maseze picioarele care probabil că îl dor.

— Ei bine, acum crezi ce ţi-am spus? îl întrebă Gabriel fără delicateţe.

— Vreau să o iau de la capăt!

Gabriel oftează.

*

Gabriel continuă să lucreze cu Manco toată după-amiaza şi până la căderea serii, iar Inca nu prididește să cadă, să se ridice fără să protesteze, fără să strige, fără un gest de crudă.

Un servitor a venit să ia roibul şi stă la o parte, cu spatele la Sapa Inca. Anamaya se uită pur şi simplu la Gabriel, admirându-i vorba sobră, răbdarea, simţind cum încet-încet violenţa lui Manco se linişteşte, cum Inca se face una cu animalul.

Când soarele începe să se ascundă după munţi, Manco este de acord să descalece:

— Ai să ne înveţi pe mine şi pe nobilii mei să călărim. Apoi ne vei învăţa cum să mânuim sabia, praful de puşcă…

— Nu voi face nimic din astea.

— Nu lupţi împotriva lui Gonzalo?

— Nobile Manco, am abandonat armele după ce a fost cucerit ultimul turn al fortăreţei Sacsayhuaman şi am jurat să nu mai lupt niciodată. Nici împotriva alor tăi, nici împotriva alor mei.

Anamaya se uită la cei doi bărbaţi, care sunt faţă în faţă.

Gabriel, în timp ce ia şaua de pe calul alb şi plin de sudoare, se străduieşte să rămână calm. Manco, nemişcat, cu ochii şi cu gura încreţite de furie.

— Oare ce înseamnă „a fi Puma”? îl întreabă Manco, întorcându-se către Anamaya. Să mănânci turtele noastre de porumb şi de hrişcă? Să nu-ţi faci datoria faţă de Fratele-Geamăn? Ce fel de Puma este aceasta care refuză să lupte, n-am mai întâlnit-o în munţii noştri?

— Spune adevărul, rosteşte calm Anamaya.

— Adevărul?

Manco se uită pe rând când la unul, când la altul, ispitit să fie agresiv, apoi ironic.

Tace. Cântecul de seară umple valea, urcând din terasă în terasă, iar peste *cancha* coboară o lumină aurie.

— Războiul tot va continua, străinule, fie că o vrei, fie că nu. Războiul continuă pentru că, de când ne-aţi călcat pământul, nu se poate altfel...

— Nu te contrazic, nobile Inca!

— Atunci, cum poţi să nu fii de nici o parte?

Gabriel, în mod neaşteptat, s-a potolit ca şi cum ar fi înţeles acum un adevăr care îi rămăsese până atunci ascuns.

— Poate că tocmai asta înseamnă „a fi Puma”, le spune Anamaya.

Buzele lui Manco rămân iarăşi mute. Ridică mâna spre Gabriel, dar nu ameninţător, iar Gabriel nu înţelege ce a intenţionat. Rămâne nemişcat. Manco schiţează chiar un fel de zâmbet.

— Te rog, Străinule care nu lupţi, Puma care nu ataci, pune iar şaua pe cal şi priveşte-mă! spune Inca.

Gabriel face întocmai şi îl ajută pe Manco să încalece.

Inca porneşte spre oraş, întâi la pas, apoi la trap şi, în cele din urmă, la galop, ridicând un nor de praf în urma sa.

Chiar dacă nu disting oraşul decât sub forma unui punct negru la orizont, aud vuietul ce se ridică, mai puternic decât cântecele, decât trâmbiţele-scoică şi tobele.

Gabriel se îndreaptă cu paşi lenţi spre servitorul care în tot acest răstimp a rămas întors cu spatele, ţinând calul de căpăstru. „Du-te”, îi spune bărbatului care priveşte în pământ, ca şi cum Gabriel ar fi Inca. Servitorul o ia la fugă.

Gabriel încalecă elegant, simţind pielea bine cunoscută a şeii, căldura plăcută a calului. Se apleacă spre Anamaya, întinzând braţele. Aceasta se agaţă de pieptul lui şi îl regăseşte

încrezătoare.

Merg la pas cât de încet pot. În timp ce noaptea coboară, iar întunericul îi cuprinde şi îi protejează, nu trebuie să rostească nici un cuvânt pentru a simţi cum îi copleşeşte nostalgia.

Cea a călăreţului care, în timp ce galopează, ţine în braţe femeia iubită.

Cea a zilei în care, la Cajamarca, a smuls-o masacrului şi în care, pentru prima oară destinul i-a apărut într-un vârtej de praf şi de sudoare.

13.

Ollantaytambo, octombrie 1536.

Pe înserat, în curtea din *cancha* regală se agită umbre ce ating pământul cu sandalele lor. Fie că este vorba de marele Huayna Capac, de Atahualpa sau de Manco, zeii vor ca Inca – Fiul Soarelui – să fie slujit conform obiceiurilor şi ritualurilor. Ceea ce a fost este, ceea este va fi… Hainele lui Inca, făcute din cea mai fină lână de vigonie, nu sunt purtate decât o dată, mâna lui nu atinge mâncarea, până şi un fir din părul său este păstrat… Pentru ca toate acestea să fie cu putinţă este nevoie de un balet continuu, bine ordonat şi tăcut, care îl înconjoară mereu.

În mijlocul curţii, se găseşte o fântână ce se compune dintr-un simplu bloc de piatră pătrat, din centrul căruia ţâşneşte apa, îndreptându-se către cele Patru Zări prin patru canale de piatră cioplite şi care trec apoi prin curte. Energia apei vine din interior şi se răspândeşte în Imperiu, după ordinea celor patru puncte cardinale…

Cu fiecare zi ce trece, Anamaya observă aceste amănunte care îi erau la fel de fireşti ca aerul pe care îl respira şi de care se îndoieşte acum. De când a avut viziunea, simte cum în inima Imperiului a apărut o fisură tainică: ceea ce este etern trebuie să existe – dar sunt şi lucruri trecătoare şi poate că un simbol oarecare, considerat etern, nu reprezintă pentru zei decât o bătaie de aripi a unei păsări colibri.

De cealaltă parte a tapiseriei, distinge două glasuri: cel al lui Manco, dojenitor şi duios şi cel al lui Titu Cusi, fiul său preferat, a cărui mamă a murit la naştere. Acum îl îngrijeşte cu drag blânda şi frumoasa Curi Ocllo.

Manco nu s-a ocupat de fiul său atâta vreme cât a fost la Calea. Odată sosit la Ollantaytambo, l-a chemat aici şi nu trece o seară fără să se joace cu el.

— Mai tare! Haide, împinge din călcâie! rosteşte vocea gravă a lui Manco.

— Hai şi mai repede! spune băieţelul cu glas ascuţit, extrem de emoţionat.

Anamaya dă tapiseria la o parte fără ca gărzile care supraveghează impasibile intrarea la Inca să o oprească.

La lumina torţelor, îl vede pe Titu Cusi călare pe tatăl său şi lovindu-l peste şale cu mişcări repetate ca să-l îndemne:

— Mai repede, căluţule! Mai repede!

Manco sare pe covor, printre pernele ce împodobesc aproape în întregime încăperea şi îi oferă lui Anamaya scena insolită a căluţului-Inca ce ţopăie încălecat de un băieţel în mijlocul celor mai fine pene de *cumbi.*

— Uite, Anamaya şi eu ştiu să călăresc la fel ca tata! spune Titu Cusi.

Cu o mişcare atentă, Manco îşi lasă fiul pe covor, apoi îl prinde în braţele sale puternice, îmbrăţişându-l, gata să-l sufoce.

— Du-te acum, îi spune lăsându-l iar pe covor.

— Ne vedem mâine la lecţie, căluţule! Şi să fii pregătit! spune băieţelul ale cărui plete negre şi lungi îi încadrează faţa luminată de ochii ce strălucesc cu un aer poznaş şi inteligent, în timp ce o ia la fugă.

Anamaya îi zâmbeşte lui Manco:

— Din toţi fraţii lui, el este preferatul, nu-i aşa?

Chipul lui Manco se întristează:

— Este cel mai mare… El îmi dă încredere, puterea de a continua… A fost crescut de Curi Ocllo, s-a hrănit cu laptele şi cu puterea celei pe care o iubesc. Când îl ţin în braţe, mă gândesc la iubirea ce i-a port lui Coya… şi*, pentru* o clipă, uit de grijile războiului şi de absenţa ta.

Ultimele cuvinte le-a rostit cu tristeţe.

— Absenţa mea?

— Ştiu că eşti aici, că ai grijă de Fratele-Geamăn, dar…

— Dar?

— Am impresia că ai rămas cu el şi că soarta războiului îţi este indiferentă.

— Greşeşti, Manco! Mă bucur de izbânzile noastre şi mă întristează înfrângerile. Însă cuvintele tatălui tău Huayna Capac mă urmăresc mereu şi mesajul lor mă poartă dincolo de război.

Manco izbucneşte într-un râs uscat:

— Aşadar, va mai exista ceva după război? Anamaya, tu ai fost mereu alături de mine, m-ai îndemnat să continuu revolta şi, acum, tu îmi vorbeşti despre ceea ce va fi după război! Chiar într-un moment important! Fratele meu iubit, Quizo Yupanqui, a fost înfrânt în atacul împotriva Limei. A murit în luptă. Din

fericire, l-au înlocuit Illac Topa şi Tisoc şi atâţia alţii. Dar tu? Mi se pare mie sau nu cu mult înainte ai fi declanşat chiar tu lupta! Ce s-a întâmplat de îmi vorbeşti acum despre „ceea ce va fi după război”?

— Am să-ţi spun, frate Manco.

*

Anamaya i-a vorbit îndelung lui Manco. I-a spus cu afecţiune întreaga lor poveste, de când nu era decât o tânără prinţesă ce abia scăpase de moarte. I-a amintit de şarpele pe care i l-a înlăturat din drum; au discutat despre Guaypar, duşmanul declarat despre care se zvoneşte că a reapărut alături de spanioli conducând o armată. Anamaya a ezitat mereu, cuvintele lui Huayna Capac mai răsună încă în ea: „Ştiţi ceea ce trebuie trecut sub tăcere şi veţi tăcea”. Ce trebuie să-i spună şi ce nu?

— Ţi-am promis să rămân de partea ta şi asta am să fac. Ţi-am promis-o când m-ai găsit alături de străini şi de atunci, după cum ştii, mi-am ţinut promisiunea.

— Am vorbit cu Katari, dar nu mi-a spus nimic. Ai văzut ce priviri îţi aruncă Villa Oma? M-ai auzit pe mine rostind vreo vorbă care îl încurajează în ameninţările lui? Însă tăcerea ta, tăcerea ta mă apasă, răsună noaptea în mine şi mă întreb…

În timp ce îi povesteşte despre îndoielile sale, Anamaya aude glasul teribil al lui Huayna Capac: „Iar noi, incaşii, va trebui să îndurăm umilinţe, să fim sclavii ruşinii… Dar nu vom muri… Se va vărsa din belşug sângele fratelui, al prietenului, mai mult decât cel al duşmanilor: acesta este semnul”.

— … Mă întreb la ce bun să mai lupt, de vreme ce Paullu şi cu tine – care mi-aţi fost alături de la început – mă abandonaţi. Până şi Villa Oma se gândeşte să lupte pe cont propriu. Illac Topa este în nord, iar Tisoc în sud, dar nu mă informează decât rareori. Fiecare are calea lui! Este o nebunie!

Anamaya ar vrea să-i răspundă, dar îşi dă seama că nu există răspuns. Nu poate să-i spună că, fără îndoială, cuvintele lui Huayna Capac îl condamnă; tăcerea lui îl închide într-un război unde este singur ca un copil care s-ar lupta cu umbrele, cu copacii.

— Tu mă încurajai, tu mă numeai „primul nod al vremurilor ce vor veni…” Era lipsit de importanţă, ca un zgomot, ca o adiere de vânt, atât…

— Manco, tu eşti curajos. În tine, arde nobleţea ca o flacără.

— Degeaba! Dacă voi învăţa să călăresc, voi cădea de pe cal,

dacă voi lupta cu sabia, se va frânge, dacă voi arunca mii de săgeţi, ele nu-şi vor atinge ţinta… Dar nu ştiu ce va urma.

— Este, oare, sfârşitul nostru?

— Întreabă-l pe Katari: el cunoaşte secretul timpului.

Manco răsuceşte între degete o piatră cu muchii ascuţite.

O lasă să-i cadă la picioare.

— Bărbatul care poate să facă totul, nu poate face nimic, aşa-i? oftează el.

Anamaya trebuie să tacă din nou.

— Mai există totuşi ceva, spune el.

— Ce anume?

— Puma.

Anamaya respiră precipitat şi este copleşită de aşteptarea care s-a retras în ea.

— Trebuia să ne ajute, dar vorbele lui dovedesc tocmai contrariul.

— Poate să ne ajute fără arme.

Manco înlătură contraargumentul cu un gest dispreţuitor:

— Ce este un prieten care nu luptă atunci când este atacat de duşman? Un laş, atâta tot!

— Ştii bine că este curajos.

— Ştiu. Dar mai ştiu că, dacă Villa Oma află ce spune, va muri Puma ta zănatică şi nu voi putea face nimic pentru a-l salva. Nu vrei să auzi rumoarea contra lui, străbătând terasele şi ajungând până la carieră; toţi cei de aici ar prefera să-l vadă sacrificat…

— Nu o vei permite!

Manco respiră liniştit şi răspunde după o clipă:

— Asta e cel mai ciudat. Nu, nu o voi permite.

14.

Ollantaytambo, octombrie 1536.

Bărbatul pe care îl are în faţa lui urlase înainte să moară. Gura îi este deformată de un rictus ce a încremenit într-o spaimă şi într-o suferinţă atroce. Nu se va putea desluşi niciodată ceea ce reflecta privirea sa fiindcă orbitele au rămas goale: cavitatea lor s-a transformat într-o grămadă de carne putredă, de sânge coagulat şi de coji ce tind să le acopere.

Gabriel priveşte în urmă, ca să nu verse.

Pe drumul larg ce coboară de la *cancha* şi până la râul Willkamayo domneşte o forfotă ce aminteşte de o piaţă spaniolă. Dar îl loc să asişti la o vânzare de ţesături sau de grâne, ori să observi cum negustorii îşi pregătesc cântarele, vezi numai cadavre.

Drumul este mărginit de două ziduri în care au fost scobite zeci de nişe cam de înălţimea unui om. Sunt chiar oameni, expuşi admiraţiei tuturor. Incaşii, de obicei aşa de indiferenţi şi-i arată unii altora râzând şi strigând.

În primele nişe – cele mai apropiate de *cancha* – au fost expuse trofee de prim rang. Sunt trupurile a vreo doisprezece spanioli. Li s-au scos oasele şi s-au transformat nu în tobe, ci în nişte paiaţe. Pielea, goală pe dinăuntru, a fost cusută şi umflată, reconstituind astfel o formă umană ce nu are decât o legătură grotescă cu originalul.

Gabriel, deşi profund dezgustat, nu se poate opri să nu se gândească la o ironie crudă: aceşti oameni creaţi de Dumnezeu au fost refăcuţi de zeii străini după imaginea crimelor lor, diforme, inumane, denaturate... Totuşi, în păpuşile astea inerte se regăseşte omul, ca şi cum războinicii incaşi, în cruzimea lor, ar fi scos la iveală esenţa ascunsă în el.

Fiecare dintre trupuri este fixat cu un ţăruş şi ocupă o nişă.

Gabriel, în ciuda revoltei şi a fricii, se obligă să privească unul câte unul acele chipuri pentru a vedea dacă recunoaşte vreun camarad. I-a detestat pe toţi şi s-a depărtat de ei prin opoziţia sa faţă de Pizarro, prin legătura lui de neînţeles cu Anamaya; dar

spre surpriza lui, se simte de-al lor, ca şi cum el ar fi fost torturat şi ucis în mijlocul urletelor de bucurie ale soldaţilor incaşi euforici după primele lor izbânzi, nesătui în triumf, aşa cum fuseseră umiliţi în înfrângeri.

Din fericire, nu vede decât feţe necunoscute: probabil, din întăririle sosite recent din Panama. Exprimă tinereţea înnebunită, mirată a celor care au venit să caute aur şi care n-au găsit decât moarte.

După spanioli urmează sclavii negri, cei din istm, aliaţii indienilor… Dar aceştia au avut parte de altceva.

Au fost pur şi simplu decapitaţi, iar capetele au fost înfipte în suliţe învelite în piele de cal din care se mai disting, ici-colo, coama, copitele sau coada. Gabriel se gândeşte la idolii păgâni: acestea sunt nişte copii groteşti ale semizeilor pe care unii incaşi îi vedeau în ei, la începutul cuceririi.

Nişte semizei amărâţi… Sclavilor li s-au smuls dinţii albi, penele colorate ale celui care fusese o căpetenie sunt prăfuite şi pline de noroi, rupte, atârnând jalnic pe fruntea care nu se va mai încreţi niciodată. Unele dintre căpeteniile canaris mai au banta colorată ce a alunecat şi acoperă orbitele goale, pe pielea de pe cot, pe unde s-a scurs sângele.

În mulţimea care gesticulează şi comentează zgomotos, Gabriel se simte cumplit de singur.

Deodată tresare, simţind o mână pe umăr:

— Katari!

Stăpânul Pietrelor are o figură îngrijorată.

— Să plecăm de aici.

Îl urmează. Cei doi bărbaţi se îndepărtează de-a lungul unor străduţe înguste şi o pornesc spre scara îngustă ce duce la Marele Templu. De îndată ce s-a mai îndepărtat puţin de spectacolul macabru, Gabriel respiră mai uşor.

Odată ajunşi pe esplanada templului, împreună cu seriosul Katari, se aşează pe una din pietrele ce stau culcate, aşteptând să fie tăiate şi fixate. De când a fost aici ultima dată, au fost ridicaţi doi monoliţi uriaşi, despărţiţi de linia subţire a unei pietre în formă de trestie.

— Eşti în pericol, îi spune Katari.

— Sunt în pericol de când am venit aici, rosteşte cu calm Gabriel. Şi nu mă paşte un pericol mai mare decât cel care i-a urmărit pe nefericiţii pe care tocmai i-am văzut. Ce barbarie!…

— Un om mort este un om mort, îi răspunde simplu Katari,

după un moment de tăcere.

— Ai dreptate. Tot mort este, indiferent dacă a fost tăiat bucăţi sau dacă i s-au înfipt testiculele în gură, sau dacă a fost transformat în stindard ori umflat ca un balon…

În timp ce vorbeşte, Gabriel îşi dă seama că spusele sale sunt pline de o ironie amară. El, care credea că este deja un străin pentru camarazii săi, înţelege că, în sinea lui, a rămas unul de-al lor.

— Cei care au făcut toate astea mi-au cerut să-i ajut să înveţe să folosească armele pentru a face noi victime şi Dumnezeu ştie câte noi trofee… Nu mă înţeleg deloc, nu se poate altfel: nu voi mai lupta niciodată.

— Cu preţul vieţii tale?

Pe neaşteptate, lui Katari îi tremură vocea.

— Viaţa mea, viaţa mea… şopteşte Gabriel. Nici nu mai ştiu ce-i cu viaţa mea care mi-a fost luată şi restituită fără să merit.

— Tu eşti Puma, spune Katari serios. Trebuie să supravieţuieşti.

Când este împreună cu Anamaya, Gabriel este atât de plin de iubire, încât mintea îi este înceţoşată. În preajma lui Katari, dimpotrivă, devine mult mai lucid.

— Nu şi dacă trebuie să lupt pentru a…

— Ştiu şi nu spun că trebuie să o faci, rosteşte Katari neliniştit. Însă Anamaya şi cu mine nu te vom mai putea proteja multă vreme şi nici Manco nu va mai reuşi să-i facă faţă lui Villa Oma pentru care spectacolul acestei victorii sângeroase reprezintă o nesperată ocazie.

— Atunci?

— Atunci va trebui să pleci.

— Când?

Se aude o bubuitură înainte ca Stăpânul Pietrelor să răspundă.

În timp ce coboară în grabă scările spre *cancha,* inima lui Gabriel bate cu putere. Nu ştie însă dacă este presimţirea unei noi nenorociri sau certitudinea insinuată în el că, o dată în plus, va trebui să se despartă de Anamaya.

*

Villa Oma este îmbrăcat într-un *unku* roşu din care îi ies braţele, extrem de subţiri.

— Vreţi să aveţi acelaşi sfârşit ca şi ei? urlă arătând spre trupurile din nişe.

Cei doi spanioli încearcă să păstreze un dram de demnitate,

dar tremură din toate încheieturile. Gabriel, din locul unde se află, înţelege că spectacolul poate fi evocator.

— Ce se întâmplă? întreabă el cu voce fermă.

— Iată că soseşte puma adâncurilor! strigă ascuţit Villa Oma.

Gabriel se opreşte înaintea înţeleptului. În jurul lor este multă lume, dar nu-i zăreşte nici pe Anamaya, nici pe Manco. Katari este alături, singurul susţinător în mijlocul unei ostilităţi mocnite, înteţite de gustul sângelui şi de cei doi prizonieri, cu mâinile şi cu picioarele legate, paralizaţi de frică, dar încă în viaţă.

— Războinicii noştri au încercat armele voastre ce scuipă foc, spune Villa Oma. Dar nu au reuşit decât să se sperie şi nu au atins ţinta.

Şi arată spre nişele în care se află sinistrele cadavre. Nu numai că nefericiţii au murit în teroare, dar acum servesc drept ţinte.

— Iar ei, continuă Villa Oma arătând cu un gest dispreţuitor spre cei doi prizonieri, au pretins că-i ajută, însă focul a explodat în faţa unuia dintre luptătorii noştri.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Gabriel, întorcându-se către spanioli.

— Au vrut să mai pună praf de puşcă, iar butoiaşul archebuzei a explodat, răspunde cu glas stins cel mai tânăr.

— Este un accident, îi spune Gabriel lui Villa Oma.

— Un accident? Sunt câinii de străini şi acum vor muri!

Un grup de incaşi îi înşfacă pe cei doi prizonieri care nu opun nici o rezistenţă şi îi îmbrâncesc spre nişele din preajmă. Aruncă de pe ţăruşi capetele, iar acestea se rostogolesc şi cad în ţărână în hohotele celorlalţi.

Gabriel se plasează înaintea celor doi spanioli:

— Villa Oma, vreau ca aceia care te sprijină să ştie cine eşti cu adevărat.

Incaşii încremenesc, iar Villa Oma rămâne mut de uimire.

— Pe când eram în sud şi asistam la suferinţele pe care cei mai ticăloşi dintre spanioli le impuneau alor voştri, am încercat să-l previn pe acest bărbat, spune el arătându-l pe Villa Oma. Ar fi putut să le pună capăt, fiindcă spaniolii încă îi respectau pe el şi pe Inca Paullu. Dar nu a făcut nimic…

— Nu-l ascultaţi! Minte! urlă Villa Oma.

Dar, în ciuda avertismentului, mulţimea tace şi îl ascultă pe străin.

— Vă va spune că pregătea războiul prin care vă puteaţi

răzbuna, în sfârşit, pe străini. Dar vă spun că în acest bărbat pe care îl numiţi înţelept se ascunde o cruzime nesfârşită, care va atrage moartea lui şi a tuturor celor care îl vor urma. Suferinţele războiului sunt cele pe care le ştiţi. Dar dacă îi veţi ucide pe aceşti doi oameni, Inti vă va pedepsi!

Este prea mult pentru Villa Oma care izbucneşte:

— Ascultaţi-l cum ne invocă zeii! strigă el. Legaţi-l lângă ceilalţi şi omorâţi-i pe toţi!

Soldaţii s-au apropiat şi au pus mâna pe ei. Războinicii aduc un lighenaş cu praf de puşcă şi îl îndeasă în gura celor doi prizonieri; alţii vin cu şomoioage aprinse ca să le dea foc şi să-i ardă de vii.

Gabriel se zbate violent, dar este în van. Degeaba caută privirea lui Katari.

— De ajuns! bubuie vocea lui Manco.

Inca a apărut din mulţime fără ca Gabriel să-l observe. Soldaţii şi nobilii i-au făcut loc, iar înaintea lui nu a rămas decât Villa Oma din gura căruia se prelinge pe bărbie sucul verde de coca.

— Pleacă-te înaintea lui Inca! îi ordonă lui Villa Oma.

Înţeleptul este singurul care, dintotdeauna, s-a lipsit de semnele necesare respectului faţă de Inca. Îl priveşte o clipă cu ochii injectaţi de sânge, iar apoi se înclină imperceptibil.

Gabriel o zăreşte în sfârşit pe Anamaya, pe jumătate ascunsă de spatele lui Manco.

— Manco, priveşte în jurul tău! spune Villa Oma. Priveşte *pachacuti* care a început deja şi supune-te acestei puteri mari… Credeam că străinii sunt zei şi uite ce am făcut din ei, continuă arătând spre nişele în care zac cei care fuseseră cândva oameni şi care acum stau ţepeni în ţăruşul cu vârful de bronz.

— Acesta este începutul revenirii noastre, este pacea care se întoarce pentru noi şi pentru poporul nostru…

— Villa Oma, *pachacuti* a început deja de multă vreme. Iar Huayna Capac, tatăl meu, i-a fost cea dintâi victimă, iar acum ne îndrumă de dincolo de moarte.

Villa Oma nu-l ascultă. Trebuie să ciuleşti urechea pentru a-l auzi şoptind cu privirea În gol:

— În tine există ceva străin şi impur…

Anamaya îngheţase când a înţeles că Gabriel este în pericol. Cuvintele nesigure ale lui Huayna Capac rămăseseră departe, iar ei îi era teamă de viziuni în care nu distingea nimic, de profeţii care nu aveau nici un mesaj.

Străduţele înguste şi drepte ale *cancha-uriior* s-au umplut de incaşii veniţi din vale. Şi-au abandonat uneltele şi câmpurile unde lucrau şi grupul lor numeros înaintează din mai multe părţi spre oraş. În mintea sa, Anamaya se opune dorinţei de a ucide şi nevoii de sânge care clocoteşte în ei mai puternic decât apele râului Willkamayo. Priveşte pe deasupra mulţimii către Strămoşi şi îi cheamă în ajutor.

— Nu mai eşti un clarvăzător, Villa Oma. Ochii tăi sunt injectaţi de sânge ca aceia ai lui Atahualpa, iar în inima ta pulsează un lac de sânge. Te rogi şi faci sacrificii pe ascuns, nu te mai poţi opri să nu omori, dar uiţi că, fără puterea Strămoşilor, fără zeii din jurul nostru, nu ai nici o valoare…

— Ceva impur! repetă Villa Oma, ca şi când nu ar fi auzit nimic. Îmi aduc aminte de acea zi blestemată în care marele Huayna Capac, în ciuda sfaturilor mele, cu mintea întunecată de boală, a refuzat să arunc Pumei trupul unei copile impure şi, mai mult, a vrut să-i fie aproape pentru a-i dezvălui secrete pe care nimeni nu le cunoaşte… Ar fi trebuit să i-o răpesc şi să termin cu ea, fiindcă, iată, în loc să fie devorată de Puma, ea o eliberează din măruntaiele pământului pentru a ne devora pe noi…

— Este pentru ultima oară când îţi spun să taci, Villa Oma! Anamaya nu i-a trădat niciodată pe incaşi. Uiţi că a fost întotdeauna *Coya Camaquen* desemnată de Huayna Capac şi că tu ai fost cel care a învăţat-o… Anamaya este tradiţia, este ceea ce a fost înainte şi ceea ce va fi mai târziu…

Villa Oma tace. Un frison îi scutură trupul slab, iar *unku*-ul său pare un râu de sânge învolburat. Nu mai poate vorbi; din gura i se preling bale ce se transformă în spumă, amestecându-se cu sucul verde de coca pe care le mestecă tot timpul. Faţa sa arămie are culoarea cenuşii.

Apoi, după un efort brusc, cu picioarele înţepenite, reuşeşte să deschidă gura şi rosteşte cu regret:

— Acum mă retrag. Rămas-bun, Inca!

Şi se îndreaptă cu pas hotărât spre râu.

În ciuda furiei şi a urii, a tot ceea ce pare să-i despartă de acum înainte, Anamaya descoperă în cuvintele lui ecoul unui respect pe care i-l refuză lui Manco şi pe care i-l arată ei, amintirea alianţei străvechi a fraţilor deveniţi duşmani.

15.

Ollantaytambo, noiembrie 1536.

De îndată ce Villa Oma a dispărut, Gabriel a fost înconjurat de soldaţi care l-au târât în mijlocul mulţumii zgomotoase către *cancha* lui Manco. Chipul lui Anamaya, al lui Katari şi chiar al lui Manco au dispărut şi Gabriel se simte ca un coşuleţ şubred de nuiele luat de apele repezi ale unui râu.

Când ajunge în curtea *canchei,* femeile se retrag în încăperile lor, iar el se trezeşte singur lângă Fântâna celor Patru Zări, cu inima bătându-i cu putere fiindcă a scăpat de la moarte, amintindu-şi disputa violentă dintre Manco şi înţelept, întrebându-se ce putere tainică îl apără încă o dată.

— Toţi străinii sunt ca tine?

Este privit fără teamă de un băieţel de patru sau cinci ani, cu ochi negri strălucitori şi curioşi.

— Mulţi dintre ei sunt mai răi decât mine! răspunde zâmbind.

— Cum te cheamă?

— Gabriel.

Băieţelul devine serios şi gânditor:

— Este un nume ciudat. Nu spune nimic.

— Unii de aici de la tine mi-au povestit că înseamnă „puma”. Pe tine cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă Titu Cusi, sunt fiul lui Inca Manco şi într-o bună zi eu am să fiu Inca.

— Sunt sigur că vei fi un Inca puternic şi vei şti să-ţi arăţi mărinimia…

Dar băieţelul nu-l mai ascultă şi aleargă spre tatăl său, care a intrat în curte înconjurat de nobili şi de soldaţi. Manco se apleacă spre fiul său, iar Gabriel vede gestul său plin de tandreţe. Apoi se ridică şi Gabriel revede aceeaşi privire neagră, ostilă, de nepătruns.

— Vino, urmează-mă!]i spune.

Chiar în spatele său se găsesc Anamaya şi Katari, care îl urmează pe Manco şi dau la o parte tapiseria, intrând în camera regală.

— Inca Manco, ştiu că mulţumirile mele nu înseamnă nimic pentru tine, dar ceea ce vreau să-ţi spun vine din inimă, începe Gabriel.

Manco se uită la el fără să îi răspundă, iar Gabriel nu îndrăzneşte să caute privirile lui Anamaya sau ale lui Katari.

— Dacă Villa Oma ar fi ştiut ceea ce ştiu eu, acum ai fi fost deja mort, spune în cele din urmă Manco.

— Ce ştii?

— Sosesc ai tăi. O armată puternică, alcătuită din mulţi cavaleri conduşi de unul dintre fraţii lui *kapitu* Pizarro şi ajutat de mii de trădători.

— Gonzalo?

Fără voia sa, Gabriel simte cum îi bate inima când rosteşte numele blestemat.

— Hernando.

Ridică din umeri:

— Ştii că nu sunt dintre cei asemenea lor.

— Nu ştiu ce să cred despre tine. Dar înaintea mea se află singurele persoane care ţin la viaţa ta. Ai norocul ca de să fie şi cele de care am cea mai mare nevoie.

— Ce vei face?

— Să ne aşezăm.

Manco stă pe *tiana* sa, iar Gabriel, Anamaya şi Katari se aşează pe perne moi de *guanaco,* răspândite pe covoarele de lână de vigonie. Pe feţele lor se reflectă flăcările torţelor şi trec pe chipul lui Anamaya asemenea unei pulberi de aur.

— Iscoadele noastre ne-au informat de ceva timp că se pregătesc să ne atace, dar noi vom lupta, îi vom zdrobi, iar supravieţuitorii se vor duce la guvernator şi îl vor convinge să ne lase în pace…

— Te înşeli, Inca Manco!

Un fulger de mânie trece peste chipul lui Inca:

— Nu crezi că-i vom înfrânge?

— Victoria este mereu nesigură, mult mai nesigură decât crezi… Dar nu asta vreau să spun: nu vor pleca. Dacă ai să-i învingi pe aceştia, vor veni alţii pe care ai să-i învingi iar şi după ei, alţii… Te rog să mă crezi, îl ştiu pe Pizarro mai bine decât oricine altcineva: bărbatul acesta nu renunţă. Niciodată.

— Nu ştie de ce sunt în stare!

— Te rog, Inca Manco, nimeni dintre noi nu pune la îndoială curajul tău. Dar ar trebui să te gândeşti la asta înainte de a

deveni un al doilea Villa Oma… Trebuie să-i apreciezi cu luciditate pe spanioli, natura puterii lor…

— Taci!

— Am să închei cu un sfat pe care nu-l vei asculta: găseşte o cale pentru o pace onorabilă, îndură în tăcere umilinţele, salvează ce se mai poate salva şi trimite în secret un grup de tineri care să înveţe de la ei cum să mânuiască armele… Nu mă refer la sabie, la praf de puşcă ori la cai… ci la limba, la Dumnezeul şi la obiceiurile lor.

— Nu pot să fac asta.

— Cred că am înţeles, Manco şi accept să faci ceea ce crezi de cuviinţă.

— Nu pot să fac asta…

Manco a repetat fraza ca şi cum ar fi fost singur, ca prin vis. Gabriel a vorbit sincer şi pătimaş. S-a făcut linişte în încăperea cu torţe pâlpâitoare.

Apoi Manco se întoarce spre Anamaya:

— Tu ce spui, *Coya Camaquen?*

— Manco, fii biruitor în bătălia aceasta, nu există altă cale pentru noi. Dar pe urmă ascultă vorbele înţelepciunii.

Manco o priveşte în tăcere. Apoi îşi îndreaptă privirea către Katari:

— Şi tu, Stăpâne al Pietrelor?

Katari nu îi răspunde. Se ridică şi se apropie de Manco, îi cuprinde umerii. Cei doi bărbaţi se îmbrăţişează pentru o clipă. Manco se aşează din nou pe *tiana.*

— Acum plecaţi, vreau să rămân singur, le spune el.

16.

Ollantaytambo, noiembrie 1536.

În zori, Katari le-a dat lui Anamaya şi lui Gabriel să se înfăşoare în nişte *manta* care îi acoperă până la gât. Au urcat în grabă, fără o vorbă, treptele ce duc spre Marele Templu, încercând să scape de zvonuri şi de priviri. Trecând de zidul de incintă, Anamaya respiră uşurată.

Acum sunt adăpostiţi de deal şi nimeni nu va îndrăzni să vină până la micul templu cu patru nişe, unde îi aşteaptă Fratele-Geamăn.

Gabriel şi Anamaya se sărută îndelung, la nesfârşit, mâinile unuia prinzând obrajii celuilalt, cu pasiunea primului sărut şi cu tristeţea celui de pe urmă. Să mângâi pielea celuilalt este o călătorie la fel de tulburătoare ca şi traversarea unei mări sau explorarea munţilor. Nu simt oboseala. Când li se întâlnesc degetele, se împreunează asemenea unor fire ce alcătuiesc o funie puternică, indestructibilă.

Când buzele li se dezlipesc, au ochii în lacrimi.

— Am să plec, îi spune Gabriel.

— Nu există altă cale, replică Anamaya.

Primele raze de soare se reflectă asupra statuii din aur a Fratelui-Geamăn şi mângâie, în acelaşi timp, crestele munţilor.

— Nu vreau să fiu trist.

— Nici eu. Totul se întâmplă aşa cum mi-a prezis Huayna Capac. Misterele se dezvăluie, iar tu eşti tot aici. Vei fi aici până la sfârşit…

— Ştiu că tu îmi spui tot ceea ce poţi şi asta nu-i puţin lucru… Ştiu că trebuie să merg pe drumul meu, să aflu singur. Acesta este cea mai importantă dintre învăţături şi, uneori uit, uneori ştiu. Nu mi-era teamă când i-am vorbit lui Manco, în mine totul era în ordine. Crezi că voi deveni o Puma adevărată?

Ultimele cuvinte conţin o umbră de ironie şi Anamaya se lipeşte de pieptul lui.

— Dragostea ta mi-a dezvăluit totul. Totul este cu putinţă dacă am dragostea ta, chiar şi absurditatea de a mă despărţi iar de

tine şi de a nu şti când te voi revedea.

— El mi-a spus: „Când va pleca, atunci se va întoarce. Deşi despărţiţi, sunteţi împreună”.

— Era crud, bătrânul tău Inca!

Încep să râdă pe înfundate ca nişte copii. Îl privesc pe Strămoş aşa cum probabil că-l vede Fratele-Geamăn:

Un foşnet îi face să tresară: umbra lui Katari se iveşte înaintea lor.

— A sosit clipa, spune.

*

Urcă Muntele Strămoşului pe un drum îngust şi nu prea bine pietruit. Katari şi Gabriel cară în spate câte o piatră grea, învelită în *manta.* Au trecut prin *cancha-urile* pline de agitaţie unde se fac pregătirile pentru luptă, dar nici urmă de Villa Oma; apoi s-au îndepărtat trecând prin *colica* bine înzestrate. La poalele pantei, Katari a ales o piatră pentru Gabriel, o piatră care îi zdrobeşte umerii şi spatele şi îi transformă orice pas într-o agonie.

Totuşi, nici un sunet nu-i iese de pe buze şi nu simte nevoia să întrebe de ce a fost astfel transformat în cărăuş. În faţa lui, Katari înaintează cu agilitatea unei lame-alpaga, povara lui atârnând la fel de greu pe umerii lui, ca şi pletele lungi ce-i flutură în vânt.

Din când în când, se întoarce ca să vadă alinierea trupelor incase cărora li s-au alăturat, ieşind din pădure, sute dintre arcaşii de temut din Antisuyu. În aval de Willkamayo a fost ridicat un baraj, iar nivelul apei a crescut, ceea ce îngreunează trecerea prin vad. El, care nu mai vrea să lupte, simte un frison dureros în tot corpul; este ca şi cum ar simţi fizic apropierea spaniolilor şi resimte din plin situaţia stranie de a nu se număra printre ei, călare pe calul său alb, cu sabia în mână şi asudând sub coif şi sub zale. Îl străfulgera o durere neaşteptată: Sebastian este cu ei şi nu va mai fi aici ca să-l salveze, ca să-l apere, poate.

Strânge din dinţi ca nu să urle de mânie şi de neputinţă, îşi înfige mâinile în *manta* şi se lasă zdrobit de piatra a cărei greutate îi chinuie spatele.

Încet-încet, durerea şi oboseala îşi fac efectul: îi amorţesc simţurile, dar asta este o uşurare.

Au ajuns pe un fel de terasă stâncoasă de mărimea unei esplanade naturale. Gabriel lasă jos piatra şi este gata să cadă, aşa de puternică este durerea. Anamaya îl sprijină cu privirea, iar el îşi ridică încetişor corpul frânt de efort şi de îndoiala ce l-a cuprins deodată.

— Am ajuns, spune Katari.

Gabriel nu înţelege nimic şi se uită spre Anamaya încercând să priceapă ceva.

— Ne aflăm deasupra privirii Strămoşului, spune ea.

Katari s-a aşezat pe vine şi a scos din *chupsa* o daltă de bronz cu care începe, prin câteva mişcări precise, să sculpteze în piatra pe care a cărat-o. Apoi face acelaşi lucru şi cu piatra cărată de Gabriel.

— Priveşte, zice el.

Kolla a sculptat pe o piatră o puma, iar pe cealaltă, un şarpe.

— Puterea alături de înţelepciunea lui Amaru, spune Gabriel.

— Nu-i rău, ne cunoşti deja zeii… zâmbeşte Katari. În curând, pentru a încorona chipul lui Huayna Capac, aici se va înălţa un templu unde vor veni să se roage şi să aducă ofrande cei care caută puterea lui Inca.

Cerul se eliberează de câteva straturi de brumă, iar lumina limpede a dimineţii se ridică peste culmile munţilor; soarele îşi împrăştie lumina peste terase şi dă strălucire apelor.

O zi frumoasă pentru a muri.

Când vede în vale o amplă mişcare a mulţimii avertizându-l de pericolul iminent, tot corpul i se înţepeneşte dureros. Anamaya se întoarce cu blândeţe spre el.

— Eşti palid, îi spune.

Este livid, dar inima îi bate cu putere.

— Nu pot, zice el.

Anamaya îşi pune mâna peste mâna lui.

— Nu pot să-i las să moară şi să nu fiu împreună cu ei.

— Vrei să lupţi?

— Nu!

Strigătul a ţâşnit involuntar.

— Să mori o dată cu ei?

— Credeam că sunt… ocrotit…

— Eşti apărat de orice rău, mai puţin de tine însuţi.

Anamaya priveşte pantele şi terasele înţesate de războinici.

— Lasă-l să plece, spune Katari calm.

Chiar atunci, se aude primul vuiet.

*****

Este ca şi cum ar fi fost inundată pe dinăuntru de o apă îngheţată care îi paralizează imperceptibil tot corpul şi membrele. Anamaya nu se mai poate mişca.

Gabriel a făcut primii paşi aşa de încet, încât par

interminabili…

S-a oprit la cotitura drumului, ca şi cum ar urma să se întoarcă. Dar nu o face, dimpotrivă, îl vede coborând în grabă panta, bărbat transformat în piatră de praştie.

Pe terasele din vale, Anamaya vede mulţimea de arcaşi, iar pe malul stâng al râului Willkamayo şi pe versanţii muntelui, nenumăraţii războinici înarmaţi cu praştii…

Se îndreaptă cu gândul spre piatra unde i-a vorbit Huayna Capac, dar nu mai există nici un cuvânt. Nimic nu spune că Puma se îndreaptă spre moarte ca o fiară, nici că va trece oceanul pentru a ajunge la ai lui.

Katari stă nemişcat lângă ea. A terminat de cioplit cu dalta cele două pietre care vor fi primele din construcţia Templului.

Spune numai atât:

— Ai uitat că Puma este şi el om.

Îl aprobă dând din cap, fără să-l creadă.

*

Gabriel a coborât panta simţind cum sângele îi clocoteşte în tâmple. S-a hotărât fără să-şi dea seama şi prin minte îi trec fărâme de îndoială ce se suprapun peste senzaţia de sufocare. Pe măsură ce se apropie, i se pare că muntele şi câmpia sunt în întregime străbătute de bubuituri, de parcă din măruntaiele pământului ar bate mii de tobe care l-ar cutremura.

Este glasul a mii de oameni care se tem sau strigă pentru a-şi face curaj, este tropăitul a mii de paşi, zdrăngănitul armelor.

La jumătatea pantei descoperă deodată că se află deasupra teraselor unde s-au instalat majoritatea arcaşilor veniţi din pădure.

Se opreşte impresionat de mulţimea luptătorilor; după săptămâni de stat la Ollantaytambo, nu bănuia că munţii pot ascunde atâţia războinici. Căci îndărătul arcaşilor se mai găsesc o mulţime de incaşi înarmaţi cu lănci, cu măciuci, cu suliţe. Observă într-o clipă că unii dintre ei poartă elemente disparate din ţinuta de război a spaniolilor, care un coif abandonat, care o cămaşă de zale sau un pieptar de piele. Unele căpetenii au chiar săbii.

În vale, de cealaltă parte a râului, vede apropiindu-se armata spaniolă. Este prea departe pentru a le vedea chipurile, însă recunoaşte panaşul lui Hernando Pizarro care este în frunte. Sunt vreo sută de călăreţi urmaţi de trei mii de indieni: canaris şi huanacas, aliaţii obişnuiţi ai spaniolilor, dar şi incaşi ostili lui

Manco.

Gabriel, văzându-i, se avântă şi încearcă să se strecoare în mijlocul mulţimii de războinici strânşi unul în celălalt. Izbuteşte să-şi facă loc printre rânduri, dând din coate şi înjurând.

Dar când ajunge în spatele arcaşilor, înaintea lui se înalţă o barieră de netrecut.

Disperat, îşi dă seama că nu o va trece.

În acea clipă, zăreşte la marginea teraselor silueta mândră a lui Manco. Inca este călare pe un cal alb pe care îl stăpâneşte fără greutate, iar în mână ţine o lance a cărei lamă străluceşte în soare.

*

Privirea nu îi ajunge până la câmpia pe care înaintează spaniolii, dar Anamaya simte cum se apropie după valurile ce agită armata incasă. Dinspre pantele munţilor unde este situat Templul a cărui intrare a fost zidită, aude urcând un bubuit infernal de tobe, un vuiet de trâmbiţe-scoică de parcă Manco şi ai săi voiau să le arate adversarilor că-i aşteaptă şi că vor să simtă frica Până în măduva spinării.

Închide ochii şi îl vede pe Gabriel. Unde este? A reuşit să treacă printre rândurile de soldaţi? Împotriva oricărei logici şi-l imaginează strecurându-se şi aruncându-se în râu pentru a ajunge la ai săi, sărind pe cal, înşfăcând o sabie… Gabriel i-a povestit deseori isprăvile sale pentru a câştiga tumul Sacsayhuaman şi şi-l poate imagina uşor conducând atacul spaniol…

Când deschide ochii, este orbită de lumina soarelui. „Nu se poate, şopteşte ea, a jurat că nu va mai lupta, a făcut atâta drum…”

Dar asta nu o linişteşte: oriunde ar fi, oricâtă voinţă ar avea, el este în mijlocul luptei, iar gândul că ar putea muri o cuprinde fără să poată să-l respingă.

— Santiago!

Strigătul spaniol, atât de cunoscut, răsună în vale, iar ea îi simte ecoul în piept.

— Santiago!

O scutură un fior de spaimă; Katari se apropie de ea.

— Rămâi, îi spune. Aşteaptă! Alungă spaima!

Dar privindu-l, descoperă neliniştea în ochii lui. I se strânge inima.

*

Manco se îndreaptă spre Gabriel de îndată ce l-a zărit, iar şirurile de războinici se trag în lături pentru a-i face loc.

— Ce cauţi aici? Ai venit să lupţi împreună cu noi? îl întreabă cu brutalitate.

Gabriel nu răspunde, mulţumindu-se să-l privească fix pe Inca.

— Sau poate vrei să te alături lor? Să mori o dată cu ei? continuă Manco liniştit, iar Gabriel îi înţelege încrederea.

— Dacă vrei să mergi la ei, nu te voi împiedica, continuă Manco arătând spre câmpie.

Gabriel rămâne nemişcat.

— Eşti sigur? Nu vrei? Atunci vino alături de nobilii mei, nu ai de ce să te temi, vino să vezi ce îi aşteaptă pe ai tăi… mai adaugă Manco.

Strigătul „Santiago!” face să-i clocotească în sânge ceva de demult, o chemare ce-i dădea puterea să se ridice, să asculte propunerea provocatoare a lui Manco, pentru a se smulge şi pentru a alerga în rândul alor săi. Dar strânge din dinţi şi tace.

Printr-o mişcare perfect ordonată, incaşii trimit spre spanioli o ploaie de săgeţi şi de pietre care aduce ezitarea şi apoi retragerea primului atac. Doi călăreţi ies apoi din rânduri şi pornesc atacul primelor fortificaţii. Gabriel, fără să le vadă feţele, îi recunoaşte după siluetele înalte pe cei doi uriaşi, Candia, pe un cal negru şi Sebastian, pe un cal alb… Urechile îi vâjâie atunci când o recunoaşte pe Itza – chiar ea desigur, iapa pe care i-a dat-o Sebastian.

Ca şi cum trecutul îi ieşea în întâmpinare în galop.

*

Katari îşi scoate cheia de piatră de la gât şi i-o întinde lui Anamaya. Ochii ei albaştri sunt goi, fără viaţă.

Vuietul ce vine dinspre terase este asurzitor, iar aerul – plin de şuierături. Fiecare val de săgeţi seamănă cu un roi de insecte ce au invadat cerul pentru a distruge pământul, iar pietrele cad asemenea păsărilor.

Anamaya se îndreaptă spre nord, spre Cetatea Secretă unde l-a redescoperit pe Huayna Capac şi Katari se întoarce o dată cu ea.

— „Până ce Inti va uita de ura împotriva noastră…” şopteşte ea.

— „… Şi nu vor mai fi decât femeile care să plângă sângele vărsat.”

— Crezi că a sosit timpul?

Katari îşi deschide mâinile puternice, cu palmele pline de cicatrice:
— Nu, nu avem toate semnele.
— Şi el poate muri?
— Ţi-am spus că Puma este un om şi că un om trebuie să moară… Dar omul acela este Puma.
Anamaya zâmbeşte.
Chiar atunci, se aude bubuitul unei explozii.

*

Gabriel a văzut fascinat cum pietrele şi săgeţile incaşilor i-au respins pe Candia şi pe Sebastian în ciuda curajului lor; au făcut pe jumătate cale întoarsă, iar un grup de călăreţi au pornit atacul împotriva Templului pe care spaniolii îl văd de jos şi cred că este o fortăreaţă, datorită zidurilor sale foarte puternice. Apărătorii par să se fi repliat; doi indieni chachapoyas lansează un proiectil şi zdrobesc picioarele primului cal, provocând panică printre călăreţi, care se retrag în grabă. Apoi nici un altul nu mai îndrăzneşte să atace.
Gabriel simte cum spaniolii ezită. Este pentru prima oară când nu au câştig de cauză într-o bătălie. Efectul surpriză produs de cai şi-a pierdut puterea, artileria este ineficace şi apărarea organizată de Manco pare să le fi prevăzut toate mişcările.
Chiar şi grupul de pedestraşi trimis de Hernando să ocolească muntele pentru a ataca din nou Templul este respins cu pietrele de praştie.
Atunci şuieră bombarda: probabil că este amplasată în mijlocul teraselor, de aceeaşi parte cu Inca şi explozia, probabil ineficace, („singurul miracol este că nu a explodat în capul artileriştilor amatori incaşi”, gândeşte în treacăt Gabriel) provoacă un vuiet de mândrie printre luptători.
Bubuitul se propagă până la terasele şi până la pantele unde aşteaptă războinicii şi coincide cu răgetul scos de Manco.
Incaşii care par că vin de pretutindeni se reped asupra spaniolilor. Pentru o clipă, Gabriel, neputincios şi pe jumătate orbit, nu mai simte nimic altceva decât cutremurul profund al pământului. Are grijă numai să nu fie călcat în picioare de valul de soldaţi urlând, gata să ia totul cu ei, plini de mânia lunilor de umilinţe şi de teamă.
Când îşi revine, în tumultul ce se aude dinspre câmpie vede numai cum se ridică o ceaţă: este praful, sudoarea, pământul împroşcat, săbiile ce se ciocnesc, iar în mijlocul acestui amestec

se află imaginea stranie a lui Manco pe calul lui alb, înarmat cu o lance, purtând pe frunte *mascapaicha* ale cărui atacuri sunt cele ale unui demon care nu se teme de nimic.

Într-o clipă, Gabriel îl revede în timpul primei lecţii de călărit.

— Nu voiam să lupt şi totuşi o fac… şopteşte el.

Spaniolii şi aliaţii lor dau înapoi pas cu pas, în ciuda rezistenţei furioase şi a pierderilor pe care le-au pricinuit incaşilor. Atacurile cavaleriei sunt mai puţin tăioase, mai puţin violente, mai puţin devastatoare. Panaşul roşu al lui Hernando se vede tot mai departe în câmpie, ca o plută în derivă care se îndepărtează.

Îşi întoarce privirea de la câmpul de bătaie şi se uită spre vârfurile munţilor, acel Soare-Apune pe care Katari şi Anamaya au învăţat acum să-l cunoască. Apoi vede cele două râuri şi încremeneşte de uimire.

Vreo sută de incaşi sunt pe cale să modifice pur şi simplu cursul râului Patacancha, îndreptându-l spre canale pregătite de multă vreme.

Gabriel înţelege totul într-o clipă.

Câmpia va fi inundată de ape.

Iar spaniolii, înecaţi.

17.

Ollantaytambo, noiembrie 1536.

Întunericul coboară pe vârful muntelui asemenea unei aripi de condor acoperind cerul. În vale, vacarmul pare să se estompeze, îndepărtându-se. Se aud tot mai puţine strigăte, au încetat şi gemetele, iar exploziile au redus totul la tăcere. Anamaya simte cum deodată i se face frig. Îşi strânge colţurile *mantei* pe trupul îngheţat.

— Mă întreb unde poate fi Villa Oma, spune ea.

Katari se gândeşte:

— Probabil că s-a refugiat într-o *huaca* subterană, pregătind noi rugi, sperând într-o înfrângere care să-i confirme profeţiile nefaste…

— Am crezut că în bătălia asta va fi alături de Manco.

— Mânia l-a închis de unul singur într-o insulă pierdută în adâncul pământului.

— Pentru mine a fost înţeleptul…

— Şi el este un om. La urma urmei, nu a înţeles niciodată că Huayna Capac nu i-a încredinţat lui tainele Tahuantinsuyului, ci a preferat o copilă stranie, cu ochi albaştri…

Anamaya rămâne pe gânduri:

— Pentru mine va rămâne înţeleptul.

Râsul lui Katari se aude încetişor în noapte.

— De ce râzi?

— De mult încercam să o redescopăr pe copila care s-a prezentat pentru prima oară înaintea lui Inca Huayna Capac îndărătul lui *Coya Camaquen.* Acum tocmai am auzit-o.

Anamaya zâmbeşte la rândul ei:

— De ce mi-ai dat acea cheie de piatră?

— Într-o bună zi, când se vor împlini semnele şi noi ne vom despărţi, mă voi îndrepta spre Lacul Originilor, iar tu te vei întoarce la…

Îl întrerupe punându-i un deget pe buze:

— Te rog, nu-i rosti numele!

— Vei avea nevoie de această cheie care îţi va deschide

piatra.

— Cum voi şti?

— Vei şti.

Vântul nopţii se stârneşte şi ia cu el zgomotele făcute de oameni. Ciudat, dar lui Anamaya nu-i mai este frig.

*

Gabriel a văzut apa ţâşnind cu o viteză uimitoare, inundând câmpia, ajungând până la chingile şeilor, a văzut caii cu mişcări încetinite, împietriţi parcă într-un lac izvorând din adâncul pământului, gata să-i înghită. Observă un călăreţ căzut în apă, rotindu-şi braţele pentru a ieşi la suprafaţă şi, totodată, încercând să se debaraseze de echipamentul greu.

Încet-încet, se face întuneric deplin, iar pentru el retragerea spaniolilor nu mai este decât un zgomot îndepărtat, o chemare ce răsună, ţipătul unei trâmbiţe, un vuiet, atunci când incaşii l-a mai prins pe unul rămas în urmă sau au răsturnat un cal.

Tot corpul îi este copleşit de o oboseală ca de plumb. Nu a luptat, dar se simte dureros de bătrân, paralizat de lovituri şi de răni. Închide ochii şi se vede în acelaşi timp incaş şi spaniol, călăreţ şi infanterist, lovind cu sabia şi aruncând cu praştia… îi este greu să se smulgă acestei închipuiri, una în care totuşi vrea să plonjeze, ca un luptător care a scăpat cu viaţă din bătălie, dar care se prăbuşeşte la sfârşit, când totul s-a terminat şi când nu mai poate fi înfrânt decât de oboseala din ce în ce mai evidentă.

Manco vine pe jos, ţinând de ham calul său acoperit de noroi. Îl măsoară fără o vorbă pe Gabriel, privindu-l cu ochii negri în care străluceşte mândria, plini de ameţeala luptei. Victoria – un drog mai puternic decât urcioarele de *chicha,* decât mii de frunze de coca.

Apoi Manco îi întinde hăţurile şi se îndreaptă spre *cancha* fără să-l privească, asemenea unui învingător obosit.

Gabriel îl urmează.

*

Drumul este aşa de abrupt şi, pe alocuri, aşa de neregulat pietruit, încât poate fi periculos să-l cobori noaptea.

Totuşi, Anamaya şi Katari înaintează cu pas sigur şi egal, ghidaţi de lumina lunii şi de instinctul celor care au călătorit sub cerul liber.

De îndată ce se apropie de Willkamayo şi de fântâni, aud vuietul cântecelor victoriei, *atiyjailli,* în care sunt povestite faptele de vitejie ale eroilor. Pământul încă mai absoarbe

sângele, iar râul duce în continuare cadavrele înecaţilor… Pe mal, Anamaya vede chipul unei femei care o priveşte, femeie care ţine la piept o mant*a în* care păstra hainele soţului ei, pe care l-a urmat într-un război de neînţeles. Ochii ei nu au nici o expresie, pierduţi undeva, dincolo de cele Patru Zări.

La intrarea în *cancha* zăresc oameni care abia se mai ţin pe picioare. Unii sunt întinşi pe pământ, noroiul amestecându-se cu propria vomă, continuând să cânte într-un soi de geamăt povestea victoriei lor asupra zeilor veniţi de dincolo de ocean. Atunci, străinii redevin fiinţele fabuloase pe care le descriau cu ani în urmă ca pe nişte oameni-cai invincibili, cu mâini ce taie şi înarmaţi cu bastoane ce scuipă foc. Dar înaintea lor s-au ridicat – spun versurile războinicilor învingători şi beţi – incaşii pe care însuşi Viracocha i-a transformat în pietre ca să facă din ei luptători, stăpâni ai apelor şi ai grindinei…

Pe măsură ce înaintează pe străduţele înguste ale *cancha*-urilor, Anamaya şi Katari aud acest vuiet prezent în glasurile oamenilor, ce vine din curţile cele mai obscure şi care nu le este străin nici măcar femeilor care se agită în jurul focului pentru a frige porcuşori spinoşi.

Toţi vorbesc despre cel care a aruncat prima piatră şi a rupt picioarele celui dintâi cal, care a căzut şi şi-a azvârlit călăreţul în râu, despre apele râului Patacancha. Toţi şuieră asemenea săgeţilor sau pietrelor, toţi vorbesc şi nu există cuvinte îndeajuns pentru a le exprima fericirea acestei victorii.

Anamaya se teme.

Gabriel lipseşte şi nu se poate abţine să nu cerceteze fiecare chip ivit din întuneric. Dar nu este capabilă să rostească o vorbă şi nu îndrăzneşte să întrebe nimic. Străinul? Să fie înghiţit de Lumea de Jos, asta îşi doreşte toată lumea.

Simte o arsură în piept atunci când gărzile se retrag din faţa porţii înalte trapezoidale, tăiate în zidul care dă în *cancha* lui Manco.

Inca se află în mijlocul nobililor, purtând o cămaşă de zale peste *unku* şi având la picioare o lance. Întinde mâinile ca să descrie o mişcare şi Anamaya vede că sunt pline de pământ şi de sânge; pe obraji are stropi de noroi, iar privirea îi străluceşte de mândrie şi de ură. În jurul său, chipurile sunt vesele, iar în respectul faţă de Inca s-a strecurat şi puţin din camaraderia celor care au obţinut împreună victoria. În momentul în care intră Anamaya şi Katari se face linişte.

— Ei bine, *Coya Camaquen,* cu siguranţă că tatăl meu te-a prevenit că vom câştiga, de vreme ce ai stat departe de noi atâta vreme…

La un semn, două femei aduc un urcior de *chicha* şi toarnă puţină într-un pocal de aur lucrat cu fineţe. Manco bea îndelung.

— Şi tu, Katari, nu-i aşa că aruncai pietre din vârful muntelui Pinkylluna alături de noi?

Cei doi păstrează tăcerea. Beţia îmbujorează obrajii lui Inca, iar ochii îi scapără scântei.

— Nu răspund, spune el întorcându-se către nobili. Poate este un semn de dispreţ ori de ruşine…

— Am aranjat pietrele pentru noul templu, cel care într-o bună zi va încorona fruntea Strămoşului nostru, Huayna Capac, tatăl tău, spune Katari.

Glasul îi este calm, fără urmă de teamă. Strălucirea ameninţătoare dispare din privirea lui Manco. O arată cu degetul pe Anamaya.

— În bătălie am găsit un animal, anunţă el în timp ce mânia i se mai domoleşte. Şi vreau să ţi-l dăruiesc.

— Ce animal? Întreabă ea blând.

— O puma. Se spune că eşti legată de acest animal.

Manco descrie cu braţul un arc de cerc şi indică un punct în întuneric. Gabriel îşi face apariţia impasibil, încadrat de doi soldaţi.

— Ţi-l înapoiez. Este al tău, Anamaya!

Anamaya îşi impune să rămână nemişcată, deşi ar vrea din toată inima, din toată fiinţa ei, să alerge şi să-l îmbrăţişeze.

— Dar Puma ta va trăi cu o singură condiţie.

Ochii albaştri ai lui Anamaya îl fixează pe Manco care nu clipeşte.

— Trebuie să dispară înainte ca Inti să fi aruncat primele raze peste o nouă zi după victoria noastră. Ai înţeles?

Anamaya tace. Îl lasă pe Gabriel să se apropie de ea, epuizat, abia ţinându-se pe picioare. Rămân unul în faţa celuilalt, fără să se atingă, înaintea lui Manco, apoi îşi fac loc prin mulţimea adunată în curtea interioară.

În timp ce trec pe sub lintoul de piatră în care a fost sculptat un condor, îl mai aud o dată pe Manco:

— Înainte de răsăritul soarelui, spune el accentuând fiecare silabă.

Iar din glasul lui nu răzbate nici o urmă de nesiguranţă.

*

Pe când părăsesc *cancha*-urile, în jurul lor se face întuneric, îl conduce pe lângă fântâni, apoi de-a lungul râului Willkamayo, spre *huaca* condorului.

Multă vreme nu spun nimic şi nu îndrăznesc să se atingă. Au fost despărţiţi numai câteva ore, însă trebuie mai întâi să-şi regăsească suflul, să-şi potolească bătăile inimii înainte de a rosti primele cuvinte.

Noaptea este răcoroasă şi blândă, iar din drum au dispărut toate zgomotele, temerile şi ororile bătăliei. Nu mai există nici victorie, nici înfrângere, nici agitaţie, nici strigăte de ură sau de izbândă.

Când sunt aproape de stâncă, Anamaya se opreşte şi Gabriel o dată cu ea. Îl ia de mână şi îl face să se întindă pe zidul ce mărgineşte râul. Amândoi închid ochii şi se relaxează lăsându-şi mintea şi trupul să călătorească împreună cu apa.

Apoi coboară pe malul râului şi Anamaya, cu mişcări blânde, îl dezbracă. *Unku-ul* lui încă umed de sudoare alunecă pe pământ. Apa rece aproape că îi smulge un strigăt de surpriză şi de durere, dar Anamaya îl conduce fără teamă spre o stâncă neagră şi plată, ce iese la iveală în mijlocul râului. Se întinde pe suprafaţa netedă, pe jumătate acoperit de apa rece. Încet, mâinile lui Anamaya îi îndepărtează toată oboseala. Apa, mâinile... Nu le mai deosebeşte şi se lasă în voia lor. Încet-încet, dispar imaginile care îl urmăreau, încet-încet iese din încleştarea pe care a trăit-o fără să lupte. Îl învăluie o tihnă minunată – şi chiar un început de dorinţă – apoi Anamaya îl face să se ridice şi îl conduce înapoi pe ţărm.

În *manta,* ei i-a păstrat un *unku* dintr-o lână aşa de fină, încât pare că îi mângâie pielea.

Trec de zid şi ies în drum. Deasupra lor se conturează silueta pietrei *huaca* a condorului.

— Nu voiam să plec, spune Gabriel.

— Ştiu.

Îşi vorbesc în şoaptă în întuneric, nu de teama de a fi auziţi, ci pentru a crea în beznă un fel de grotă în care s-ar refugia numai ei. Vorbesc despre orice, mai puţin despre despărţirea ce se apropie aşa de repede, în întunericul aparent încremenit.

— Am crezut că aveam nevoie să fiu lângă ei. Nu voiam să lupt împotriva alor tăi, voiam să mă găsesc la nivelul ierbii călcate de copitele cailor, departe de oamenii răniţi, departe de

privirile lor… Resimţeam chiar senzaţia stranie că trebuie să văd panaşul roşu de pe coiful nemernicului de Hernando. Da, simţeam pentru el un fel de afecţiune de care mi-era ruşine, dar nu mă puteam stăpâni. Ştiam că vor fi înfrânţi, dar din vârful muntelui păream un laş.

— O voce îmi spunea că nu trebuie să mori, iar o alta anunţa că vei fi călcat în picioare, sfâşiat, ciopârţit. O voce îmi spunea că ne vom reîntâlni şi o alta că te voi pierde.

— Erai acolo, împreună cu mine. Când i-am văzut pe Sebastian şi pe Candia că vin în galop, am vrut să mă întorc la tine şi să ţi-o spun…

Anamaya râde, apoi întreabă cu seriozitate:

— Trăiesc?

— Nu ştiu. Sper… îmi aduc aminte că, văzând ploaia de pietre şi de săgeţi căzând, m-am repezit în minte la ei şi mi se părea că din toate puterile cer să fie apăraţi şi ei de acea forţă de care beneficiasem în timpul bătăliei de la Sacsayhuaman. Mă rugam la Dumnezeul meu, la toţi zeii tăi şi le spuneam: „Oricine aţi fi, oricât de necredincios aş fi, salvaţi-mi prietenii, faceţi în aşa fel încât să nu moară acum!”

— Aşadar, trăiesc.

— Am această putere?

— Această putere există. Vino!

Urcă printre stânci până la *huaca.* Gabriel, care acum poate să înţeleagă credinţele incaşilor, percepe ceea ce vibrează în acel loc. Tace şi se lasă condus din piatră în piatră de Anamaya.

Ea se opreşte înaintea unei stânci înalte de câţiva stânjeni, cu o formă zveltă, deşi nu se vede că ar fi fost cioplită de mâna omului. În depărtare, în întuneric, se înalţă un munte cu aceeaşi formă.

— Aici este, spune Anamaya.

Gabriel simte cum i se opreşte inima.

Anamaya se întrerupe, mirată de propriile cuvinte. A vorbit fără să gândească, vorbele i-au ţâşnit pur şi simplu pe buze. A dispărut o parte din frică: acele taine pe care trebuia să nu i le mărturisească sunt acum lângă el. Trebuie să le afle.

— Există, departe şi totuşi aproape de aici, un loc al cărui nume trebuie să rămână secret. Dintre toţi cei care se găsesc la Ollantaytambo, numai Katari şi cu mine am fost acolo… Katari a sculptat această piatră în formă de munte pe care nu a mai văzut-o nimeni şi care se înalţă acolo, deasupra sanctuarului

nostru secret. Pe versantul acestui munte…

Gabriel ascultă cuvintele lui Anamaya, fără să încerce să le înţeleagă. Îi pătrund în trup prin toţi porii şi îşi lasă amprenta.

— … Se conturează un chip. Este chipul Pumei.

Anamaya tace, iar lui Gabriel îi trebuie ceva timp să priceapă că despre el este vorba. Neîncrezător, scrutează întunericul pentru a vedea în stânca aceea cioplită o formă oarecare. Nu distinge nimic.

— Nu îl vezi şi, cu toate acestea, este aici, continuă ea. Katari ţi-a spus că destinul tău era înscris în piatră şi acum iată-te chiar înaintea lui!

Gabriel simte cum tot trupul îi este cuprins de căldură, de o emoţie deosebită ce nu seamănă nici celei cu gust de cenuşă a luptelor furioase, nici celei cu gust de miere a iubirii. Îl scutură un frison şi se simte una cu întregul univers, plin de o recunoştinţă unică.

— O ştiu, o cred! şopteşte el.

Chipul Pumei are colţi ce ies din stâncă, gata să muşte şi să sfâşie. Dar Gabriel nu se teme, este ameţit de o minunată fericire inexplicabilă, dincolo de lacrimi şi de râs. „Am ajuns, în sfârşit”, gândeşte el.

18.

Ollantaytambo, noiembrie 1536.

Sunt goi, unul lângă celălalt, îmbrăţişaţi, înlănţuiţi ca şi cum ar fi un singur bloc de piatră şi un sculptor i-a cioplit din aceeaşi stâncă. Alcătuiesc o singură fiinţă care aproape că nu se mişcă. Mângâierea imperceptibilă a unui deget le oferă senzaţii extraordinare; îşi împart adierea vântului.

Sunt aşa de fericiţi, încât toate greutăţile destinului lor devin necesare. Acum, fără nici o explicaţie, sunt uniţi de certitudinea că totul este bine. Emoţia lor este un val sub lumina lunii noi.

Uneori, parcă încremenesc pur şi simplu, încât nu respiră şi s-au transformat în pietre. Alteori, sunt aşa de înlănţuiţi, încât plutesc de-a lungul râului care îi însoţeşte cu vuietul său – vuiet care se află în ei.

Îşi vorbesc fără să deschidă buzele: cuvintele sunt asemenea mâinilor, bătăilor inimii, luminii şi umbrei – câteva elemente printre atâtea altele în dansul pe care îl face trupul lor în centrul universului.

Anamaya se desprinde prima.

Gabriel nu suferă.

O priveşte cum îşi pune graţios *anaco*-ul şi cum îi întinde *unku*-ul lui.

Se aşează lângă el; privirea i se pierde în umbra muntelui, acolo unde i se pare că descoperă nişte nişe scobite în stâncă.

*

Gabriel o ascultă pe Anamaya care îi povesteşte despre trecerea dincolo de piatră, cum a zburat transformată în condor deasupra Cetăţii Secrete.

O Ascultă povestindu-i întâmplarea cu stâncă vorbitoare, chipul bătrânului Inca Huayna Capac. Îşi aduce aminte că de mult fusese alături de el.

Anamaya îi repetă lui Gabriel cuvintele lui Inca. Nu toate aduc lumină în sufletul lui, dar rămân în el pentru un motiv anume; nu toate dezleagă enigmele care îl înconjoară, însă, o dată cu murmurul vocii ei simte o pace, o renunţare pe care nu le-a mai

încercat niciodată. Ba chiar se bucură: îşi dă seama nu numai că a renunţat să lupte, ci că l-a părăsit spiritul războiului.

Îşi dă seama că războiul l-a făcut să se mişte, chiar din acea zi tristă în care cel pe care îl numea tată l-a scos din temniţă pentru a-i arăta că îl dispreţuieşte.

I se pare că, împreună cu ea, zboară pe deasupra vieţii sale, aşa cum ea a zburat pe deasupra văii misterioase împreună cu Katari; priveşte bătăliile, violenţele, elanurile, mâniile, le parcurge nu ca un străin, ci cu un soi de indulgenţă neaşteptată, o liniştire care îi cuprinde întreaga fiinţă şi care îi dă ghes să spună: „A, da, era numai asta...” Lucrul acesta nu înlătură afecţiunea pentru puţinii săi prieteni şi nici ghemul de foc al iubirii ce-i arde în pântece.

Cercetează această iubire, îi măsoară uimit puterea, forţa ei aproape nelimitată. Îşi studiază frica.

Apoi totul dispare, fiindcă aude glasul inflexibil al lui Manco răsunând ca un clopot: „Înainte de a se lumina de ziuă, înainte de a se lumina de ziuă”, repetă tânărul Inca rebel.

I se pare că vârful muntelui Strămoşului se luminează uşor.

Anamaya se lipeşte de el.

— Acum ştii ceea ce ştiu şi eu, spune ea. Nu ţi-am ascuns nimic. Este nevoie să trăieşti ceea ce trebuie pentru a mă putea regăsi. Nu ne rămâne decât să aşteptăm să se împlinească semnele...

— Cum vom şti acest lucru?

Anamaya îşi aminteşte că i-a pus aceeaşi întrebare lui Katari, când i-a dat cheia de piatră.

— O vom şti. Amândoi.

— Vom aştepta multă vreme?

A rostit „multă vreme” cu un fel de nelinişte neaşteptată, ca şi cum din el ar ţâşni un copil şi ar cere să fie fericit imediat, gata să protesteze în caz contrar.

S-a luminat de ziuă.

Pe creste se iveşte lumina galben-lăptoasă şi alungă noaptea. Fiecare clipă este un fir de nisip ce scârţâie în inima lui, în timp ce Anamaya, în loc de răspuns, îl sărută îndelung pe buze.

Se ridică în acelaşi timp şi se mai îmbrăţişează încă, alternând izbucnirile violente, de a se zdrobi unul pe celălalt, cu gesturi pline de duioşie şi delicateţe. Gabriel reuşeşte să se smulgă din îmbrăţişare printr-un efort care aproape că îi taie răsuflarea.

— Te iubesc, îi spune ea.

O priveşte şi prin faţa ochilor îi trec toate ipostazele în care a văzut-o, toate zâmbetele ei şi lacrimile se topesc într-una singură ce se pierde în apele liniştite ale lacului albastru din ochii ei; i se pare că aici se reflectă vârful unui munte.

— Vom aştepta multă vreme? repetă el mai blând.

Anamaya îi pune un deget pe buze.

— Te iubesc, repetă ea mai tare.

O ultimă privire îndreptată către Muntele-Strămoş. „Rămâi lângă mine şi ai încredere în Puma...” Simte cuvintele pulsându-i în inimă şi oferindu-i curajul ce-i lipseşte.

În timp ce coboară pe drumul spre râu, simte cum a rămas nemişcată în urma lui.

Nu priveşte îndărăt, de teamă să nu se oprească şi să nu împlinească tot ceea ce trebuie împlinit – acum ştie acest lucru, îl înţelege şi îl acceptă cu toată fiinţa.

Apoi, se grăbeşte spre *cancha.*

Când trece podul, cea dintâi rază de soare i se opreşte pe frunte şi îl face să clipească des.

PARTEA A TREIA.

19.

Lacul Titicaca, martie 1539.

Abia s-a luminat de ziuă. Peste Insula Lunii se lasă încet o ceaţă transparentă. Lacul rămâne încă ascuns de vălătuci. Înjur, totul este liniştit. Abia dacă se aude mişcarea valurilor pe plaja cu rocile şlefuite de ape.

Gabriel stă pe zidul de pe cea mai înaltă terasă, cu spatele la Templul lui Quilla. În ciuda hainei de lână albastră pe care o poartă, răcoarea dimineţii îi face pielea de găină. Ca de fiecare dată când vine aici, este cuprins de puternica pace a acestui loc sacru, pe care acum îl cunoaşte aşa de bine.

Îi place acest moment în care cerul şi lacul par să se compună dintr-una şi aceeaşi materie lăptoasă şi mişcătoare, în care lumina nu încetează să crească. Singurătatea lui este copleşitoare şi totuşi are impresia că este purtat de atotputernicia vieţii şi a zilei care începe.

Apoi vântul dimineţii se intensifică. Îi ciufuleşte părul blond şi îi agită barba lungă. Vântul suflă dinspre sud şi împrăştie ceaţa în rotocoale şi fâşii pe care le împinge către nord în părţi compacte, asemenea unei haite ce goneşte. Se pot vedea pantele cu iarbă mică şi arbuştii insuliţei.

Desenul precis al teraselor de ceremonie, evidenţiat cu grijă de zidurile de piatră galbenă şi brună, se întinde până pe ţărmurile lacului cu ape întunecate, striate de spuma valurilor scurte.

Curând, ceaţa se ridică de pe întreg lacul Titicaca. Încet-încet, spre răsărit şi spre nord, Gabriel distinge crestele zvelte ale

Strămoşilor-Munţi Apu, paznici încruntaţi ai apelor marelui lac al obârşiilor. Ultimele umbre ale nopţii se ascund în adâncul râpelor, iar ceaţa se împrăştie în înaltul cerului deja albastru. Primele raze ale soarelui îmbrăţişează norii pufoşi de pe vârfurile lui Ancohuma şi Illampu, fac să le strălucească versanţii acoperiţi cu gheţuri veşnice, ating uşor grohotişul, stâncile înalte şi gheţarii.

Apoi, în scurt timp se acoperă de aur şi culmile altor munţi. Apele lacului sunt de un albastru întunecat şi dens. Parcă s-au înălţat şi malurile lui. Miile de terase de malul dinspre apus etalează, asemenea unui păun ce-şi desfăşoară coada superbă, o sumedenie de tonuri de verde şi de forme geometrice cu margini netede şi delicat îmbinate. Pentru o clipă, i se pare că asistă la naşterea lumii.

Dar deodată, mult înspre nord, Mama Lună se iveşte înaintea lui! De o rotunjime perfectă, s-a înălţat chiar deasupra lacului în care se oglindesc munţii. Rămâne astfel pentru multă vreme. Destul de mult încât Gabriel să-i poată urmări relieful de vis al umbrelor, transparenţa strălucirii sale tot mai estompate de limpezimea zilei.

Şi, brusc, soarele se ridică din spatele marilor Apu şi împrăştie pretutindeni lumina sa orbitoare. Suprafaţa lacului, atât de întunecată cu o clipă mai înainte, devine extrem de strălucitoare.

Atunci luna apune.

Gabriel tresare auzind cântecul chiar în spatele lui:

„O, Quilla, Mama noastră, cât de friguroasă a fost noaptea!
O, Quilla, Mama noastră, ia-ne în braţe!
O, Mama Lună, strânge-ne în braţe!
Soarele a supt laptele vieţii de la tine,
Soarele şi-a aruncat sămânţa vieţii în pântecele tău.
O, Mamă Quilla!
Odihneşte-te în adâncurile lacului Titicaca,
Alungă umbra nopţii,
Întoarce-te împreună cu noi în ziua de mâine care nu s-a născut
Rotunjeşte-ne pântecele şi sânii.
O, Mamă Lună,
Din Lumea de Deasupra,
Din Lumea de Jos,

Strânge-ne în braţe,
Căci suntem fiicele tale,
O, Mamă Quilla!”

Ruga este psalmodiată de vreo duzină de bătrâne.

Acestea, cu braţele ridicate, privesc cu ochii lor lipsiţi de strălucire discul din ce în ce mai diafan al lunii. Cântarea de rămas-bun mai răsună o dată pe buzele lor boţite, rotunjeşte gurile lor ştirbe. Fiecare chemare este punctată cu o mişcare de şolduri care ondulează capele lor cusute cu plăci de argint. În mod ciudat, în timp ce chipurile lor par fără vârstă, trupurile lor ascunse sub ţesături splendide par să fi păstrat o graţie tinerească.

În spatele lor, clădirile Templului Lunii împart în trei părţi o curte perfect construită. Spre celulele alipite teraselor superioare se deschid treisprezece porţi cu pervazuri şi lintouri de piatră ocru, la fel de migălos lucrate ca nişte *manta.* În faţa fiecărei porţi se află o tânără în tunică albă, cu pieptul acoperit de o placă de argint.

Gabriel nu-şi poate stăpâni un frison. Se ridică şi, cu muşchii încordaţi, aşteaptă ca rugăciunea să se termine.

Când preotesele au tăcut, dintr-o încăpere a templului apar trei adolescente. Două dintre ele ţin în braţe nişte *cumbi* din lână de vigonie atât de fin ţesută, încât par imponderabile. Cea de a treia se îndreaptă spre Gabriel şi îi întinde o tunică lungă, cu motive simple în auriu şi roşu.

Fără o vorbă, îi scoate haina, lăsându-l numai în cămaşă şi în pantalonii de catifea. Tânăra îl ajută să-şi scoată capul prin deschizătura îngustă a tunicii care îl acoperă până în vârful cizmelor.

Nările i se umplu de mirosul lânii şi de vopselele ţesăturii. Mai priveşte o dată spre munţii acum strălucind pe deplin în lumina soarelui de dimineaţă şi face o plecăciune înaintea marii preotese.

— Sunt gata, fiică a lui Quilla, şopteşte el respectuos.

*

Bătrânele îl înconjoară şi merg înaintea lui până într-o încăpere jalnică, luminata doar de câteva opaiţe. Odată ajunse, fiecare dintre ele aruncă în vasele cu jăratic nişte frunze de coca.

Îl împing pe Gabriel cu o amabilitate zgomotoasă lângă o tapiserie în culori estompate. Una dintre preotese o ridică şi

înaintează pe un culoar întunecos, îngust şi care, în mod ciudat, are o formă de cot, adâncindu-se de-a curmezişul zidului. Astfel dispar cinci dintre bătrâne. În cele din urmă, Gabriel simte cum nişte mâini îl împing în bezna culoarului.

Abia a trecut dincolo de tapiserie şi nu mai vede nimic, întinde orbeşte mâinile înaintea lui şi pipăie zidul rece. Surprinzător, tencuiala este netedă, la fel de întinsă ca o bucată de piele tocita de mii de degete.

În stânga, culoarul se bifurcă într-un unghi drept şi se micşorează simţitor. Gabriel se opreşte, dar în spatele său o bătrână – este aşa de aproape, încât îi simte în ceafă răsuflarea – protestează bombănind şi îi ordonă să continue. Gabriel se răsuceşte. Înaintează prudent câţiva stânjeni, atingând uşor zidul cu pieptul şi descoperă un soi de spărtură, suficient de largă pentru a trece, prin care intră într-o nouă încăpere, mai mare decât cea dinainte şi extrem de afumată.

Aici, într-unul din pereţi au fost scobite în patru nişe în formă de ogivă mici orificii prin care pătrunde puţină lumină, în partea opusă, la o înălţime cam de două ori cât cea a unui om, străluceşte un disc de argint uşor bombat. În el se reflectă într-o imagine lăţită, rotunjită şi deformată pereţii încăperii şi umbrele mişcătoare ale femeilor. Sub el, un fum gros se ridică din două vase mari de jăratic bogat împodobite, împuţind aerul dens. Mirosul înţepător al excrementelor uscate de lama, care sunt folosite drept combustibil, se combină cu cel de grăsime râncedă şi de măruntaie calcinate, cu parfumul ameţitor al frunzelor de coca arse şi cu duhoarea berii sacre. Fumul este aşa de dens, mirosul de împuţiciune este aşa de vechi şi de bine întreţinut, încât pare că s-a impregnat şi în pereţi.

Fără să vrea, Gabriel îşi acoperă nasul şi gura şi se trage îndărăt. Dar bătrânele se îngrămădesc în jurul său. Unele îl apucă de mâini, de braţe şi chiar de gât, altele se prind de faldurile tunicii sale. Astfel, asemenea unui singur trup bizar, ajung în mijlocul încăperii, stârnind vârtejuri de fum înţepător. Gabriel, cu ochii iritaţi, vede grupul lor straniu răsucindu-se în discul de argint, în vreme ce bătrânele psalmodiază:

„O, Quilla, Mama noastră, ia-ne în braţe,
O, Mamă Luna, strânge-ne în braţe!”

Cea mai în vârstă dintre preotese aţâţă cu putere focul din

vasele de jăratic. Abia atunci Gabriel observă că gâtul vaselor de jăratic este decorat cu faţa unei pume care rage. Preoteasa aruncă nişte frunze de coca şi apoi nişte rădăcini mici al căror parfum, asemănător cu cel de tămâie, acoperă celelalte mirosuri. Imediat însă, Gabriel îşi simte ochii aşa de iritaţi, încât îi lăcrimează. Femeile îl ţin cu putere şi încep să se clatine spre dreapta şi spre stânga. Îl antrenează într-un dans tropăitor cu atâta putere, că simte cum corpul său îşi pierde greutatea de parcă ar fi cel al unei păpuşi pe care ele ar scutura-o gemând:

„O, Mamă Lună,
Din Lumea de Sus,
Din Lumea de Jos,
Strânge-ne în braţe…”

Acum preoteasa cea mai în vârstă se află înaintea lor. Îşi ridică mâna dreaptă şi mângâie discul de argint în care se oglindeşte o imagine tremurătoare şi tot mai smintită, apoi ridică urciorul de *chicha.* Ridică vasul, fără să se oprească din balansul iuţit şi varsă lichidul acru în jurul ei şi pe jăratic strigând:

„O, Quilla, bea pentru noi!
O, Quilla, bea pentru el!”

Aerul din încăpere devine tot mai irespirabil, Gabriel, cu gura larg deschisă încearcă să respire, lăcrimează dureros ca şi când de sub pleoape i s-ar prelinge nisip. Ar vrea să se şteargă la ochi, să-şi potolească arsura, însă femeile agăţate de el nu îi eliberează nici o clipă braţele. Distinge cu greu cum preoteasa pune pe foc superbele ţesături aduse de fecioare şi vede cum, preţ de o clipă, culorile strălucitoare se oglindesc în discul de argint.

Bătrânele se balansează tot mai nervos şi mai dezordonat, în timp ce fumul se mai degajează pentru o clipă pentru a se intensifica în volute negre şi grele.

În vasele de jăratic, *cumbi*-urile se pliază, bucăţele din ţesătura aşa de fină de lână se agită cuprinse de flăcări verzi şi albastre ce mistuie motivele superbe. Ţesăturile în culori nemaipomenite trosnesc. Unul câte unul, pliurile ţesăturilor sunt mistuite de flăcări. Gabriel simte cum fumul îi intră în gură ca o pastă zgrunţuroasă ce îi arde gâtul şi plămânii. Fiecare respiraţie

îl ucide. Degetele sale strâng cu putere umerii femeilor, dar acestea, dovedind o putere uimitoare pentru corpurile lor bătrâne, rezistă fără greutate şi continuă să psalmodieze.

Gabriel îşi ridică cu greu pleoapele şi abia dacă întrezăreşte discul de argint şi umbra preotesei. Greaţa îl copleşeşte, îl sufocă, dar mâinile bătrânelor nu îşi slăbesc strânsoarea.

Deodată se face linişte, iar dansul încetează.

Atunci întrezăreşte mişcările bizare ale fumului ce se ridică în faţa discului de argint al lui Quilla. Un fum colorat în nuanţe diferite. Când alb imaculat, când galben, brun, aproape negru. Sau vălătuci gri ce se schimbă în verde, apoi în roşu. Mişcările sunt contradictorii, aberante. Funigei grei cad pe un strat neted pentru a se fărâmiţa în volute transparente, amestecându-şi nuanţele pestriţe înainte să dispară într-un abur violent şi nesigur, iar erupţii minuscule se agită în spirale foarte aproape de discul de argint ca şi când ar încerca să-l foreze.

Cu toate acestea, se pare că întunericul din încăpere devine ameninţător, că zidul şi culoarul îngust se strâng asemenea unui pumn ce se închide. Gabriel simte că se sufocă de parcă cineva l-ar strangula. Picioarele, şalele, umerii, toţi muşchii i se îngreunează aşa de mult, că nu mai poate nici măcar să ridice un picior. Inima îi bate cu putere ca şi cum ar vrea să iasă din piept. Cu ochii holbaţi zăreşte în discul de argint, în ciuda durerii, forma incertă a unui chip. Dar într-o secundă nu rămâne decât întunericul şi ştie că va muri. Îşi vede sângele ţâşnind prin ochi Şi pe gură. Se vede plonjând în neant.

Se smulge din mâinile care îl imobilizau, fără să aibă măcar puterea de scoate un strigăt. Le îmbrânceşte pe bătrâne, le aruncă la pământ şi se repede către deschizătura din zid ce serveşte drept ieşire. Îşi răneşte palmele şi fruntea de pereţii prea înguşti ai culoarului, dar scapă din încăperea infernală şi în aerul răcoros al dimineţii aleargă afară din Templu, cu gura larg deschisă.

*

Stă îndelung pe esplanada ierboasă a templului, nemişcat, cu ochii închişi ca să-şi revină.

Când, în cele din urmă, îşi înalţă capul, o descoperă înaintea lui, la câţiva paşi de el, pe cea mai în vârstă dintre preotese. Mai în spate, în faţa uneia dintre porţile Templului, se află un grup de tinere. În mod bizar toate au feţele zâmbitoare şi vesele, iar un râs ascuţit transformă faţa preotesei într-o mască ştirbă.

— Te-am prevenit, Străinule cu părul de aur! strigă ea. Ţi-am spus că nu vei putea suporta Fumul întâlnirii! Numai femeile şi bărbaţii foarte în vârstă trec încercarea şi reuşesc să intre în discul de argint!

— Poate că nu sunt în stare să trec încercarea, bombăneşte Gabriel ridicându-se cu mâinile pe capul ce-i clocoteşte şi aruncând bătrânei o privire aspră. Sau poate că tu nu poţi să creezi Fumul întâlnirii?

Bătrâna râde iar. Un râs puternic şi scurt.

— Vorbele tale nu valorează nimic! rosteşte ea grav. Mi-ai cerut să te duc la *Coya Camaquen* cu ajutorul fumului şi ţi-am spus că nu vei reuşi. Ai încercat de trei ori şi tot de atâtea ori ai dat greş.

— Poate că *Coya Camaquen* nu mă poate întâlni? Poate că a ajuns pe Celălalt Târâm?

— Eşti pretenţios, Străinule cu pârul de aur! Fiindcă nu suporţi fumul, crezi că ştii mai bine decât mine ce înseamnă tăcerea lui Quilla! Spune mai bine că, dacă ar fi vrut, te-ar fi lăsat fără răsuflare de-a binelea! Tărâmul lui Quilla a fost dintotdeauna interzis oamenilor încă în putere. Totuşi, a început Marele Pachacuti, iar Mama Lună are nevoie de tine!

Gabriel o părăseşte pe bătrână şi reproşurile ei ridicând din umeri. Apoi se îndepărtează şi, cu o îndemânare uimitoare, începe să-şi scoată tunica. Dar preoteasa îl ajunge din urmă şi îl opreşte.

— Nu! ordonă ea. Nu poţi să pleci astfel! Trebuie să i te supui lui Quilla pentru ca ea să-ţi ierte grosolănia.

— Ce vrei să spui?

Preoteasa, fără să-i răspundă, face un semn înspre tinere:

— Mergi cu Fiicele Lunii şi fă ce îţi cer.

— Nu, protestează Gabriel. Gata, destul cu prostiile astea pe ziua de azi!

— Mergi cu ele, repetă preoteasa fără să-i dea drumul la mână. Quilla vrea şi va putea să-ţi răspundă la întrebări.

*****

— Apinguela! Apinguela!

Strigătul femeii se aude la provă:

— Apinguela! Apinguela!

Cele vreo douăzeci de femei care se află în ambarcaţie strigă în cor, arătând cu degetul insula cu faleze domoale, ce abia dacă se disting din apele lacului.

Gabriel se ridică greu ca să vadă mai bine şi se sprijină de catargul lungii ambarcaţii din trestie. Dar balansul bărcii pe valurile scurte şi puternice îl forţează să se aşeze imediat la loc. Un râs ironic salută efortul său inutil, iar femeile îşi reiau cântecul cu fervoare:

„Soarele,
Luna,
Ziua şi noaptea,
Primăvara şi iarna,
Stânca şi munţii,
Porumbul şi orhideea.
O, Quilla,
Eşti lapte şi sămânţă,
Îţi desfaci pulpele
Pentru căldura nopţii,
O, Quilla, asta ţi-e vrerea,
Precum cel care se îndepărtează de lacul Titicaca
Să fie deja pe drumul de întoarcere”.

Vântul din sud umflă ciudata pânză de *totora,* o trestie subţire şi elastică strâns împletită şi care aproape că este la fel de eficientă ca o pânză obişnuită. Barca este făcută din acelaşi asamblaj vegetal prins în buşteni groşi, confortabili, pe care stau lungite tinerele. Totuşi, lipsită de chilă, de vâsle şi de safran, barca înaintează în salturi, purtată doar de vântul din pânză sau împinsă de nişte prăjini lungi atunci când apa lacului este adâncă. Astfel, au făcut aproape o zi pentru a ajunge la insuliţa pe care Fiicele Lunii o numesc Apinguela. Şi pe tot parcursul acestei zile, tinerele femei nu s-au oprit din râs şi din cântat.

Gabriel este singurul bărbat care le însoţea şi, de ceva timp, este ţinta atenţiei şi glumelor lor. Nici una dintre ele nu a vrut să răspundă întrebărilor lui: unde îl duc şi de ce? Ce vrea Quilla de la el?

— Ai să vezi, ai să vezi, îi răspund ele ciripind vesele. Mama Quilla nu se gândeşte decât la fericirea ta!

Nu au acceptat nici să le ajute la vâslit. Îndopat cu *chicha* şi fructe din selvă, moleşit de soarele fierbinte ce se reflectă în lac asemenea unei lame albe, a dormit o bună parte din zi ca să se trezească când i-a venit să verse.

Acum vântul aduce răcoarea serii şi soarele la apus măreşte

umbrele malurilor stâncoase ale insuliţei de care s-au apropiat deja. Brusc, tinerele amuţesc. Se aud numai scârţâitul corzilor lunecând pe catargul uns cu răşină, foşnetul valurilor ce se sparg de barca din trestie. Feţele tinerelor devin concentrate, serioase, atente.

Mirat, Gabriel se ridică din nou. Cercetează malul insuliţei, caută un semn că ar fi locuită, o ambarcaţie care să vină în întâmpinarea lor. Însă falezele insulei nu sunt acoperite decât de roci haotice, asemenea unor explozii împietrite, acoperite, ici-colo, de tufe *de ichu* sau de arbuşti doborâţi de rafale de vânt.

— Apinguela! şopteşte din nou tânăra femeie de la proră.

Iar cea care se află chiar lângă Gabriel întinde braţul, arătând spre partea de răsărit a insuliţei.

— Acolo, spune ea blând, indicând o umbră mai mare decât celelalte, plonjând în lac. Apinguela! Pântecele Mamei Lune este deschis!

Gabriel distinge chiar la nivelul apei gura largă a unei grote, asemănătoare cu deschizătură prin a cărei parte superioară înaltă se poate ajunge în inima insuliţei.

*

Fiicele Lunii încep să se agite înainte să intre în grotă. Unele coboară pânza, în timp ce altele apucă prăjinile pentru a împinge barca. Câteva scot la iveală jăraticul ţinut într-un buzunar de piele şi aprind cu multă grijă vreo duzină de torţe, iar în mijlocul bărcii, patru femei scot dintre *cumbi* o urnă de piatră Şi vreo cincisprezece figurine de aur reprezentând lame şi femei cu sâni mici.

În timp ce barca se strecoară înăuntru, Gabriel simte curentul cald ce iese din grotă şi face să tremure flăcările torţelor. Apoi totul este cuprins de o căldură liniştită. Pereţii interiori sunt netezi, acoperiţi până în vârful cupolei naturale de un strat de muşchi. Apa este perfect nemişcată, fără un val şi aşa de transparentă, încât la lumina torţelor se poate vedea adâncul.

Toate tinerele femei sunt în picioare, tăcute, privind înainte. Gabriel vrea să se ridice la rându-i, dar două mâini puternice îl obligă să rămână aşezat.

Împinsă de prăjini, barca pântecoasă înaintează în bezna grotei până când culoarul se bifurcă în două galerii întunecoase. Fiicele Lunii o aleg fără să ezite pe cea din stânga, mai largă şi care pare să se adâncească mult, dispărând sub o apă de smarald, departe de lumina torţelor.

Aici, căldura stranie este tot mai puternică. Fruntea lui Gabriel este plină de sudoare, care i se prelinge şi pe spate. Pereţii grotei se îngustează, iar marginile rotunjite ale bărcii de *totora* ating încetişor muşchiul.

Ambarcaţia mai înaintează vreo câţiva stânjeni, apoi se opreşte. Gabriel observă cu mirare că un disc de argint, la fel de mare ca şi cel din încăperea pentru sacrificii din Templul Lunii, blochează trecerea.

Femeile, fără să rostească un cuvânt, înfig torţele în inelele sculptate chiar în pereţii acoperiţi de muşchi. Apoi îşi reiau cântecul şoptit.

Pe urmă, totul se petrece atât de repede, încât Gabriel nu are timp nici să protesteze, nici să înţeleagă.

Cât ai bate din palme, cele mai tinere dintre Fiicele Lunii îl dezbracă şi îl aruncă în apă. Celelalte se dezbracă şi ele. Stingherit, Gabriel se ridică, sprijinindu-se de peretele grotei. Vrea să privească în altă parte, dar femeile îi ridică şi îi scot tunica, ba chiar şi cămaşa şi pantalonii.

— Hei! bombăne el, împingându-le cu mâinile. Ce faceţi?

Glasul bubuie în grotă cu puterea unui vuiet. Pare că însuşi discul de argint vibrează. I se răspunde printr-un hohot de râs. Femeile îşi sporesc forţele şi smulg ultimele haine de pe el. Şi fiindcă Gabriel se zbate, îi leagă mâinile cu o sfoară subţire.

— Pe cinstea mea că sunteţi nebune! strigă Gabriel făcând să vibreze aerul din grotă.

Însă ruşinea de a fi gol, ameţeala pe care o simte în tâmple ca şi stupefacţia în faţa a ceea ce i se întâmplă îl fac să fie la fel de neajutorat ca un nou-născut.

În timp ce încearcă, stângaci, să-şi desfacă sfoara cu care este legat la mâini, celelalte femei răsucesc celălalt capăt pe gâtul adânc, sculptat în jurul unei de piatră.

Imediat, două dintre Fiicele Lunii îl iau pe sus şi îl târăsc pentru a-l arunca peste bord.

Gabriel ţipă furios şi se simte tras de greutatea unei. Cu ultimele puteri încearcă să ţină urna grea din piatră, dar sfoara îi taie mâinile. Se lasă păgubaş cu un geamăt de învins şi abia mai apucă să tragă aer în piept înainte să plonjeze în apă şi să dispară cu totul.

*

Spre mirarea lui, apa este la fel de călduţă ca şi aerul din grotă. Cu cât se apropie de fundul apei, cu atât este mai caldă.

Coborârea îi ia ceva timp. Doi stânjeni, poate trei, cel mult. Apoi urna aterizează cu o izbitură ce se reverberează înăbuşit în apă. Atinge cu degetele fundul stâncos al apei. Deasupra, prin apa uşor tulburată, vede lumina torţelor. Dar i se pare aşa de departe, de neatins!

Încearcă din nou să-şi dezlege mâinile. Atunci descoperă că toate Fiicele Lunii îl înconjoară, înotând în jurul lui cu agilitate; unele dintre ele ţin în mâini figurine din aur ale căror reflecte striază apa ca nişte peşti.

Începe să nu mai aibă aer. Îl doare pieptul, intră în panică.

Femeile continuă să înoate în jurul lui, tot mai aproape, atingându-l, mângâindu-l, palpându-l. Ar vrea să strige să-i dea drumul şi să-şi astâmpere durerea din plămâni. Totuşi, baletul femeilor devine mai lent şi mai puţin agresiv. Abia dacă vede că ele înalţă capacul urnei şi depun statuetele de aur.

Tâmplele îi zvâcnesc, arsura din piept se răspândeşte în tot corpul, îi sfâşie muşchii de parcă sângele ar începe să-i clocotească. Senzaţia că se asfixiază îi tulbură simţurile. Îşi simte faţa, fesele, pântecele mângâiate. Se zbate, loveşte cu pumnii, se izbeşte de trupuri. Dar ele îl cuprind tot mai aproape. Îl acoperă braţe şi pulpe.

Atunci cedează.

Nu se mai gândeşte dacă va trăi sau va muri. Simte lipit de el un trup de femeie şi recunoaşte căldura lui Anamaya. Imediat se linişteşte.

Se simte ridicat, dus, protejat.

Caută numai chipul iubitei îndepărtate şi niciodată uitate.

Vai, înainte de a izbuti să o vadă, o limbă de foc îi arde plămânii. Un urlet răguşit îi sfâşie gâtul.

Fără să deschidă ochii, înţelege că respiră din nou.

De la o atingere a cărnii la alta, din braţ în braţ, cu obrazul lunecând de la un sân la altul este dus în barcă.

Durerea de a respira este la fel de intensă ca şi cea produsă de sufocare.

„Nu i-am văzut chipul”, gândeşte el cu amărăciune.

Tremură, scuturat de frisoane nervoase, iar dinţii îi clănţănesc. Mâinile femeilor îl şterg, îl mângâie şi îi pun iar sângele în mişcare. Când deschide ochii, cu vederea înceţoşată de bătăile inimii, descoperă deasupra sa feţe zâmbitoare.

— Nu i-am putut vedea faţa, bombăne el.

— Mama Quilla nu se arată decât atunci când vrea ea, îi

răspunde cu blândeţe o femeie.

— Nu cea a Mamei Quilla, protestează Gabriel. Cea a lui Anamaya.

— Quilla poate să aibă toate feţele, adaugă o altă femeie.

Se încălzeşte şi simte în cele din urmă blândeţea mângâierilor.

Cu ultimele puteri, încearcă să se concentreze şi să-şi amintească faţa lui Anamaya cu atâta intensitate, încât să o poată atinge cu degetele.

În van.

Simte doar mângâierile neîntrerupte ale Fiicelor Lunii, buzele lor care îi caută să-l atingă şi să-l desfete. Degete strâng deja sexul său erect. Fără să deschidă ochii, simte pulpele ce se desfac şi şoldurile ce se mişcă.

Se lasă în voia lor, încercând să uite de Anamaya.

20.

Vilcabamba, martie 1539.

— Ascultă! Ascultă!

Anamaya se ridică din râu, cu apa şiroindu-i în jurul taliei.

Momentul este doar splendoare. În depărtare, în meandrele înşiruite ale canionului, cerul a căpătat culoarea jăraticului, trecând de la auriu la roşu, asemenea ţesăturii unui *cumbi,* în timp ce la zenit rămâne de un albastru-deschis, aproape verde.

Este prima dată după zile întregi când nu a mai plouat şi când umiditatea selvei este mai puţin sufocantă. Acum, la apusul soarelui, încep să prindă viaţă malurile râului închise între faleze pline de verdeaţă, aşa de dese, încât par de netrecut.

— Ascultă, şopteşte iar Anamaya, cu faţa încordată îndreptată spre amonte.

La câţiva paşi de ea, afundându-se cu poftă în apă, încremeneşte Curi Ocllo, tânăra şi frumoasa soţie a lui Manco. Se ridică pe pietrele lustruite din râu, înălţându-şi corpul mai vânjos decât cel al lui Anamaya, dar perfect. Încruntată, îşi acoperă sânii cu sfârcuri brune, se întoarce spre vale, apoi dă din cap în semn că nu înţelege:

— Ce vrei să ascult?

Anamaya ridică mâna şi îi impune tăcere. Cercetează cu privirea cele mai înalte frunzişuri ce domină golfuleţul unde se scaldă. Ramurile sunt aplecate şi mănunchiurile de frunze tremură ca şi cum ar fi bătute de vânt. Dar este numai hârjoana maimuţelor care au chef dejoacă în răcoarea apusului.

Într-adevăr, nu se aud decât zgomotele obişnuite şi liniştitoare ale selvei care se animă o dată cu lăsarea serii. Uguitul sacadat al grangurilor ţesători acoperă susurul neîncetat al cascadei ce îşi face loc prin vegetaţie într-un jet de spumă. Un stol de papagali mici şi verzi trece peste râu cu piuituri enervante şi zborul lor atrage mânia unei duzini de papagali cu penaj roşu şi albastru. Preţ de o clipă, dansează înjurai cuiburilor lor din scobiturile falezei o sarabandă însoţită de ţipete furioase. Apoi se

face linişte şi se aude numai susurul apei.

— Ascult, dar nu aud nimic, spune Curi Ocllo.

Şi se lasă să alunece până la gât în apa rece, în vreme ce Anamaya supraveghează cu privirea atentă malurile unde ţestoasele tinere se întind pe trunchiurile copacilor căzuţi la pământ.

— Papagali, asta ai auzit, o ironizează Curi Ocllo netezindu-şi părul lung.

— Nu, rosteşte Anamaya. Sunt sigură că am auzit ceva.

Totuşi, se lasă şi ea în apă. Curi Ocllo îşi apropie de ea faţa rotundă, cu trăsături delicat conturate. Anamaya simte cum tânăra femeie îşi pune blând mâinile pe umerii ei.

— Atunci, înseamnă că ai auzit aşa cum trebuie să audă o *Coya Camaquen.* Lucruri pe care o femeie ca mine nu le poate auzi.

— Poate.

— Mai mult ca sigur, afirmă Curi Ocllo cu o strâmbătură înciudată. Tu şi Stăpânul Pietrelor puteţi să faceţi lucruri aşa de stranii, aşa de extraordinare!

Îndepărtează cu mâna un roi de fluturi albi minusculi. Apoi se îndreaptă graţios către ţărmul mâlos cu apă mai puţin adâncă.

Cu ochii închişi, îşi oferă în întregime superbul trup gol mângâierilor curentului.

Anamaya este gata să-i răspundă, când ridică iar faţa, cu privirea scrutătoare şi urechea ciulită.

Da, simte o răsuflare ce vine din susul râului şi o acoperă într-un foşnet mângâios. Este doar o senzaţie. Ar putea fi numai o adiere mai răcoroasă, foşnetul abia simţit al vântului uşor printre ramurile copacilor şi frunzişul dens al selvei. Dar nu se poate opri să nu distingă şi altceva. Să simtă şi o altă prezenţă. Răsuflarea Pumei!

Gabriel!

Pentru câteva secunde se umple de prezenţa lui. Într-un frison care îi strige pântecele, cu braţele în jurul sânilor cu sfârcurile întărite, se ridică să audă mai bine, să perceapă mai bine. Mângâierea nevăzută o cuprinde ca o şoaptă. Pe pielea ce tremură are impresia că simte palmele şi răsuflarea lui Gabriel. Emoţia este aşa de puternică, încât închide ochii şi i se abandonează involuntar.

Îi şopteşte numele fără să-şi dea seama.

Apoi vraja încetează la fel de violent cum a început, dispărând

brusc în aerul cald şi umed al selvei ca o halucinaţie.

Anamaya se relaxează şi deschide ochii. Totul este neschimbat. Apusul soarelui înroşeşte cerul, iar printre falezele pline de verdeaţă se face întuneric. În frunzişurile înalte ţipă maimuţele încântate de venirea nopţii, papagalii cârâie ca să alunge femelele, iar norişori din roiuri de fluturi urcă graţios către spuma clocotitoare a cascadei.

— Ce ai simţit? o întreabă cu teamă Curi Ocllo, ghemuindu-se în apă.

Anamaya se scutură de apă râzând. Privirea caldă şi întunecată a tinerei soţii a lui Manco o cercetează cu spaimă şi curiozitate.

— Ai văzut tu ceva! mai spune ea. O clipa ai fost aşa de ciudată! De parcă n-ai fi fost aici…

Anamaya lunecă în apă, zâmbind stânjenită. Îşi ascunde goliciunea ca şi când Curi Ocllo ar fi putut să-i descopere pe piele urma stranie a mângâierii lui Gabriel, pe care tocmai i-au trimis-o Nobilii de pe Tărâmul Celălalt.

Ia în palme apă din jetul cascadei şi îşi stropeşte cu ea umerii şi ceafa:

— Mi-e greu să-ţi explic.

— Vrei să spui că nu ai voie.

— Nu, am voie. Doar că este greu de explicat şi de înţeles.

Curi Ocllo îşi bosumflă buzele ei frumoase de copil. Îşi dă capul pe spate, agitându-şi o clipă părul lung ca o algă brună în voia curentului, iar sânii rotunzi îi ies din apă asemenea unor pietre aurii, lustruite de valuri.

— Acum ar trebui să ne întoarcem, spune Anamaya.

Un râs scurt şi gelos scutură pântecele lui Curi Ocllo:

— *Coya Camaquen,* ştiu când nu vrei să-mi spui ceva. Te-ai gândit la străinul pe care îl iubeşti, cel pe care îl numiţi cu toţii Puma!

Anamaya are o ezitare, înainte de a spune zâmbind:

— Nu m-am *gândit* la el. L-am simţit.

— L-ai simţit? Ca şi cum te-ar fi luat de braţ? strigă Curi Ocllo în picioare, făcând ochii mari.

Anamaya se mulţumeşte să râdă şi să aprobe dând din cap. Apoi întinde braţul către mâna tinerei femei şi pornesc spre mal, unde şi-au lăsat hainele în ramurile joase ale unui ficus.

— Şi se întâmplă des ca el să fie lângă tine? mai întreabă Curi Ocllo.

Anamaya iese din apă şi îi răspunde cu glas înăbuşit, de parcă această confidenţă ar fi o mărturisire:

— Nu este cu adevărat lângă mine. Dar simt prezenţa lui în jurul meu. Mă caută, se gândeşte la mine.

— Nu prea înţeleg.

— Ţi-am spus că este greu de explicat. Oriunde se află, se gândeşte la mine, vrea să fie lângă mine. Atunci încearcă să treacă în Celălalt Târâm pentru a veni aproape de mine.

— Cum de se poate?

— Se poate fiindcă este Puma... şi fiindcă preoţii şi preotesele trebuie să-l ajute!

Anamaya îşi încheie fraza râzând scurt, amuzată. Curi Ocllo, care a terminat cu îmbrăcatul îi aruncă o privire pe cât de nesigură, pe atât de neîncrezătoare.

— Nu-mi bat joc de tine, Curi Ocllo, continuă încetişor Anamaya. Lumea înseamnă şi ceea ce nu putem vedea, iar Nobilii Strămoşi veghează asupra noastră. Trebuie să avem încredere în ei.

— Da, da, ştiu! Asta spuneţi cu toţii, tu, preoţii, Stăpânul Pietrelor. Dar mi se pare că Nobilii Strămoşi nu veghează asupra tuturor cu aceeaşi putere. Parcă se feresc de Manco şi de mine... ca de aproape toţi incaşii!

Vocea tinerei femei tremură de furie şi de lacrimi. Se îndreaptă cu pas energic spre drumul tăiat în selvă de parcă ar vrea să fugă.

— Curi Ocllo!

— Anamaya, de câtă vreme te-ai despărţit de străin? o întreabă brutal Curi Ocllo, fără să se întoarcă.

— De doi ani şi jumătate.

— Şi de atunci tu nu ştii unde este cel pe care îl numeşti Puma?

— Da.

— Cu toate astea, nu te-a uitat şi nici tu nu l-ai uitat. Cu toate astea, îl simţi lângă tine şi te simte alături.

— Poate.

— Bineînţeles. Sunt sigură că îl visezi, că uneori faci dragoste cu el în vis! Doi ani şi jumătate! Da, ai dreptate: Nobilii Strămoşi veghează asupra voastră şi vor să vă despărţiţi. Tu şi un străin!

Curi Ocllo se răsuceşte şi îi barează drumul lui Anamaya.

— De ce? *Coya Camaquen,* poţi să-mi spui de ce! ţipă ea şi pentru o clipă zgomotul continuu al junglei încetează.

— Nu-ţi înţeleg întrebarea, Curi Ocllo, răspunde Anamaya cu blândeţe.

Frumosul chip al tinerei regine este schimonosit de disperare şi de durere.

— Sunt patru luni de când sunt departe de Manco, bolboroseşte ea. Dorm fără să visez nimic, mă scald singură. Nu simt prezenţa iubitului meu alături, oriunde aş merge! *Coya Camaquen,* Nobilii Strămoşi mă acoperă cu răceală. Nu se interesează de mine, nu mă mai ajută. Şi cred că nici pe Manco nu-l mai ajută.

— Manco face ceea ce trebuie să facă, spune încet Anamaya cu inima strânsă pentru că înţelege prea bine adevărurile care o chinuiesc pe Curi Ocllo. Şi te iubeşte. Te iubeşte mai mult decât pe oricare alta dintre femeile sale.

— Mă iubeşte, dar nu poate fi alături de mine. Patul meu este gol. Mă iubeşte, dar nu-i simt nici mâinile, nici buzele atingându-mă. Mă iubeşte, dar a doua zi mi se pare la fel de rece ca o zi iarnă în munţii cei mai înalţi.

— Este în război, Curi Ocllo. Manco luptă împotriva străinilor şi războiul acesta este teribil.

Curi Ocllo clatină din cap, iar faţa îi este plină de lacrimi:

— Nu, Anamaya, o ştii mai bine decât mine. Manco nu duce un război, îl pierde.

— Curi Ocllo!

— Toţi văd asta! Inca Manco, soţul meu, este singur şi puterile îl lasă. Fratele său, Paullu, s-a dat cu străinii. Înţeleptul Villa Oma îşi duce propriul război. Tu şi Stăpânul Pietrelor sunteţi aici, ascunşi în Vilcabamba, noul oraş din junglă, preocupaţi mereu de Nobilii Strămoşi, dar departe de Manco al meu. Şi chiar eu, eu sunt tot aici!

— Curi Ocllo, şopteşte Anamaya îmbrăţişând-o, incapabilă să o contrazică.

— Este aşa de singur! Străinii l-au capturat pe Titu Cusi, fiul său pe care îl iubeşte atât! Ce trădare! Au luat până şi Mumiile Nobililor Strămoşi din Cuzco…

Întristată, Anamaya nu găseşte nimic de spus, prin care să liniştească descrierea înfricoşătoare. Se mulţumeşte să mângâie obrazul tinerei femei şi să-i şoptească:

— Curi Ocllo, să nu crezi că l-am părăsit pe Inca Manco. Am fost mereu alături de el şi mi-a fost mereu ca un frate. Nimic din tot ceea ce facem noi aici la Vilcabamba nu este împotriva lui,

din contră. Stăpânul Pietrelor a construit oraşul tocmai pentru ca într-o bună zi Manco al tău să poată trăi aşa cum trebuie să trăiască un Fiu al Soarelui.

Curi Ocllo se smulge din braţele lui Anamaya tremurând. Îşi şterge cu mândrie lacrimile. Dar suferinţa îi mai schimonoseşte încă o dată chipul.

— Oh, Anamaya, mi-este aşa de frică pentru ziua de mâine! Spune ea cu glas de copil deznădăjduit.

*

Când ajung în dreptul primelor ziduri ale oraşului Vilcabamba, soarele aproape a apus. Noul oraş incaş construit după planurile exacte ale lui Katari, Stăpânul Pietrelor, străluceşte de o pace stranie.

În jurul marii pieţe de ceremonii şi al templului Soarelui, o clădire lungă cu zece porţi, sunt dispuse ireproşabil terasele şi *cancha-urile* sale. Pereţii încăperilor, asemenea incintelor *cancha*-urilor, au tencuiala vopsită în ocru şi o dată cu înserarea capătă străluciri de aur. Captează apusul asemenea unei bijuterii, în timp ce râul din apropiere şi terasele îmbelşugate se pierd în umbră.

Întunericul se lasă deja peste munţi, la nord şi la răsărit, peste Pampakona cu văile sale sinuoase, acoperite de cedri şi de arbori uriaşi pe deasupra cărora se destramă fâşii de ceaţă.

Cele două tinere femei păstrează o tăcere întreruptă doar de ţipetele păsărilor. Merg încet prin iarba umedă. Privesc spre cordiliera din sud şi vârfurile ei sclipitoare. Apoi bezna le înconjoară la fel de violent cum înconjurase zăpada şi gheţarii.

În apropiere, broaştele orăcăie tare, apoi tac imediat. Atunci Curi Ocllo tresare şi încremeneşte la braţul lui Anamaya. Fără să rostească un cuvânt, arată cu degetul spre o construcţie ce se întinde de-a lungul zidului. Frunzele late se mişcă, se apleacă şi dintre ele apare o puma tânără, cu privire mirată. În întuneric, îi luceşte blana încă foarte deschisă la culoare.

Înaintează cu agilitate sărind pe labele puternice.

Anamaya nici nu mai respiră. Aude scâncetul lui Curi Ocllo.

Puma este aşa de aproape de ele, încât îi distinge bine micile umbre albe din jurul ochilor, marginea de culoare deschisă a urechilor delicate.

Se opreşte la doi paşi de Anamaya şi îi caută privirea. Rage îndelung şi blând.

Apoi, dintr-un salt dispare în desiş.

Anamaya şi Curi Ocllo rămân nemişcate, o clipă atente la zgomotul pe care îl face puma alergând spre selvă.

Când Curi Ocllo, încă sufocată de frică, se întoarce spre Anamaya, vede pe faţa acesteia un zâmbet fericit care o schimbă cu totul.

— Oh, ai avut dreptate, ai avut dreptate: era aici, chiar lângă tine, şopteşte ea.

21.

Copacabana, Lacul Titicaca, aprilie 1539.

— Monseniore Gabriel!

Puştiul care stă în pragul uşii abia dacă a împlinit zece ani. Totuşi, are un chip aşa de sever, încât cineva i-ar da fără ezitare mai mulţi ani.

— Ia mai lasă-mă-n pace, puştiule! bombăne Gabriel. Lasă-mă să dorm, că nu, te fac arşice!

— Monseniore Gabriel, nu trebuie să dormi! continuă puştiul fără să se lase intimidat.

— Pe toţi sfinţii! Chillioc, s-ar părea că asta chiar te deranjează, oftează Gabriel deschizând anevoie ochii. Şi de ce, mă rog, vrei tu să mă trezesc?

— A sosit cineva, monseniore Gabriel. A venit cineva să te vadă.

— I-auzi!

De data asta, Gabriel este ceva mai atent la ce spune copilul rămas tot în prag. În curtea interioară se aud zgomotele femeilor care pregătesc masa de dimineaţă.

— Cine este şi de unde ştii că vine să mă vadă? îl întreabă ridicându-se atent să nu-şi mişte hamacul.

— Chaski a spus: „Soseşte un străin călare. Este bătrân şi obosit. A trecut de Copacabana şi se îndreaptă spre Cusijata!”

Băiatul se opreşte ridicând din umeri şi adaugă:

— Dacă un străin vine până aici, atunci este sigur că pentru a te întâlni.

Nu-şi poate stăpâni un zâmbet. Se ridică în timp ce hamacul se balansează încetişor.

— Adu-mi tunica, Chillioc! îi ordonă el. Un străin bătrân şi obosit, zici? Are păr alb pe faţă?

— Nu cred. *Chaski* a spus doar că nu i se vede faţa fiindcă este în întregime acoperită de ţesături. Şi că este aproape de *cancha* ta, unde va ajunge înainte de amiază.

Gabriel, odată îmbrăcat, aruncă o privire intrigată spre copil.

Când iese din încăpere şi îşi face apariţia în curtea interioară, servitoarele care trebăluiesc în jurul vetrei sub polatra ce serveşte drept bucătărie îl salută printr-un zâmbet şi îl invită să li se alăture. Le refuză dând din cap şi îşi pune mâna pe gâtul copilului ca să-l tragă aproape de el.

— Ei bine, Chillioc, cred că trebuie să-ţi mulţumesc pentru că m-ai trezit. Hai să mergem să-l întâmpinăm pe străin!

*

Ceea ce zăresc mai întâi este aşa de bizar, că până şi Gabriel are nevoie de ceva timp pentru a putea distinge silueta unui bărbat călare. Acesta seamănă mai degrabă cu un munte de pături, unele spaniole, altele incase, ce se mişcă printre terasele de deasupra lacului.

— Oricine ar fi străinul acesta, nu pare că o duce prea bine, spune Gabriel continuând să meargă alături de puşti.

Când îi despart numai vreo douăzeci de stânjeni de făptura ciudată, calul se opreşte şi bărbatul ascuns sub faldurile păturilor pare gata să cadă.

— *Hola!* strigă Gabriel grăbind pasul. *Hola, companero!* Cine eşti?

De sub pături nu se aude nici un răspuns. Gabriel, devenit brusc neîncrezător, încetineşte pasul şi îl obligă prudent pe Chillioc să stea mai în urmă.

— Stai aici, micuţule! Nu mai înainta! Individul ar putea să ne joace o festă urâtă şi să ascundă sub pături o arbaletă.

Puştiul ascultă fără tragere de inimă, privindu-l cu reproş. Gabriel priveşte o clipă bărbatul şi calul la fel de nemişcaţi de parcă ar fi morţi, fără să descopere vreo armă. La drept vorbind, nu se vede nimic din călăreţ, nici măcar un pic de piele sau un fir de păr. Nici o privire. Gabriel se întreabă, străbătut de un fior de nelinişte, dacă nu cumva înaintea lui se află un cadavru cărat cu încăpăţânare de un cal obosit.

— *Hola! Hola, companero!* strigă iar, mai tare.

Singura urmare a strigătului său este o tresărire de spaimă a calului ce se trage îndărăt un stânjen sau doi, răsucindu-se pe o parte. Abia atunci descoperă sutana lungă de aba ce se boţise sub cizmele scâlciate ale călăreţului. Şi, tot atunci, mâna încremenită pe coapsa calului. O mână pe care ar putea să o recunoască dintr-o mie căci are inelarul şi mijlociul lipite într-un singur deget!

— Fir-ar! Frate Bartolomeu! Chillioc! Chillioc, vino şi ajută-mă!

Se apropie de cal rostind câteva cuvinte blânde. Îi mângâie botul cu o mână, iar cu cealaltă prinde cu putere unul din inelele zăbalei.

— Chillioc, apropie-te, nu te teme…

— Nu mi-e frică, monseniore Gabriel!

— Prea bine! Atunci ţine cureaua asta şi rămâi înaintea calului fără să tragi de ea…

Gabriel, în timp ce băiatul ţine calul nemişcat, dă la o parte păturile. Ceea ce descoperă îl face să se încrunte. Bartolomeu, adormit sau leşinat, s-a chircit în şa. Sutana lungă de aba este sfâşiată de sus până jos. Iar faţa abia dacă se vede sub pansamente vechi, înnegrite de sânge.

— Dumnezeule! bombăne luând mâna călugărului. Frate Bartolomeu! Frate Bartolomeu!

Ochiul ce se vede dintre pansamente nici nu clipeşte. Mâna pe care Gabriel a luat-o într-a sa este aşa de slabă, că pare descărnată. Stupefiat, preţ de o clipă, Gabriel nu ştie ce să facă. Apoi, abandonându-l pa Bartolomeu se întoarce spre băiat.

— Chillioc, vino!

Îl ia în braţe şi îl ridică destul de sus pentru a sta pe crupa calului, chiar în spatele şeii.

— Ţine-l pe prietenul meu să nu cadă, îi explică el aşezându-i mâinile pe oblâncul şeii. Aşa. Şi prinde-te bine de şa în timp ce mergem la *cancha.*

Şi cum băiatul, cu obrazul lipit de păturile împuţite, se strâmbă îngreţoşat, Gabriel schiţează un zâmbet.

— Miroase urât, dar aşa este mirosul străinilor atunci când ajung la Titicaca!

Bartolomeu deschide ochii numai după ce femeile i-au spălat cu mare grijă rana. Ochii mult adânciţi în orbite caută pe cineva cunoscut în jur. Dintre buzele acoperite cu coji iese un sunet răguşit:

— Gabriel?

— Sunt aici, prietene Bartolomeu!

Oprind îngrijirile femeilor, Gabriel ia mâna descărnată a lui Bartolomeu într-a sa. Se privesc zâmbind şi Gabriel îşi dă seama că răsuflarea prietenului său s-a mai liniştit.

Nu-l mai văzuse niciodată până atunci pe Bartolomeu gol, dar ceea ce descoperă în timp ce le ajută pe femei să-l dezbrace de zdrenţe este înspăimântător. Preotul este atât de slab, încât pielea de pe coaste şi pe şolduri este aşa întinsă şi seamănă cu o

pojghiţă gata să plesnească. Braţele şi picioarele îi sunt pline de vânătăi şi de răni care nu s-au cicatrizat încă.

Smulgându-i carnea şi barba rară, îi înlătură de pe faţă cârpele ce i-au servit drept pansament descoperă o tăietură lungă, ce îi traversează pieziş faţa de la tâmplă până la obrazul stâng. Rana urât mirositoare şi plină de puroi, cu supuraţii în care se răsucesc nişte viermi albicioşi le face pe servitoare să ţipe de groază.

Acum rana este spălată, curăţată şi dezinfectată cu cenuşă şi cu sucul usturător al unei rădăcini şi pansată cu un plasture verde care îi dă călugărului înfăţişarea unui bărbat cu două feţe.

— Nu ştiu cum de te-ai căptuşit cu rana asta, bunul meu prieten, dar te-au aranjat bine, bombăne Gabriel.

— Am ajuns! Slavă Domnului că sunt aici cu tine, asta contează!

Şi adaugă, cu un zâmbet rapid în ochii atât de obosiţi:

— Am crezut că nu voi mai ajunge niciodată. Dar, vezi tu, Dumnezeu ştie să-şi impună vrerea atunci când o doreşte…

— Uneori ar putea să o facă ceva mai blând, persiflează Gabriel luând un bol. Puţină supă de *quinua.* Trebuie să mănânci. Ai o burtă la fel de uşoară ca o pană dusă de vânt!

Bartolomeu, după ce a înghiţit patru linguri de supă, îndepărtează mâna lui Gabriel.

— Merg de unsprezece zile ca să ajung la tine. Am pornit-o din sud unde cei din neamul Pizarro au înfrânt revolta lui Tisoc, generalul lui Inca Manco. L-au luat prizonier şi… O, nu pot să-ţi descriu! Oroarea, prietene, în fiecare zi aceeaşi oroare!

Glasul îi este uscat, iar vorbele se înlănţuie într-un ritm sacadat. Gabriel ştie că Bartolomeu simte nevoia să vorbească. Cunoaşte prea bine imaginile care îl bântuie pe călugăr. Nu l-au urmărit şi pe el vreme de luni de zile?

— Copii, femei, bătrâni! şuieră Bartolomeu în continuare. Mereu şi mereu masacre şi umilinţe. Iar după ce l-a capturat pe Tisoc şi i-a înfrânt armata, Gonzalo a ordonat o represiune încă şi mai cumplită! Şanţuri cu ţăruşi în care au fost aruncaţi bărbaţii, dar şi fetele violate. Case pline de sărmani cărora li se dă dea foc asemenea frunzelor toamna! O, Gabriel…

— Ştiu, prietene Bartolomeu. Ştiu. Am trecut prin asta însoţit de Almagro, acum câţiva ani. Nu am uitat nimic fiindcă asemenea lucruri nu se uită.

Bartolomeu se arcuieşte, prinzându-se de tunica lui Gabriel cu degetele sale descărnate, de parcă ar vrea să îndepărteze

amintirea pătată de atâta oroare.

— Mi-am amintit vorbele tale, Gabriel: „Nu am provocat suferinţa, dar nici nu am împiedicat-o, ceea ce este totuna.” Am înţeles şi, asemenea ţie, mi s-a făcut ruşine! O, Doamne, cred că te-am insultat prin sforţarea de a ţine ochii deschişi înaintea atâtor suferinţe…

— Bartolomeu!

— Nu, lasă-mă să vorbesc! Lasă-mă! Gabriel, am gâtul otrăvit de aerul pe care l-am respirat acolo, simt în nări mirosul copiilor arşi! Îi văd chiar şi în somn… Hristoase! Hristoase! Flăcările acelea mă ard, mă mistuie…

Gabriel şi servitoarele tamponează atent fruntea şi torsul lui Bartolomeu cu prişniţe umede şi reci. Dar nimic nu-l poate opri:

— Femei puse în lanţuri. Nici una nu avea mai mult de douăzeci de ani! Vai, m-au prins. Monştrii! Monştrii! Faptul că eram un slujitor al lui Dumnezeu nu mi-a folosit la nimic. Cu siguranţă că Dumnezeu vrea să mă facă să simt toată suferinţa fiilor săi… Iisus a făcut-o! Da, Gabriel, a vrut să mă însemneze! Pentru că şi ei sunt copiii lui Dumnezeu. Trebuie ca toţi să o ştie: indienii sunt şi ei copiii lui Dumnezeu…

— Domol, domol, Bartolomeu!

— Dar ele au reuşit să scape înainte ca soldăţoii să mă lovească şi să încerce să-mi taie capul. Am reuşit, Gabriel! Măcar ele au putut să fugă… Câteva! Douăzeci de fete amărâte. Şi ca ele sunt pretutindeni, Gabriel! Pretutindeni!

Aproape delirând, Bartolomeu vorbeşte cu glas ascuţit şi hârjâit. Gabriel îi pune mâna pe frunte ca să-l mai liniştească.

— Linişteşte-te, prietene, sunt lângă tine, o să te îngrijim…

— Am fugit şi am mers numai noaptea ca să nu mă urmărească! Nişte fiare! Sunt nişte fiare, colţii lor în infern…

— Bartolomeu, o să bei o licoare şi o să dormi.

— Nu, nu! Trebuie să-ţi povestesc!

— O să avem tot timpul mâine. Odihneşte-te…

— Gabriel, am venit să te rog ceva. Ceva important! Numai tu poţi…

Dar Gabriel face semn femeilor care au înţeles din glasul şi din agitaţia lui Bartolomeu ce trebuie să facă. Îl prinde pe călugăr de umeri şi îl ridică puţin, iar ele îi trec pe sub nări un vas mic de jăratic în care ard nişte ierburi. Aproape imediat Bartolomeu se relaxează şi, mai ascultător, bea un lichid care îl adoarme în câteva clipe.

*

Abia peste două zile, pe la sfârşitul după-amiezei, Bartolomeu, ceva mai liniştit, poate să mănânce.

Gabriel i-a instalat patul într-una din încăperile ce dau spre ţărmul lacului. Femeile l-au vegheat zi şi noapte, îngrijind ca starea sa de amorţeală să fie întreţinută cu licori până ce febra a scăzut. De îndată ce prietenul său a deschis ochii, Gabriel a cerut să-i fie aduse fructe şi ceai din frunze de coca, pentru a începe să se refacă mâncând ceva uşor. Iar de data asta foamea este aceea care face să-i tremure degetele lui Bartolomeu care înghite lacom tot ce i se oferă.

— Îţi datorez viaţa, prietene Gabriel, spune el cu glas răguşit, după o tăcere îndelungată în care se simte şi jena.

— În cazul acesta, suntem chit. Fără tine, de mult aş fi fost prăjit în închisoarea aia din Cuzco.

— Am delirat şi cred că am spus multe prostii, nu?

— Vai, nu, n-ai spus decât adevăruri. Nu te mai gândi! Sunt bucuros că eşti lângă mine şi că ai puţină poftă de mâncare.

— Sunt delicioase fructele astea, şopteşte Bartolomeu dând din cap. Ai spune că sunt făcute pentru paradis.

Îşi apleacă uşor capul bandajat cu grijă pentru a gusta mai bine sucul de mango şi *goyave,* ce par să mai însufleţească puţin chipul său descărnat şi îşi plimbă privirea peste albastrul strălucitor al lacului.

În această parte a zilei munţii sunt acoperiţi de nori denşi, care par să le unească vârfurile. Pantele abrupte şi-au estompat umbrele reflectate în lacul Titicaca şi îl colorează în nuanţe întunecate, aproape opace.

— Încep să înţeleg de ce te-ai refugiat aici, aprobă Bartolomeu cu un zâmbet discret. Ai avut dreptate: greu se poate imagina un alt loc mai frumos şi mai liniştit.

Tace brusc, devenind serios şi îndurerat.

— Mi se pare că, după ceea ce am văzut în ultima vreme, Dumnezeu mi-a dat în sfârşit puţină odihnă şi a vrut să-mi arate că armonia există pe lumea asta!

Gabriel îl priveşte uimit. Bandajul gros, care îi deformează obrazul stâng şi este înfăşurat în jurul capului, subliniază şi mai mult oboseala şi sfârşenia călugărului. Apoi, schiţând un surâs amar, îl aprobă dând din cap:

— Bartolomeu, când am descoperit acest paradis, nu mă aflam într-o stare mai bună decât a ta! Şi am gândit la fel: cu

excepţia lui Dumnezeu. Da, se pare că Titicaca trebuie să fie ultimul nostru refugiu când lumea oamenilor devine prea inumană…

— Inumană!

Bartolomeu pare că râde, când spune cu ironie plină de amărăciune:

— Inumană! Acesta este cuvântul! Vai, Gabriel, trebuie să-ţi mărturisesc că ai fost mai înţelept decât mine. Câtă dreptate ai avut să fugi şi să stai departe de clanul Pizarro după acea îngrozitoare bătălie, care a făcut din Cuzco o ruină! Dumnezeu să mă ierte: m-ai avertizat, dar n-am vrut să ţin seama de vorbele tale. Numai azi înţeleg ceea ce mi-ai spus când ne găseam în închisoare, iar incaşii se pregăteau să ne extermine: „De acum înainte, în ochii acestor oameni spaniolii sunt la fel… Din cauza lor merităm să fim exterminaţi cu toţii. Iată rezultatul politicii lui Hernando, a lui Almagro şi a clicii lor diabolice, oameni asemenea lui Gonzalo cărora li se permite orice!” Ai avut pe deplin dreptate. Au trecut trei ani şi situaţia s-a înrăutăţit.

Bartolomeu tace o clipă, cu pieptul tremurând de emoţie şi cu ochii închişi.

— Gabriel, cum poate Dumnezeu să accepte aşa ceva? îl întreabă el şoptind stins. Unde şi când îi va pedepsi? Ah, prietene, prietene! Uneori îmi doresc să fiu eu cel care îi va ucide pe demonii în care ne-am transformat!

Gabriel observă că prietenul său are ochii înlăcrimaţi şi întoarce din pudoare capul în altă parte. Legaţi printr-un moment de tăcere, privesc lacul în timp ce ţipetele copiilor şi chemările se aud dinspre ţărm, iar o barcă se îndepărtează de sat îndreptându-se către insule.

Gabriel ia un mango tăiat şi îi priveşte încruntat carnea parfumată, ca şi cum ar conţine o otravă enigmatică:

— Ţara asta este asemenea acestui fruct. Nu doreşte decât să-şi răspândească bogăţiile şi parfumurile cele mai dulci. Aici, pe malul lacului Titicaca, mi se pare uneori că mă aflu pe pragul unei lumi larg deschise care ne aşteaptă, care ni se oferă şi pe care noi, cu încăpăţânare, o menţinem invizibilă. Ar fi nevoie de atât de puţin pentru ca pacea să-l îmbogăţească pe fiecare spaniol mai mult decât toate căruţele cu aur!

— O, pacea! replică Bartolomeu sarcastic. În ceea ce mă priveşte, sunt mai modest. Aş fi mulţumit dacă don Francisco şi fraţii lui ar fi mai cumpătaţi, în loc să prăznuiască în continuare

suferinţă şi lacrimi. De parcă n-ar fi fost de ajuns rana pricinuită de războiul cu incaşii, acum printre spanioli face ravagii un război civil!

— Am aflat că Chiorul a fost condamnat de Hernando.

— Adevărul este că don Diego Almagro a fost asasinat! A comis o greşeală fatală. La sfârşitul asediului, când fraţii guvernatorului erau epuizaţi, a luat oraşul sub stăpânirea sa şi i-a întemniţat pe Hernando şi pe Gonzalo. Pot să te asigur că am încercat să-l sfătuiesc să nu o facă. Nu pentru a-l susţine pe Hernando, ci pentru că urmările erau previzibile! Dar vai, cât valorează cuvântul unui om al Bisericii în faţa unui bătrân convins că de ani buni a fost tras pe sfoară de cei din neamul Pizarro? Nu trecea o noapte fără ca Almagro să nu viseze la răscumpărarea lui Atahualpa şi la partea din prada de la Cajamarca, de care l-a lipsit guvernatorul. Ura şi dorinţa lui de răzbunare erau aşa de încrâncenate, încât îi luau minţile. Lasă că pusese mâna pe Cuzco, dar să-i bagi în temniţă pe fraţii Pizarro era ca şi cum ai întinde mâna spre acul unui scorpion… De îndată ce au putut, s-au debarasat de el regretând la fel de mult ca după un pui căruia îi suceşti gâtul!

Gabriel clatină din cap:

— Am prea multe amintiri neplăcute legate de Almagro, ca să-l plâng pe acest personaj odios. Totuşi, recunosc foarte bine manierele lui Hernando şi Gonzalo!

— Sunt nebuni! Sunt nebuni cu toţii! De atunci, răzbunarea trece de la unii la alţii ca mingea la jocul de oină. Unii îi susţin pe cei din neamul Pizarro, iar alţii nu au alt gând decât cum să-şi însuşească puterea şi bogăţiile lor. Cu toţii nu visează decât la cum să-i nimicească pe cei din clanul rival!

Gabriel nu-şi poate stăpâni un surâs ironic. Bartolomeu îl priveşte cu reproş şi îşi pipăie bandajul, de parcă ar putea cântări toată suferinţa din Peru.

— Gabriel, adevărul este că, în curând, noi, spaniolii, o să ne distrugem unii pe alţii cu mai mult succes decât au putut să o facă vreodată incaşii! oftează el. Să ne ierte Dumnezeu! Sau cel puţin să nu creadă de cuviinţă că a venit vremea să-i pedepsească pe aceşti oameni pentru ororile nesfârşite pe care le-au creat în această Lume Nouă!

Ultimele cuvinte le-a rostit cu vehemenţă. Gabriel păstrează o clipă tăcerea privind spre lac, apoi întreabă:

— Adică se mai linişteşte războiul împotriva lui Manco?

— Manco este pe punctul de a pierde războiul. Cât a fost la putere, Almagro a creat multă confuzie printre incaşi numindu-l Inca pe Paullu, fratele lui Manco. Mulţi indieni au trecut de partea acestuia. Azi, Manco este izolat şi obosit. A pierdut multe bătălii, adâncindu-se şi mai mult în junglă, singurul său refugiu. În plus, a suferit două lovituri foarte grele…

Bartolomeu ezită, în timp ce Gabriel îl urmăreşte cu atenţie sporită:

— Fiul său a fost capturat. Un băieţel pe nume Titu Cusi…

— Titu Cusi! şopteşte Gabriel revăzând chipul băiatului care se juca la Ollantaytambo şi care îl întrebase: „Toţi străinii sunt ca tine?”

— Iar Inca Paullu a luat cu el, la Cuzco, toate mumiile clanului său… Ştii mai bine decât mine ce înseamnă asta pentru Manco.

— Pentru incaşi, nobili sau oameni de rând, prezenţa mumiilor alături de un Inca înseamnă că Strămoşii îl ajută şi îi aprobă hotărârile, bombăne Gabriel încruntat. Este foarte important.

Cu ochii închişi, Bartolomeu picură sucul unei prune brumării printre buzele sale uscate. Faţa i se relaxează o clipă într-un zâmbet tihnit, abia perceptibil:

— Inca Paullu este un personaj ciudat. Nu ştiu dacă trebuie să-i admir înţelepciunea ori să fiu scârbit de laşitatea lui. De fapt, trece mereu de partea celui mai puternic. Ieri cu Almagro, azi cu fraţii Pizarro. Şi, în ambele situaţii, nu a ezitat să lupte împotriva fratelui său, Manco. Nimeni nu ştie vreodată ce gândeşte. Ne-a însoţit în timpul teribilei expediţii din sud. Nu s-a opus o singură dată masacrării propriului popor şi nici capturării lui Tisoc, generalul care conduce revolta…

— Şi astfel, de acum înainte Manco este singur, şopteşte Gabriel.

Bartolomeu îl priveşte fix, gata să-l întrebe ceva. Apoi se răzgândeşte, afirmând numai:

— Am auzit spunându-se că şi-a construit un oraş, mult la nord de Cuzco. Mai mult în junglă decât în munţi, pentru a nu se putea ajunge nicicum la el. Dar, nu-ţi ascund că, după ceea ce am văzut în ultimele luni, domnia şi revolta lui vor fi curând o amintire.

Se lasă o tăcere adâncă între ei. Călugărul vorbeşte primul şi rosteşte cu nesiguranţă în glas:

— Să înţeleg că tot nu ai veşti de la Anamaya?

— În curând se vor împlini doi ani şi jumătate de când nu am

mai văzut-o, spune Gabriel clătinând din cap şi schiţând un zâmbet.

Liniştea îi stânjeneşte iarăşi.

— Nu este de mirare, continuă Gabriel cu prefăcută frivolitate. Şi, aş îndrăzni să o spun, aşa am căzut de acord. Multă vreme am acceptat asta cu resemnare. Îmi spuneam desigur că despărţirea noastră nu va dura… Că se va termina războiul sau că Anamaya va dori să vină lângă mine… Apoi am descoperit adevărul. Timpul trece şi încep să uit până şi amintirea chipului ei. Este insuportabil şi totuşi trebuie să accept. Sau i-aş pune viaţa în primejdie! Anumite lucruri o împiedică să stea departe de ai ei şi, încă şi mai mult, să fie alături de mine.

— Anumite lucruri? întreabă Bartolomeu încetişor. Statuia aceea de aur căreia ea îi spune „soţ”?

— Da, Fratele-Geamăn, spune Gabriel zâmbind. În ciuda dorinţei tale de a-i respecta pe incaşi, mă îndoiesc că poţi să înţelegi ce înseamnă asta pentru ea.

— Nu contează că pot înţelege, protestează Bartolomeu nemulţumit. Ceea ce contează este că Gonzalo şi Hernando şi-au dorit mereu să aibă acest… obiect! Atâtea uncii de aur îi înnebunesc.

— Să-i ia naiba cu nebunia lor cu tot! Nu vor avea statuia niciodată.

Tonul lui Gabriel este aşa de calm, aşa de sigur, încât Bartolomeu îl priveşte cu atenţie, ca şi când îndărătul feţei bine cunoscute a prietenului său ar vedea un străin.

— Pari foarte sigur! Sunt în stare să răstoarne piatră după piatră în Peru numai s-o aibă!

— Vor răsturna pietrele şi nu vor găsi nimic, îi spune Gabriel zâmbind. Noi, spaniolii, îi putem face să sufere pe cei de aici. Putem să-i ucidem, să-i furăm. Dar priveşte lacul acesta, frate Bartolomeu! Priveşte munţii aceştia…

Gabriel arată cu o mişcare amplă pantele care, în acel moment, prin jocul oglindirii, par să se reflecte atât în albastrul pur al cerului cât şi în cel mai întunecat al lacului Titicaca.

— Da, este foarte frumos, admite Bartolomeu, dar…

— Nu, îl întrerupe Gabriel, nu este vorba de frumuseţe. Totul este viu. Munţii, pietrele şi apa… Aici totul trăieşte o viaţă paralelă cu a noastră, pe care noi nu putem să o vedem!

— Ce vrei să spui?

— Că incaşii pot vedea ceea ce nu se vede. Mai mult: pot să-i

capteze răsuflarea şi să primească astfel ajutor. Pot să simtă viaţa oriunde ar fi ea şi sub orice formă ar apărea. Sub tăişul săbiei sunt la fel de neputincioşi ca un pui de găină. Şi poate că într-o bună zi chiar aşa vor fi exterminaţi! Totuşi, ceea ce este important va supravieţui. Nimic nu-i va împiedica să ia cu ei ceea ce ştiu despre lume prin munţi, prin pietre şi prin acest lac, fără ca noi să ştim să-i vedem sau să-i ascultăm. Aici există puteri care depăşesc mult ceea ce poate să învingă un Pizarro!

De data asta Gabriel a vorbit cu aprindere. Bartolomeu are o privire tristă şi întunecată.

— Iată un fel de a vedea lucrurile deloc creştin! Pe aici se spune că uneori te dedai împreună cu preoţii incaşi unor ceremonii păgâne.

Preţ de o clipă, Gabriel pare că îşi pierde cumpătul. Dar izbucneşte într-un râs ironic şi clatină din cap:

— Nu contează ce se spune despre viaţa pe care o duc aici. Mi se potriveşte pe deplin.

— Eşti sigur de asta?

— Eşti pe punctul să începi un interogatoriu?

— Gabriel, sunt un fiu al lui Dumnezeu şi prietenul tău. Să nu crezi că-mi face plăcere când te văd cum părăseşti şi poate chiar pângăreşti creaţia lui Hristos pe lumea asta şi speranţa pe care El o reprezintă pentru noi!

— Nu abandonez nici respectul pentru oameni, nici pentru viaţă. Asta ar trebui să-ţi fie de ajuns pentru a te linişti.

Bartolomeu îl priveşte atent pe Gabriel o clipă. Tensiunea îi ascute încă şi mai mult faţa descărnată. Apoi, clatină din cap brusc, de parcă l-ar fi învins oboseala.

— Ai dreptate, fără îndoială. Dar este ciudat să fii de acord cu aşa ceva.

Mâna lui Gabriel caută braţul prietenului său:

— Frate Bartolomeu, sufletul meu este în pace. Nu avea nici o grijă!

Călugărul este scuturat de un frison. Buzele îi tremură cu putere, în timp ce închide ochii şi şopteşte stins:

— Dragul meu Gabriel, nu am nici o îndoială că pacea domneşte în sufletul tău. Din păcate, nu şi într-al meu... Sunt obosit şi o să mă odihnesc. Fă-mi o favoare! În timp ce eu dorm, vreau să deschizi sacii de piele agăţaţi de şaua mea. Vei găsi în ei nişte foi scrise de mine. Citeşte-le, din iubire pentru Dumnezeu.

— Frate Bartolomeu, iubirea pentru Dumnezeu nu are nici un rost aici. Dar prietenia pentru tine, cu siguranţă.

*

Bartolomeu se trezeşte dintr-un somn profund, o dată cu lăsarea serii. Îl descoperă la câţiva paşi de patul său pe Gabriel, aşezat lângă un vas cu jăratic, privind nemişcat lacul şi munţii care se pierd deja în bezna nopţii. Pe genunchi are un sac de piele plin de o grămadă de foi acoperite cu un scris înghesuit.

— Gabriel…

Când întoarce capul, Gabriel zâmbeşte prietenos. Dar privirea lui pare să fi absorbit tot întunericul pe care l-a privit.

— Ai citit? îl întreabă Bartolomeu arătând spre hârtii.

— Da. În foile astea există atâtea orori şi atâtea nedreptăţi, încât ai crede că te afli în faţa unui registru al chinurilor din infern.

— Şi cu toate astea, pot să jur înaintea lui Dumnezeu că sunt evenimente la care eu însumi am luat parte din ziua în care am pus piciorul în Peru. Am notat zilnic totul. Toate suferinţele şi umilinţele la care au fost supuşi incaşii, fiecare încălcare a legilor lui Dumnezeu, ale Sfântului Scaun şi ale regatului spaniol… Totul este acolo!

Gabriel se uită la sacul de piele ca la un animal ciudat, apoi îl pune la picioarele lui Bartolomeu:

— Da, totul este aici. Totuşi, prietene Bartolomeu, eşti un inconştient. Dacă unul dintre fraţii Pizarro ori vreun alt monsenior găseşte foile astea, eşti un om mort!

— Din acest motiv, venind încoace, nu am călătorit decât noaptea, şuiera Bartolomeu.

— Mă tem că asta nu a fost de ajuns, îi răspunde Gabriel cu un zâmbet trist. Bartolomeu, arde foile astea în vasul pentru jăratic sau ascunde-le la loc sigur pentru mai târziu. Acum sunt inutile: cine ar vrea să citească o relatare aşa de tristă?!

Bartolomeu se ridică scoţând un fel de lătrat furios. Se apleacă în patru labe, ia sacul de piele şi îl ridică deasupra capului.

— Să le ard? Să ascund aceste adevăruri când regele Carlos trebuie să le afle? Spania trebuie să ştie ce se întâmplă aici. La Roma, papa va fi îngrozit de conţinutul acestor foi!

— Ai febră, bunul meu prieten, de asta eşti aşa de exaltat. Ai uitat de aur? Există cineva de cealaltă parte a oceanului care să se intereseze cum este procurat? Îţi închipui că regele şi papa vor refuza să-şi mai împodobească palatele şi bisericile cu aur,

pe motiv că sălbaticii de aici sunt trataţi ca nişte animale? Haida-de! Don Francisco şi fraţii lui pot să fie consideraţi tirani câtă vreme asigură averea Europei!

— Te înşeli! Gabriel, te înşeli!

Clătinându-se, Bartolomeu izbuteşte să se ridice în picioare. Strigătele sale indignate sunt aşa de violente, încât două servitoare şi Chillioc sosesc în goană cu torţe în mâini. Gabriel îi linişteşte printr-un gest, în timp ce Bartolomeu, fără să mai ţină seamă de nimic, se agaţă de braţul prietenului său.

— Nu, nu! protestează el vehement. Nu vreau să afirmi aşa ceva. Nu tu, Gabriel! În Spania şi la Roma, la Curte, ca şi în sânul Bisericii există oameni care pot înţelege aceste lucruri. Oameni care cred că indienii sunt fiii lui Dumnezeu ca noi toţi!

— Din păcate, sunt departe de noi.

— Tocmai de aceea trebuie să afle.

— Şi când vor afla…

Chipul acoperit de bandaje al lui Bartolomeu seamănă cu cel al unui nebun, clipeşte des, iar pe gât o venă groasă îi zvâcneşte neîncetat. Gabriel se teme ca nu cumva să-i vină râu, dar călugărul, încordat ca un arc, i se prinde de umeri:

— Gabriel, ascultă-mă: există cineva în Spania, un om al Bisericii, care se luptă pentru ca toţi cei care trăiesc în munţii ăştia să fie trataţi cu respect şi demnitate. Este vorba de un călugăr dominican pe nume Las Casas. Un savant aşa cum numai tu şi cu mine putem iubi şi admira. Un om care l-a citit pe Erasm…

— Dar este unul singur, frate Bartolomeu! Ca şi tine. Ca şi mine. Şi atât de departe de munţii ăştia!…

— Nu-i chiar aşa de singur! Este influent şi ascultat. A reuşit deja ca Sfântul Părinte Paul al III-lea să dea Bula papală prin care ordonă ca toţi indienii să fie trataţi ca oameni…

Bartolomeu se ridică şi se îndepărtează enervat de zâmbetul ironic al lui Gabriel. Îi arată cu mâna lui scheletică pe servitorii lui Gabriel încremeniţi, cu ochii larg deschişi şi neînţelegând ce se întâmplă.

— „Considerând că indienii, fiind cu adevărat fiinţe umane, sunt apţi să accepte credinţa creştină, mai mult chiar, declarăm, în pofida oricărei păreri contrare, că sus-numiţii indieni nu vor putea în nici un fel să fie lipsiţi de libertate şi nici de posesia bunurilor lor şi că vor trebui să fie chemaţi să primească învăţătura lui Iisus Hristos prin propovăduirea Evangheliei şi prin

exemplul unei vieţi trăite în virtute şi sfinţenie!”

Bartolomeu termină de declamat respirând precipitat şi clătinând din cap, apoi îl ia pe tânărul Chillioc şi îl împinge înainte:

— Acestea sunt cuvintele şi voinţa Sfântului Părinte: jur pe capul acestui copil şi înaintea lui Dumnezeu Atotputernicul! Doreşte ceea ce dorim şi noi.

În loc de răspuns, Gabriel întinde mâna către Chillioc şi mângâie obrazul băiatului speriat.

— Nu-ţi fie teamă, Chillioc, şopteşte el în quechua. Prietenul meu are puţină febră. Ajută-mă să-l pun în pat!

Bartolomeu se opune, dar epuizarea este mai mare decât exaltarea şi abia se mai ţine pe picioare.

— Gabriel, mă crezi? îl întreabă pe acesta care, împreună cu băiatul, îl obligă să se întindă şi îl învelesc cu o pătură.

— Te cred.

— Atunci, du aceste foi în Spania! Fă să ajungă la Las Casas! Are nevoie de ele.

Gabriel rămâne nemişcat, plin de uimire. În lumina torţelor ce lasă umbre pe pereţi, chipurile le par deformate. Al lui Bartolomeu, din cauza bandajelor, seamănă cu o mască.

— Eu? întreabă Gabriel.

— Cine altcineva ar avea dorinţa şi curajul? Vezi cum te priveşte băiatul acesta, Gabriel, spune călugărul luând mâinile lui Chillioc. Va trăi altfel dacă vei duce foile în Spania. Ce aştepţi aici? Ca Anamaya să vină lângă tine? Ştii că asta nu se va întâmpla. De acum înainte eşti singur. Îţi pierzi timpul aici, contemplând lacul Titicaca, iar cei pe care ai impresia că îi aperi vor dispărea. Du foile astea la Toledo, arată adevărul acolo unde trebuie să fie cunoscut. Cine ar putea să-i vorbească regelui despre ţara asta mai bine decât tine? Ajută-mă, Gabriel! Nu pentru Dumnezeu, căci ştiu că L-ai părăsit. Pentru cea pe care nu vrei să o uiţi şi care îţi umple inima de tristeţe, mai adaugă văzând cum Gabriel îşi fereşte privirea, încruntat şi distant.

Un lung moment, Gabriel îl priveşte atent pe călugăr, fără să clipească, fără să îi răspundă, dar din frisonul care îi cuprinde tot trupul îşi dă seama că vorbele acestuia şi-au atins ţinta.

*

Peste lacul Titicaca pluteşte lumina lăptoasă a zorilor, printre care se zăresc suprafaţa cenuşie a apei şi zidurile la fel de cenuşii ale teraselor. În scobitura golfului mare pe care îl fac

insulele sacre ale Soarelui şi ale Lunii, fumul se ridică în casele din Cusijata.

Gabriel admiră pentru ultima dată acest peisaj încântător. Singurul loc unde a putut să trăiască în pace de când, într-o zi de martie a anului 1532, a păşit împreună cu Sebastian, după ce era gata să se înece, pe plaja din Tumbes şi a fost unul dintre primii conchistadori care au călcat pe pământ incaş.

Şapte ani, zi de zi! Şapte ani de speranţa, de lupte, uneori de glorie. Şi aproape şapte ani de dragoste. Dar atât de puţină fericire! Doar câteva clipe smulse războiului şi nenorocirilor…

Anamaya!

Doar ce i-a rostit numele în adierea blândă a dimineţii, că îşi simte trupul fremătând ca şi cum fiecare părticică din el ar fi tatuată de silabele vrăjite ale iubitei sale: Anamaya!

Şi iată că azi, când a ajuns un cu totul alt om decât cel care a fost acum şapte ani, va trebui să plece în Spania. Să plece fără privească în urmă, fără să mai sărute pentru ultima oară buzele lui Anamaya. Să plece şi să-i uite încet-încet gustul pielii, căldura pulpelor. Să uite călătoriile în lumea stranie unde l-a purtat.

La drept vorbind, nu crede că este posibil.

Dar toată noaptea i s-au perindat prin minte cuvintele călugărului. Vorbe pline de înţelepciune şi de putere, în ciuda exaltării lui Bartolomeu. A încercat să le respingă atât cât a putut. Şi apoi, brusc şi-a amintit alte cuvinte, cele rostite de Anamaya. Cuvinte pe care ea le-a adresat Pumei şi prin care nu făcea decât să reia bizarul şi incredibilul mesaj al unui Inca mort de multă vreme:

> *„Puma este cel pe care îl vei vedea sărind peste ocean.*
> *Când va pleca, se va întoarce la tine.*
> *Deşi despărţiţi, sunteţi uniţi,*
> *Iar când toţi vor pleca, tu vei rămâne şi Puma va rămâne alături de tine.*
> *Împreună, asemenea lui Manco Capac şi Mamei Ocllo, veţi începe o viaţă nouă pe aceste locuri”.*

Cuvinte pe care le-a auzit fără să le înţeleagă şi adăpostite în el asemenea unui sipet ce închide înăuntru un mister. Dar cuvinte, fraze care, deodată, devin clare: da, trebuie să plece! În sfârşit, înţelege cum poate fi alături de Anamaya. Nu plonjând în

apele lacului Titicaca, ci plecând dincolo de ocean. Întorcându-se în Spania. Supunându-se hazardului aparent şi puterii destinului său, care face din Bartolomeu, fără ştirea acestuia, mesagerul Nobililor Strămoşi incaşi şi al lui Hristos totodată!

Gabriel tresare auzind zgomotul făcut de o creangă ruptă ce-i întrerupe şirul gândurilor. Se întoarce şi, la început, nu vede nimic. Apoi frunzişul unui arbust este dat în lături şi apare Chillioc, ezitând, abia îndrăznind să ridice privirea spre el.

Gabriel îi întinde mâna, zâmbind blând:

— Vino, Chillioc, apropie-te!

Iar când băiatul şi-a pus mâna mică în palma lui, îl face să se aşeze lângă el.

— Ar trebui să dormi, îl mustră el cu duioşie.

— Nu puteam. Am văzut că nici tu nu dormi şi te-am urmat.

Gabriel îl aprobă şi strânge uşor mâna copilului adăpostită în mâna sa. Privesc în tăcere mişcarea ceţii peste lac.

— Ai să pleci, monseniore Gabriel?

— De ce crezi asta? îl întreabă Gabriel mirat.

— Am văzut-o pe chipul tău când vorbeai cu străinul bolnav.

— Da, am să plec, Chillioc. Ai dreptate şi ai să-mi lipseşti.

— Dar de ce trebuie să pleci? Nu-ţi este bine la noi?

— Ba da, zâmbeşte Gabriel. Mi-este foarte bine.

— Atunci?

— Atunci a venit vremea să plec pentru a mă alătura cuiva… şi de asemenea pentru a împlini ceva.

Copilul îl priveşte cu nişte ochi în care se citesc nedumerirea şi tristeţea.

— Dacă ai să pleci, străinii care nu ne iubesc vor veni aici, şopteşte Chillioc. O să ne fie frică la toţi.

— Tocmai pentru asta plec, spune Gabriel emoţionat. Ca să nu vă mai fie frică niciodată de străini.

— Crezi că se poate? întreabă copilul, făcând ochii mari.

— Poate. Nu ştiu. Cred însă că nu poţi trăi fără să încerci să o faci.

22.

Vilcabamba, iunie 1539.

— Mă bucură prezenţa ta, Frate-Geamăn, şopteşte Anamaya. Iată că au trecut zece ani de când îţi sunt soţie. De zece ori s-au succedat în lumea noastră cele patru anotimpuri, cu frigul şi căldura lor. De zece ori ziua mea de naştere este mai departe în trecut. Eram o copilă când Inca Atahualpa a ordonat să-ţi fiu aproape mereu şi să devin *Coya Camaquen.* Azi sunt o femeie mai în vârstă decât prinţesele şi concubinele lui Inca Manco. Totuşi, alături de tine, mi se pare că timpul trece fără să-şi lase amprenta asupra ta şi a mea.

Anamaya zâmbeşte tandru. Stă în genunchi înaintea statuii de aur a fratelui-geamăn, ce se află în faţa Marelui Templu al Soarelui din Vilcabamba, sub stela ridicată de Katari. Cu gesturi făcute deja de mii de ori, aranjează înaintea Fratelui-Geamăn ofrandele: miere şi fructe, peşte şi ştiuleţi de porumb încă necopt. Apoi, după o ordine strictă, pune în vasele de jăratic arzând frunzele de coca strânse într-o strachină pe care este pictată efigia Şarpelui Amaru.

„O, soţul meu, acceptă ceea ce îţi oferă din toată inima *Coya Camaquen!* gândeşte ea înclinându-se."

Fumul înţepător şi uscat al frunzelor de coca se înalţă tremurând, învăluind într-o mângâiere lentă statuia de aur pentru a se împrăştia în aerul cald al zorilor.

Ca în fiecare dimineaţă, de când a trecut anotimpul ploios, orăşelul din inima selvei străluceşte în lumina primelor raze de soare. Din selvă apar, după ce soarele a luminat în fiecare zi vârful Stâncii Sacre, marea piaţă de ceremonii şi zidurile care înconjoară terasele *cancha*-urilor. Curând iese la lumină şi labirintul de străduţe, scări şi poduri. Anamaya admiră în fiecare zi armonia desăvârşită a acestui oraş pe care Katari pare să-l fi scos din pământ printr-una din vrăjile sale. Prin mărimea şi aşezarea lor, templele, locuinţele somptuoase şi cele banale şi chiar şi depozitele se îmbină aşa de bine în selvă, încât este de ajuns să te îndepărtezi de Vilcabamba la un sfert de oră de mers,

pentru ca oraşul să dispară ca prin farmec.

— Mă bucură prezenţa ta, Frate-Geamăn, continuă Anamaya cu duioşie. Mă linişteşte şi îmi dă speranţă căci, prin tine, simt cum Inca Huayna Capac are grijă de noi, deşi nu departe războiul ucide şi distruge totul. Cu multă vreme înainte, nu am ştiut nici să te iubesc, nici să te ascult, frate-geamăn! Eram o copilă. Mi-era teamă de datoria mea de soţie. Mi-era teamă să ştiu că prezenţa ta mă învăţa, dar atrăgea asupra mea invidia şi ura Nobililor.

Gânditoare, Anamaya nu mai şopteşte. Prin uşa trapezoidală din incinta templului trece un grup al tinerelor Fecioare Alese, ducând *cumbi* pe care să le ofere Soarelui Tată. Tinerele o văd pe *Coya Camaquen* rugându-se şi fac o plecăciune. Respectuoase, rămân cu privirea în pământ.

— Câci prezenţa ta, o soţ al meu, a făcut din mine, o copilă simplă cu sânge amestecat, o femeie de care ceilalţi se tem! continuă Anamaya, zâmbind blând ironic spre grupul tinerelor *adia.*

Din nou serioasă, întinde mâna şi mângâie umărul statuii.

— Frate-Geamăn, adevărul este că, înainte de toate, mi-a fost teamă să nu mă împiedici să-l iubesc pe cel pe care mi l-a ursit Inca Huayna Capac. Mi-a fost teamă de gelozia ta. Mi-a fost teamă să nu încerci mereu să mă îndepărtezi de cel pentru care, în ciuda despărţirii aşa de lungi, inima şi trupul meu se topesc asemenea zăpezii sub mângâierea lui Inti. Da, Frate-Geamăn, mi-a fost teamă de gelozia ta!

Anamaya priveşte cu atenţie şi nelinişte chipul statuii de aur. Umbra privirii se linişteşte în lumina tot mai puternică a dimineţii. Sub nasul acvilin, puternic, lumina se retrage pe buzele delicat modelate ce par că zâmbesc. Atunci Anamaya închide ochii şi mărturiseşte pe nerăsuflate:

— O, Frate-Geamăn, de câte ori nu mi-a fost teamă să nu te superi pe mine când buzele şi mintea mea rosteau numele lui Gabriel, când mâinile sau buzele lui îmi mângâiau pielea! Iartă-mi prostia, iubite soţ! Acum ştiu că nu trebuia să mă tem. Sunt trei luni de când, într-o seară, la râu, răsuflarea Pumei a trecut peste mine. De atunci şi în prezenţa ta, nu este seară ori vis în care Puma să nu mă viziteze. De la un vis la altul noi suntem împreună, Frate-Geamăn! Ne atingem şi ne iubim, aşa cum un bărbat şi o femeie se iubesc sub lumina lui Inti! Îmi trec mâinile prin barba ce-i acoperă acum obrajii. Simt cum chipul îi freamătă

sub palma mea. Îi văd privirea strălucitoare atunci când mă doreşte şi când mă pătrunde cu aceeaşi putere din nopţile noastre de iubire de la Cajamarca, Cuzco sau Ollantaytambo! O, Iubite frate-geamăn, noapte după noapte inima mea este mângâiată de inima lui! Vis după vis, îl văd cum se transformă în puma şi ştiu că nici el nu m-a uitat. Şi de fiecare dată când mă trezesc sunt liniştită şi încrezătoare. Azi înţeleg cuvintele lui Inca Huayna Capac. Da! Facă-se voia Nobililor Strămoşi! Şi eu, *Coya Camaquen,* te voi urma curând acolo unde vei fi în pace printre ei.

Anamaya rămâne o clipă nemişcată, profund marcată de rugăciune. Cu ochii închişi, se retrage în sine ca pentru a primi răspunsul tăcut al statuii de aur.

Abia după o vreme aude o răsuflare precipitată. Geamătul reţinut al unui hohot de plâns. Dintr-un salt, este în picioare şi o vede pe tânăra soţie a lui Manco, îngenuncheată, la câţiva paşi de ea, cu faţa scăldată de lacrimi.

— Curi Ocllo!

— Ajută-mă, *Coya Camaquen!* Ajută-mă, te rog…

— Curi Ocllo! repetă Anamaya ridicându-se şi întinzând mâinile spre ea. Ce se întâmplă?

— Azi-noapte a sosit un *chaski* şi a anunţat că soldaţii străini au plecat din Cuzco. Înaintează prin Valea Sacră şi se îndreaptă spre noi…

Curi Ocllo o priveşte cu ochii mari şi întunecaţi pe Anamaya, ca şi cum ar vrea să-i transmită toată spaima ei. Anamaya se mulţumeşte să încrunte din sprâncene. Curi Ocllo izbucneşte iar în hohote şi strigă:

— Anamaya, de ceea ce mi-a fost mereu teamă nu am scăpat! O, este îngrozitor! Inti să aibă grijă de noi!

Anamaya o forţează să se ridice şi îi mângâie obrajii plini de lacrimi:

— Nu înţeleg de ce eşti aşa de speriată, Curi Ocllo! Manco este la Vitcos cu trei mii de războinici. Îi va respinge pe străini, aşa cum a mai făcut-o. Străinii nu ştiu să lupte în selvă.

Curi Ocllo protestează printr-un nou hohot de plâns. În spatele lor, Anamaya observă privirile furişe ale tinerelor *acila.* O ia pe după umeri pe tânăra regină şi ies din Templu.

— Linişteşte-te, Curi Ocllo, îi şopteşte ea blând. Nu este bine ca Fiicele Soarelui să te vadă astfel.

În timp ce Curi Ocllo bolboroseşte o scuză, ajung în marea

piaţă de ceremonii. Anamaya se îndreaptă spre marea scară cu trepte largi, care se îndreaptă spre ieşirea din oraş şi spre câmpurile cultivate de pe malul râului.

— Spune-mi ce te sperie aşa de mult! Îi cere şi apoi o convinge să se aşeze pe un zid scund.

Curi Ocllo abia dacă are răbdare să-şi tragă sufletul:

— Acum cinci luni, Manco a încercat iar să cucerească Cuzco din mâinile străinilor. Dar nici măcar nu a ajuns în Oraşul Pumei fiindcă fratele său Paullu se îndrepta spre capitală cu cinci mii de soldaţi, venind din sud, după ce l-a învins pe bătrânul şi credinciosul Tisoc…

Anamaya se crispează, în timp ce Curi Ocllo continuă cu glas înăbuşit:

— De multă vreme, Guaypar a strâns un mare număr de războinici în nord şi îi pune de acum înainte în slujba lui Paullu. Nu-i pasă că Paullu se supune străinilor ca o femeie unui bărbat pe care nu-l iubeşte. De ani de zile îl urăşte pe Manco, tot atât pe cât îl iubesc eu. Nu are decât un gând: să-l distrugă pe Manco. Şi nici măcar nu ştiu de ce.

Anamaya tremură şi închide ochii. Caută cu mâna umărul lui Curi Ocllo pe care îl strânge cu blândeţe.

— Eu ştiu, şopteşte.

Revede, ca şi cum vorbele tinerei regine ar fi purtat-o în trecut, zilele reci şi luminoase ale sărbătorii *huarachiku* din Tumebamba. Erau nişte copii. Toţi: Manco, Paullu, Guaypar. Şi ea. Abia iniţiată de înţeleptul Villa Oma, dar protejată de Atahualpa. Îşi aminteşte cursa teribilă. Teama lui Manco înainte şarpelui, prietenia sinceră pe care Paullu i-o arăta fratelui său. Şi încă de pe atunci Guaypar şi-a arătat violenţa şi ura. Îşi aminteşte de lupta dintre Manco şi Guaypar în jurul focului, doi băieţandri dominaţi de furie şi de gustul sângelui, beţi de *chicha* şi sfâşiind noaptea cu dorinţa lor de a ucide, până când unul dintre unchii lui Manco a pus capăt încleştării.

„Lecţia a fost dată şi nimeni nu o va uita, spusese acesta.” „Fii blestemat, Manco! Vei arde înainte să ajungi în Lumea de Jos. Sufletul tău nu va fi niciodată liber!”, i-a răspuns Guaypar, înnebunit de ruşine şi de ură.

Anamaya simte cum o podideşte plânsul şi cum i se îngreunează respiraţia. Da, ştie adevăratul motiv al acestei uri. Este chiar ea!

Şi îşi mai aminteşte cum, la Huamachuco, Guaypar i-a cerut

să-i fie soţie, în timp ce străinii se apropiau de Cajamarca. Şi-l aminteşte pe Guaypar spunând: „Anamaya, sufletul meu nu trăieşte decât pentru tine! Numai gândindu-mă la tine şi îmi simt măruntaiele arzând”.

— Da, ştiu ce îi desparte, repetă ea.

— Iar eu, Anamaya, vreau să-i împiedic să se omoare. Manco este soţul meu iubit! Niciodată nu voi mai dori un altul! Dar Guaypar este fratele meu. Şi pe el îl iubesc.

Anamaya tace fără să îndrăznească să o privească pe Curi Ocllo, îngrozită.

— Coya Camaquen, ajută-mă! o imploră tânăra femeie.

— Cum aş putea să te ajut? Cum aş putea să mă împotrivesc la ceea ce este?

— Lasă-mă să merg la Manco! Are nevoie de mine şi vreau să fiu alături de el când Guaypar îl va înfrunta. Să fiu între ei dacă va fi nevoie.

— Nu, Curi Ocllo, rosteşte încet Anamaya. Nu te voi lăsa să faci o asemenea prostie. Ceea ce îi aţâţă Manco şi pe fratele tău este o poveste mult prea veche, prea dureroasă, ca să-i poţi împiedica să se lupte, dacă asta trebuie să se întâmple.

— Nu, niciodată! Niciodată nu voi putea să-i abandonez! protestează urlând Curi Ocllo. Voi merge la Vitcos fără escortă dacă va fi nevoie. Să-ţi fie ruşine, *Coya Camaquen!* Să-ţi fie ruşine că-l părăseşti pe Inca!…

— Curi Ocllo!

Dar Anamaya nu este destul de iute pentru a o reţine pe tânăra femeie, care aleargă spre centrul oraşului. Abia dacă face câţiva paşi să o urmeze.

„O, Inti! gândeşte ea plângând. Ziua a început cu speranţă şi fericire şi ceea ce s-a petrecut va fi mult mai greu de suportat decât norii care zdruncină munţii.”

23.

Cuzco, iunie 1539.

Apropiindu-se de Sacsayhuaman, Gabriel are un şoc. Luptele încrâncenate şi incendiile au distrus în bună parte fortăreaţa pentru care au murit atâţia oameni şi unde şi-a creat legenda. Turnurile s-au năruit şi armatele războinicilor care aruncau săgeţi şi pietre au dispărut. Însă blocurile enorme se înalţă cu aceeaşi mândrie, apărând acum doar misterul şi vântul.

Bartolomeu se opreşte şi arată cu mâna:

— Ai văzut?

În carierea de deasupra fortăreţei se văd siluetele copiilor care se joacă, se aleargă unul pe altul, încercând să se prindă, să se rostogolească la pământ şi să se bată. Dealurile răsună de ţipetele lor.

Gabriel zâmbeşte:

— Războiul pe care îl poartă copiii este fără victime.

— Cresc repede. Din păcate, nimic nu-i mai uşor decât să înveţi să ucizi.

Gabriel aprobă în tăcere.

Trec pe lângă câmpuri cultivate acum, în afară de *quinua* şi porumb, cu grâu, orz şi ovăz. Nu departe de oraş, descoperă cu mirare mici grădini împrejmuite, unde s-a plantat varză.

Oraşul Pumei se întinde lângă zidurile acoperite cu iarba. Gabriel îşi aminteşte de uimirea sa când l-a văzut pentru prima oară şi brusc, revede chipul îndepărtat al lui Anamaya alături de Manco, triumful lui Pizarro.

Bartolomeu scoate dintr-o traistă nişte haine şi i le întinde.

— Avem cam aceeaşi înălţime şi m-am gândit că… spune el cu timiditate.

— Nu am nevoie, răspunde Gabriel blând, dar ferm.

Simte cum Bartolomeu îl priveşte fix: nu mai este deghizat în indian aşa cum fusese la întoarcerea sa la Cuzco, atunci când a venit să-l omoare pe Gonzalo. S-a îmbrăcat cu simplitate, arătând unirea cu noua sa ţară: un *unku* alb-gălbui, pe care femeile de la lacul Titicaca au brodat, la rugămintea lui, o puma

neagră.

— Frate Bartolomeu, mi-a luat ceva timp să ajung ceea ce sunt. Nu vreau să mă deghizez în ceea ce nu mai sunt.

Bartolomeu, respectuos şi intrigat, păstrează tăcerea. Apoi mai face o ultimă încercare:

— Ştii ce vor spune, nu-i aşa?

Gabriel nu catadicseşte să răspundă.

— Să mergem, spune el îndemnându-şi calul.

Este vesel asemenea cuiva care va îndeplini ceea ce trebuie.

*

De cum a intrat în oraş, Gabriel observă schimbările survenite de când a fost ultima oară.

Cea mai vizibilă este murdăria. Canalele principale, unde curgea apă curată, sunt înfundate cu tot felul de reziduuri, printre care coji: de cartofi, ştiuleţi de porumb pe jumătate consumaţi. Mirosul greţos care se degajă din apa stătută este amestecat cu cel al bălegarului de cal şi de porc…

— „Beneficiile” civilizaţiei, ironizează Bartolomeu văzând chipul lui Gabriel.

Acesta ridică privirea.

După incendiu, acoperişurile de paie din oraş au ars şi au fost înlocuite cu cele de ţiglă, creând o combinaţie stranie de palate incase acoperite în manieră spaniolă. De asemenea, vede cum anumite porţi trapezoidale au fost astupate în partea inferioară pentru a permite să se îmbine schelăria unor uşi groase de lemn, înzestrate cu un zăvor gros.

— Nu ştiau ce înseamnă să furi, spune Bartolomeu. Barau intrarea cu un băţ, ca să indice că nu sunt acasă. Încă unul dintre cadourile noastre…

Un iepure urmărit de doi porci trece printre picioarele calului lui Gabriel, speriindu-l şi făcându-l să se tragă într-o parte. Atunci remarcă privirile celorlalţi: acest străin cu haine băştinaşe atrage atenţia mai mult decât numeroşii indieni, care peste îmbrăcămintea obişnuită poartă accesorii spaniole: unul are mănuşi, altul – un centurion de piele, un al treilea – pantaloni… Numai incaşii păstrează cu mândrie portul lor dintotdeauna.

Când ajung în piaţa Aucaypata, Gabriel îşi aminteşte din nou: intrarea mumiilor, încoronarea lui Manco… Dar călătoria aceasta în trecut este întreruptă de dangătul unui clopot. Îl priveşte uimit pe Bartolomeu. Călugărul îi arată Sinturhuasi, misterioasa clădire ce domină piaţa.

Acolo unde înainte se afla un turn cu un acoperiş conic, se găseşte un şantier. Nu s-a ridicat nimic, însă a fost deja amenajată schelăria. Muncitorii au agăţat un clopot de o grindină şi dangătul acestuia face să răsune piaţa, iar pe indieni să privească.

— *El Triunfo!* spune Bartolomeu. Îl construiesc în memoria victoriei şi a asediului. Se zvoneşte că va veni un pictor din Spania pentru a imortaliza miracolele ce au avut loc aici…

— Ce miracole?

— Cel prin care Fecioara Maria stingea incendiul însoţita de un călăreţ pe un cal alb, un călăreţ care părea invulnerabil.

— Am o vagă amintire despre acest miracol, spune Gabriel.

— Puţini sunt aceia care se pot lipsi de miracole pentru a putea să trăiască.

— Încep să mă conving şi eu de asta.

Gabriel îl determină pe călugăr să-l însoţească până în strada Hatun Cancha, situată în continuarea pieţei. Se opresc înaintea unui mic palat, a cărui poartă este acoperită cu o piele de *guanaco.* Gabriel descalecă şi întinde hăţurile unui bătrân slujitor.

— Ce faci? îl întreabă Bartolomeu.

— Mă aşteaptă cineva, răspunde Gabriel liniştit.

— Când ţi-ai dat întâlnire?

— Într-o viaţă anterioară. La urma urmei, tu m-ai incitat să cred în miracole… Nu vrei să mă însoţeşti?

Bartolomeu face semn cu mâna cu degetele lipite că nu, printr-un gest enigmatic şi se îndepărtează nu înainte să zâmbească.

*

Mersul prin palat presupune un adevărat ritual. Anticameră, culoare, valeţi indieni în livrea, servitoare tinere. Gabriel are impresia amuzantă că a nimerit într-o piesă de teatru în care joacă un rol, dar că nu a primit textul. Pe când se nelinişteşte aşteptând într-un salon încărcat de tapiserii, aude un hohot de râs în spatele său şi se întoarce:

— Sebastian!

— Nu mai recunoşti locul? Este adevărat că a fost într-o stare cu mult mai proastă…

Gabriel, după un efort, îşi aminteşte zidurile înnegrite de fum şi acoperişul ars ale acestui palat, unde a fost adus de Sebastian ca să se îmbrace cu haine noi.

— Eu eram într-o stare jalnică, oftează el.

Cei doi prieteni se îmbrăţişează fără ezitare. Oricâtă înţelegere ar dovedi fratele Bartolomeu faţă de el, Gabriel nu va fi niciodată la fel de apropiat de el cum este de Sebastian. În cele din urmă, după râsete, îmbrăţişări şi palme prieteneşti, Gabriel poate să-şi privească în sfârşit prietenul.

Hainele acestuia sunt într-adevăr deosebite: de la pantalonii multicolori, până la gulerul plisat din dantelă fină imitându-l pe cel al lui Pizarro. Se preface că nu observă că şi Sebastian îl priveşte cu o uimire similară.

— Iată un fel neobişnuit de a te îmbrăca! exclamă ei aproape în acelaşi timp, izbucnind iar în râs.

— Trebuie să fac efortul de a mă deosebi de sclavii aduşi din Panama, spune Sebastian. Şi tu, te-ai făcut incaş?

— O să fiu incaş atunci când o să fii tu guvernator.

— De ce nu? Ne vom alia şi după ce-l vom prăji pe Gonzalo ne vom pregăti pacea… nu înainte de a ne fi umplut buzunarele pentru zile negre!

— Mi se pare că te-ai pregătit pentru asta.

Sebastian face o strâmbătură.

— Nici nu-ţi imaginezi ce înseamnă asta: o epuizantă luptă de zi cu zi, spune el.

Pocneşte din degete şi apar imediat două servitoare. Acestea aduc, fără să le fi spus ceva, o tavă de argint pe care se află o carafă în care, la lumina torţelor, străluceşte un lichid de un roşu întunecat şi două pocale.

Gabriel aproape că a uitat gustul vinului şi se înroşeşte după prima înghiţitură.

— Nu-i râu, zice plescăind. Dar tot nu-i ca vinul de la… Cum se numea hanul?

— La Ulcica goală! strigă Sebastian. Ah, dragul de escroc de hangiu şi poşirca lui de neuitat!… Ai dreptate, gustul acela este de neuitat, rosteşte Sebastian cu nostalgie în glas.

Gabriel păstrează o clipă tăcerea.

— Vorbeşte-mi despre viaţa ta, spune Sebastian în cele din urmă. Umblă vorba că, acolo, pe malurile lacului Titicaca eşti un mare nobil…

— Am să-ţi povestesc mai târziu, Sebastian. Vreau să-mi spui mai multe despre ultimele noutăţi pe care le-am aflat de la Bartolomeu… şi să începi prin a-mi spune ce s-a întâmplat cu averea ta.

— Sunt bogat, dar, vezi tu, mă simt la fel de ameninţat ca pe vremea când eram un sclav nenorocit, protejat numai de prietenia bunului Candia, pe care l-ai cunoscut…

— De ce?

— De la moartea lui Almagro, care îmi era protector (avea defectele sale, bătrânul, dar nu i se întâmpla niciodată să uite că i-am salvat viaţa!), simt cum se strânge în jurul meu laţul dispreţului şi al geloziei… Şi, pe urmă, ţi-am zis, sosesc zilnic tuciurii fără o leţcaie, iar un spaniol de treabă care mă vede cu hainele mele strălucitoare, bând un vin bun, având trei concubine şi câte altele, ajunge să-şi spună că sunt o insultă la adresa ordinii fireşti a lucrurilor şi a celei divine. Curând, se va găsi unul care să mă omoare prin vreo fundătură şi să mă dea gata pregătit porcilor săi numeroşi, niciodată sătui…

— Nu poţi să fii mai… discret? Să ţii toate astea sub pardoseală, ascunse în pivniţa aceea unde îţi îndesai altădată comorile?

Sebastian izbucneşte în râs:

— Tu vorbeşti?!

— Nu-i acelaşi lucru.

Negrul se opreşte şi surâde.

— Ai dreptate, nu-i acelaşi lucru. Nu ştiu care sunt motivele tale, dar nu voi uita niciodată ceea ce ţi-am spus cândva: între noi se află o mare pe care nici un navigator nu o va putea traversa oricât de priceput ar fi. Asta e.

Bea îndelung şi cu plăcere. Întinde pocalul uneia dintre tinere, zâmbindu-i cu amabilitate. Aceasta i-l umple iar.

— Nu vreau să mă schimb chiar dacă va trebui să mor pentru asta. Am trudit prea mult pentru a ajunge aici, am fost prea viclean şi m-am umilit prea mult. Şi nu voi renunţa la asta pentru un trai nesigur şi sărac. Dacă o să mor, va fi cu spada mea din oţel de Toledo în mână şi cu sângele curgându-mi pe gulerul meu plisat.

— Înţeleg.

Cu un gest, Sebastian înlătură umbra pesimistă a spuselor sale.

— Dar n-ai venit aici să asculţi poveşti despre destinul meu nesigur! Ai venit pentru ea, nu-i aşa?

Gabriel se nelinişteşte imediat.

— Ea, prinţesa cu ochi albaştri, precizează Sebastian ca şi când ar mai fi trebuit. Ştii, nu…

Lui Gabriel îi bate inima asemenea clopotului *Triunfo.*

— Nu ştiu nimic, nu, fratele Bartolomeu nu mi-a spus nimic. Ce se întâmplă?

— Expediţia, pe numele lui Hristos! N-ai auzit vorbindu-se despre expediţie?

Gabriel sare de pe scaun, răsturnându-şi pocalul al cărui conţinut se scurge pe covorul gros de lână.

— Vorbeşte odată! strigă el. Spune-mi ce se întâmplă!

— Au plecat de două luni şi mai bine, din ordinul guvernatorului, spune Sebastian sumbru. Trei sute de oameni conduşi de Gonzalo şi numeroşi indieni comandaţi de Paullu şi de alţi căpitani ostili lui Manco. Au pornit-o prin selvă în căutarea lui şi cu un scop precis: să o captureze pe Anamaya şi statuia aia mare de aur, despre care ştiu că prinţesa nu se desparte niciodată, fiind într-un fel căsătorită cu ea.

Se face linişte.

— De ce ea?

— Se gândesc că Manco este slăbit, despărţit de principalii săi generali şi că, dacă o vor captura, va fi pentru el lovitura fatală. Pe urmă, nu vor mai avea decât să-i ia urma. Şi apoi sunt obsedaţi de statuia aia de aur. Ai auzit de întâmplarea nefericită a lui Candia…

Gabriel se nelinişteşte.

— Îmi povesteşti altă dată, sunt convins că este amuzant. Se ştie dacă şi-au atins scopul?

— Nu, fără îndoială, altminteri ne-ar fi ajuns la urechi veştile triumfului nostru. Iar Paullu ar fi revenit ca să se îngrijească de refugii alături de don Francisco.

Gabriel îl îmbrăţişează scurt pe Sebastian:

— Trebuie să-i văd. Unde sunt?

— La guvernator, mai mult ca sigur, la Cassana. Doar dacă nu or fi la Paullu, în palatul Colcampata, unde locuieşte de când a fost încoronat.

Gabriel se îndreaptă spre ieşire, precedat de tinerele servitoare pe care le îndepărtează cu blândeţe:

— Sebastian, poate că am să te rog ceva…

— Ei bine?

— Nu vreau să vorbesc despre asta acum. Dar dacă am să-ţi cer un serviciu mi-l vei face?

Aude numai oftatul prietenului său şi îşi revine repede:

— Scuză-mă, dar nu am auzit nimic.

— Nu pot să mă prefac, de parcă nu aş fi auzit nimic. Nu ştiu ce nebunie îţi trece prin cap, dar, din nefericire pentru mine, te voi ajuta.

Gabriel îl îmbrăţişează şi pleacă, eliberându-se de servitorii în livrea şi de servitoarele care seamănă cu nişte concubine.

Bartolomeu îl aşteaptă la ieşirea din palat. Gabriel încalecă fără să spună o vorbă.

— Unde mergem aşa degrabă? întreabă Bartolomeu.

— La Colcampata. De ce nu mi-ai spus nimic?

— Eu nu…

— Nu faţă de mine şi nu din partea ta, Bartolomeu! Să nu-mi spui că nu erai la curent cu expediţia lui Gonzalo!

— Gabriel, ştii prea bine că nu poţi face nimic de unul singur.

— Lasă-mă pe mine să judec ceea ce pot sau nu!

Gabriel, în timp ce copitele calului răsună pe pavaj, îşi înăbuşă mânia şi încearcă să-şi domine spaima îngrozitoare şi profundă care l-a cuprins.

24.

Cuzco, Colcampata, iunie 1539.

Esplanada din Colcampata este ocupată de mulţime.

Gabriel, în timp ce soseşte, deşi îşi concentrează toată atenţia asupra siluetei lui Francisco Pizarro pe care l-a remarcat imediat, aruncă o privire către marginile între care Oraşul Pumei se odihneşte în inima munţilor. Şi, mai bine ca oricând, îi înţelege, dincolo de mirosurile de porc şi pângăririle aduse de străini, puterea eternă. Îi simte răsuflarea puternică, adormită, dar gata să scoată un răcnet şi să sară.

Mumiile sunt aşezate în nişele zidăriei perfecte din pereţii palatului. Gabriel o recunoaşte pe cea a lui Huayna Capac, nu fără o oarecare emoţie.

— Paullu le-a cerut, îi şopteşte Bartolomeu la ureche. Nu se făcea ca un Inca „legitim” să fie despărţit de Strămoşii lui.

Guvernatorul este mai slab şi mai osos ca niciodată; pare că o dată cu trecerea timpului s-a stafidit fără să piardă însă puterea pe care o răspândeşte. Este îmbrăcat în negru, cu excepţia pălăriei şi a ciorapilor albi. Singurul semn al enormei sale bogăţii este fineţea dantelei din care este confecţionat gulerul plisat ce-i acoperă gâtul. Ochii săi negri privesc atent şi intens persoana aflată în faţa lui pe *tiana,* aşa cum se cuvine unui Inca, persoană pe care Gabriel o recunoaşte: Paullu.

Noul Inca de la Cuzco are aceeaşi vârstă şi aceeaşi înălţime ca şi Manco. Dar acolo unde trăsăturile rebelului par să fie cioplite de dalta sculptorului, Paullu este numai rotunjime. Fără să fie grasă, faţa lui sugerează un soi de moleşeală, preferinţa pentru plăcerile vieţii; numai ochii arată o voinţă fermă, neclintită şi inteligenţă.

Cei doi îşi vorbesc fără tâlmaci deoarece Paullu se exprimă prefect în spaniolă.

În momentul în care Gabriel şi Bartolomeu ajung în dreptul cercului unde s-au reunit nobilii indieni şi hidalgo, Pizarro îşi întoarce faţa spre ei.

Gabriel simte cum îi revin emoţii mai vechi în clipa în care

privirea sa întâlneşte ochii negri, adânc înfundaţi în orbite ai bătrânului guvernator. Se crispează şi se străduieşte să zâmbească, aplecând uşor capul.

— Înainte de a vă ajuta, nobile Paullu, trebuie să înţeleg care sunt şansele de succes ale expediţiei, continuă Pizarro.

— Foarte mari, guvernatorule, aproape sigure…

Glasul lui Paullu are intonaţia răguşită, specifică limbii quechua. „Câinele ăsta o să ne facă să ne dăm duhul în selva aia blestemată…” îl aude Gabriel pe un hidalgo din spatele lui.

— Am revenit în grabă, la insistenţa lui Gonzalo, fratele vostru, ca să aduc întăriri, câci trupele lui Manco sunt puternice şi bine organizate.

Când aude rostit numele lui Manco, ochii lui Pizarro aruncă văpăi:

— Sunteţi sigur că îl vom putea distruge pe câinele ăsta?

— Nu-mi pot numi fratele „câine”, chiar dacă sunt de părere că a comis o greşeală regretabilă, continuând să se revolte dincolo de limitele înţelepciunii, spune Paullu politicos. Ca să vă răspund la întrebare: da, îl putem învinge. Cu o condiţie însă…

Şi ca să fie sigur de efect, Paullu se întrerupe o clipă.

— Care? întreabă nerăbdător don Francisco.

— Ştiţi câtă nevoie au oamenii lui de soldaţii mei ca să-i conducă prin selvă. Ştiţi – iar Paullu priveşte sfidător toată adunarea de spanioli – că numeroase au fost situaţiile în care faptul că v-am fost credincios a fost decisiv în lupte… şi Hernando şi Gonzalo, fraţii domniei voastre, ar putea să depună mărturie dacă ar fi aici.

— Nu am nici o îndoială, nobile Paullu. Ştim ce vă datorăm. Şi domnia ta ştie ce ne datorează.

Privirea lui Pizarro s-a oprit pe ciucurele regal ce împodobeşte fruntea lui Paullu.

— O prietenie frumoasă este făcută dintr-un echilibru stabil, comentează Paullu cel neînfricat, oarecum înduioşat. Voiam să vă spun că este neapărată nevoie să merg împreună cu trupele şi prin selvă ca să-l ajung din urmă pe Gonzalo, fratele domniei voastre şi să contribui la reuşita tuturor scopurilor expediţiei.

— Când vreţi să plecaţi?

— Mâine sau noaptea următoare… Ne presează timpul! Dar domnia sa guvernatorul să se gândească la posibilitatea, o dată ce am câştigat, de a se reîntoarce să continue lucrările de amenajare a Cetăţii Regilor, Lima…

— Iar domnia ta, la cea de a domni la Cuzco, oraşul pe care îl îndrăgiţi aşa de mult.

— Nu pot să rămân indiferent faţă de oraşul Strămoşilor mei, replică Paullu arătând cu un gest discret spre şirul de mumii ce se găseau în nişe.

— De acord, nobile Paullu. Puteţi să anunţaţi că, din ordinul guvernatorului, sunteţi însărcinat să recrutaţi trupele pe care le consideraţi necesare.

— Am nevoie de Yunga, mai mult decât de munteni. Aceştia trăiesc pe coastă, iar clima umedă…

Pizarro îl întrerupe din nou printr-un gest nerăbdător:

— Faceţi cum doriţi, dragul meu Inca, domnia ta îi cunoaşte pe indieni. Procedaţi întocmai şi câştigaţi.

Pizarro se ridică primul de pe scaun şi schiţează o reverenţă înaintea unui Paullu de neclintit. Gabriel se gândeşte că în acest gest este concentrată întreaga ambiguitate ce se află la baza relaţiilor dintre cei doi bărbaţi.

Apoi se retrag demnitarii incaşi.

Printre spanioli se aud imediat şi cârtelile: „Să avem încredere în trădătorul acesta… prietenul lui Almagro…” Pizarro îi obligă să tacă printr-un gest al mâinii. Mai mult ca niciodată îi este, pe faţă, contestată autoritatea.

— Liniştiţi-vă! Avem nevoie de el, dar şi el are nevoie de noi. Este prea inteligent ca să ne trădeze acum. Vrea la fel ca şi noi să scape de fratele lui drag…

Ultimele cuvinte le-a rostit amuzat şi ironic.

— Plecaţi acum toţi. Vreau să rămân singur cu…

Şi se întoarce spre Gabriel. Asistenţa murmură iar. Nu toţi îl cunosc pe spaniolul în tunică indiană, dar cu toţii ştiu legenda acestui orgolios luptător protejat de Santiago, care a cucerit de unul singur fortăreaţa.

În cele din urmă, bătrânul conchistador şi cel care i-a fost ca şi un fiu rămân singuri pe esplanadă.

— Ei bine, ce-i cu ţinuta asta ciudată? îl întreabă Pizarro.

*

Gabriel nu ar putea spune câte ore au stat împreună.

Se face amiază, apoi soarele dispare în albastrul cald al cerului, lumina aurie se lasă peste munţi, umbra serii îi învăluie – şi ei vorbesc mereu.

Guvernatorului îi face vădită plăcere să-şi revadă fostul camarad. Îl iscodeşte despre viaţa de pe malul lacului Titicaca şi

îl tachinează în legătură cu femeile de acolo; Gabriel îl determină să vorbească despre oraşul Lima a cărui întemeiere l-a preocupat atât. Şi, mai ales la insistenţa lui Pizarro, evocă trecutul, Sevilla, Toledo, audienţa regală şi suferinţele călătoriei. Guvernatorul, în intimitatea astfel creată, se relaxează şi îşi agită pălăria albă asemenea unei cârpe, unui steag sau unei pânze, în funcţie de întâmplările pe care le povesteşte.

— Don Francisco, m-am întrebat adesea…

— Spune, fiule!

— Se spune că într-una dintre primele voastre expediţii, camarazii voştri erau pe cale să vă abandoneze când aţi tras o linie pe nisip ca să le arătaţi tuturor unde se afla graniţa dintre sărăcie şi bogăţie, dintre trecut şi glorie…

— Insula Gallo, şopteşte Pizarro gânditor.

— Se mai spune că doisprezece dintre ei au trecut această linie ca să vă fie alături.

— Bine şi ce vrei să ştii?

— Aş vrea să ştiu dacă este adevărat. Şi dacă s-a întâmplat chiar aşa.

Pizarro păstrează o clipă tăcerea. Apoi chipul său sever de luminează printr-un surâs.

— Nu eşti tu prieten cu unii dintre ei? îl întreabă. De ce nu-i pui întrebarea asta lui Candia?

— I-am pus-o şi a izbucnit în râs. Şi vreau s-o aud din gura domniei voastre.

Însă Pizarro nu-l slăbeşte – sau îl amuză prea mult discuţia pentru a ceda acum.

— Mie mi s-a spus că un călăreţ care îţi seamănă – mai puţin vestimentaţia stranie – pe un cal alb, galopa în mijlocul săgeţilor aruncate de incaşi, trecea prin foc şi, protejat de Fecioara Maria care apărea lângă el, a pornit-o singur ca să cucerească toate cele trei turnuri ale fortăreţei. Este adevărat? replică guvernatorul.

Este rândul lui Gabriel să zâmbească:

— Domnia voastră, don Francisco, aveţi mulţi prieteni. Nu i-aţi întrebat pe ei?

— Pe numele lui Hristos, cu toţii jură că aşa a fost – este adevărat, cu excepţia notabilă a lui Gonzalo, fratele meu.

Gabriel şi bătrânul conchistador izbucnesc în hohote.

— Care dintre noi cunoaşte adevărul acestor legende… şopteşte Pizarro. Îmi aduc aminte ca prin ceaţă de atâtea

întâmplări din viaţa mea. Uneori mă trezesc dimineaţa şi mi se pare că într-un sat din iubita mea Extramadura am petrecut noaptea construind un clopot şi aşa mi-a trecut viaţa. Apoi îmi amintesc unde mă aflu, ce s-a petrecut şi iată-mă bătrân.

— Şi, cu toate acestea, sunteţi aici.

Gabriel arată printr-un gest tot peisajul întins la picioarele lor, în care încep să strălucească torţele o dată cu lăsarea serii. Preţ de o clipă cei doi tac, fiecare adâncit în gânduri, fiecare prelungind amintirea care îi apropie.

Apoi Gabriel aude glasul aproape şoptit al guvernatorului:

— Am nevoie de tine, fiule!

Trupul i se crispează ca şi cum ar fi primit o palmă. În ciuda afecţiunii care îl leagă de don Francisco, în ciuda respectului pe care încă i-l mai poartă, simte în aceste cuvinte o ameninţare îngrozitoare, insuportabilă.

— Sunt iar singur, ştii prea bine. Hernando l-a asasinat pe Chior şi iată că a plecat în Spania pentru a se justifica înaintea regelui… Nu ştiu dacă îl deteşti, dar este singurul care nu gândeşte cu fundul – iartă-mi expresia… Cunoşti părerea mea despre ceilalţi.

— Atunci de ce aţi lăsat Cuzco pe mâna lui Gonzalo?

Gabriel a vorbit calm, dar este cu neputinţă să nu resimţi acuzaţia pe care o conţine întrebarea.

— În ciuda defectelor sale, este unul dintre ai mei – singurul în care mă pot încrede… Iar toţi căpitanii care vin din Spania cu zece cai şi cincizeci de pedeştri consideră că totul le este permis şi că toate comorile din Peru le stau la picioare…

— Trebuie să întemeiaţi o ţară, iar domnia voastră nu vă gândiţi decât la luptă şi numai la luptă…

— Cum să fac altfel? Crede-mă, Gabriel, că doresc pacea la fel ca şi tine. Dă-mi voie să-ţi spun…

Pizarro îşi pune pălăria pe micul zid ce domină oraşul şi îl ia de braţ pe Gabriel, aplecându-se pentru a-i şopti la ureche, complice:

— Ştii că trăiesc în concubinaj cu acea prinţesă incasă pe care am botezat-o dona Angelina… Ei bine, o iubesc, deşi îmi este extrem de greu să ascund acest concubinaj! Şi pe urmă mai este şi micuţa Francesca, minunata fetiţă pe care am avut-o de la dona Ines Quispe Sisa. Nici nu-ţi închipui cât de mult doresc în fiece clipă să alerg şi să o iau în braţe. Au trecut săptămâni de când nu am văzut-o şi mi-este dor de ea, dacă ai ştii cât îmi este

de dor…

Ochii lui don Francisco se umplu de lacrimi:

— Vreau doar un singur lucru: să trăiesc alături de ele, să-mi mănânc hrana simplă şi să beau un pahar de vin îndoit cu apă, să-mi menţin bătrânul trup în formă prin jocuri simple de la ţară, popice, oină, jocuri pe care le jucam în copilărie… Ai impresia că-mi face plăcere să călăresc dis-de-dimineaţă pe străduţele astea imposibile, să conduc armate, să-mi bat capul să pricep dacă trebuie sau nu să-l cred pe acest Paullu…

— Atunci încheiaţi pacea!

Cuvântul răsună îl liniştea din jur. Pizarro îşi ia pălăria şi dă cu piciorul într-un bulgăre de pământ.

— Pacea! Acum foloseşti cuvinte mari, fiule!

— Don Francisco, nu o vedeţi?

— Fiule, ceea ce văd este un fel de diavol, un spaniol deghizat în incaş, care îmi ţine discursuri mai presus de poziţia lui…

Acum, pe chipul bătrânului, acelaşi care cu o clipă mai înainte juca rolul unui tată minunat, se citeşte o furie reţinută. Însă Gabriel se simte cuprins de o putere pe care nu a avut-o niciodată în faţa lui şi o veselie blajină îi trece prin tot corpul. Vocea lui este fermă atunci când îi răspunde.

— Aţi ascultat părerile celor care nu tremură în faţa domniei voastre? Ştiaţi că soldaţii nu respectă nici o lege şi că nu fac decât să jefuiască, să asasineze şi să-i facă sclavi pe băştinaşi? Aşa credeţi că veţi face pace cu incaşii?

— Trebuie mai întâi să câştigăm războiul împotriva acestui Manco de coşmar. Pacea şi înţelegerea vor veni după aceea…

— Nu, don Francisco, nu o vedeţi! Spiritul războiului domneşte pretutindeni, chiar şi printre cei care vă sunt alături. Aţi permis să fie ucis Almagro…

— Nu am ştiut…

— Haida-de, nu aţi ştiut – tot aşa cum nu aţi ştiut nici că Atahualpa a fost executat. Aţi ştiut şi v-aţi uitat în altă parte şi aţi închis ochii, în vreme ce nelegiuirea s-a împlinit. Iar acum aerul este plin de răzbunare: fiecare îl urăşte pe fratele său şi doreşte să-i ia bunurile, fiecare vede nedreptatea şi consideră că puterea lui, dacă este susţinută în exclusivitate, reprezintă tot dreptul lui, tot dreptul! Şi, cu toate că sunteţi diferit de ei, procedaţi asemenea lor. Iar acum nu vedeţi chiar printre camarazii care vă ascultă supuşi pe cei care vă vor trăda şi care poate complotează deja să vă ucidă…

Pizarro a încercat de mai multe ori să îi răspundă, dar l-a împiedicat elocinţa înflăcărată a lui Gabriel.
— Haide, fiule! Nu vor îndrăzni, spune el cu ironie, auzind ultimele cuvinte.
Dar Gabriel nu se lasă impresionat:
— Aţi avut – mai aveţi încă – şansa de a rămâne în istorie ca acela care a cucerit un teritoriu şi a întemeiat o ţară! Dar sunteţi pe cale să o pierdeţi.
— Gabriel, nu pot!
Cuvintele lui Pizarro sună ca un strigăt disperat:
— Îţi ştiu curajul şi generozitatea şi pe urmă sunt gata să aud orice din partea ta. Nu neg că multe din câte ai spus sunt adevărate şi, uneori, noaptea, când mă rog Preasfintei Fecioare, plâng pentru crimele comise. Să nu crezi că nu mă judec mai puţin sever decât o faci tu. Nimeni, cu excepţia Judecătorului Suprem, nu ştie câte sunt în inima mea! Dar ceea ce propui este imposibil, înţelegi, imposibil…
— Este adevărat că expediţia lui Gonzalo şi a lui Paullu are ca scop capturarea lui Anamaya şi a statuii de aur?
— Da şi a lui Manco, de asemenea. Însă Gonzalo m-a convins că ar fi mult mai uşor să-l prindem dacă am pune mâna pe preoteasa lui şi pe statuia care ar avea nu ştiu ce puteri magice…
— Şi după asta spuneţi că va fi pace, şuieră Gabriel ironic şi îndurerat.
— Credeţi că veţi avea pace dacă veţi distruge pur şi simplu ceea ce este important pentru ei? Nu, don Francisco, dimpotrivă: veţi continua războiul! După ce veţi termina cu Manco – dacă veţi reuşi – veţi avea de-a face cu Villa Oma, înţeleptul care a devenit războinic, apoi cu Illa Topa. Iar după moartea lor vor veni alţii… Şi după ce veţi termina şi cu aceştia va trebui să ţineţi piept camarazilor domniei voastre, să vă păziţi tot timpul fără să puteţi avea încredere în cineva. Nu vă daţi seama că procedând aşa le lăsaţi moştenire şi spaniolilor şi incaşilor spiritul războiului la care nu vor renunţa niciodată!
— Nu înţelegi, Gabriel, eşti prea tânăr. Ştiu toate astea. Dar mai ştiu şi altele pe care tu nu le cunoşti. Acolo, spune el arătând spre apus, unii se agită şi mi-au venit veşti despre un nou vicerege. Şi totul s-a isprăvit dacă nu-l capturez pe Manco şi nu pun capăt rebeliunii.
— Ce se va isprăvi? Puterea domniei voastre? Vor lua sfârşit

hoţiile şi omorurile?

— Visul meu se va isprăvi…

Cuvintele trec asemenea unei adieri printre buzele palide şi subţiri ale lui don Francisco, iar Gabriel se întrerupe din înflăcărarea lui. Despre cât de întemeiat este visul acestui bătrân venit aşa de departe, nu poate spune nimic: este taina umilă şi minunată a fiecărei fiinţe.

Cei doi bărbaţi respiră încet. Tot ceea ce, în vorbele lor, a fost ură se retrage, îşi ia zborul în noapte, se îmbibă în pietre, absorbit poate şi de înţelepciunea mumiilor care i-au privit mereu.

— Daţi-mi voie să mă alătur lor cu ordinul de a încheia imediat pace cu Manco, spune Gabriel. Îl cunosc bine, ştiţi asta, poate că sunt singurul spaniol cu care va accepta să vorbească.

— Nu.

Gabriel se ridică şi face câţiva paşi pe esplanadă. Toate sentimentele sale s-au transformat într-o imensă oboseală – istovit de aceşti ani, întristat că nu l-a putut convinge pe bărbatul pe care l-a admirat şi l-a detestat aşa de mult.

Îşi îndreaptă privirea spre partea de întuneric unde se află mumia fără nas a lui Huayna Capac. Se simte pătruns de senzaţii mai vechi şi se înfioară de parcă ar fi brusc transportat, prin noaptea înstelată, către puternicele terase din Ollantaytambo.

Se întoarce către don Francisco care nu se clintise:

— Adio, don Francisco.

Guvernatorul rămâne nemişcat, iar Gabriel se pregăteşte să coboare spre oraş.

Deodată aude îndărătul său vocea bătrânului:

— Ce ai să faci?

Gabriel se răsuceşte ca să-i stea înainte, dar în întuneric observă numai silueta care pare că se îndepărtează şi că dispare.

— Don Francisco, m-am gândit la întâmplarea de pe insula Gallo şi am să vă spun ceea ce cred: aţi trasat într-adevăr linia aceea pe nisip cu vârful săbiei. Şi a trebuit ca toţi să ia o hotărâre: de ce parte vor să stea?

Face o pauză şi inspiră adânc aerul rece al nopţii:

— Cred că în viaţa fiecărui om vine un moment în care, asemenea domniei voastre, poate să tragă sabia şi să traseze o linie pe nisip. Cred că orice om alege.

— Ce ai de gând să faci?

— Ceea ce trebuie.

Şi Gabriel se pierde în noapte.

25.

Cuzco, 25 iunie 1539.

— Eşti nebun! îi strigă Sebastian.

Gabriel se întrerupe şi ridică mâinile ca să-şi liniştească prietenul. Niciodată nu l-a mai văzut aşa de furios.

— Linişteşte-te!

— Îmi spui *mie* să mă liniştesc?

— Lasă-mă să-ţi explic…

— Chiar mă crezi *un negru tâmpit?*

Gabriel coboară mâinile în semn de neputinţă:

— Îmi eşti prieten.

Sebastian îi aruncă priviri înfuriate. În întunericul ce scaldă tot palatul sunt aprinse doar o torţă şi câteva lumânări pe o mescioară cu machetărie delicată, la care stau cei doi bărbaţi. Servitorii şi femeile s-au culcat, dar cei doi îşi vorbesc cu glas şoptit.

— Şi se poate ca un prieten să dorească moartea prietenului său? continuă Sebastian mai calm. Şi să se sinucidă o dată cu el?

— Îţi cer doar…

— Doar să mă ruinez ca să-ţi dau ţie bani pentru o expediţie în selvă ca să salvezi o indiancă – când aş putea să-ţi găsesc cincizeci doar pocnind din degete – şi să salvezi o pace, pe care oricum nu o vrea nimeni. Ah, uitasem: să ai grijă de un idol de aur care mai devreme sau mai târziu tot va fi topit la Cassana sau în palatul unuia dintre nobilii noştri *hidalgos.* Eşti nebun, ţi-o repet. Şi, dacă te ascult, sunt şi eu nebun.

— Şi eu la fel, se aude din întuneric un al treilea glas. Din cauza aceleiaşi nebunii sau a uneia asemănătoare. Dar vreau să cred în ea.

— Tu, frate Bartolomeu?

Călugărul a ieşit din întuneric şi pare că priveşte atent un tablou ce înfăţişează modest fortăreaţa Sacsayhuaman.

— Să fie asta din pricină că, de la întoarcerea episcopului Valverde, nu mai faci parte din înaltele autorităţi religioase ale dragului oraş Cuzco? întreabă Sebastian.

— Ce vrei să spui?

— Misiunea domniei tale nu te desemnează… aliatul lor?

— Prietene, misiunea mea – şi importanţa ei – a făcut din mine martorul şi, de prea multă vreme, complicele a ceva care a durat prea mult. Nu am venit aici pentru a permite să se ucidă în numele lui Dumnezeu. Iar acest om – prietenul tău – este şansa mea pentru ca situaţia asta să se isprăvească. Când Sanctitatea sa Paul al III-lea a promulgat acum doi ani Bula papală crezusem că am obţinut o victorie decisivă. Dar nu este cazul. Aş vrea ca Gabriel să plece în Spania pentru a depune mărturie şi să ceară ajutorul regelui în slujba legii lui Dumnezeu. Dar înţeleg ceea ce tu numeşti nebunie şi, dacă aş putea, l-aş însoţi…

Sebastian îi priveşte când pe unul, când pe celălalt.

— Şi aş putea să aflu – doar din curiozitate – cum vei proceda pentru a găsi oameni?

— Am câţiva prieteni, răspunde Gabriel zâmbitor.

— Pe cine? Candia, vechiul nostru amic, s-a ruinat deja pe jumătate încercând să răzbească în selva aia blestemată! Dacă tot vrei să te ajut cu aur, aş putea cel puţin să cunosc numele acestor prieteni?

— Oare nu este mai bine să nu le ştii, tocmai pentru a putea să te bucuri de ceea ce îţi mai rămâne?

— Înălţimea voastră este prea bun! Îmi permiteţi să mă bucur de ceea ce îmi mai rămâne. Atâta generozitate mă emoţionează…

— Sebastian…

— Fără Sebastian, că nu ţine! Mă sărăceşti, mă omori şi vrei să-ţi mai zic şi mersi.

Gabriel şi Bartolomeu tac. Noaptea, nu mai au timp să convingă, să alinte, să ironizeze, să glumească. Pot numai să scruteze chipul fostului sclav şi să vadă cum se succed mânia şi neîncrederea, ispita şi refuzul…

— Şi dacă spun nu?

*

Gabriel şi Bartolomeu se grăbesc prin bezna ce domină străduţele din Cuzco într-o noapte fără lună. Traversează piaţa Aucaypata şi coboară spre Templul Soarelui. Când trece pe lângă el, lui Gabriel i se taie răsuflarea. Pereţii au fost dărâmaţi, iar zidurile sunt aproape ruinate. N-au mai rămas decât pietrele masive ale fundaţiei pe care străinii cuceritori nu au avut curajul să le atace – dacă nu cumva intenţionează să înalţe vreo clădire.

„Ce vor fi făcut din grădina de aur? şuieră Gabriel. O troacă

pentru porci?”

La adăpostul întunericului, lasă să revină înlăuntrul lui cuvintele profeţiei lui Inca, cele pe care Anamaya i le-a dezvăluit în ultima lor noapte de dragoste şi al căror sens îi este încă aşa de misterios.

Tocmai fiindcă are tot atâta încredere în aceste cuvinte, cât în iubirea din inima lui, este gata să înfrunte orice.

Când ajung în cancha-urile din Pumachupan, îşi pune mâna pe umărul tăcutului Bartolomeu. Călugărul se întoarce şi îi zâmbeşte; cicatricea îi iese în evidenţa în întuneric. Se îndreaptă fără ezitare spre o deschizătură dintr-un zid lucrat modest.

— Aici este, spune călugărul.

Curtea goală este scăldată în întuneric. La sosirea lor, câţiva porcuşori de India se trezesc şi li se strecoară printre picioare guiţând.

Apoi văd cum, la înălţimea pieptului, înaintează spre ei o torţă. Gabriel, orbit de lumină, îşi acoperă ochii.

— Bine ai venit, domnule, i se adresează într-o castiliană foarte corectă o voce răguşită, dar cunoscută.

În cele din urmă, Gabriel descoperă umbra micuţei siluete a Piticului. Îl urmează fără teamă, ca şi când ar revedea un vechi prieten. Nu s-au întâlnit decât noaptea, nu au schimbat niciodată mai mult de câteva cuvinte, dar Piticul a fost cel care l-a condus întotdeauna către Anamaya. Îl va ajuta iar.

Îndărătul tapiseriei modeste a încăperii unde îi invită Piticul, se deschide un palat al cărui lux îl uimeşte şi îl încântă pe Gabriel. Ca şi cum Piticul ar fi devenit Inca al unui regat minuscul, creat pentru el şi destinat să nu-l cunoască decât el singur. Totul în jur este de o rară valoare: aur, argint şi bijuterii împodobesc pocalele, urcioarele şi vasele. Covoarele sunt din lână de vigonie, iar în jurul mesei se află o bancă şi două scaune din lemn preţios, incrustat cu smaralde. În nişe, sunt statuetele familiare de lama şi condori, dar şi figurine mai înspăimântătoare aşa cum Gabriel nu a văzut niciodată la incaşi. Mai mult, este chiar şi un fel de icoană a Fecioarei.

Totul este minuscul, ca şi cum ar fi fost făcut de meşteşugarii care lucrau la Curtea lui pe măsura Piticului şi doar pentru plăcerea lui.

Iau loc, aşa cum pot, la invitaţia omuleţului. A trecut vremea în care purta singura sa tunică roşie cu franjuri în care se strângea praful. Poartă nişte pantaloni de în şi o haină la fel; pe

cap are o bonetă în patru colţuri ridicate, amintind lui Gabriel de cele ale indienilor Kolla pe care i-a cunoscut pe malul lacului Titicaca.

— Locuinţa aceasta este mult mai modestă decât cea pe care o am la Yucay, dar sunt bucuros să vă am oaspeţi, le spune Piticul.

— Se pare că destinul ţi-a permis să faci avere, zice Gabriel zâmbind.

— Sclav am fost, sclav rămân. Dar între timp mă bucur discret de ceea ce mi-a oferit destinul şi mă uit cum îmi cresc copii care, la cinci şi şapte ani, sunt deja mult mai înalţi decât mine. Asta arată că destinul ştie să mă alinte. Dar nu cred că aţi venit să ascultaţi povestea vieţii mele.

— Am venit să te rugăm să ne ajuţi.

Piticul începe să râdă plesnindu-şi palmele de pulpele groase.

— Cine ar fi crezut? Cine ar fi crezut? repetă el.

În timp ce ultimul „Cine ar fi crezut?” se pierde într-un sughiţ şi Piticul râde din tot sufletul, Gabriel îi explică: are nevoie de un ghid şi de vreo duzină de oameni pentru a merge la Ollantaytambo şi de acolo să-i conducă prin selva de nepătruns în locul în care Gonzalo îi urmăreşte pe Anamaya şi pe Manco.

Piticul nu mai întreabă nimic. Îl priveşte grav o vreme pe Gabriel.

— Te-am condus mereu către ea, îi spune el.

Gabriel îl aprobă dând din cap.

— Când vrei să pleci?

— Chiar în noaptea asta dacă s-ar putea.

Piticul fluieră:

— Vom merge la noi la Yucay şi voi aduna oamenii de care ai nevoie. Dar ai destul aur?

— El îl are.

S-a ridicat tapiseria şi intră negrul uriaş.

— El îl are, repetă Sebastian aplecând capul de parcă micimea încăperii l-ar obliga să se facă mic. Nu vrea să pierdem timpul, aşa-i?

Gabriel face o figură aşa de mirată, încât pe Sebastian îl umflă râsul.

— Numai să vă văd mutra asta, înălţimea voastră şi tot merită chinul! Hai, să ne grăbim, mă doare gâtul dacă mai stau mult aici!

Cei patru bărbaţi ies. Gabriel a luat braţul lui Bartolomeu şi îl

strânge emoţionat. Înaintea lor merg, cot la cot, cei doi foşti sclavi: Piticul aleargă, în timp ce uriaşul încetineşte pasul. Trec pe lângă *cancha-uri* tăcute, iar apoi intră pe drumul spre Collasuyu.

Când au ajuns la ultimele case de unde încep câmpurile de cereale şi linia întunecată a defileului îndărătul căruia se află Yucay, Bartolomeu şi Sebastian se opresc. Sebastian scoate un şuierat printre dinţi.

Apar doi indieni însoţiţi de o umbră albă în întuneric.

— Itza! strigă Gabriel.

— Ţi-am spus că o voi păstra!

— Itza!

— Varietatea exclamaţiilor tale mă uimeşte. Ai s-o mai spui şi a treia oară?

Gabriel, fără să ia în seamă sarcasmele, mângâie uşor şi afectuos botul iepei. Apoi, cu ochii strălucind, se întoarce spre prietenii săi.

Călugărul ridică spre Gabriel mâna cu degete lipite.

— Sper că îmi dai voie să te binecuvântez, spune el zâmbind. Dumnezeu cel Adevărat să te păzească!

— Şi nu uita de bijuteriile tale mari, adaugă sumbru Sebastian. Ţine-le bine între picioare.

Gabriel îşi priveşte prietenii şi îi îmbrăţişează scurt. Deschide gura să le mulţumească.

— Taci, bombăneşte Sebastian. Deja mă plictiseşti. O să plângi ca o muiere, o să scânceşti: „Itza! Itza!” şi asta nu suport. Grăbeşte-te!

Gabriel ezită o clipă, apoi se întoarce în cele din urmă cu spatele, încalecă printr-o mişcare agilă şi dispare în noapte.

26.

Vilcabamba, Vitcos, iulie 1539.

Înainte de a se apropia, Anamaya observă o clipă forfota zgomotoasă a bărbaţilor şi a femeilor de pe terasele goale de la marginea râului, la poalele oraşului Vilcabamba. Sub privirea atentă a lui Katari, femeile frământă lutul pentru a-l pune apoi cu grijă în interiorul unor cadre de lemn. Bărbaţii iau plăcile groase de pământ lucios obţinute astfel şi, ghemuiţi, le îndoaie pe pulpe după care le pun cu atenţie la uscat pe un strat de frunze. Ceva mai departe, alţi bărbaţi duc plăcile deja uscate, de un gri mai deschis, la un cuptor rotund pentru care se pregăteşte focul.

Când ajunge în dreptul lui Katari, Anamaya îl vede strigând pe unul dintre muncitori care tocmai a îndoit o placă şi îi cere să-i aducă o cărămidă de lut. Stăpânul Pietrelor, din câteva mişcări, desenează cu ajutorul unui stilet de trestie un şarpe mic.

— Ce faci? îl întreabă Anamaya mirată. La ce folosesc plăcile astea de lut?

— Să-ţi învelim acoperişul, *Coya Camaquen şi* să avem grijă să nu te ude ploile ce vor urma!

Anamaya se încruntă şi îl priveşte fără să înţeleagă. Katari desenează un alt şarpe pe o placă. O face cu atâta simplitate şi îndemânare, încât imaginea şarpelui pare să se ivească la fel de neaşteptat ca reptila adevărată.

— Acestea sunt ceea ce străinii numesc ţigle, îi spune Katari cu ochii strălucindu-i de înflăcărare. După ce plăcile de lut vor fi arse, va trebui doar să învelim cu ele schelăria acoperişurilor noastre şi ploaia nu va mai trece prin ele. În onoarea ta, *Coya Camaquen,* am hotărât să învelim mai întâi acoperişul tău. Apoi vom face acelaşi lucru cu toate cancha-urile din Vilcabamba. Aceasta va spori frumuseţea noului oraş regal al lui Inca.

Katari, pe jumătate îngrijorat, pe jumătate amuzat îi arată ţigla pe care tocmai desenase şi adaugă:

— Singura mea grijă este că pulpele oamenilor noştri sunt mai mici decât cele ale străinilor. De aceea ţiglele pe care le facem sunt mai mici decât cele pe care le-am văzut la Cuzco. Va trebui

să lucrăm la şarpanta acoperişurilor pentru a rezolva problema asta.

— Mă uimeşti, Stăpâne al Pietrelor, zâmbeşte Anamaya. Tu, care eşti un paznic al ştiinţei Strămoşilor noştri, păstrătorul tradiţiilor noastre, vrei să elimini acoperişurile incase ca să le înlocuieşti cu o născocire a străinilor?

— Şi de ce nu? Nu ar trebui să învăţăm de la alte popoare ceea ce viaţa i-a învăţat pe ei? Nu am învăţat prelucrarea aurului de la meşteşugarii chimu, olăritul de la strămoşii lor, mochica, iar ţesutul de la foştii locuitori din Paracas? Aceste ţigle sunt o invenţie grozavă. O dată cu ele terminăm cu plictisitoarele lovituri de *ichu* şi cu aceste acoperişuri putrede, pe care trebuie să le tot schimbăm la doi ani! A trebuit să ignorăm asta numai fiindcă zeii nu au avut vreme să ne înveţe? De altfel, frumuseţea clădirilor şi a zidurilor noastre va rămâne aceeaşi, căci noi, incaşii, ştim să le construim mai bine ca oricare popor creat de Viracocha!

Chipul şi glasul lui Katari exprimă un entuziasm destul de străin lui. Emoţionată, Anamaya priveşte intensul balet al oamenilor puşi pe lucru.

— Mă bucură ceea ce îmi spui, Katari! Asta înseamnă că neamul nostru trebuie să se dezvolte şi să spere într-un viitor, în ciuda războiului, a slăbiciunii lui Manco şi a prezicerilor sumbre ale lui Inca Huayna Capac.

— Coya Camaquen, întrebarea ta conţine de fapt două, replică Stăpânul Pietrelor serios. Şi trebuie să-ţi dau două răspunsuri. Mai întâi, trebuie să-ţi spun că mi se pare dăunător să dispunem inutil de cunoaştere şi de putere. Asta nu poate decât să-i nemulţumească pe Nobilii Strămoşi, care au dorit ca pe Lumea aceasta fiecare lucru să existe pentru a le semnala prezenţa.

Katari ridică braţul şi îi arată, dincolo de terasa nămoloasă unde se află, un câmp unde pasc în voie vreo doisprezece cai sub privirile pline de admiraţie ale unor puşti ghemuiţi.

— În timpul bătăliei de la Ollantaytambo, Manco a capturat aceşti cai. I-a adus aici plin de mândrie. La ce bun? Numai el ştie să-i încalece. Din păcate, animalele astea sunt neputincioase în selvă, singurul nostru teritoriu. În plus, le trebuie un fel de tălpi din metal pe care noi nu ştim să le facem. Aşadar, la ce folosesc aceşti cai, în afară de a fi priviţi de copii plini de uimire?

— Sunt folositori pentru mândria lui Manco, spune Anamaya cu blândeţe. Aceşti cai ne dovedesc nouă, tuturor, că Inca nu

este mereu strivit de puterea străinilor!

Nu departe de ei, din cuptoarele rotunde, iese un fum gros şi parfumat. Anamaya îi priveşte cu seriozitate pe bărbaţii şi pe femeile care îi înconjoară şi care par să nu fi văzut straniul joc al lui Katari pe ţigle.

— Sunt foarte flatată că vrei să fiu prima care va avea acoperiş nou, îi spune ea. Dar pentru o vreme, nu-ţi voi vedea munca. I-a permis lui Curi Ocllo să i se alăture lui Manco şi am hotărât să o însoţesc.

Şi cum Katari o priveşte cu mirare şi nelinişte, Anamaya îi răspunde la întrebarea pe care acesta nici măcar nu i-a pus-o:

— De aproape o lună refuz să o las să plece din Vilcabamba. Însă a slăbit, mai mult plânge decât mănâncă. Şi poate că are dreptate: prezenţa ei l-ar putea înveseli pe Manco.

— Dar de ce să mergi şi tu cu ea?

Anamaya ezită o clipă. Nu departe, nişte bărbaţi strigă în timp ce umplu în grabă cuptorul cu alte crengi, pentru a păstra o temperatură constantă în interior unde sunt ţiglele.

— I-am promis lui Manco să fiu alături de el şi a trecut ceva timp de când l-am lăsat şi eu singur. Şi apoi, Curi Ocllo se teme ca nu cumva de astă dată să fie Guaypar, fratele ei, cel care îl va înfrunta pe Manco. Între ei există de mult o ură de care mă simt şi eu responsabilă. Poate că i-aş putea fi de folos lui Inca.

Katari dă din cap cu îndoială:

— Nu asta trebuie să faci tu, *Coya Camaquen.* Ura lui Manco este asemenea acoperişului de *ichu* din acest oraş: vechile practici nu pot împiedica nici ploaia să ude paturile, nici pe străini să câştige bătălii! În plus, este periculos pentru tine să mergi prin selvă, în timp ce străinii sunt aproape!

— Vom avea o escortă bună cu noi, îl întrerupe Anamaya, punându-şi duios mâna pe cea a Stăpânului Pietrelor. Katari, ţi-l încredinţez pe Fratele-Geamăn! Ai grijă de el! Mă voi întoarce cât voi putea de repede. Simt că se apropie momentul în care va trebui să-l ducem acolo unde ştii.

*

Abia în a treia zi de mers prudent de-a lungul râului, mica trupă ajunge să vadă pintenul stâncos, pe care este înălţat palatul Vitcos. Înaintarea prin selvă s-a făcut, în ciuda îngrijorării lui Katari, fără altă dificultate decât cea de a pătrunde prin încâlceala de vegetaţie atât de deasă, încât ocupă şi face să dispară neîncetat poteca lăsată de fiecare trecere.

Şi Curi Ocllo s-a arătat curajoasă şi nu a ezitat niciodată să coboare din litieră atunci când era nevoie din cauza potecilor prea înguste. Acum, când zidurile cetăţii Vitcos domină întreaga vale, este aşa de neliniştită, încât îi tremură mâinile. Pe durata întregii zile, chipul său şi-a pierdut umbrele care îl urâţeau pentru a redeveni faţa frumoasă pe care Manco o iubeşte şi o doreşte atât. Ochii şi gura îi strălucesc şi s-au înseninat asemenea celor ai unei fete pe care nu ar trebui s-o neliniştească nici una dintre problemele lumii şi, în acelaşi timp, fremătând de promisiune, ca ai unei femei care ştie că în curând va fi privită şi atinsă de iubitul ei.

Totuşi, în timp ce urcau primele trepte ale unei pante destul de abrupte pentru a ajunge la fortăreaţă prin nord, coloana se opreşte brusc. Curi Ocllo începe să protesteze mai înainte ca acela care comandă cincisprezece războinici să se apropie de litieră:

— De ce ai ordonat această oprire? Aproape că am ajuns…

Acesta se înclină respectuos înaintea ei şi, cu abilitatea unuia deprins cu asemenea ceremonial, o salută şi pe Anamaya printr-o uşoară aplecare a bustului.

— *Coya,* este adevărat că suntem foarte aproape de Vitcos. Dar tocmai pentru aceasta aş vrea să-i cer lui *Coya Camaquen* permisiunea de a trimite doi soldaţi până la fortăreaţă, pentru a-l anunţa pe Inca de sosirea voastră.

— Nu este nevoie! strigă Curi Ocllo. Îl vor preveni santinelele. Ba chiar aş putea să-i fac o surpriză prin venirea mea, ar fi minunat!

Se întoarce spre Anamaya râzând uşor şi o roagă:

— Nu este nevoie să pierdem timpul, nu?

— Chiar crezi că este absolută nevoie să trimiţi iscoade, căpitane? îl întreabă Anamaya. *Coya* are dreptate: sentinelele îi vor anunţa lui Inca sosirea noastră.

Căpetenia escortei, încurcat, amână o clipă răspunsul. În cele din urmă, mai face o reverenţă pentru a spune:

— Adevărul este, *Coya Camaquen,* că vreau să fiu sigur că Inca Manco mai este în fortăreaţă.

— Şi de ce n-ar fi? întreabă Curi Ocllo. Dacă ar fi plecat, am fi ştiut-o deja. Ne-ar fi trimis un mesager. Te rog, Anamaya, suntem aşa de aproape!

— Ar fi o prostie să comiţi o imprudenţă, îi răspunde cu blândeţe Anamaya.

Ochii negri ai lui Curi Ocllo se umplu imediat de lacrimi. În faţa acestui capriciu, Anamaya nu-şi poate stăpâni zâmbetul.

— Trimite o iscoadă să anunţe sosirea noastră, iar noi să ne continuăm mersul fără să mai aşteptăm să se întoarcă, oftează ea.

Curi Ocllo, fără nici o reţinere, cu spontaneitatea unui copil răsfăţat, sare de gâtul lui Anamaya şi se lipeşte de ea.

— Mulţumesc, Anamaya! Mulţumesc… Nici nu-ţi poţi închipui cât de fericită sunt că o să-l revăd, în sfârşit, pe Manco!

*

Când ajung la numai două aruncături de praştie de fortăreaţă, iscoada li se alătură alergând. Căpetenia escortei opreşte iar înaintarea.

— *Coya Camaquen,* nu-i nimeni, spune el. Vitcos este părăsit…

Strigatul de mirare al lui Curi Ocllo este şi unul de durere.

— Se pare că Inca şi soldaţii săi au părăsit palatul de câteva zile…

— Dar de ce?

— Poate pentru că pe aici se află şi străinii, *Coya.*

— Căpitane, în acest caz este inutil să pierdem vremea pe drum! ordonă grabnic Anamaya. Să ne grăbim să ajungem la fortăreaţă! De vreme ce este goală, vom putea să stăm în ea şi să ne apărăm dacă va fi nevoie.

Într-adevăr, de cum trec de zid, descoperă clădirile şi curţile interioare abandonate.

Anamaya şi Curi Ocllo coboară neliniştite din litieră, traversează prima dintre curţile interioare, înconjurată de clădiri joase dispuse într-un pătrat mare perfect. Se îndreaptă, însoţite de soldaţi, către una dintre clădirile aflate la capătul opus al intrării în palat. Un fel de străduţă în unghi drept, formând un fel de culoar îngust, permite trecerea către cea mai avansată parte a fortăreţei.

Nu li se oferă decât o splendidă privelişte: o curte interioară supraînălţată este închisă de o clădire lungă şi puternică, înzestrată cu douăsprezece porţi cu lintouri de granit alb, ridicată chiar în vârful unei etrave stâncoase, aproape vertical pe o pantă abruptă ce duce până la râu. De jur împrejur, se înalţă versanţii şi culmile înzăpezite ale celor mai mari Apu, iar totul pare cuprins de o linişte stranie, de nepătruns.

— Nu înţeleg! repetă Curi Ocllo cu glas înăbuşit. De ce a plecat Manco fără să ne trimită măcar un *chaski* să ne anunţe?

— Ne-a luat-o înainte, o linişteşte Anamaya. A trebuit să se retragă în fortul Machu Pucara.

— De ce? Şi fără să ne anunţe…

— Poată că are dreptate căpetenia: străinii sunt mai aproape decât am fi crezut. Trebuie să fim prudente. Am să trimit un mesager la Machu Pucara pentru ca Manco să poată…

Nu apucă să-şi termine fraza, că aerul se umple de strigăte îngrozitoare care le îngheaţă sângele.

La început nu văd nimic. Ca şi când urletele ar veni de nicăieri.

Dar apoi îşi fac apariţia.

Sunt două sute de războinici din nord. Poartă tunici în culorile oraşului Quito, au bonete de piele şi sunt protejaţi de scuturi, iată-i ivindu-se din neant, ţâşnind într-un şuvoi de neoprit din spatele clădirii unde au stat ascunşi.

Îşi rotesc măciucile şi praştiile. Lăncile stau gata să fie aruncate, iar topoarele sunt pregătite!

Căpetenia escortei dă ordine urlând. Cei câţiva soldaţi ai săi cu lăncile întinse fac în jurul lui Curi Ocllo şi al lui Anamaya o barieră derizorie. Dar abia ce şi-au ocupat poziţiile, că pietrele de praştie şuieră şi-i ucid rapid pe doi dintre ei. Strigătul lui Curi Ocllo umple aerul şi le acoperă pe celelalte, declanşând atacul.

Un atac aşa de scurt şi de violent, că Anamaya nici nu are timp să înţeleagă ce se întâmplă, nici să fugă. Ultimul moare chiar căpetenia lor, doborât de o măciucă în formă de stea, care i-a sfărâmat capul.

Deodată se face linişte.

Soldaţii din nord le încercuiesc. Curi Ocllo cade în genunchi. Se lipeşte de Anamaya sub privirile indiferente ale războinicilor, în grupul de războinici se face loc în zgomotul scuturilor ciocnite. Înaintează o căpetenie incasă de rang înalt, purtând cercei superbi şi o mantie brodată cu fir de argint, iar boneta îi este împodobită cu pene galbene şi albastre. Are o faţă ascuţită şi severă, iar ochii par mult înfundaţi în orbite. Anamaya îl recunoaşte imediat, în timp ce Curi Ocllo sare şi se repede spre el:

— Guaypar! O, Guaypar, frate!

Emoţionată, se lasă la pământ. Guaypar o ocoleşte, fără să arunce măcar o privire asupra umerilor ce tremură. Pe buzele frumos conturate apare un zâmbet. Se apropie de Anamaya pe al cărei chip de citeşte un dispreţ absolut.

— Te aşteptam, *Coya Camaquen.* La drept vorbind, suntem

aici pentru tine.

— În acest caz, Guaypar, îmi faci o primire destul de neobişnuită.

Guaypar zâmbeşte larg, în timp ce în spatele său războinicii o iau pe Curi Ocllo hohotind cu mâinile deja legate.

— Anamaya, puţin îmi pasă de legăturile de sânge. Sora mea m-a renegat de mult, de când s-a căsătorit cu trădătorul şi uzurpatorul de Manco...

— Află Guaypar că soarta ei şi a mea sunt legate!

— Eu hotărăsc asta, *Coya Camaquen!* Dar nerăbdarea mea este de înţeles. De atâta timp visez la clipa asta!

Privirea lui este aşa de plină de ură şi de încredere, încât, după multă vreme, în venele lui Anamaya se strecoară otrava îndoielii.

*

— Îţi aduci aminte de noaptea aceea de la Huamachuco? Era înainte de sosirea străinilor, Inca Atahualpa conducea războiul împotriva lui Huascar Nebunul...

Guaypar zâmbeşte în timp ce o întreabă. Dar zâmbetul lui este îngheţat, ca şi vocea. La rândul ei, Anamaya zâmbeşte înainte să răspundă:

— Da, îmi amintesc.

Stă aşezată, aproape ghemuită pe pământ, într-una dintre micile încăperi ale fortăreţei, acolo unde au dus-o războinicii lui Guaypar. Fără silnicii inutile, dar şi fără vreun respect pentru rangul ei, i-au legat braţele şi picioarele cu un buştean gros, trecut prin spate, care o obligă să rămână într-o poziţie incomodă ce îi înjunghie şalele. Deja o durere sfâşietoare trece prin coloana vertebrală şi se prelungeşte până în umeri. Totuşi, continuă să zâmbească şi repetă:

— Îmi aduc aminte. Tocmai fuseseşi ridicat la gradul de căpetenie fiindcă îi capturaseşi pe generalii lui Huascar în bătălia de la Angoyacu.

Ochii întunecaţi ai lui Guaypar o privesc plini de uimire. Anamaya vede cum respiră greu. Apoi el îşi îndreaptă privirea spre curtea interioară, unde trupele sale se instalează zgomotos.

În mintea lui Anamaya năvălesc mii de întrebări, dar se stăpâneşte şi îl lasă pe Guaypar să-şi dezvăluie vechile ranchiune:

— În seara aceea, ţi-am spus că eşti cea mai frumoasă dintre femeile din Tahuantinsuyu. Că nici o altă femeie nu este nici

măcar pe jumătate la fel de frumoasă ca tine, că nici o privire, nici o gura nu se pot compara cu ale tale…

Guaypar, deşi stă în picioare şi o domină cu înălţimea lui pe Anamaya, chinuită de felul în care este legată, pare mai degrabă că supraveghează ceva decât că o domină. Toporul de ceremonie din argint şi aur îi cam tremură în mână.

— Mai mult, în noaptea aceea te-am cerut de soţie şi tu m-ai refuzat, adaugă el în timp ce faţa şi pielea îi devin cenuşii, de parcă ar fi otrăvite de amintirile care îl copleşesc.

— Atunci îţi aminteşti şi de ce, replică blând Anamaya.

— Fratele-Geamăn! pufneşte furios Guaypar rânjind. „Nu pot din cauza fratelui-geamăn!” mi-ai spus. Nu există nici un nobil care să nu ştie cât de credincioasă i-a fost *Coya Camaquen* fratelui-geamăn al lui Inca Huayna Capac, desfăcându-şi pulpele pentru un străin! Un străin care se deghizează în incaş şi care este tot atât de dispreţuit de ai săi, pe cât este urât de ai noştri. Dacă n-ar fi fost protejat de tine…

Guaypar nu-şi termină fraza. Dar gestul sec pe care îl face cu mâna arată ce soartă îi rezervă lui Gabriel.

Durerea din şale îi chirceşte pântecele şi o obligă să închidă ochii pentru a putea respira mai bine. Afară, zgomotele şi strigătele anunţă sosirea unor noi trupe. Când redeschide ochii, Anamaya vede în pragul încăperii nişte căpetenii care aşteaptă ordine de la Guaypar, fără să îndrăznească să-l deranjeze.

— Ce vrei de la mine? îl întreabă încercând să-şi ascundă durerea.

Guaypar, ca şi cum nu ar fi auzit-o, se plimbă de două ori de la un capăt la altul al încăperii. Deodată se opreşte, remarcă agitaţia de afară şi spune cu glas înăbuşit:

— Ţi-am mai spus şi altceva, pe atunci. Îţi mai aminteşti?

— Guaypar, totdeauna ai vorbit mult. Dacă mă întrebi ce amintiri păstrez despre tine aş putea să-ţi le rezum uşor: vorbe pline de ură şi de violenţă! Şi asta chiar de la început!

— Nu!

Furia îi schimonoseşte faţa, iar strigătul său îi face să tresară pe căpitanii de afară.

— Nu! bombăneşte el, ghemuindu-se pentru a fi la aceeaşi înălţime cu Anamaya. De la început am avut numai iubire pentru tine. Însă tu, Anamaya, tu care nu valorai nimic, nici măcar cât o prinţesă incasă, tu, o fată venită din selvă, m-ai respins mereu ca să poţi să-i seduci mai bine întâi pe Atahualpa, iar apoi pe

Manco!

— Atâţia ani de gelozie! şopteşte Anamaya clătinând din cap. Bietul de tine! Cum ai putut trăi măcinat de gelozie atâta vreme?

— Ţi-am spus-o mai demult, Anamaya! Aş fi vrut să te uit, dar mi-a fost cu neputinţă! Nu a trecut un an, o bătălie în care să nu mă gândesc la tine! Nu am primit nici o altă femeie în patul meu fără să mă gândesc la tine. Nu a fost luptă împotriva străinilor în care nu m-am gândit la tine. Şi am ştiut totdeauna, totdeauna, că va veni o zi cum este aceasta în care te voi face să înduri şi tu suferinţele pe care dispreţul tău mi le-a impus!

Fiecare trăsătură a feţei lui Guaypar este împietrită de furia ce face ca vorbele lui să aibă duritatea pietrei. Cu o încetineală care frizează nebunia, cu privirea fixă şi buzele tremurând îşi ridică mâna pentru a atinge obrazul lui Anamaya. Însă renunţă. Îşi retrage fascinat vârful degetelor înainte să o atingă şi se mulţumeşte să schiţeze o mângâiere de la plete până la sâni.

— Ce vrei de la mine? murmură cu greutate Anamaya.

— Mai întâi, am să mă folosesc de tine ca să-l distrug pe Manco. Apoi, îţi va veni şi ţie rândul. Iar într-o bună zi, îi voi lua locul lui Paullu şi voi fi Inca!

— Eşti nebun şi prost, şopteşte Anamaya închizându-şi ochii. Nu ai habar de ce îţi va aduce ziua de mâine. Ura te conduce direct în Lumea de Jos şi nu vei fi niciodată alături de Nobilii Strămoşi!

— Prostii de-ale lui *Coya Camaquen!* Anamaya, nu m-am numărat niciodată printre cei impresionaţi de vorbele tale. Nu cred în puterea ta magică. Huayna Capac era prea bătrân şi prea bolnav ca să-ţi transmită cea mai neînsemnată putere! Totul nu a fost decât o manevră de-a lui Atahualpa ca să aibă câştig de cauză faţă de clanurile din Cuzco. Iar tu ai profitat la rândul tău.

— Nu contează ce crezi despre mine, Guaypar. Poţi să mă ucizi. Poţi să slăbeşti puterea lui Manco şi chiar să-l înfrângi. Dar să nu ai impresia că vei schimba soarta ta şi pe cea a imperiului. Nu ai să ajungi Inca niciodată. Inti a hotărât deja destinul fiilor lui.

Anamaya îşi adânceşte privirea albastră în ochii lui Guaypar, de parcă nu ar mai simţi durerea ce-i macină braţele, spatele şi umerii. Dezamăgit de calmul ei, acesta se ridică şi se îndepărtează, cu ochii şi mai adânciţi în orbite.

— Ce-ai făcut cu sora ta, Curi Ocllo? Vrei s-o ucizi şi pe ea? Te iubeşte la fel cât îl iubeşte pe Manco şi tu o ignori cu dispreţ!

Guaypar înlătură printr-un gest reproşul lui Anamaya, dar nu mai are vreme să răspundă. De afară, se aud hohote de râs însoţite de zdrăngănit de săbii şi de tropot de cizme.

— Ei bine, iată-te la lucru, nobile Guaypar!

Anamaya îl recunoaşte: glasul, pletele blonde lungi, trăsăturile delicate. Cel mult, o dată cu trecerea anilor, ridurile i s-au adunat la colţul ochilor, iar o cută de amărăciune i-a apărut la colţurile gurii. Atunci când Gonzalo Pizarro rânjeşte privind-o cu aerul unui vânător în faţa vânatului prins în sfârşit, observă că-i lipseşte un dinte într-o parte.

În spatele său, se află vreo doisprezece spanioli, cu coifuri de metal, cizme înalte, pantalonii murdari de drumul prin selvă şi pumnii încleştaţi pe mânerul săbiei. Într-o clipă, încăperea mică se umple. Anamaya, simţind cum toţi ochii sunt aţintiţi asupra ei, îşi impune să-şi ţină chipul drept, cu privirea la înălţimea cizmelor ce se strâng tot mai aproape.

— Trebuie să vă felicit, nobile Guaypar, continuă Gonzalo pe acelaşi ton vesel. Aţi dus la bun sfârşit această afacere! Îmi închipuiam că vom avea ceva probleme ca să punem mâna pe această preţioasă prinţesă în selva asta nenorocită.

Guaypar se încruntă, insensibil la slugărnicia spaniolului care brusc îi face o reverenţă. Prinde cu degetele sale înmănuşate bărbia lui Anamaya şi o ridică violent.

— Frumoasă prinţesă, observ că nu reuşeşti să-ţi ascunzi bucuria de a mă revedea!

Anamaya tace. Dar ochii ei albaştri îl privesc fără teamă pe fratele guvernatorului, atât de intens, încât acesta este obligat în cele din urmă să-şi îndrepte, rânjind, privirea în altă parte.

— Femeia asta a fost mereu aşa, le explică el camarazilor în timp ce se ridică mândru. Provocatoare, sigură pe ea. Va fi o adevărată plăcere să o interogăm! Nobile Guaypar, aţi întrebat-o deja unde a ascuns statuia de aur?

Anamaya simte cum îi îngheaţă spatele care o doare aşa de mult. Brusc înţelege. Aşadar, pe Fratele-Geamăn îl caută Guaypar şi străinii. Capturarea ei nu a fost întâmplătoare! Simte privirea plină de ură a lui Guaypar şi ceea ce citeşte în ea îi confirmă teama.

— Când Manco va fi lipsit şi de Fratele-Geamăn al Tatălui său şi de tine, va fi la fel de neajutorat ca un copil, bombăneşte el în quechua.

— Credeam că dispreţuieşti influenţa mea pe lângă Manco, îl

ironizează Anamaya.

— Nu contează ce cred! Manco are încredere în puterile tale. Deşi, nici până azi nu i-au fost de folos. Capturarea ta o să-l sperie. Îşi va spune că acesta este semnul prin care Nobilii Strămoşi îl părăsesc! Şi atunci voi putea să termin lupta pe care am început-o în noaptea de *huarachiku.*

— Guaypar! strigă Anamaya. Guaypar, nu poţi face una ca asta! Atahualpa te numea „frate”, în venele tale curge sângele lui Inti! Eşti un incaş: nu le vei permite străinilor să-l captureze pe fratele-geamăn! Ştii ce vor face din el: lingouri de aur pe care le vor duce dincolo de ocean. Atunci poporul nostru nu va mai exista! Guaypar! Nici unul dintre Fiii Soarelui nu va mai putea să trăiască! Nici tu, nici alţii. Ucide-mă, înfrânge-l pe Manco dacă asta doreşti. Dar nu-i conduce pe străini până la Fratele-Geamăn fiindcă vei distruge ceea ce ţi-a dat viaţă! Te rog, Guaypar! Nu te rog numai eu, ci prin mine te roagă toţi Nobilii Strămoşi…

— *Hola! Hola!* bombăneşte Gonzalo ridicându-şi mâinile, ca şi cum ar vrea să prindă vorbele lui Anamaya. Nobile Guaypar, ce-i cu strigătele şi cu discursul acesta? Aş preferea să fie în spaniolă! Ce-a spus?

— I-am spus că mai bine mor decât să vă ajut să descoperiţi ceea ce căutaţi, îi răspunde Anamaya înainte ca Guaypar să deschidă gura.

— O, frumoasă prietenă, afirmi astfel de lucruri doar din ignoranţă, replică Gonzalo aruncând o privire spre camarazii săi. Nici nu ştii câtă plăcere îmi va face să te conving de contrariu!

— Monseniore Gonzalo, lăsaţi-mă pe mine să mă ocup de *Coya Camaquen,* intervine Guaypar într-o spaniolă cam înceată. Cred că ştiu unde se află statuia de aur. Am să vă conduc acolo curând, tot aşa cum v-am condus până aici…

— A, da?

Gonzalo ridică bănuitor din sprinceană. Faţa i s-a crispat exprimând brusc doar neîncredere.

— Prietene, eu nu văd lucrurile aşa, spune el pe un ton tăios. Am aflat că aţi găsit-o aici şi pe sora domniei voastre, frumoasa soţie a lui Manco. Însoţiţi-mă până la ea! Sunt sigur că veţi reuşi să o convingeţi să facă acest mic efort! Iar odată ajuns în faţa lui Manco, veţi putea să-i spuneţi că este în mâinile noastre şi că o vom interoga. Sunt convins că vă va asculta cu atenţie…

În timp ce Guaypar clatină din cap, Gonzalo o arată cu degetul pe Anamaya:

— La ce bun să merg să-l văd pe Manco dacă nu lupt împotriva lui?

— Nimic nu vă opreşte să-l ucideţi dacă puteţi, îl ironizează Gonzalo. Dar nu domnia voastră mi-aţi spus că fără tânăra aceasta Manco este ca un vierme de pământ sub o piatră încălzită de soare?

Privirea pe care Guaypar o îndreaptă către Anamaya, când străinii o scot afară din încăpere, este de data aceasta plină de oboseală şi nu de ură.

27.

Vitcos, Machu Pucara, iulie 1539.

S-a făcut de mult întuneric.

Un felinar cu lumină puţină a fost aşezat foarte aproape de Anamaya, care, de când a fost capturată, nici nu a mâncat, nici apă nu a băut. Durerea îi sfâşie trupul neîncetat şi îi taie aşa de des răsuflarea, încât nu trebuie să se mai gândească decât cum să respire. De durere a uitat şi de foame şi de sete.

Dar în pofida suferinţei, se străduieşte să ţină ochii deschişi. Vrea ca Gonzalo să citească în privirea ei doar nepăsare.

Acesta s-a întors singur în încăperea unde este închisă. Este în cămaşă, cu un pumnal în mână, iar în lumina slabă a felinarului aproape că nu-i vede chipul.

— Îmi place că eşti tăcută, spune el mângâind lama pumnalului cu vârful degetelor. Mă voi desfăta astfel mai mult şi mai pe îndelete.

Se ridică rânjind, se îndepărtează în întuneric, apoi se strecoară în spatele ei.

— Ştiai că Gabriel al tău a dispărut? A plecat şi-a luat zborul… Unii spun că s-a întors deja în Spania, alţii susţin că s-a înecat într-un lac.

Anamaya nici nu clipeşte. Îşi concentrează întreaga voinţă asupra unui singur efort: să nu-i ofere lui Gonzalo plăcerea pe care acesta o aşteaptă. Nici un murmur. Nici un geamăt, nici cel mai neînsemnat semn de tulburare.

— Cu ani în urmă, aş fi putut să te oblig să-mi fii nevastă. Îmi plăceai destul de mult. Am vorbit despre asta cu Juan, fratele meu… Ştiai că dragul meu frate a murit din cauza lui Gabriel?

Lama pumnalului alunecă între piele şi tunică.

— Ţineam la Juan. Vreau ca astăzi să audă de acolo de unde este, din rai sau din infern, strigătele tale când pumnalul meu te va săruta.

Gonzalo, dintr-o singură lovitură îi despică tunica dezgolindu-i un umăr şi un sân. Nici nu tresare, de parcă o muscă a trecut pe lângă ea.

— Te ţii tare, şopteşte Gonzalo aproape de gâtul ei. Ai să vezi că eu sunt şi mai tare decât tine.

Apare iar în faţa ei şi îi caută privirea:

— Am să fac ceea ce războinicii tăi au făcut camarazilor mei. În felul meu, însă…

Fixează vârful de fier pe umărul lui Anamaya şi îl lasă să coboare pe sân.

— Am să încep prin a-ţi lua puţină piele, aici, spune el cu voce egală. Un sfârc apoi celălalt… Nu moare o femeie dintr-o astfel de rană, dar se pare că suferă mult. Mai ales dacă rana este presărată cu puţină sare.

Zâmbeşte, aşteaptă o reacţie care nu vine.

— Am mai văzut şi altă metodă: se presară puţin praf de puşcă pe răni, apoi i se dă foc. Avantajul este că nu mai curge sânge…

Anamaya nu-l mai ascultă. Lăsă cuvintele să bâzâie în jurul ei ca un zgomot inutil. În timp ce Gonzalo îşi continuă discursul, excitat de ororile pe care le debitează, Anamaya simte cum inima şi mintea îi sunt cuprinse de o linişte stranie. Nu-i mai este frică, iar durerea din spate s-a diminuat. Gonzalo n-are decât să vorbească întruna, să-şi verse gândurile şi dorinţele lui pline de zoaie, rămâne la fel de neputincios ca un copil care încearcă să vâneze şi să doboare animalele care îi bântuie fantezia.

— Dar înaintea tuturor acestor plăceri, camarazii mei dragi se vor distra cu tine, scrâşneşte Gonzalo luând felinarul şi ridicându-se. Ai să le oferi corpul tău frumos – cât vei putea să rezişti mai înainte ca eu să-l tai: şi cred că sunt vreo douăzeci care să te găsească pe gustul lor!

Ridică tapiseria din dreptul uşii cu un râs satisfăcut şi adaugă:

— Desigur, prinţesă, se poate să eviţi toate aceste neplăceri: este de ajuns să ne conduci la statuia de aur. Îţi dau cuvântul meu că după asta nu mă voi mai preocupa de tine nici cât de o balegă de cal. Aşadar?

Anamaya nu a scos o vorbă de când a început să o provoace şi să o ameninţe. Acum, cu o picătură de sudoare deasupra buzei, rosteşte primul său cuvânt cu o delicateţe de curtezană:

— Nu.

*

Poate că adormise.

Aude în bezna închisorii foşnetul straniu al frunzişului.

Braţele şi picioarele îi sunt aşa de înţepenite, că nici nu le mai

simte. Doar junghiul dureros din spate şi din umeri.

Foşnetul devine mai insistent. Se întrerupe o clipă, apoi reîncepe, lent şi atent.

Numai când încep să cadă peste ea nişte fire de *ichu* îşi dă seama ce se petrece.

Din fericire, acoperişul este făcut din *ichu şi* nu din ţigla fabricată cu atâta mândrie de Katari!

— Sunt aici! şopteşte. Sunt *Coya Camaquen…*

În loc de răspuns, se prăbuşesc în întuneric nişte baloturi de paie. Simte pe umărul dezgolit adierea nopţii rece. Cum este legată, nu poate vedea clar, însă prin deschizătura acoperişului întrezăreşte o siluetă.

I se face teamă. Nu cumva este unul dintre oamenii lui Guaypar?

Tace şi îşi ţine răsuflarea, în timp ce bărbatul sare cu agilitate pe pământ.

Apoi nu se mai întâmplă nimic. Liniştea este desăvârşită.

De ce bărbatul păstrează, cu încăpăţânare, tăcerea?

Şi apoi simte degete, o mână ce găseşte carnea, alunecă şi dibuie legăturile, îi mângâie ceafa şi tâmpla. Tresare de spaimă şi îşi îngheaţă pe buze strigătul, atunci când aude şoptind la ureche o voce pe care ar recunoaşte-o dintr-o mie:

— Anamaya!

Crede că o să leşine. În piept, inima i s-a transformat într-o lavă ce se topeşte.

„O, Nobili Strămoşi, facă-se voia voastră!”

Vocea şopteşte iar: „Anamaya!” Mâinile şi braţele puternice îmbrăţişează şi mângâie. În ea creşte o fericire nebună care îi explodează în piept.

— Gabriel? Gabriel!

— Da, eu sunt! Ssst, nu ţipa, afară este un paznic!

— O, Puma, Puma, ştiam că trebuie să am încredere în tine.

— Stai să-ţi tai legăturile… încetişor… Ticăloşii ăştia nu s-au zgârcit la frânghie.

— Cum de-ai ştiut?

— Încetişor, fără grabă.

De îndată ce i-au fost eliberate mâinile, Anamaya vrea să îngenuncheze şi să cuprindă chipul lui Gabriel, dar picioarele nu o ajută. Se prăbuşeşte în braţele acestuia, în timp ce simte cum sângele îi circulă iar prin vene ca şi când ar trage după el ţepii a mii de agave.

— Încetişor, spune el sărutându-i tâmplele, pleoapele căutându-i buzele, iar în glas i se simte zâmbetul.

Mâna descoperă tunica sfâşiată şi se crispează:

— Eşti rănită? Ce ţi-au făcut?

— Nimic, zâmbeşte le rândul ei Anamaya. Doar vorbe… îl vor pe Fratele-Geamăn şi speră să mă sperie.

— Ştiu. Am plecat în urmărirea lui Gonzalo de îndată ce am aflat scopul expediţiei, îi explică Gabriel masându-i uşor muşchii încordaţi. Am ajuns în apropierea lor acum patru zile. Cum nu ştiam unde eşti, am aşteptat să mă conducă ei la tine…

— A trecut atâta vreme, murmură Anamaya cuprinzându-i faţa ca să-l mai sărute o dată. Atât de multă vreme! Şi nu a fost zi sau noapte în care să nu cred că ne vom reîntâlni. De câteva zile te simţeam aşa de aproape lângă mine…

Gabriel îi pune un deget pe buze. Zgomotul unor paşi le aminteşte că afară este o santinelă. Gabriel o strânge în braţe şi îi şopteşte la ureche:

— Niciodată nu voi mai accepta să fiu despărţit de tine. Niciodată. Să nu mi-o mai ceri, căci te voi refuza!

Anamaya râde uşor, ghemuită la pieptul lui.

— Nu am să ţi-o mai cer, răspunde ea pe acelaşi ton. De acum înainte, vom fi împreună.

Rămân îmbrăţişaţi în linişte, de parcă eternitatea le-ar fi îndeplinit în sfârşit ceea ce-şi doreau.

Apoi Gabriel, fără să mai ridice glasul, îi arată gaura din tavanul de paie:

— Gonzalo este aşa de sigur de el, încât nici nu a ales cu prea multă grijă închisoarea pentru tine! O ramură groasă coboară până la acoperiş, iar de acolo ajungem repede în afara fortăreţei. Ne aşteaptă Piticul. Tot el ne va conduce până la Manco aflat la Machu Pucara.

— Bănuiam.

— Dacă mergem toată noaptea, vom ajunge înainte ca Gonzalo şi zbirii lui să descopere că ai fugit.

— Da, aprobă Anamaya ridicându-se încet. Trebuie să ne grăbim. Curi Ocllo era cu mine. Guaypar a făcut-o prizonieră şi vrea să o forţeze să-l conducă până la Manco. Trebuie să ajungem înaintea lor.

— Ai dreptate, să nu mai pierdem timpul, spune Gabriel.

Dar, înainte să o scoată din încăpere, o strânge îndelung la piept.

*

Inca Manco poartă un *unku* în pătrate negre şi albe, peste care şi-a pus un pieptar de aur. Cerceii lungi de aur îi ajung până la pliurile mantiei lungi din lână de vigonie, strânse pe umăr. Fruntea îi este încinsă cu *llautu,* banta regală, iar pe boneta din trestie împletită acoperită cu aur se mişcă uşor în adierea vântului cele trei pene de *curiguingue* prin care este desemnat drept Fiul lui Inti.

Stă în picioare în litiera de luptă purtată de zece bărbaţi. În mâna stângă ţine lancea de ceremonie, iar dreapta şi-o sprijină pe mânerul unei săbii prinse la mijloc, cea mai minuţios lucrată dintre toate trofeele pe care i le-au adus războinicii. Privirea îi este neclintită ca şi piatra munţilor. Buzele şi pleoapele îi sunt atât de fixe, încât pare că nu respiră.

De luni de zile, căpeteniile şi războinicii săi nu l-au mai văzut pe Inca îmbrăcat aşa de frumos şi fiecare dintre ei simte că astăzi se va întâmplă ceva important.

Manco le-a dat ordin încă din zori, când ceaţa nopţii încă mai plutea pe deasupra apelor îngheţate ale râului, să se aşeze în rânduri şi să se alinieze în faţa zidurilor vechiului fort, ca şi cum s-ar afla în marea piaţă de ceremonii Aucaypata din Cuzco.

— Am aflat astă-noapte că străinii ne trimit un mesager de seamă. Vreau să-l onorez, a răspuns el zâmbind privirilor intrigate şi întrebărilor tăcute.

Şi, într-adevăr, trâmbiţa-scoică sună şi anunţă vizitatori o dată cu primele raze ale lui Inti, ce se furişează prin frunzişuri.

Ca în marea piaţă Aucaypata, miile de războinici sunt grupaţi pe cinci rânduri şi, până spre selvă, alcătuiesc un zid de lănci, suliţe, stindarde şi măciuci. În spatele lui Manco, vreo doisprezece căpetenii se află în jurul archebuzelor capturate de la spanioli.

Nimeni nu se clinteşte când Guaypar îşi face apariţia mergând înaintea lui Curi Ocllo.

Aceasta se prosternează la vreo sută de paşi de Manco şi strigă destul de tare pentru a fi auzită de toţi:

— Iartă-mă, Inca! Numai pe tine te iubesc şi numai ţie mă supun, soţul meu prea iubit. Te implor să-l ierţi pe Guaypar, fratele meu: nu-ţi vrea răul.

Unii dintre soldaţi observă pe buzele lui Guaypar un surâs fugar. Dar căpeteniile l-au înconjurat deja. Îl prind de braţe şi, cu toate că Guaypar se apără curajos, îl obligă să se prosterne

înaintea lui Manco. Un căpitan bătrân aduce un bolovan pe care îl lasă să cadă pe umerii lui Guaypar spunând:

— Salută-l pe Inca, trădător împuţit!

— Nu eşti decât un laş, Manco! strigă Guaypar drept răspuns. Ai nevoie de mii de războinici ca să mă înfrunţi, în timp ce eu am venit singur.

Manco îl priveşte fără să îi răspundă, cu gura strânsă de dispreţ. Două căpetenii ţin mânerul lăncii pe ceafa lui Guaypar, obligându-l să privească în pământ, în timp ce acesta continuă să strige:

— Nu eşti fiul tatălui tău, Manco! Fără intrigile lui *Coya Camaquen* şi fără nebunia lui Villa Oma, nu ai fi purtat niciodată *llautu* pe frunte. Fratele tău, Atahualpa, nu te-ar fi ales niciodată drept urmaş…

Pe când urlă astfel, Curi Ocllo se repede la el. Tremură din tot corpul, iar mâinile strâng aşa de puternic *tupu* de argint, încât şi le umple de sânge.

— Taci, Guaypar! Taci! Nu-i poţi vorbi astfel lui Inca, soţul meu! geme ea cu privirea înspăimântată.

— Soţul tău este un nimeni! ţipă Guaypar.

Curi Ocllo încearcă să-i acopere gura cu mâinile ei însângerate. Dar, la o privire a lui Manco, un războinic o prinde de braţe şi o trage îndărăt.

— Anamaya este prizoniera mea, mârâie Guaypar din aceeaşi poziţie. Ea mă va conduce la Fratele-Geamăn… S-a isprăvit, Manco! De acum înainte Nobilii Strămoşi sunt alături de mine.

Manco se apropie şi trage sabia din teaca ce-i atinge pulpele, în timp ce Curi Ocllo îşi înteţeşte hohotele şi ţipetele.

— Pe Anamaya nu o mai ajută tatăl tău Huayna Capac, scrâşneşte Guaypar. Dar străinii mi-au promis: nu te vor ucide dacă te întorci la Vilcabamba şi încetezi războiul.

Manco îi îndepărtează pe războinici cu o mişcare a săbiei.

— Ridică-te! îi ordonă el zâmbind.

Zâmbetul său devine şi mai evident când Guaypar aruncă piatra de pe umeri şi se ridică în picioare:

— Sărmane Guaypar, tot nu ai înţeles lecţia pe care ţi-am dat-o, cu mulţi ani înainte, în ziua de *huarachiku!* Priveşte!

Atunci se dă la o parte, iar căpeteniile se dau în lături pentru a le face loc lui Anamaya şi lui Gabriel care înaintează.

— Sărmane Guaypar, îl ironizează iar Manco cu un râs scrâşnit. Selva răsună de vorbele tale tot aşa de zgomotoase şi

de înspăimântătoare ca nişte papagali!

Chiar atunci sună lung o trâmbiţă-scoică.

— Inca, străinii se apropie! strigă o căpetenie. Sunt la o sută de praştii de aici!

Curi Ocllo sare la picioarele lui Manco, în timp ce Inca şi-a ridicat deja sabia:

— Nu-mi ucide fratele! Manco, iartă-l din dragoste pentru mine!

— Nu trebuia să-l aduci până aici, *Coya,* tună Manco. Este mai bine să-i tai capul cu mâna mea înainte să nu facă la fel cu al meu. Fratelui tău îi place fierul străinilor. Atunci să-l înghită!

Tăişul descrie şuierând un mare semicerc. Capul lui Guaypar se scutură straniu. Ochii larg deschişi de uimire nu se închid nici atunci când se prăbuşeşte şi dintre umeri ţâşneşte un val de sânge.

Curi Ocllo se repede să sprijine trupul scuturat de spasme al fratelui ei cu un geamăt puternic de fiară, iar sângele îi acoperă faţa şi pieptul.

Anamaya şi Gabriel se reped spre ea, dar Manco le-a ordonat deja căpeteniilor să se împrăştie prin pădure. Confuzia domneşte câteva minute, în timp ce sutele de războinici rup rândurile perfecte în care se aliniaseră şi aleargă spre nord.

— Nu trebuie să rămâi aici, o imploră Anamaya pe Curi Ocllo încremenită înaintea cadavrului plin de sânge lipicios al lui Guaypar. Nu trebuie să rămâi aici. Străinii te vor prinde, vino cu noi…

Dar Curi Ocllo şi-a afundat capul în pieptul fratelui ei şi clatină din cap, scoţând ţipete scurte şi hohote asemenea unui animal pe moarte.

— Nu te aude, îi explică Gabriel nereuşind să dezlipească mâinile lui Curi Ocllo încleştate de mâinile fratelui ei.

În selvă deja se aude bubuitul archebuzelor.

— Haide, Anamaya! spune Gabriel despărţind-o de Curi Ocllo şi cuprinzând-o de talie. Sau ne vor prinde şi pe noi!

În timp ce aleargă în spatele ultimilor războinici, Gabriel se întoarce şi o vede pe Curi Ocllo cu părul plin de sânge, înlănţuită de trupul fără cap al lui Guaypar, de parcă ar fi vrut să se prăbuşească în neant o dată cu el.

PARTEA A PATRA.

28.

Chuquichaca, martie 1540.

Lumina după-amiezei coboară în valuri printre copaci. Cerul albastru se întunecă încet şi abia dacă se vede prin frunzişul des. În selva nesfârşită, se aud strigătele animalelor şi ţipătul păsărilor – o veritabilă pregătire pentru înserare ce îi aminteşte grabnic lui Anamaya de copilărie.

Întinsă pe plaja ce mărgineşte râul, se gândeşte la mama ei.

Zgomotul din amonte o poartă în lumea visului şi, cu toate că ţine ochii deschişi, aproape că nu îşi mai dă seama de prezenţa lui Gabriel în dreapta ei. Stau pe fâşia îngustă de nisip, înconjuraţi de o încâlceală de ramuri moarte care strălucesc, fiind udate de valurile succesive de apă. Se vede alergând desculţă înaintea mamei sale, care deschide larg braţele ca să o îmbrăţişeze. Multă vreme acest vis s-a încheiat cu un coşmar: amintirea pietrei de praştie care loveşte din plin fruntea mamei, trupul mort, greu în braţele ei, o trezea acoperită de o sudoare de gheaţă şi o copleşea singurătatea.

— Unde eşti?

Vocea lui Gabriel pare o adiere adusă de ape, iar blândeţea ei o smulge uşor din visul copilăriei. Au trecut şase luni de când au lăsat-o pe Curi Ocllo disperată la picioarele fratelui ei mort şi de când sunt în selvă, departe de Manco, departe de gândul războiului şi se pare că zorii şi apusul fiecărei zile nu fac decât să le întărească relaţia. Deseori, nici nu mai au nevoie de cuvinte, simţind plenitudinea stând pur şi simplu împreună. O privire, un gest al mâinii sunt de ajuns ca să fie fericiţi.

— Eram într-o călătorie lungă…

— Cu mine?

Anamaya zâmbeşte:

— Nu, eram cu mama.

Soarele intră într-un nor ce le umbreşte chipurile.

— Mi-ai vorbit adesea despre mama ta şi ştiu că o întâlneşti pe Celălalt Tărâm, spune Gabriel. Dar nu ţi se întâmplă niciodată să-l vezi pe tatăl tău?

Gabriel nu a întrebat-o niciodată aşa de direct, iar Anamaya îşi simte gâtul uscat:

— Nu ştiu. Faţa lui se pierde în întuneric…

— Anamaya…

Gabriel îi ia mâna într-a lui şi ea o abandonează înainte de a adăuga:

— … Este ca şi cum moartea mamei a şters tot ceea ce am trăit înainte şi din care nu păstrez decât senzaţii neclare.

— „Numai o taină va rămâne ascunsă şi va trebui să trăieşti cu ea.” Nu aşa ţi-a spus Inca Huayna Capac?

— Îi ştii bine cuvintele.

— Pentru mine sunt cuvintele tale. Poate că asta este taina. Sau altceva: pe când te aşteptam pe malul lacului Titicaca şi încercam să fiu în mintea mea cu tine, ajutat de slujitoarele lui Quilla, una dintre ele mi-a vorbit despre tine spunând: „fata cu ochii de culoarea apelor lacului”. Şi a adăugat: „Nu este nici o minune. Mama Lună a pus în ochii ei culoarea apelor lacului pentru ca tu să cauţi deopotrivă începutul şi sfârşitul timpului. Ea este aceea care poartă în privirea ei începuturile. Iar tu va trebui să înveţi să vezi dacă vrei să fii lângă ea!”

Gabriel râde încet, amintindu-şi de furia preotesei. Chipul lui Anamaya este luminat de un surâs fugar, în timp ce se aude ţipătul unei potârnichi.

*

Şi-au scos *unku* şi *anaco şi* se scaldă îndelung. Sub căldura soarelui ce s-a ivit iar, apa miloasă este minunat de răcoroasă. Pe o ramură ieşită din apă, două broaşte ţestoase şi-au scos gâtul din carapace şi îşi încălzesc la soare capul ridicat cât mai sus. Alături, stau nemişcate alte şase broaşte ţestoase mai mici.

Din când în când, suprafaţa apei oglindeşte silueta strălucitoare a unui pescăruş sau este tulburată de plescăitul unei lovituri puternice de coadă a peştelui-pisică. În jurul unei băltoace, zburătăcesc fluturi asemenea unei panglici colorate.

Anamaya şi Gabriel se afundă, apoi ies la suprafaţă şi râsul lor ţâşneşte o dată cu stropii de apă. Trupurile li se unesc şi se rostogolesc asemenea unor şerpi de apă şi lasă dâre de spumă purtate de curent în vârtejuri.

Din josul apei, profitând de curenţii râului, urcă o pirogă scobită într-un trunchi de copac. Cei doi bărbaţi, în picioare la capătul pirogii, o împing cu prăjini lungi şi se apleacă deseori pentru a se feri de ramurile ce le împiedică înaintarea. Ajunşi în dreptul lor, îşi întorc feţele într-un salut scurt apoi merg mai departe şi, ca să scape de vârtejuri, schimbă direcţia pirogii îndreptând-o spre ţărm, de unde se afundă în pădure.

După ce au ieşit din apă şi se întind pe nisip, Anamaya se apleacă spre Gabriel. Îi freacă îndelung spatele şi umerii cu frunze al căror miros iute şi dulce totodată îi dă acestuia o uşoară ameţeală. Se lasă în voia masajului blând ca o mângâiere. Noapte de noapte, a învăţat de la Anamaya că trupul lui nu este numai o masă de oase şi de nervi, puternic şi dornic să cucerească, ci şi un izvor de duioşie, gata să se trezească sub o mângâiere tandră înainte să vibreze de dorinţă.

Vântul serii ce se apropie îi face să se zgribulească şi Anamaya acoperă trupul ei şi al lui Gabriel cu *manta.* Se ghemuieşte alături de Gabriel cu genunchii ridicaţi la gură, lăsându-se cuprinsă de braţul lui slab, cu muşchii dispuşi asemenea unor lame.

— Simt că se apropie momentul, şopteşte ea.

— Cum de ştii?

— Totul trece, totul se duce. Este o vreme a semnelor. Mi-e frică şi sunt fericită, vreau aşa de mult să te duc cât mai grabnic.

— Unde?

— Acolo...

— Nu-l poţi părăsi pe Manco! Trebuie să fii alături de el!

— Gabriel, Manco ne părăseşte! Pleacă şi se afundă în selva furiei sale. Desigur, Guaypar a fost ucis, iar Gonzalo s-a întors la Cuzco. Dar vor veni alţii şi alţii. Nu ştim ce s-a întâmplat cu Villa Oma, dar războiul său nu duce nicăieri. Illac Topac rezistă încă, dar este singur ca un fugar. De ani buni, Manco nu domneşte decât peste umbre. Imperiul Celor Patru Zări nu mai există. Vilcabamba este o capitală fără pământ, nu mai există pentru incaşi popoare pe care să le supună, teritorii pe care să le cucerească. Sunt departe de munţi, de pământul în care Manco Capac şi Mama Ocllo au înfipt bastonul de aur.

— Şi totuşi, nu pot să dispară fără urmă! protestează Gabriel.

Anamaya clatină din cap:

— Va rămâne o urmă. Trebuie să-l aşteptăm pe Katari. El ne-a sfătuit să ne îndepărtăm de Vitcos, tot el ne va chema când va fi timpul. Să avem încredere în el!

Deodată aud strigăte ce vin în cascadă de-a lungul râului. Se ridică şi, la o sută de picioare în amonte, văd nişte copii care aleargă cu beţe în mâini. Par să urmărească o bucată de lemn ce pluteşte încet, dusă de râu. Din când în când, unul dintre copii sare în apă şi trage lemnul spre ţărm, în vreme ce un altul îl îndepărtează iar cu o lovitură de băţ; uneori dispare într-un vârtej, apoi iese la suprafaţă şi îşi continuă plutirea lentă.

— Este un coş! strigă Anamaya.

— Să-i lăsăm să se joace…

— Cred că are ceva înăuntru.

Câţiva copii sar în apă atunci când coşul a ajuns în dreptul lor. Încurajaţi de râsetele şi strigătele celorlalţi de pe mal, se agaţă de ciudata ambarcaţie şi o împing spre ţărm, făcând-o să eşueze pe nisip. Anamaya se apropie cu un zâmbet plin de curiozitate.

Coşul, neobişnuit de mare, este închis cu un capac bine legat cu o sfoară de agavă. În timp ce se apropie şi Gabriel, copiii entuziasmaţi trag din toate puterile de capac să-l deschidă.

Capacul se deschide printr-un trosnet violent. Ţipătul îngrozit al lui Anamaya se aude mai înainte ca puştii să înţeleagă ceea ce văd.

29.

Vitcos, martie 1540.

Anamaya se simte cuprinsă de un frison când zăreşte clădirea impozantă a palatului Vitcos ridicat pe pintenul stâncos. Îşi aminteşte foarte bine fortăreaţa goală şi îngrozitoarea surpriză a atacului condus de Guaypar, capturarea ei şi ameninţările lui Gonzalo, fierul rece al pumnalului pe pielea ei. Gabriel, ca şi cum ar fi ghicit că-i este frică, îi cuprinde umărul şi îi transmite căldură şi putere.

„Niciodată nu voi mai accepta să fiu despărţit de tine”, îi şoptise în timp ce o elibera. De luni de zile puterea acestor cuvinte răsună în ea şi în acelaşi timp o urmăreşte o imagine teribilă. Cadavrul lui Curi Ocllo este prins între pereţii coşului în poziţie fetală, pare închircit şi călcat în picioare şi păstrează un chip intact în pofida călătoriei sale macabre. Iar această frumuseţe întipărită pe leşul ei era mai râu ca orice.

După ce au aşezat îngrozitoarea încărcătură într-o litieră de crengi şi trestii, au pornit spre Vitcos însoţiţi de câţiva războinici.

Ce s-a întâmplat pentru ca soţia iubită a lui Manco să fi fost chinuită astfel? Cine a avut sinistra idee să o trimită pe fluviu în ideea absurdă şi, în cele din urmă îndeplinită, că va fi găsită pentru a ajunge la Manco?

Manco! Numai gândindu-se la cât de îndurerat va fi, lui Anamaya i se face stomacul ghem de supărare. În ciuda eforturilor sale, îi este imposibil să îl apere pe tânărul Inca de acest lucru şi să-i prevadă urmările.

Deşi înaintează greu prin selvă, au avut grijă să aducă în fiecare seară ofrande sufletului geamăn al lui Curi Ocllo rătăcind prin Tărâmul Celălalt. Au ars foi de coca şi au implorat-o pe Mama Quilla să o ajute în timpul călătoriei sale până în Lumea de Jos. Odată, Anamaya l-a surprins pe Gabriel cu mâinile împreunate, ochii închişi şi capul ridicat spre cupola de nepătruns a copacilor care îi adăpostea.

— Ce faci?

— Mă rog Dumnezeului în care nu mai cred.

— De vreme ce te rogi, nu înseamnă că şi crezi?

— Mă rog pentru ea, pentru ca sufletul ei să-şi găsească pacea.

Anamaya nu mai întreabă altceva, dar în supărarea ei s-a luminat: ea şi Puma sunt mai legaţi unul de celălalt mai mult ca niciodată. Nu-i vor mai despărţi nici războiul, nici zeii.

Acum, în vreme ce se desenează cele cincisprezece porţi înzestrate cu lintouri de granit alb pe zidurile palatului, zăreşte siluetele primilor soldaţi cu lăncile în mâini, care se apropie respectuoşi de micul lor grup, recunoscând-o pe *Coya Camaquen.*

Trec de poarta strimtă ce dă spre vârful dealului unde se găsesc, reunite într-o singură *cancha,* palatul şi cele paisprezece clădiri care îl înconjoară. Soldaţii cu feţele încruntate îi conduc până în vasta curte interioară unde se află Manco.

Intrând în palat, Anamaya strânge instinctiv mâna lui Gabriel.

— Unde eraţi?

Vocea lui Manco tună în curtea plină de orhidee cu parfum îmbătător. O puma tânără se agită în cuşca ei de bambus, plasată într-o nişă mare.

Manco nu-i ia în seamă pe cărăuşii care pun coşul la picioarele lui. Ochii săi adânc înfundaţi în orbite rămân aţintiţi asupra lui Anamaya şi a lui Gabriel. Servitorii şi soldaţii, nobilii şi concubinele, toţi ţin capetele plecate în tăcere.

— Eram la confluenţa dintre râurile Willkamayo şi Vilcabamba, răspunde Anamaya.

Glasul ei este extrem de calm şi asta îl tulbură pe Manco. Îşi îndreaptă privirea spre coşul de la picioarele sale.

— Ce-mi aduceţi? întreabă el.

Anamaya se apropie cu umerii plecaţi în semn de supunere, aşa cum fiecare trebuie să o arate faţă de Inca. Nici un cuvânt nu se aude pe buze atunci când înalţă capacul de răchită.

Privirea lui Manco încremeneşte. Gura i se deschide ca şi cum i-ar dispărea tot aerul din plămâni. Se prăbuşeşte la pământ şi se agaţă în genunchi de marginea coşului.

Urletul sfâşie cerul.

Nu este strigătul unei fiinţe umane. Nu se aude nici un cuvânt. Este cel al unui animal rănit, care îşi strigă durerea ce îi sfârtecă măruntaiele. Toţi cei din curte se fac mici şi încearcă să se piardă în ei înşişi. În aceste zile de mers prin selvă, s-au temut adesea de mânia şi disperarea lui Inca. Dar ceea ce aud depăşeşte tot ce

au putut vedea până acum.

Când îşi revine, trupul lui Manco este zguduit de un fel de sughiţ. Ia în palme faţa lui Curi Ocllo, o ridică spre el şi trage în acelaşi timp după sine leşul flasc al celui care a fost trupul superb al soţiei sale şi fericirea nopţilor lui. Şi urlă încă o dată.

Anamaya întinde mâna spre el. Îi atinge uşor ceafa încordată de strigătul puternic. Dar când simte degetele ei pe piele, Manco se îndepărtează printr-un salt ca şi cum l-ar fi ars.

— Manco… şopteşte ea mai mult pentru sine, fără să spere că va fi auzită.

Inca nu plânge. Este asemenea unei furtuni ce bubuie şi străpunge noaptea cu fulgerele ei, făcând lumea să tremure până în adâncuri.

— Nu! Nu!

Sunt primele cuvinte pe care le rosteşte. Cuvinte care nu aduc linişte, care nu-l calmează. Sunt la fel de animalice precum urletele pe care le-a slobozit:

— Nu! Nu!

Îşi exprimă întregul refuz, refuzul de a se supune, de a pierde, de a fi prins, de a ceda, de a accepta că timpul a trecut cu atâta cruzime; dar din refuz în refuz a ajuns doar un animal hăituit, înconjurat mai curând de o haită famelică decât de o mulţime care supravieţuieşte numai printr-o furie atroce.

Ai săi părăsesc unul câte unul curtea interioară, retrăgându-se cu speranţa laşă că nu-i va vedea, lipindu-se de pereţi, asudaţi de teamă sub feţele impasibile.

Numai Anamaya nu s-a mişcat, rămânând ghemuită în faţa lui. Manco zace la pământ şi continuă să urle ceva mai stins.

Gabriel se retrage la rându-i, nu mai înainte de a fi mângâiat-o uşor pe Anamaya, a cărei privire duioasă îl alintă pentru a reveni asupra lui Manco.

— Manco, mai şopteşte ea încă o dată.

Îl priveşte. Deşi e tânăr, Inca seamănă cu un bătrân – trupul şi chipul sunt mai îmbătrânite şi mai obosite decât cele ale lui Huayna Capac atunci când îi era alături. Dar dacă Huayna Capac păstra multe secrete, Manco nu mai ştie nimic, nu mai vede nimic. Ochii îi sunt înfundaţi în orbite, ca şi când ar fi primit nişte lovituri, iar faţa îi este plină de riduri şi de pete care se agită şi tremură. Pielea sa mată a devenit gri.

— Manco…

Se ridică puţin, sprijinindu-se în cot. O priveşte fix:

— Eu nu… nu pot…

Şi, singur în faţa lui Anamaya începe să plângă cu lacrimile amare şi inutile ale disperării şi eşecului.

*

O dată cu lăsarea întunericului, curtea interioară s-a umplut iar. Manco nu s-a mişcat, în ciuda ploii care a început. A lăsat-o pe Anamaya să-l îmbrace de ceremonie, iar penele de *curiguingue* se mişcă uşor sub ploaia fină. Înaintea lui, este aşezat un vas de argint, iar o frumoasă concubină îi stă alături, gata să îndeplinească ordinul care nu-i va fi dat.

— Vorbeşte, spune el.

Piticul îşi înfrânge teama ce-i strânge măruntaiele, amintindu-şi că, de când marele Inca Huayna Capac l-a descoperit tremurând sub o grămadă de pături, nu mai are cum să moară:

— Inca, au venit la mine, la Yucay, două femei şi mi-au povestit ceea ce trebuie să ştii.

— De ce nu ai venit imediat?

— Inca, mi-a fost frică de acest secret prea greu pentru mine.

Neputinţa şi slăbiciunea răzbat prin vocea gravă a Piticului care îi spune adevărul. Un oftat trece printre buzele subţiri ale lui Manco, în timp ce toţi se temeau de o explozie de furie.

— Acum poţi vorbi, spune el arătând spre coş. Secretul nu-ţi mai aparţine.

— Guvernatorul Pizarro primise mesajele tale de pace şi ţi-a trimis în schimb o iapă, un sclav negru şi alte daruri de preţ. Întâmplarea a făcut ca unele dintre căpeteniile tale să dea de convoi şi, crezând că-ţi face pe plac, a sacrificat iapa, sclavul şi alţi câţiva servitori. Cei rămaşi în viaţă s-au plâns lui *kapitu* care s-a înfuriat teribil.

Anamaya simte cum picăturile de ploaie i se preling pe gât şi pe sub *afiaco.* Dar, ca şi ceilalţi, nu se clinteşte.

— I-a dat-o pe Curi Ocllo fratelui sau Gonzalo care a violat-o, apoi secretarului său şi pe urmă altor soldaţi spanioli, poate şi unor indieni aliaţi. Au fost mulţumiţi doar când pulpele i-au fost acoperite de sânge şi de spermă. Atunci a ordonat să fie omorâtă.

Gabriel, ascultându-l pe Pitic, este pietrificat. Îi vin în minte glasul guvernatorului, obiceiul acestuia de a-şi pune mâna pe umărul lui strângându-l afectuos – tot ceea ce îl apropia de maestrul său acum îl dezgustă.

Manco nu se uită la Pitic, nu se uită la nimeni. Privirea i se

pierde departe în noapte, acolo unde se înalţă culmile înzăpezite ale lui Apu care nu-l mai protejează.

— Curi Ocllo a dăruit femeilor incase care o slujeau toate bijuteriile şi bunurile sale. Nu s-a revoltat. A cerut numai ca după moarte, corpul ei să fie pus într-un coş şi lăsat să plutească pe râu, ca să ajungă până la tine.

În curtea interioară domneşte o linişte deplină, întreruptă numai de vocea cavernoasă a Piticului.

— Şi-a legat singură la ochi bucata de pânză pe care o primise de la una din femeile mele, după ce i-a mulţumit şi a îmbrăţişat-o. În timp ce o legau de stâlp, ea a rostit aceste cuvinte – şi să-mi sfâşie puma inima dacă vă mint! — „V-aţi dezlănţuit furia împotriva unei femei! Ce râu vă putea face o femeie ca mine? Grăbiţi-vă, ca să fiţi pe deplin mulţumiţi!” Plângeau chiar şi unii dintre spanioli. Apoi indienii canaris au slobozit săgeţile şi lăncile. Cât a agonizat, nu a lăsat să-i scape un geamăt. Apoi au aprins un rug mare ca să o ardă, însă Inti a vrut ca trupul ei să rămână intact. Noaptea, femeile mele i-au luat trupul şi i l-au pus în coş pentru ca el să ajungă la tine aşa cum şi-a dorit.

Katari s-a strecurat prin mulţime şi a ajuns până la Gabriel, pe care îl strânge discret de braţ şi îi spune: „Trebuie să plecăm!” Anamaya se întoarce spre ei şi îi priveşte întrebător.

— Apoi? îl întreabă Manco.

— Înţeleptul Villa Oma era acolo şi el, la Yucay, de când l-au prins la Condesuyu. Deşi era în lanţuri şi fără nici o putere, îi blestema şi îi numea câini pentru ceea ce i-au făcut lui Curi Ocllo. Atunci l-au ars de viu…

Dacă povestea morţii lui Curi Ocllo a fost ascultată în linişte, cea a înţeleptului stârneşte gemete şi injurii. Manco ridică braţul şi cere să se facă linişte.

— Când flăcările au început să-i ardă picioarele, înţeleptul i-a chemat în ajutor pe Huayna Capac şi pe toţi Inca, pe Chalkuchimac şi pe Atahualpa…

— M-a chemat şi pe mine?

Este pentru prima oară când Piticul ezită şi îşi coboară puţin vocea:

— Nimeni nu a auzit numele tău, Inca, dar cu siguranţă că a murit prea repede şi nu a mai avut când să-i strige pe toţi care l-ar fi putut ajuta. După el, a fost ars de viu şi generalul Tisoc…

Gabriel îl însoţeşte pe Katari şi Anamaya îi vede dispărând în mulţimea de oameni adunată în curtea interioară. Trec

neobservaţi prin disperarea ce domneşte în jur, când Piticul înşiruie cu glas rar numele căpeteniilor.

— I-au ars pe Taipi şi pe Tanqui Hualpa, pe Orco Huaranca şi pe Atoc Suqui…

Pe faţa lui Manco nu tresare nici un muşchi. Continuă să se uite la cerul cuprins de noapte. În timp ce toţi ceilalţi simt o lovitură în stomac, auzind numele acelor mari războinici, el pare să se fi închis în sine şi să fi dispărut. Însă Anamaya vede cum mâinile i se crispează şi pumnii strâng aerul. Atunci se bucură că Gabriel a plecat împreună cu Katari, deşi nu ştie unde.

— … Şi pe Ozcoc şi pe Curi Atao, continuă Piticul, sporind disperarea, ca şi cum în noapte stelele s-ar stinge rând pe rând, lăsând întreaga lume într-o beznă adâncă şi eternă.

— Villa Oma a avut dreptate, spune în cele din urmă Manco. Trebuia să distrugem stirpea asta înainte să ne distrugă ea pe noi. Şi Chalkuchimac a avut dreptate. Deseori, s-au arătat slabi, iar noi nu am ştiut să profităm… Am crezut în iluzii, în semne mincinoase, am crezut în comete şi pume…

Manco nu o priveşte pe Anamaya, dar din glasul lui răzbat, palpabile, ura şi disperarea.

— Plecaţi! spune Manco privindu-i. Vreau să fiu singur acum!

Pleacă toţi într-un vuiet de suliţe şi lănci, de scuturi lovite unele de altele, de târşâitul sandalelor şi de voci care se ridică şi se sting apoi imediat.

Rămâne doar Anamaya.

— Şi tu, spune Manco.

— Ştii prea bine că am fost mereu lângă tine.

— A fost o vreme în care am crezut că eşti alături de mine ca să ridic Imperiul Celor Patru Zări şi să-l măresc, aşa cum nu o mai făcuse nici un Inca. Credeam, aşa cum îmi spusese Tatăl meu, cum mă convinsese înţeleptul că eşti un semn al Lacului Originilor prin care puteam nădăjdui să ne sporim grandoarea. Dar nu eşti nimic din toate astea, iar profeţiile pe care le faci în tăcere mi-aduc numai umilinţă şi distrugere. Pleacă!

— Manco, nu ai vrut să fii înţelept şi să urmezi calea, ţi-ai ascultat mânia, la fel ca în prima zi, când ţi-ai descleştat inutil furia împotriva lui Guaypar…

— Şi acum Guaypar a murit, Villa Oma a murit, Tisoc a murit, la fel şi draga mea Curi Ocllo, sunt morţi cu toţii şi voi muri şi eu. Asta este profeţia ta, femeie venită din Lumea de Jos ca să-mi aduci suferinţă?

— Trăieşte fiul tău Titu Cusi şi atâţia alţii care îşi pun speranţele în tine…

— Atâţia alţii?

În întuneric, braţul lui Manco descrie un cerc şi se opreşte pe frunte. Printr-o mişcare scurta îşi smulge banta.

— Puterea mea este această pană, spune el agitând-o cu dispreţ. O adiere de vânt o aduce, o adiere de vânt o îndepărtează.

Izbucneşte într-un râs dispreţuitor:

— Uite ce rămâne din puterea mea…

Manco se ridică dintr-un salt şi se apropie de cuşca unde doarme o puma tânără. Priveşte animalul în tăcere. Apoi şopteşte:

— Trebuie să creşti ca să mă ajuţi, nu-i aşa? Nu ai fost găsită din întâmplare şi – cine ştie? – poate eşti un semn…

Îndepărtează lemnul ce ţine cuşca închisă şi apucă animalul adormit. Îi înfige *tumi* în inimă cu o mişcare scurtă, după ce i-a zdrobit vertebrele şi i-a sucit gâtul cu o furie venită din adâncuri. Îi rupe fiecare labă, îi scoate ochii, îi sfâşie botul lipsit de viaţă şi îşi scoate mâinile pline de came şi de sânge:

— Tot mai vrei să fii alături de mine, prietenă a pumelor?

Anamaya este mută de groază, cu toate acestea insistă:

— Nu trebuie să te părăsesc. Da, vreau să rămân alături de tine.

— Nu!

Manco ridică spre ea o mână însângerată. Gestul lui nu are nimic ameninţător, dar subliniază despărţirea lor definitivă. Totuşi, Anamaya, înfrângându-şi dezgustul, se apropie şi ia în mâinile sale mâna lui.

— Plec fiindcă vrei asta, însă îţi vei aminti că am fost întotdeauna alături de tine. Îţi vei aminti că nu am făcut decât să mă supun, din prima zi, cea în care Huayna Capac, Tatăl tău, mi s-a destăinuit…

Manco tace şi îşi retrage mâna dintr-a ei; Anamaya nu-şi dă seama dacă a auzit măcar ce i-a spus, cuprins de transa de singurătate şi mânie. Vocea lui pare că vine din Lumea de Jos atunci când repetă:

— Nu.

Şi în timp ce Anamaya iese, în sfârşit, din curtea interioară udă de ploaie, unde sângele pumei amestecat cu praful curge într-un fel de noroi roşiatic, se gândeşte că întreaga viaţă a lui Manco

rebelul nu s-a scurs decât pentru a ajunge la confirmarea acestui singur cuvânt, pe care l-a rostit calm şi care vine din străfundul sufletului său: nu.

*

Fără să spună o vorbă, Katari şi Gabriel au traversat grăbiţi *cancha* goală, au evitat grupurile de soldaţi care patrulează în jurul fortăreţei şi au luat-o pe drumul ce duce spre selvă.

— Ce vrei să-mi spui? îl întreabă în cele din urmă Gabriel pe Katari, când se află la adăpostul copacilor şi al întunericului.

Stăpânul Pietrelor dă din cap agitându-şi pletele negre:

— Prietenul tău Bartolomeu a sosit acum trei zile. A avut înţelepciunea de a nu încerca să intre în fortăreaţă şi mi-a trimis două mesaje ca să mă anunţe. L-am ascuns într-o *huaca,* la o oră de mers de aici.

— Bartolomeu…

— Este un bărbat înţelept şi savant, am vorbit despre originea lumii, despre facerea ei şi despre fiinţele ciudate care o locuiesc, oamenii… continuă Katari.

— Să nu-mi spui că a traversat selva ca să discute cu tine!

— Am vorbit despre ceea ce a fost înainte, despre ceea ce va fi după.

— Îl ştiu eu pe călugăr, zice Gabriel fără ironie. Oricât de bun prieten ţi-ar fi, nu a făcut drumul până aici fără să aibă un motiv serios…

— Are să ţi-l spună.

În selvă zgomotele apusului sunt acoperite de ploaie.

— Şi Anamaya?

— Va trebui să pleci mai înainte ca furia lui Manco să se îndrepte asupra ta. Ni se va alătura curând, împreună cu Piticul.

Cei doi înaintează anevoie; deşi nu mai plouă, apa a inundat întreaga selvă şi li se prelinge pe gât, ca şi cum cerul şi copacii ar asuda.

Înaintea lor se iveşte un luminiş în mijlocul căruia se află o colibă acoperită cu stuf, înconjurată de un zid înălţat din câteva blocuri de piatră cioplite în grabă.

Când se apropie, în pragul uşii apare silueta uşor de recunoscut a lui Bartolomeu. Călugărul cu ochii cenuşii îl îmbrăţişează îndelung pe Gabriel. Pare că tremură din cauza febrei:

— Ţi-e rău, frate Bartolomeu…

— Acum că te pot vedea, mi-e chiar bine. Ea unde este?

S-a întors spre Katari care arată în direcţia fortăreţei nevăzute:
— Va sosi, de îndată ce va putea, împreună cu Piticul…
— Este bine, am nevoie de ea, spune Bartolomeu.
Cei trei bărbaţi privesc o clipă cerul de deasupra luminişului, strălucind iar, plin de fluturi coloraţi; în frunziş se aude hărmălaia maimuţelor şi a păsărilor, dimpreună cu cea a doi papagali ale căror pene lucesc printre ramuri.
Călugărul îl priveşte cu drag pe Gabriel:
— Te-ai schimbat în bine de când nu te-am mai văzut… Faţa nu-ţi mai este schimonosită de furie şi a dispărut căutătura aceea de om chinuit de diavol…
— Era aşa de rău?
Bartolomeu atinge fruntea lui Gabriel cu mâna dreaptă, cea cu degete unite:
— Iubirea a pus stăpânire pe tine, prietene – mă refer la iubirea ce hrăneşte şi înflăcărează, iubirea care oferă şi împarte…
— Vorbeşti despre o iubire care îmi este cunoscută…
Cei trei bărbaţi, aşezaţi pe nişte buturugi din faţa colibei, discută încet în splendoarea nopţii ce coboară. Gabriel nu se nelinişteşte. Din când în când, mai aruncă o privire spre marginea selvei ca să vadă dacă nu cumva un foşnet al frunzişului ascunde sosirea lui Anamaya.
Între ei domneşte pacea, pacea între trei bărbaţi veniţi de departe, care au scăpat de furia războiului ce distruge inimile altora.
În cele din urmă, îşi fac apariţia Anamaya şi Piticul o dată cu ultimele străluciri ale apusului, în vreme ce Katari aprinde focul.
Bartolomeu o priveşte cu admiraţie şi respect.
— Iată-vă împreună, spune el, iar ochii cenuşii îi strălucesc de febră. Şi, văzându-vă, înţeleg măreţia popoarelor voastre şi de ce legătura voastră, făcută pe o cale misterioasă, a devenit azi mai importantă decât nenorocirile pe care le-a îndurat…
Anamaya s-a apropiat de Gabriel şi s-a aşezat lângă el. Cei doi tineri se ţin de mână în linişte, simţind solemnitatea cuvintelor sale şi întrebându-se ce vrea de fapt.
— Gabriel, îţi aminteşti că voiam să te trimit în Spania ca să duci scrisorile ce spun adevărul despre această cucerire… Nu cu multă vreme în urmă, am aflat o veste pe care nu o pot interpreta decât ca pe un semn divin…
Pe chipul obosit al călugărului se iveşte un zâmbet, ca şi cum

propria credinţă ar fi şi pentru el, o dovadă a ironiei.

— Împăratul Carol Quintul trimite în această ţară un judecător. Se numeşte Vaca de Castro şi, din câte am aflat, este un om drept şi bun. Poate că acum navighează spre Lima. Pentru noi este un prilej care nu ni se va mai oferi poate niciodată… Voiam să mergem în Spania şi iată vine Spania la noi!

— Cum de eşti aşa de sigur?

— Ştiu asta, Gabriel. Oh, înţeleg bine din glasul tău că te îndoieşti şi că nu ai încredere şi, crede-mă, acelaşi lucru îl simt şi eu. Dar există semne care nu sunt înşelătoare: Hernando a fost închis în Spania pentru crimele sale…

— Mai mult ca sigur că nu pentru cele împotriva indienilor! E în temniţă pentru că l-a asasinat pe Almagro!

— Şi totuşi. Vremea indulgenţei a trecut. În sânul Bisericii, dar şi la Curte, peste tot se aud glasuri ce denunţă excesele cuceririi şi cer dreptate pentru aceste popoare!

Gabriel oftează:

— Ca să cred asta, aş avea nevoie de credinţa ta, frate Bartolomeu. Pentru mine…

— Lasă credinţa mea în Dumnezeu şi în grandoarea sufletului Spaniei. Nu ai, ca şi mine, încredere în om? Nu crezi că acest om trebuie ascultat când se va întâmplă şi altceva decât divagaţiile celor două părţi încrâncenate în a se autodistruge şi a jefui cât mai mult cu putinţă, atâta timp cât mai rămâne o uncie de aur şi de argint în ţara asta?

Gabriel îşi ridică braţele spre cer:

— Nu ştiu…

— Ascultă-l! se aude glasul lui Katari, care îl face să tresară.

— Ce vrei să spui, Stăpâne al Pietrelor?

— Vreau să spun că are dreptate. Vreau să spun că nu ne putem trăi viaţa toată în pădure, hăituiţi ca nişte animale, tresărind la cel mai mic foşnet al frunzişului, ameninţaţi de umezeală şi de boli, la bunul plac al unei armate ostile. Viaţa asta a ales-o Manco, dar nu poate fi şi a noastră.

— Şi Anamaya? îl întreabă Gabriel întorcându-se spre prinţesă.

— Trebuie să te însoţească, spune Bartolomeu aşteptând aprobarea lui Katari. Trebuie să depună mărturie o dată cu tine că indienii nu sunt animale proaste, ci nişte fiinţe umane a căror istorie, religie, tradiţii, fel de a fi merită respectul şi protecţia noastră.

— Şi dacă o să le cadă pradă? adaugă Gabriel cu glas

tremurat. Dacă judecătorul nu este un sfânt şi un înţelept, ci un alt Gonzalo? Dacă vine să îi facă şi ei ceea ce i-au făcut lui Curi Ocllo?

— Există acest risc, spune Anamaya calmă. Ca şi acela în urma căruia tu ai fi prins, închis… Şi totuşi, Bartolomeu şi Katari au dreptate: trebuie să încercăm.

— Şi Fratele-Geamăn?

— Dacă va fi acord *Coya Camaquen,* voi avea eu grijă de Fratele-Geamăn şi îl voi pregăti pentru călătoria sa… spune la rândul său Katari.

Gabriel îi priveşte pe fiecare.

— Cu excepţia lui Sebastian, voi sunteţi cele trei persoane pe lumea asta în care am mai multă încredere decât în mine însumi. Atunci de ce oare mă îndoiesc?

— Şi noi ne îndoim, spune Bartolomeu. Nu mă refer la siguranţa de a reuşi, ci la şansa infimă de a întemeia o ţară.

— De când aţi venit, a trecut atâta amar de timp şi trebuie să fii orb ca să nu observi că străinii vor rămâne aici, le reaminteşte calm Katari. Poţi să profiţi de această şansă pentru ca generaţiile viitoare să aibă chipul vostru sau cel plin de ură al copiilor distrugerii şi ai jafului…

— Şi dacă dăm greş?

Nimeni nu îi răspunde, însă îşi dau seama de consimţământul lui Gabriel ce răzbate din blândeţea glasului.

— Voi pleca, spune el dintr-o suflare.

Ia mâna lui Anamaya şi o strânge în ale sale.

— Vom pleca, de vreme ce credeţi că aceasta este calea pe care trebuie s-o urmăm. Nu voi ţine seama de primejdia pe care o presimt. Va trebui să te rogi pentru noi, părinte…

— Vrei sau nu, eşti mereu pomenit în rugăciunile mele, zâmbeşte Bartolomeu.

Gabriel se întoarce spre Katari:

— Iar tu, Stăpâne al Pietrelor, să nu ne părăseşti…

— Ne vom reîntâlni curând.

— Cum vom şti? întreabă Anamaya.

Katari scoate din *chupsa* o sfoară fină, pe care face noduri cu degetele sale puternice. Apoi i-o întinde lui Anamaya:

— Ia acest *quipu,* spune cu glas hotărât. La vremea potrivită, are să-ţi spună unde mă aflu. Iar cheia de piatră îţi va deschide spaţiul şi timpul. Iar eu voi fi alături de voi, deşi mă voi afla departe, voi fugi, iar voi vă veţi elibera, voi coborî, iar voi veţi

urca. Dar vom fi împreună şi ne vom găsi pe drumul lui Viracocha. Mergeţi acum!

În timp ce Katari porneşte pe drumul spre Vitcos, singur, fără să ia măcar o torţă, Bartolomeu, Piticul, Anamaya şi cu Gabriel se afundă în selvă, într-o călătorie a speranţei şi a îndoielii.

30.

Lima, 24 iunie 1541.

Deasupra oraşului în construcţie plutesc, venind dinspre oceanul ceţos, păsări de mare cu aripi lungi albe. După ce s-au învârtit pe deasupra pieţei mari şi a catedralei neterminate, se îndepărtează cu ţipete răguşite spre valurile de vegetaţie de pe coastă.

Anamaya îşi ridică privirea ca să le vadă mai bine. Soarele matinal îi mângâie blând fruntea. Sub adierea vântului, ciudatul văl care îi acoperă părul se încreţeşte delicat pe obraz şi pe buze. Îl îndepărtează cu un gest uimit.

Păsări pe casele din Lima şi oceanul nesfârşit pe care îl descoperă pentru prima oară – iată ce vede de când a sosit în oraş şi ceea ce nu încetează să o mire.

Configuraţia oraşului se distinge dar din înaltul schelăriei catedralei, unde a urcat-o Gabriel. Casele ridicate de străini sunt la fel de ordonat dispuse ca şi cancha-urile incase. Având exact aceeaşi înălţime, se ordonează în pătrate perfecte. Aici, acoperişurile nu sunt acoperite cu ţiglă. Sunt plate, acoperite cu un strat gros de pământ, ce înconjoară curţi interioare identice şi mărginesc străzile rectilinii, unde, cât este ziua de lungă, străinii merg încoace şi încolo, ca şi cum n-ar avea decât asta de făcut.

Majoritatea caselor, asemenea catedralei rămase încă fără clopot, cu naosul acoperit în grabă cu scânduri şi paie pe post de cupolă, nu sunt terminate decât pe jumătate. Unele, doar simple înjghebări de bârne şi şindrilă. Ici-colo, terenuri virane servesc drept ţarcuri pentru porci sau păsări şi uneori pentru acele obiecte bizare pe care străinii le numesc „căleşti”, un fel de cutii puse pe patru cercuri de lemn, în care se urcă pentru a fi traşi de caii lor!

Numai o clădire, despărţită de catedrala printr-o piaţă mare, este mai impozantă decât celelalte. Pereţii, cu o tencuială de un alb imaculat, umflaţi de balcoane de lemn şi de obloane vopsite în albastru, închid două curţi interioare şi o grădină deasă, cât o casă de mare. Este locuinţa guvernatorului don Francisco Pizarro.

— Îţi mai aminteşti de scrisoarea pe care i-am trimis-o lui Bartolomeu pentru a ţi-o citi, în timp ce-l însoţeam pe Almagro în drumul lui spre sud? O întreabă încetişor Gabriel pe Anamaya, strângându-i mâinile într-ale lui. Sunt cam… şapte-opt ani de atunci! Cred că era tot luna iunie! Am scris-o chiar aici, înainte de lăsarea serii. În depărtare soarele apunea, peste ocean. Nu erau case, doar copaci încărcaţi de fructe, câteva colibe şi un luminiş în care nişte copii ne priveau cu ochii măriţi de uimire. Semăna cu paradisul pe care mi l-am închipuit de atâtea ori.

Cu mâna întinsă, arată spre fluviul cu ape galbene ce se varsă în mare şi, mai departe, spre livezile îmbelşugate, apoi spre locul de sub ei, pe care nu s-a construit nimic.

— „Aici va fi!” a declarat foarte solemn don Francisco. A doua zi au înfipt ţăruşi şi a hotărât că aici va fi piaţa, dincoace biserica, mai încolo casele şi străzile! O nimica toată! Patru sute cincizeci de picioare pentru fiecare pătrat ce conţine patru case şi patruzeci de picioare lărgime pentru fiecare stradă. Şi iată: capitala Peru-ului era gata!

Glasul lui Gabriel este plin de mândrie şi de amărăciune.

— Aşa îşi arată puterea cel care a cucerit o ţară, observă Anamaya cu blândeţe. Inca Huayna Capac a procedat la fel cu oraşul Quito, după ce a învins triburile din nord. Aşa au procedat înaintea lui Nobilii Strămoşi în tot Imperiul celor Patru Zări. Astăzi s-a isprăvit. Nu mai suntem noi cei care întemeiem oraşe.

Spune asta fără să fie tristă cu adevărat, ba chiar liniştită, fapt care îl face pe Gabriel să fie stânjenit. Simte cum deodată este cuprinsă de un frison, deşi vântul dinspre mare este călduţ.

— Ţi-e frig? se nelinişteşte el.

— Nu! zâmbeşte ea. Nu, nu-i nimic…

De fapt, nu frigul o înfioară, ci liniştea ce domneşte în dimineaţa asta peste oraş. Cu excepţia ţipetelor păsărilor, nu se aude nici un zgomot, de parcă ziua şi-ar ţine răsuflarea înainte să urle. Pe străzi, abia dacă sunt câţiva trecători. Ici-colo, vântul stârneşte prin piaţa goală vârtejuri de paf.

Fără să vrea, Anamaya se gândeşte la cuvintele lui Inca Huayna Capac: „Străinii vor avea parte de nenorocire în triumful lor…” Totuşi, adaugă zâmbind amuzată atunci când Gabriel o priveşte cu un aer îngrijorat:

— Pur şi simplu, nu sunt obişnuită cu hainele astea!

Bartolomeu, cu mai puţin de o săptămână înainte, când nici măcar nu se aflau în Lima, i-a obligat, în pofida protestelor lui

Gabriel, să poarte haine spaniole. „Îţi dai seama ce se va întâmpla cu Anamaya când va apărea în oraş îmbrăcată ca o prinţesă incasă? În nici o oră, toţi «monseniorii» vor fi tăbărât pe ea ca să o întrebe ce caută aici! Iar zbirilor lui don Francisco le va lua cam tot atât ca să o întrebe unde este statuia de aur… îmbrăcată ca o spanioloaică, cu părul ei buclat şi ochii albaştri, nimeni nu va bănui că este incasă. În Lima există deja tinere femei metise care sunt frumoase. De altfel, asta este valabil şi pentru tine. Ai fost uitat. Fă în aşa fel încât să nu-şi aducă prea curând aminte…”

— Nenorocitele astea de haine! strigă Gabriel descheindu-şi gulerul cămăşii de care s-a dezobişnuit deja. Se pare că va mai trebui să stăm deghizaţi astfel. Ieri n-am primit veşti bune. Bartolomeu a auzit că nava judecătorului Vaca de Castro ar fi naufragiat mai înainte să ajungă la Tumbes.

— Asta înseamnă că nu va veni?

— Până una-alta, nu înseamnă nimic. Cel mult că oraşul acesta îmi pare mai bolnav decât este acum Bartolomeu şi începe să-mi pară râu că am cedat rugăminţii lui.

Pentru o clipă, Gabriel priveşte atent casele de sub el. Apoi adaugă clătinând din cap:

— Nu, mă înşel: oraşul acesta nu este bolnav! Este împietrit de ura ce-i agită pe partizanii clanului Pizarro şi pe cei ai răposatului Almagro! Nu-mi place că mă aflu aici şi încă şi mai puţin că te-am luat şi pe tine. Şi nu-mi place nici boala asta care îl macină pe Bartolomeu. Ar putea să fie contagioasă. Se spune că mulţi indieni mor din cauza bolilor pe care le-am adus cu noi.

— Nu mi se va întâmplă nimic, îl linişteşte Anamaya. Iar dacă ar accepta să-l ajut, l-aş vindeca şi pe prietenul tău.

— Bartolomeu e mai căpos decât un catâr! Pe zi ce trece, starea lui se agravează, dar nu va accepta alt leac decât rugăciunile lui. La drept vorbind, nu l-am văzut niciodată aşa de slăbit şi de preocupat de Dumnezeul său. Nici când a ajuns la Titicaca. Dacă nu i-ar fi aşa de rău, aş fi plecat de aici.

— Trebuie să împlinim ceea ce trebuie, replică Anamaya calm.

— Totdeauna m-am îndoit că am putea face aşa ceva!

Dar o adiere bruscă de vânt îi ridică lui Anamaya poalele largii rochii, înainte să mai spună ceva. O aşează la loc cu un ţipăt de surpriză. Gestul său stângaci face să-i lunece şalul şi boneta.

Gabriel râde cu blândeţe. O ajută cu delicateţe să-şi aranjeze ţinuta. La drept vorbind, de câte ori o priveşte este tulburat de

frumuseţea ei. Rochia de mătase cu pliuri largi îi pune în evidenţă talia subţire şi îi subliniază distincţia înnăscută, la fel ca şi bluza de batist peste care corsajul de catifea încheiat cu nasturi dezvăluie rotunjimea sânilor.

— Eşti aşa de frumoasă! şopteşte el emoţionat. Uneori, am impresia că nimic nu-ţi poate face râu, că eşti protejată de propria frumuseţe care mă apără şi pe mine!

Dar în clipa în care vrea să o stângă în braţe, Gabriel are o ezitare. Un bărbat traversează piaţa grăbit. Un bărbat înalt, al cărui mers îl cunoaşte. Înainte de a intra în catedrală, se uită îndărăt de parcă s-ar teme să nu fie urmărit. Gabriel l-a recunoscut imediat, deşi pălăria îi acoperă faţa, iar mantia decolorată de pe umeri îi ascunde braţele.

Gabriel o ia de mână pe Anamaya şi o conduce spre scara de lemn.

— Vino! îi spune. Se pare că avem o vizită neaşteptată.

*

— Sebastian de la Cruz!

Pălăria cu boruri largi se ridică. Sebastian are cearcăne mai adânci sub ochi şi mai multe riduri de când s-au văzut ultima oară. Totuşi, a păstrat aceeaşi strălucire în priviri ca şi pe faţa prelungă şi neagră. Mâinile fostului sclav dau în lături mantia şi se deschid pline de căldură spre Gabriel:

— Fir-ar! Aşadar, este adevărat! Eşti chiar aici…

Cu toate acestea, îmbrăţişarea este pe cât de puternică, pe atât de scurtă. Zâmbetul de bun venit se transformă imediat într-o căutătură furioasă.

— Pe toţi dracii! izbucneşte Sebastian. Poţi să-mi spui cum de-ai venit taman în gura lupului? Şi unde mai pui că te însoţeşte şi o…

Se întrerupe cu privirea uimită când o recunoaşte pe Anamaya.

— La naiba! Este chiar ea! Iertaţi-mă, prinţesă, sunt un prost! râde el zgomotos, făcând o plecăciune. Dar hainele astea chiar vă fac de nerecunoscut! V-am confundat cu una dintre acele căutătoare de aur care debarcă pe aici cu nemiluita. Mă întrebam ce nevoie avea Gabriel al nostru de o asemenea femeie!

— Bartolomeu a dorit ca Anamaya să-l întâlnească pe judecătorul Vaca de Castro atunci când acesta va fi aici… îi explică Gabriel zâmbind.

— Ei bine, o să-l aşteptaţi cam mult!

— Ce vrei să spui?

— Că judecătorul va veni la Sfântu' Aşteaptă…

— Aceste sunt nişte vorbe care nu se potrivesc acestui locaş, don Sebastian!

Cu toţii se întorc auzind glasul, iar apelativul „don" îl face să rânjească pe Sebastian. Bartolomeu stă cu mâna sprijinită de tocul uşii de la sacristie. Este livid, fruntea îi luceşte şi ochii îi sunt dilataţi în mod straniu. Cicatricea care i se întinde pe obrazul stâng pare înroşită în foc şi ciudat de umflată. Totuşi, când Anamaya se apropie de el, o opreşte ridicând mâna.

— Mi-este bine, fiica mea, protestează el. Te înşeală chipul meu. Aşa este în fiecare dimineaţă, dar după câteva ore febra se linişteşte. Trebuie numai să am răbdare: va veni şi ziua în care Dumnezeu o va îndepărta definitiv.

— Ne tot spui asta de când am coborât din munţi, insistă Anamaya cu blândeţe. Se pare totuşi că Dumnezeul tău nu te aude. Am nişte ierburi care te-ar putea vindeca în câteva zile şi…

— Sst! o întrerupe Bartolomeu, prinzându-i blând mâna şi ducând-o la buze spre mirarea lui Gabriel şi a lui Sebastian. Sst, nu mai spune nimic, *Coya Camaquen…* Ştiu de ce eşti în stare, te-am văzut. Dar în locaşul acesta este mai bine să uităm asemenea lucruri.

Îşi face semnul crucii râzând încet, dar izbucnind într-un acces de tuse. Când îşi revine, îşi flutură mâna spre Sebastian:

— Să uităm asta! Se pare că don Sebastian are să ne comunice un lucru urgent… Ce ştii despre venirea judecătorului de Castro?

— Că nu va mai veni fiindcă a murit înecat!

— Pe sângele lui Hristos! Este sigură vestea?

— Greu de spus dacă-i adevăr sau minciună! Noaptea trecută, don Juan Herrada ne-a asigurat vreme de trei ore că naufragiul lui Vaca de Castro nu a fost un capriciu al mării. După el, toată povestea asta n-are nici o legătură. Se pare că l-ar fi scufundat un vapor al guvernatorului.

— Poate dovedi? îl întreabă Gabriel.

Întrebarea îl face să zâmbească pe Sebastian care, în acelaşi timp, ridică din umeri:

— Gabriel, a trecut vremea când aduceam dovezi. De altfel, prin oraş mai circulă şi zvonul după care nava judecătorului ar fi fost stricată în Panama ca să nu ajungă niciodată în Peru. În

dimineaţa asta fiecare este convins că judecătorul este mort şi că, prin urmare, tirania lui Pizarro nu va lua sfârşit atâta vreme cât guvernatorul va trăi.

— În felul acesta, don Herrada pune paie pe foc, ştiind prea bine încotro se vor îndrepta flăcările! aprobă Bartolomeu mângâindu-şi cicatricea cu degetul său descărnat.

— Vreţi să spuneţi că Herrada şi ai lui intenţionează să-l asasineze pe don Francisco? strigă Gabriel.

— La ora actuală nu mai este o intenţie, este o hotărâre.

— Fii prudent, don Sebastian, şopteşte Bartolomeu închizând uşa în spatele său. Glasul tău se poate auzi până departe şi, în această biserică neterminată, zidurile nu pot stăvili vorbele. Să mergem în chilia mea.

— Poţi să-mi spui ce rol joci tu aici? îl întreabă Gabriel, în timp ce trec prin sacristie şi se îndreaptă spre chilia lui Bartolomeu.

— O, fac pe prostul, ca şi tine, bombăne Sebastian. Acum trei luni mi-a dat seama că m-am săturat de ţara asta şi mai ales de locuitorii ei…

Sebastian atinge uşor umărul lui Anamaya care este între ei şi precizează:

— Vreau să spun: de spanioli. Cei care au pielea albă în ciuda soarelui din munţi! Fie că e vorba de cei din clanul guvernatorului sau din cel al fiilor lui Almagro, nu mă încântă deloc ce fac în Peru. Degeaba sunt eu de acum înainte un „negru” liber şi bogat, n-am ochii legaţi. Şi ceea ce văd sunt navele pline de sclavi pe care-i debarcă aici la jumătate din preţul unui porc sau al unui catâr. Am vândut casa din Cuzco cu gândul să mă întorc şi să mă stabilesc în Panama. Am obţinut un preţ bun: mult aur strălucitor cu care am cumpărat deja o corabie frumuşică în care mi-am strâns comorile…

— Panama? se întreabă uimită Anamaya. Unde vine asta?

— Spre nord, prinţesă. Ţara unde m-am născut şi unde am aflat că există şi a voastră. Cine ştie? Poate că în Panama traiul va fi la fel de insuportabil cum este în Lima şi va trebui să descopăr şi eu o ţară!

Râsul lui Sebastian este cam forţat, dar ochii îi strălucesc de emoţie mai mult decât ar dori.

— De ce n-ai plecat până acum? îl întreabă Gabriel.

— A, asta este toată problema. Caravela mea este ancorată la trei lungimi de parâmă de port. Numai că se fac opt săptămâni de când don Francisco nu permite ca navele oamenilor lui

Almagro să iasă în larg. Se teme să nu îl întâmpine pe judecătorul de Castro. Iar eu degeaba stau departe de don Herrada şi de fiul lui Almagro, pentru cei din clanul Pizarro voi fi mereu „negrul Chiorului”… Cât despre almagrişti, nu pierd nici un prilej ca să-mi demonstreze că le aparţin.

— Ce vrei să spui?

Drept răspuns, Sebastian oftează amarnic. O priveşte pe Anamaya care dispare într-un foşnet de mătase dincolo de o uşiţă.

— O să regretăm că nu se îmbracă mereu aşa. Moda spaniolă i se potriveşte perfect, şopteşte el, zâmbind spre Gabriel.

— Don Sebastian, aici suntem la adăpost de musafiri nepoftiţi, intervine brutal Bartolomeu, împingându-l în chilia sa de studiu. O să vorbim despre modă mai târziu! Eşti sigur că vor să-l omoare pe don Francisco?

— Nu doar don Herrada agită spiritele. Armele sunt gata de două zile. A fost ales chiar şi momentul.

— Când şi unde?

— Imediat, când guvernatorul va trece prin piaţă pentru a veni aici.

— Înainte de slujbă?

— Herrada vrea ca guvernatorul să-şi ocupe cât mai grabnic locul în infern, în ciuda pioşeniei sale! Consideră că nu trebuie să i se ofere prilejul de a se căi în timpul slujbei.

Bartolomeu clatină din cap şi un oftat pare că îi smulge şi ultimele puteri.

— Ce pot să fac? şopteşte el cu ochii închişi. Don Francisco ştie că am un amestec în venirea judecătorului. Îmi reproşează chiar şi întemniţarea lui Hernando, fratele său! Ar fi zadarnic să-l previn de complot, nu mă va asculta niciodată. Dimpotrivă, va bănui că îi pregătesc mai ştiu eu ce capcană.

— Să-mi fie cu iertare, frate Bartolomeu, există cineva care l-ar putea anunţa pe guvernator şi care ar fi chiar foarte interesat să o facă!

Sebastian şi Bartolomeu îşi îndreaptă în acelaşi timp privirea către Gabriel.

— Nu, protestează Gabriel ridicând mâinile.

— Gabriel…

— Nu, Bartolomeu! Nu am nici o legătură cu certurile dintre asasini. A trecut vremea în care aş fi putut să găsesc scuze pentru don Francisco. Iar ceea ce s-a întâmplat în ultimele luni şi

moartea îngrozitoare a lui Curi Ocllo mă obligă să nu mă amestec!

Mâna dreaptă a lui Sebastian se agaţă de cămaşa deschisă a prietenului său.

— Gabriel, de ce crezi că am venit aici? Azi noapte, în casa lui Almagro a fost rostit numele tău. Herrada şi ceilalţi au aflat că eşti aici, în biserică. Te-a recunoscut cineva. Şi ştii ce au hotărât?

Cum Gabriel, încruntat, nu îi răspunde, Sebastian îi dă drumul şi îi spune răspicat, împungându-l cu degetul în piept:

— Că don Francisco, simţind că este în pericol, te-a chemat în ajutor. Tu, cel care i-ai fost credincios încă de la începuturile cuceririi! Cel pe care l-a numit multă vreme „fiul” său! Gabriel de Montelucar y Flores, „Santiago” al asediului capitalei Cuzco! Îţi dai seama cât de frică le este de tine?

— Sunt nebuni!

— Nu. Sunt furioşi şi se tem. Văd ameninţări şi capcane până şi în zborul unei muşte! Şi au şi motive.

— Gabriel, Sebastian are dreptate…

— Sigur că am dreptate, frate Bartolomeu! Şi iată ce o să se întâmple, amice Gabriel, dacă nu-ţi mişti fundul ca să-l previi pe guvernator: ai să fii ucis o dată cu el. În cazul în care nu vor începe chiar cu tine, ca să fie siguri!

Scârţâitul unei balamale şi foşnetul unei rochii îi fac să tresară. Anamaya intră în încăpere şi se îndreaptă spre călugăr ţinând în mâini un bol cu un lichid cald ce are o stranie culoare brună.

— Trebuie să bei asta, spune ea întinzându-i bolul cu un zâmbet larg. Dumnezeul tău nu se va supăra pe tine. Nu conţine nimic din ceea ce nu a fost creat de El…

— Observ cu plăcere că ai început să-ţi însuşeşti primele lecţii de creştinism…

Pe buzele uscate ale lui Bartolomeu apare un rictus răutăcios. Mâna îi este gata să refuze bolul, dar îl ia ridicând din umeri.

— Dacă insişti atâta, şopteşte el.

În timp ce el bea, Anamaya se întoarce spre Gabriel:

— Sebastian are dreptate. Trebuie să-l previi pe guvernator.

— Anamaya, le-am spus adineauri că singurul lucru deştept pe care îl putem face este să plecăm imediat din Lima! protestează Gabriel.

— Nu. Orice lucru început trebuie dus la bun sfârşit. După asta, vom putea să ne întoarcem în munţi.

Gabriel rămâne la fel de încruntat, iar Sebastian se apleacă

spre el şoptindu-i cu glas grav:

— Te implor să o faci, prietene!

Solemnitatea tonului îl face pe Gabriel să tresară.

— Ţi-am spus că mă grăbeau, mă hârţuiau… continuă el. Herrada mi-a dat de înţeles că s-a zis cu nava mea dacă nu mă voi alătura lor imediat, cu sabia în mână…

— Bine, rosteşte Gabriel. Mă duc.

*

A trebuit să insiste mult înainte ca poarta palatului guvernatorului să i se deschidă lui Gabriel. Abia după ce şi-a spus tot numele: „Sunt Gabriel Montelucar y Flores!” şi după ce a mai aşteptat ceva s-a deschis uşa grea. Ieşite din livrele de un roşu sângeriu, două capete de ţărănoşi îl privesc neîncrezătoare înainte de a-l lăsa să treacă.

— Monseniorul marchiz vă aşteaptă în grădină, anunţă cel mai tânăr dintre paji.

Gabriel, intrând în curtea interioară, descoperă vreo duzină de feţe care îl examinează din hol. Printre ei, recunoaşte mai vechi camarazi de la Cajamarca, dar şi noii favoriţi pe care i-a zărit la Cuzco. Nici unul nu duce mâna la pălărie să-l salute. Călcând apăsat cu tocurile cizmelor pe pietrele cu care este pavată curtea interioară, se afundă în culoar, în spatele pajului, îl zăreşte de cum se deschide poarta mică a grădinii.

Poate că este ceva mai adus de spate, dar silueta rămâne la fel de dreaptă sub haina din postav negru, lungă până la glezne. Mijlocul îi este încins cu o centură bătută cu aur, de care atârnă teaca de argint a unui pumnal. Pălăria de fetru este de un alb imaculat, la fel ca şi cizmele din piele de căprior. Întors cu spatele, stropeşte cu delicateţe un smochin tânăr, cu o stropitoare de aramă. Vârstă înaintată a lăsat pete brune pe mâinile uşor deformate de reumatism. Glasul i-a rămas neschimbat, cu un aer de blândeţe atunci când, fără să se întoarcă ori să salute, spune:

— Iată primul smochin plantat în această ţară. Vin zilnic să-l stropesc şi să-i vorbesc… Ştii că plantelor le place să le vorbeşti atunci când cresc?

— Don Francisco, oamenii lui Almagro au hotărât să vă omoare imediat ce veţi păşi în catedrală, îi spune sec Gabriel.

Francisco Pizarro nici nu clipeşte; pare că nu a auzit spusele lui Gabriel, căci umerii şi mâinile nici măcar nu se clintesc. La rădăcina smochinului se prelinge din stropitoare acelaşi fir de

apă limpede, lăsând o urmă în pământul fertil.

— Monseniore guvernator, aţi auzit ce am spus? întreabă Gabriel cu voce aspră. Don Herrada şi-a pus pe jar trupele toată noaptea.

Firul de apă se opreşte. Dinspre grădină, se aude un zgomot de obloane trântite. Acolo Gabriel vede cum se înghesuie feţe care le urmăresc orice mişcare.

În cele din urmă, don Francisco se întoarce spre el şi îl priveşte cu ochii lui tulburi, cu pupile la fel de ascuţite ca vârful unui stilet, ochii în care Gabriel a căutat zadarnic să citească strălucirea adevărului. Deşi tăiată cu grijă, barba de acum albă nu-i mai ascunde ridurile. Când deschide gura zâmbind, i se vad numai trei dinţi stricaţi ce au mai rămas prinşi în gingiile roz ca de copil:

— Acum nu mi se mai spune „guvernator”, mi se spune „marchiz”.

— Pentru Dumnezeu, don Francisco, încetaţi odată cu sclifoselile astea! Două sute de oameni au hotărât să vă omoare!

— Fleacuri!

— Ştiţi prea bine că nu este aşa! Jumătate din spaniolii acestei ţări vă urăsc şi spumegă de furie împotriva domniei voastre.

— Nu au nici un motiv să fie furioşi! Este vorba numai de răutate şi de trădare.

— Au motive întemeiate, don Francisco! se enervează Gabriel ridicând tonul. Şi domnia voastră o ştiţi prea bine!

— De ce? Nu sunt eu ca un părinte pentru toţi? Ştii ce fac atunci când văd că cineva este sărac? Îl invit să jucăm popice!

— Don Francisco…

— Ascultă-mă, Gabriel! Îl invit să jucăm popice. Zece pesos partida. Uneori mai mult. Dublu dacă se poate. Iar câteodată, dacă omul este un hidalgo, jucăm pe un galben. Şi pierd… Asta îmi ia mult timp fiindcă îmi place să joc, dar pierd. Vezi: astfel săracul nu mai este sărac, iar eu l-am respectat şi nu i-am dat de pomană. Se spun multe lucruri rele despre mine şi nu vor niciodată să mă lase în pace. Grija mea este să le fie bine tuturor şi, cu toate astea, se împrăştie minciuni, mi se răstălmăcesc vorbele şi sunt trădat!

— Permiteţi să plece corăbiile oamenilor lui Almagro şi veţi fi lăsat în pace.

— De ce îmi ceri toate astea, fiule? Şi îmbrăcat ca un bun spaniol ce eşti…

— Nu am venit la Lima pentru domnia voastră, monseniore guvernator, ci ca să-l întâlnesc pe judecătorul regelui.

— Ah?

— Dar se pare că l-aţi înecat.

— Minciuni! Alte minciuni… I-am propus să ajungă aici călătorind cu unul din galioanele mele, dar a preferat o navă proastă. Dar va veni. Nu s-a înecat deloc. Ce vrei să-i spui?

— Că a venit vremea ca indienii acestei ţâri să fie trataţi cu respectul pe care îl merită orice fiinţă umană. Îi voi spune că sunt oameni ca noi şi că şi Papa crede acelaşi lucru.

— Ştii ce crede Papa?

— Dar domnia voastră? Îi voi spune cum domnia voastră şi fraţii voştri au făcut să sufere sute, mii de oameni nevinovaţi.

— Şi tu, nu?

— Ba da, supunându-mă prosteşte voinţei domniei voastre. Şi fiind aşa de orbit până când ţipetele şi ororile pe care le-am răspândit peste tot m-au făcut să văd limpede!

— În acest caz, prietene, ar trebui să-i spui cum tu şi cu mine, a trebuit să luptăm împotriva lor ca să facem o ţară de creştini! Îi vei spune şi cum Preasfânta Fecioară cu Pruncul şi Trandafirii a îndepărtat de o mie de ori pericolul de noi şi că fără voia Sa nu s-ar fi realizat nimic. Îi vei spune şi cum, la Cajamarca, singurul nostru sprijin a fost Dumnezeu Atotputernicul!

— Nu, don Francisco!

— Atunci vei minţi ca şi ceilalţi! Tu de care Dumnezeu a avut mai multă grijă decât de alţii: uiţi cum te-a păzit în timpul asediului capitalei Cuzco?

— Nu ştiu cine m-a protejat.

— Ne renegi! ţipă deodată Pizarro agitând stropitoarea. Îndrăzneşti să ne renegi, pe Dumnezeu şi pe mine! Pe mine care te-am adus până aici? Pe mine care te-am ajutat să-ţi faci un nume când erai un nimeni?

— Don Francisco, vorbiţi despre o întâmplare pe care nu eu trebuie să o povestesc. Monseniorii aceia care ne ascultă aplecaţi peste ferestrele casei voastre şi care vă tămâiază în fiecare zi cu complimente o vor face mai bine decât mine. Mi-ar fi cu neputinţă să spun refrenul acesta, am pe dinaintea ochilor şi în suflet prea multe amintiri neplăcute pe care domnia voastră nu a vrut să le înlăture. Prea multă suferinţă pe care n-aţi astâmpărat-o niciodată. Când nu aţi cauzat-o domnia voastră!

— Şi tu, fiule, eşti furios pe mine?

— Acest cuvânt nu mai înseamnă nimic pentru noi, monseniore *marchiz.* Mai mult, este inutil de acum înainte. A trecut mult de când m-am obişnuit cu lipsa unui tată.

— Şi totuşi, îţi faci griji pentru mine. Nu vrei să mor, eşti gata să mă aperi cu sabia!

— Nu am spus asta. Nu voi lupta pentru domnia voastră. Şi am venit să vă previn, fiindcă există riscul ca moartea domniei voastre să atragă după ea moartea mea şi că mai am multe de făcut înainte să părăsesc lumea asta.

— La naiba! Şi ce mai ai de făcut aşa de important?

Tonul acru şi ironia lui don Francisco îl miră pe Gabriel şi brusc îl calmează. Zâmbeşte şi se îndepărtează cu un pas:

— Adevărul este, monseniore marchiz, că mă tem că îmi este imposibil să vă explic. Ne-ar lua, domniei voastre şi mie, tot atâta timp cât pentru o viaţă nouă.

Chipul lui don Francisco devine la fel de închis ca uşa unei cocioabe pustii. Ridurile i se accentuează, iar privirea nu exprimă decât un dispreţ îndepărtat.

— Am să pun să se ţină slujba aici, în camera mea, spune el cu voce albă. Vom vedea dacă Herrada şi linge-blide ai lui vor îndrăzni să vină până aici! Iar tu, în timp ce mă voi ruga, vei putea să bei puţin suc din portocalele cultivate de mine. Sunt cele dintâi pe care le-am recoltat în ţara asta.

— Don Francisco, nu mi-este sete!

Don Francisco îşi apropie mâna de umărul lui Gabriel printr-un gest pe care l-a făcut de atâtea ori şi care sugera prietenie şi supunere. Dar ceva neaşteptat, calm şi ferm, în privirea lui Gabriel îl opreşte pe guvernator.

Rămâne astfel, cu mâna întinsă, scrutând disperat cu ochii lui negri pe cei ai dragului său „fiu”. Îşi retrage degetele unul după altul.

— Va fi precum doreşti, bombăneşte cu glas înăbuşit.

Gabriel este emoţionat de această neputinţă mai mult decât de toate vorbele dinainte:

— Aveţi grijă să nu muriţi…

Dispare umbra de slăbiciune şi de îndoială care părea să-l copleşească pe marchiz.

— Un om ca mine nu moare! strigă el mândru şi hotărât, ţinându-se drept.

*

„Trăiască regele! Trăiască regele! Moarte tiranului!”

La început, sunt doar vreo treizeci de inşi care apar dintr-o străduţă şi înaintează spre catedrală. Din înaltul schelăriei catedralei unde a luat-o cu sine Bartolomeu, Anamaya le distinge cu greu feţele, dar strigătele lor fac să vibreze tot mai puternic aerul jilav al Limei.

„Trăiască regele! Trăiască regele! Moarte tiranului!”, strigă iar agitându-şi frenetic armele de tot felul: arbalete, suliţe, săbii, lănci şi chiar două archebuze!

— Sunt nebuni, şopteşte Bartolomeu strângând aproape involuntar braţul lui Anamaya. Vor să înceapă o bătălie în toată regula?

Anamaya, care încearcă să repereze silueta lui Sebastian, nu-i răspunde imediat. Dar înainte să izbutească, un vuiet enorm face să vibreze scândurile schelăriei. Din străduţele goale cu o clipă înainte, din casele ce păreau abandonate apar două sau trei sute de bărbaţi, majoritatea călări, în armuri şi urlând din răsputeri.

— Iisuse! strigă Bartolomeu livid şi cu fruntea acoperită de sudoare.

— Se tem aşa de mult de don Francisco, de s-au adunat atâţia ca să-l omoare? întreabă Anamaya.

— Este clar că se tem de don Francisco. Dar se tem şi mai mult de Gabriel şi de puterile lui „Santiago de Cuzco”!

Anamaya nu-şi poate reţine o mişcare ce exprimă ironia care îl miră pe Bartolomeu.

— Zâmbiţi, *Coya Camaquen?* spune el cu năduf. Îmi păreţi foarte calmă!

Îl întrerupe un nou vuiet urmat de o rafală trasă în aer.

— Priviţi-i! Într-o oră, după cum se precipită lucrurile, Pizarro şi Gabriel vor fi morţi, strigă el ca să se facă auzit. Asta nu vă îngrijorează?

— Linişteşte-te, prietene Bartolomeu! Gabriel nu va muri.

— Cum poţi fi aşa de sigură?

Furia l-a făcut pe Bartolomeu să îşi ridice privirea. Dar când o întâlneşte pe cea a lui Anamaya înţelege că are dreptate şi, în acelaşi timp, că nu va pricepe niciodată de unde îi vine această ştiinţă şi această certitudine.

Cu un gest disperat închide ochii şi îşi face cu pioşenie semnul crucii, în vreme ce chiar atunci răsculaţii se îndreaptă brusc spre casa lui don Francisco Pizarro.

*

— La arme! La arme! Vor să distrugă poarta şi să intre ca să-l

omoare pe monseniorul marchiz!

Strigătul pajului răsună în imensa clădire şi stârneşte panică în curtea interioară. De sus, de pe terasă, Gabriel vede cum favoriţii se împiedică unii de alţii căutând mai mult să o ia la fugă decât să pună mâna pe sabie. Chiar atunci simte cum nişte degete de fier îl prind de braţ şi îl trag îndărăt. Când se întoarce, don Francisco este aşa de aproape că ar putea să-i numere ridurile fine din jurul ochilor şi care îi ajung până la barbă.

— Vino cu mine în camera mea. Poţi cel puţin să mă ajuţi să-mi pun armura. Ai să vezi că aici nu suntem ca toţi ceilalţi!

De fapt, mai sunt doi sau trei împreună cu don Francisco în camera din spate, care face unghi cu clădirea şi are avantajul de a nu avea decât o ieşire.

— Staţi în faţa uşii! le ordonă Pizarro la doi monseniori care au deja pumnalul într-o mână şi sabia în cealaltă.

În timp ce îşi scoate haina lungă de postav, îi mai atrage atenţia pajului care nu s-a îndepărtat de el nici cu un pas:

— Tu, bunul meu Diego, uită-te atent şi spune-mi ce se întâmplă!

În timp ce deschide cufărul în care îşi ţine vechea sa armură învelită într-un cearşaf de bumbac, îl priveşte pe Gabriel şi pare, doar pentru o clipă, că zâmbeşte.

— Monseniore, monseniore, gata! strigă pajul. Au dărâmat poarta şi acum sunt în prima curte interioară!

— Câţi?

— Zece… Nu, paisprezece. Poate cincisprezece. Aleargă şi nu pot să-i număr.

— Laşii! Auzi, Gabriel? În piaţă sunt două sute, dar numai cincisprezece îndrăznesc să intre. Ăştia au sânge adevărat în vene, nu?

— Monseniore! Ofiţerul Velasquez şi Salcedo, secretarul, de frică, au sărit pe fereastră în grădină…

— Ah! Alţii care au câlţi în loc de sânge!

Strigătul lui don Francisco aduce cu un fel râs.

— Pentru Dumnezeu, Gabriel, desfă chingile astea în timp ce îmi pun armura! Am să le arăt eu ce înseamnă să mă asasineze!

— Monseniore, don Herrada şi ai săi urcă pe scara din cea de a doua curte interioară. Se bat şi… Oh, monseniore, don Hurtado şi don Lozano sunt răniţi!

— Totul se petrece foarte repede. Închideţi uşile terasei şi puneţi câte trei oameni înaintea fiecăreia!

— Monseniore, nu mai putem. Mulţi dintre gentilomii noştri s-au ascuns sub pat ori sub bufet!

— Ăştia au făcut deja în pantaloni! Să lingă praful şi bila lor să… Strânge, strânge, Gabriel, dragule! Strânge cu putere!

Gabriel trage de curelele de piele ce leagă plastronul de partea din spate a armurii. Cu un dispreţ tot mai mare şi cu un calm ce-l miră şi pe el, are impresia că îl închide pe bătrânul zgomotos în propriul mormânt de oţel, în timp ce strigătele luptei se aud tot mai aproape.

— Oh, monseniore! A murit nobilul Chavez! I-au înfipt cuţitele în gât! Monseniore, ucid, ucid mereu!

— Câinii! În gât! Zece contra unuia singur! Ce perfidie! Ce ruşine!

Strigătele şi insultele se amplifică brusc şi uşa se dă cu putere de perete. Pajul credincios cade pe spate cu beregata tăiată pentru a nu se mai ridica niciodată. Preţ de o clipă, toţi încremenesc, cu răsuflarea tăiată şi ochii căscaţi. Atunci strigătul „Moarte tiranului” se izbeşte de armura de oţel a guvernatorului.

Gabriel a sărit în stânga, din reflex, cu sabia în mână, deşi îşi promisese că nu o va mai scoate din teacă. Dar încăperea este cuprinsă de un vârtej haotic. Zdrăngănitul armelor, strigătele, scrâşnetele dinţilor şi duhoarea răsuflărilor furioase frizează nebunia. Abia dacă i se acordă atenţie, în vreme ce don Francisco se apără ca un demon transformat în om. Agită o suliţă cu stânga, iar în dreapta sa sabia zboară, parează şi taie. Nu mai are nici vârstă înaintată şi nu mai dovedeşte slăbiciune. Până şi barba pare făcută dintr-un metal ascuţit. Mormăielile şi furia sa îi resping pe conjuraţi, ale căror lovituri slăbesc.

— Moarte tiranului! strigă atunci don Herrada palid, împingându-şi oamenii în faţă.

— Trădători! Bufoni! Rahat de diavol! replică don Francisco.

Apoi, deodată, în încăpere se îmbulzesc alţi conjuraţi printre care Gabriel descoperă silueta înaltă, stângace şi prinsă de confuzia luptei a lui Sebastian.

— Sebastian! Pleacă! Strigă el. Lasă-i să se bată!

Sebastian, printr-o rotire largă, respinge suliţa lui Pizarro, dar braţul său primeşte lovitura puternică a unuia dintre ultimii apărători ai guvernatorului. Se întoarce, cu o strâmbătură de durere şi cu sângele ţâşnind din rană, spre Gabriel care se apropie. Totuşi, ca şi cum i-ar fi ghicit intenţia, înainte de a le putea respinge, mâinile lui don Herrada îl apucă de spate pe

Sebastian şi îl aruncă în vârful ucigaş al săbiei lui don Francisco.

— Sebastian!

Lama lui Gabriel şuieră încercând să oprească sabia lui don Francisco, dar pumnul guvernatorului a pornit cu toată puterea. Tăişul care a luptat şi a tăiat de atâtea ori îşi găseşte drum în partea de jos a armurii lui Sebastian şi pătrunde cu atâta uşurinţă, încât don Francisco este gata să cadă peste el. Uriaşul negru geme înăbuşit.

Şi totul se petrece în acelaşi timp. Sebastian se prăbuşeşte trăgând după el sabia lui don Francisco care încremeneşte uimit, într-un urlet, se năpustesc asupră-i zece pumnale:

— Ucide! Ucide! Moarte tiranului!

Gabriel îl prinde pe Sebastian de umăr şi îl trage cu greu îndărăt. Pe când îi scoate sabia din pântece, la doi paşi de el, don Francisco se prăbuşeşte pe podea, cu gura deschisă într-un larg strigăt tăcut. De pe buze, se mai aude doar o suflare amestecată cu sânge:

— Vreau să mă spovedesc! Fie-vă milă, chemaţi un preot! Fie-vă milă, vreau să mai pot săruta o dată chipul Preasfintei Fecioare a Trandafirilor!

Sub palme, Gabriel simte spasmurile agoniei lui Sebastian.

— Rezistă! Îl imploră el acoperind rana deschisă cu mâna, observând cu indiferenţă că tăişul săbiei i-a lunecat în palmă provocându-i o tăietură adâncă. Nu muri, Sebastian! Anamaya are să te vindece.

— Lasă, Gabriel! E mai bine aşa.

Mâinile lui Sebastian se pun peste cele ale prietenului său, în timp ce privirea îi alunecă spre chipul ferfeniţă al guvernatorului. O ultimă ferocitate face ca unul dintre ucigaşii lui don Francisco să-i zdrobească, în loc de răspuns la rugămintea acestuia, faţa cu un urcior sfărâmându-i şi gura şi rugămintea.

— A murit deja, şopteşte Sebastian. Iar eu nu voi mai fi sclav.

— Aşteaptă, aşteaptă…

Cuvintele se învălmăşesc în gura lui Gabriel o dată cu sudoarea amestecată cu lacrimi ce i se prelinge pe obraji.

— Sebastian, vreau să-ţi cer ceva.

— Vă cunosc eu, înălţimea voastră… Vrei să tragi de timp.

— Îţi promit că am nevoie de tine!

— Gabriel, totdeauna ai fost tentat să te smiorcăi când trebuia să ne luăm rămas-bun. Taci şi strânge-mi mâna!

Gabriel îi ţine mâna într-a sa, în timp ce prietenul său închide

ochii, iar luntrea îl poartă spre libertatea cea de pe urmă.

*

Ceaţa persistentă şi jilavă ce vine dinspre ocean acoperă ţărmul şi stâncile de un galben-brun peste care îşi desenează vălătucii. Aşa luptă împotriva deşertului arzător din nordul Limei.

Au fost de ajuns trei ore de mers pe spinarea catârilor şi a cailor pentru a dispărea opulenţa verde a oraşului şi nebunia ce a pus stăpânire pe el, după moartea lui don Francisco Pizarro. Urletele de ură s-au transformat în dansuri demente de răzbunare. Trupul sfâşiat al bătrânului guvernator a fost plimbat prin piaţa mare ca o cârpă pe care s-au şters ranchiunele şi spaimele de demult, acumulate în atâţia ani de sălbăticie.

În timp ce jefuirea casei lui Pizarro stârnea râsete, Bartolomeu l-a grăbit pe Gabriel să fugă imediat din oraş pentru ca don Herrada să nu pună mâna pe el.

— Vreau mai întâi să-l îngrop pe Sebastian! a protestat Gabriel cu ochii roşii de plâns.

— Imposibil, nu-ţi vor lăsa răgaz. Eşti ultimul de care se mai tem. Să nu crezi că te vor uita prea uşor.

Anamaya a propus să plece din oraş luând cu ei cadavrul fostului sclav negru.

— Şi de ce nu? a mormăit Bartolomeu ridicând din umeri. Am să binecuvântez câţiva metri de pământ şi nicăieri nu va fi mai liniştit ca aici.

Şi acum sunt aici, în scobitura unui mormânt săpat între două vârfuri de stâncă, asemănătoare cu două braţe primitoare ale unei femei uriaşe. Crucea din lemn adus de ape, înaltă cât un stat de om, îşi întinde umbra peste linţoliul de pământ prăfos. Bartolomeu, îngenuncheat, murmură rugăciunea pe care Gabriel nu o poate rosti. Mâna sa nerănită o strânge cu putere pe cea a lui Anamaya, ghemuită la pieptul lui şi lasă amintirile să-l învăluie ca un stol de păsări negre. Primul zâmbet, la Sevilla, la hanul La ulcica goală şi primele cuvinte prietenoase: „Am descoperit o ţară nouă”. Şi Sebastian care a repetat mereu: „Nu uita niciodată, prietene, că sunt un sclav negru. Chiar dacă ai altă impresie, asta voi fi mereu!” Apoi Sebastian care strânge laţul ce l-a ucis pe Atahualpa. Sebastian care salvează, protejează, ironizează, rămânându-i mereu credincios. Până în ultima clipă!

— Aici îşi va găsi pacea, spune încet Bartolomeu ridicându-se şi privind-o pe Anamaya, de parcă nu ar îndrăzni să se uite la

Gabriel. Încă una din ideile tale bune, prinţesă!

— Într-adevăr, aprobă Gabriel cu o strâmbătură de amărăciune. Pentru cineva care a trăit mereu în umbra altora, iată-l pentru totdeauna la adăpost! Acum Herrada şi ai lui trebuie să-şi fi însuşit deja corabia lui. Îl vor uita în câteva zile, de parcă nici n-ar fi trăit…

Buzele îi tremură de furie. Bartolomeu îl priveşte cu ochii lui cenuşii.

— Nu am să uit niciodată că l-am botezat, şopteşte el.

— Botezat? se miră Gabriel. Sebastian?

— Ei, da. Mi-a cerut-o cu puţin înainte să plec din Cuzco… Linişteşte-te, nu am aprofundat prea mult credinţa lui. Să spunem că voia să fie… liniştit.

Bartolomeu prinde în mâna sa cu degete lipite pe cele împreunate ale lui Gabriel şi Anamaya.

— Dar nu l-am botezat cu mai mult drag decât v-am căsătorit pe voi.

Gabriel tresare:

— Frate Bartolomeu, nu-mi amintesc să fi fost vreo ceremonie.

— Nu te aprinde, prietene! Nu te-am împins chiar eu, cel dintâi, spre ea? Şi nu tot eu am fost cel care a venit după voi, după tine şi Anamaya, în selvă… În ziua aceea, v-am unit şi cred că am oficiat împreună cu prietenul meu, Katari. Gabriel, cuvintele ne-au despărţit uneori, dar nu vreau să mă despart de voi înainte să vă dăruiesc întreaga mea prietenie şi o iubire divină, dar şi umană, cum doreşti. Eşti de acord? Sunteţi de acord?

— Mulţumesc, îi spune simplu Anamaya, în timp ce Gabriel, grav, înclină capul în semn de aprobare.

— Nu, *Coya Camaquen!* Eu trebuie să-ţi mulţumesc. Mai mult decât bănuieşti! Fără tine, sunt convins că ruşinea şi durerea tuturor ar fi fost şi mai mari. Nu te voi uita niciodată. Iar când voi merge la Toledo şi îi voi vorbi judecătorului de Castro pledând cauza voastră şi a Peru-ului, o să am înaintea ochilor chipul tău.

O clipă rămân tăcuţi, legaţi prin aceeaşi emoţie ca şi prin mâinile lor. Căldura deşertului şi zgomotul valurilor mării, ce se aude în apropiere, îi învăluie într-o nesfârşită singurătate şi pace totodată. În mod straniu, Gabriel simte cum tristeţea îl părăseşte, absorbită parcă de priveliştea imensă care îi dezvăluie deodată adevăratul început al vieţii sale.

Bartolomeu este primul care îşi retrage mâna din îmbrăţişare,

îşi mângâie cicatricea cu degetele lipite printr-un gest maşinal când, stânjenit de emoţie, râde:

— Şi, după cum observaţi, mi-a trecut şi febra. Nu ştiu dacă Dumnezeu mi-a ascultat ruga sau dacă este urmarea ceaiului tău, prinţesă? Nu mai contează! Vă asigur că am să mai trăiesc ani buni!

O clipă mai târziu, când silueta sa aplecată asupra catârului se îndepărtează spre nord, Anamaya se strânge şi mai mult lângă Gabriel:

— Nu-i ciudat că şi el a pomenit despre un semn al Dumnezeului său?

Gabriel ştie la ce se gândeşte. Şi el îşi aminteşte cuvintele lui Inca Huayna Capac:

Războiul Fiilor Soarelui şi al Străinilor, acesta este semnul.

Sângele fratelui, al prietenului va fi vărsat mai mult decât cel al duşmanului, acesta este semnul.

Străinul care se roagă la o femeie şi nu la Dumnezeul său este ucis, acesta este semnul.

Da, s-a împlinit fiecare lucru acum.

— Să mergem, îi şopteşte Anamaya. A venit vremea să ne întoarcem în munţi şi să-l eliberăm pe Fratele-Geamăn de prezenţa noastră.

— „Şi în tot acest răstimp, să nu te îndoieşti de mine. Rămâi alături de mine şi ai încredere în Puma”, îi răspunde Gabriel privind pentru ultima oară mormântul lui Sebastian.

31.

Machu Picchu – Caral, 1542.

Nu şi-au vorbit de când au plecat din Lima.

Fiecare este pierdut în sine însuşi, fiecare îşi revede neorânduiala, furia şi uimirile propriei vieţi. Lui Gabriel, i se întâmplă să privească fâşia mişcătoare de piatră a drumului regal incaş şi să-şi închipuie cum pluteşte deasupra unei mări care îl duce tot mai sus; Anamaya îşi poartă privirea de la o culme muntoasă la alta, iar uneori trebuie să-şi întindă braţele ca să-şi amintească ce este: un om şi atât. I-a părăsit orice mândrie: *Coya Camaquen* şi Cavalerul Alb al lui Santiago nu sunt decât un bărbat şi o femeie care merg însoţiţi de câţiva cărăuşi. Iubirea nu-i face să vorbească: doar gesturi abia schiţate, priviri pierdute.

Au păstrat hainele spaniole. Gabriel îşi observă în lumina dimineţii mâna rănită ce se cicatrizează încet, pielea aceea de copil care înconjoară pielea bătucită de adult. Se gândeşte la Sebastian. În sufletul lui ceva s-a frânt, ceva ce nu se va vindeca aşa cum se vindecă o rană: şi totuşi, este ciudat să trăiască, în vreme ce prietenul său a murit Atâţia morţi pentru a înţelege un lucru aşa de simplu…

Odată ajunşi în valea Apurimac, Gabriel se întoarce din când în când, pentru a privi forma triunghiulară perfectă a muntelui înfipt în mijlocul văii.

Mâine vor fi la Rimac Tambo.

Peste tot pe unde merg, este hărţuit de amintirea bătăliilor ce revin când trec un râu vijelios sau simt sub tălpi grohotişul. După asta se întinde necunoscutul.

Totuşi, nu simte nevoia să întrebe unde merg.

Ştie.

Ştie că la *tambo* cărăuşii îi vor abandona şi vor rămâne singuri.

Ştie că vor lepăda hainele spaniole şi că se vor îmbrăca în *unku* şi *anaco* albe din lână fină.

Ştie că ea va privi spre nord şi îi va arăta locul unde a văzut cometa; apoi vor merge prin selva deasă, pe drumul pe care a

dus-o Villa Oma.

Ea va rosti primele cuvinte; „Aici este”.

Se face seară şi se lasă o ceaţă deasă care îi acoperă, făcându-l aproape invizibili. Gabriel îşi încleştează pumnii când îşi imaginează că ea ar putea să dispară brusc la adăpostul ceţei. Se răsuceşte ca un om beat şi se opreşte numai când ea îl prinde de braţ. Rămâne nemişcat, cu inima bătându-i cu putere în piept. Anamaya îi ia mâna şi îşi pune buzele moi peste rană.

*

Katari îşi simte fruntea scăldată de mii de picături aduse de vântul ce bate dinspre mare.

Totul se prăbuşeşte.

Cerul, marea şi pământul au o culoare alb-lăptoasă care absoarbe totul, care face ca totul să dispară. Trebuie să-şi atingă pielea. Toate simţurile sale aproape că au dispărut, ca şi cum cele trei Lumi se reuniseră împreună cu toate elementele naturii.

Totuşi, merge mereu spre nord condus de lumina din el.

A mers mereu din ziua în care a părăsit Vilcabamba şi privirea pierdută în gol a lui Manco. Inca nici măcar nu l-a văzut depărtându-se, nici măcar nu a dat atenţie pregătirilor de plecare ale fratelui-geamăn. Singurele cuvinte pe care le rostea erau nişte ordine scurte şi căpăta puţină viaţă numai la miezul nopţii, când îşi iubea concubinele. Semnele de respect deveniseră semne ale fricii. Se trezea dimineaţa urlând şi îi chema pe vraci ca să-i explice visele care îl înspăimântau şi îi desfigurau chipul. Când Katari a plecat, l-a lăsat cu buzele tremurând: Inca mai voia să spună ceva, dar efortul era prea mare, imposibil. Uitarea îl măcina deja pe dinăuntru.

Katari l-a încredinţat pe fratele-geamăn indienilor Kolla – din neamul lui – care i se supun fără să ceară explicaţii şi care au deprins tăcerea încă din copilărie. Escortează litiera în care se află statuia, mergând prin pădure fără să facă mai mult zgomot decât o anacondă. O vor duce acolo unde trebuie să fie, conform cuvintelor lui Huayna Capac, pentru a-i regăsi pe Anamaya şi Puma şi să-şi ocupe locul în eternitate.

Katari a preferat să plece singur.

O altă prezenţă umană l-ar fi distras poate din drumul său. De aproape o lună nu a trăit decât în zgomotul naturii şi al animalelor, umplându-se de parfumul orhideelor cu petale umede, răspunzând numai păsărilor.

Doarme foarte puţin şi se lasă în voia aceluiaşi vis: ştie unde

este, deşi n-a mai fost niciodată în acel loc. Se trezeşte, fericit de o certitudine care îl face să sară şi să înainteze tot mai repede. Picioarele musculoase l-au purtat pe multe meleaguri, de la căldură la frig şi iar la căldură.

După selvă, a ajuns pe platourile pline de văi ale podişului înalt, acolo unde cât vezi cu ochii se întind dealurile cu vârfuri rotunjite. Privirea i se odihneşte pe tufele galbene de *ichu* care se înalţă sub cerul de un albastru pur. Dacă se stârnea un nor de praf, aceasta nu semnala prezenţa unui om, ci o turmă de vigonii ale căror salturi cutremurau pământul.

Coborând spre coastă, a traversat deşerturi pietroase, străbătute uneori de mici fluvii pe malul cărora stăteau lungiţi, în mijlocul unei vegetaţii luxuriante, indieni nemişcaţi, aproape goi, care îl vedeau trecând fără să-i acorde atenţie.

Pe măsură ce se apropia de mare, falduri de ceaţă acopereau cerul şi umpleau aerul de o umezeală ce-l pătrundea până în oase. Acum, iat-o, aici, în jurul său. Îl orbeşte, însă vede tot. Transformă atmosfera într-un soi de vată în care sunetele dispar, însă el aude tot. Aduce mirosurile tari ale mării, însă el simte parfumuri mult mai îndepărtate.

„Aţi ajuns, sunteţi departe, dar sunteţi chiar lângă mine, le şopteşte el lui Gabriel şi lui Anamaya. Suntem împreună.”

*

Ceaţa se ridică pe măsură ce urcă tot mai sus pe munte şi se îndepărtează de Apurimac. Au mers noaptea, iar acum, înfrigurată de răcoarea zorilor, s-a lipit de el. Şi-a adâncit privirea în albastrul ochilor ei – albastrul cerului, al nopţii, al mării. Al lacului pe care îl răscolise pentru a o găsi.

După ce au trecut de coloanele de piatră ce se ridică spre cer, Anamaya şi-a trecut mâna peste pleoapele lui Gabriel ca să-l forţeze să îşi închidă ochii. În timp ce urcau treptele, ca şi cum ar fi fost suspendaţi între pământ şi cer, a fost cuprins de o nelinişte profundă. Apoi Anamaya i-a strâns mâna şi a înţeles că poate să deschidă ochii.

Priveliştea pe care o vede depăşeşte tot ceea ce şi-ar fi putut închipui ca frumuseţe şi putere. Pare că în acest loc secret oamenii, cerul, munţii şi râul s-ar fi înţeles pentru a ridica un templu ce are dimensiunile naturii pentru a lăuda prezenţa zeilor.

— Picchu, şopteşte Anamaya.

Lui Gabriel îi strălucesc ochii, iar răsuflarea îi este accelerată

şi calmă.

A ajuns acolo unde trebuia să ajungă, a ajuns la capătul drumului.

Privirea îi trece de la terasele etajate la case şi temple, urmează foşnetul vântului şi al apei, fumul ce se înalţă în volute cenuşii din acoperişurile acoperite de *ichu,* descoperă în zare esplanada mare… Ochii îi rămân mereu aţintiţi către muntele înalt şi uşor care domină locul.

Recunoaşte, cu inima bătându-i tare în piept, aceeaşi formă ca aceea a stâncii din Ollantaytambo ca şi desenul în care recunoaşte puma ghemuită deasupra oraşului, parcă moţăind, dar şi teribilă prin vigilenţă.

Sunt atâtea de întrebat şi nimic de înţeles: totul este aici.

Alături de el, Anamaya este bucuroasă şi strălucitoare.

— Am promis că nu voi dezvălui niciodată secretul şi că nu voi trece niciodată dincolo de această poartă împreună cu un străin… şopteşte ea.

— Dar oare nu chiar asta faci?

— Tu nu eşti un străin. Eşti Puma. Secretul îţi aparţine. Eşti acasă.

Gabriel se simte liber şi fericit, iar copilul ce doarme în el coboară alergând pe terase, sare pe străduţele înguste ce dau în pante abrupte, sub care străluceşte râul argintiu… Dar locul respiră atâta nobleţe, încât îşi stăpâneşte agitaţia şi se simte cuprins de linişte.

Anamaya coboară scara ce duce la portalul monumental pe unde, cu ani în urmă, l-a văzut dispărând pe Villa Oma. Gardul greu de lemn este tot acolo, închizând ermetic intrarea în centrul cetăţii Picchu. Îl atinge cu mâna şi poarta se deschide imediat şi pot vedea străzile şi casele joase. Îi întâmpină trei gărzi impasibile, cu feţe întunecate şi lănci în mâini, care îi conduc spre o casă mare cu pereţi vopsiţi cu grijă şi acoperiş de *ichu* peste poarta dublă, ţeapănă. În zid, sunt tăiate două ferestre trapezoidale prin care se vede toată valea.

Îi întâmpină un bărbat bătrân, aşezat pe *tiana.* Pletele lungi sunt albe ca şi vârful Salcantay.

— Au trecut atâţia ani, Huilloc Topac, dar ai rămas mereu paznicul acestui locaş, îi spune rar Anamaya.

Incaşul cu părul ca neaua are ochii la fel de albi ca un orb. Totuşi, când se întoarce spre ei, simt cum privirea îi scrutează până în suflet.

— Vă aşteptam, le spune el în cele din urmă.

*

Şase măguri descriu un cerc aproape perfect în mijlocul imensului leagăn de dealuri scăldate într-o lumină cenuşie. Marea este departe, la mai multe zile de mers şi, cu toate acestea, este prezentă prin mirosurile sale discrete. În aval, şerpuieşte un râu ale cărui maluri sunt năpădite de două fâşii de vegetaţie bogată.

Lui Katari îi bate inima cu putere.

Un ochi neformat nu ar vedea decât o îngrămădire de praf şi de pământ a căror culoare mai închisă le face mai vizibile printre pietre şi stânci; pentru Stăpânul Pietrelor, care a călătorit mai mult decât i-ar fi permis-o vârsta sa, este capătul drumului.

Aici se termină şi începe timpul.

Încetineşte pasul şi lasă vântul să-i murmure în urechile transformate în scoici; prin tot trupul se aude o trâmbiţă al cărei sunet vine dinaintea timpului şi îi şopteşte legenda a ceea ce a fost şi va fi.

Aici a început totul, cu mult înainte ca Viracocha însuşi să iasă din apele lacului Titicaca, cu mult înainte să o pornească spre nord şi să se piardă în ocean prin poarta cea mare de la Tumbes, pângărită azi de sosirea străinilor.

Aici se află, adânc înfipt în pământ, monolitul *huaca, Piatra începuturilor,* ce arată stabilirea oamenilor pe tărâmuri andine.

Pietrele i-au spus-o, iar vechile *quipu* salvate din sanctuarul din Cuzco i-au confirmat-o.

Scoate din boccea *quipu*-rile, iar degetele i se plimbă pe nodurile sforilor în timp ce cântă, cu ochii închişi, o melodie fără cuvinte. Cheia i-a dat-o un străvechi *amauta.* Ei reprezintă memoria Anzilor şi de acum înainte ştie cum să o trezească la viaţă. În nări simte mirosul mării, amestecat cu cel al râului. Pletele negre, lungi îi acoperă faţa. Fără să ezite, se îndreaptă spre cea mai înaltă dintre măguri.

Pe măsură ce se apropie, forma acesteia devine tot mai clară şi remarcă sub nepăsarea aparentă etalarea ordonată a teraselor: se află înaintea unei piramide.

Katari, cu degetele încleştate pe *quipu,* nu se oboseşte să caute calea de acces sub îngrămădirea de pietre; ocoleşte încet piramida, pătruns de prezenţa ei şi de cea a generaţiilor care au adus aici ofrande.

Ajuns la baza rampei al cărei capăt îl zăreşte sub pietriş,

terenul ia brusc o formă circulară.

Faţa i se luminează. „*Urku Pacha,* intrarea către Lumea de Jos, şopteşte el. Aici este. Veniţi”.

Se aşează în mijlocul cercului şi aranjează *quipu*-rile înaintea lui. Apoi se întinde, cu braţele şi picioarele larg desfăcute şi simte cum urcă în el vuietul pământului.

*

Au rămas împreună cu Huilloc Topac toată ziua şi toată noaptea. Bătrânul nu vrea să audă nimic despre războaie şi despre ceea ce se petrece; i-a rămas numai ostilitatea dispreţuitoare pe care şi-o aminteşte Anamaya. Trupul său pare o stâncă pe care au lustruit-o multă vreme ploile.

În zori, pe când lumina ezită deasupra teraselor, îi conduce pe străduţe în pantă către o platformă din piatră la capătul căreia a fost săpată o grotă. Acolo se iveşte, dominând platforma, umbra de piatră a unui condor cu ciocul în pământ.

Huilloc Topac aranjează frunzele de coca, iar Gabriel, în timp ce îl ajută să aprindă focul şi apoi să verse *chicha,* se simte într-o stranie armonie cu el.

— Curând, spune Huilloc Topac, cu ochii orbi şi capul dat pe spate, ca şi cum ar privi o stea îndepărtată.

Îl părăsesc şi merg să hoinărească în voie. Întâlnesc tinere şi preoţi, aurari şi ţesătoare; în depărtare, ţăranii lucrează deja pe câmpurile cu porumb. Domneşte o linişte întunecată şi apăsătoare – liniştea dinaintea furtunii.

Nu comunică decât prin cuvinte izolate, gesturi distante.

Pe înserat, au ajuns la casa ce domină locul şi privesc apusul.

Deodată, aud ecoul unei voci, iar toată valea se umple de un cântec de o frumuseţe tragică şi misterioasă, un cântec pe o singură notă, un cântec puternic în care se unesc glasurile oamenilor, trâmbiţele şi tobele.

Anamaya se ridică, iar Gabriel o urmează.

Toţi oamenii din Picchu s-au adunat pe vasta esplanadă ce se găseşte în josul templului cu cinci nişe. *Unku-urile* şi anaco-urile sunt albe, iar în mijlocul esplanadei strălucesc o mulţime de torţe. Cu toate acestea, cântecul ce răzbate din toate piepturile continuă să se audă mereu. Gabriel şi Anamaya se apropie şi atunci văd.

Este aici.

Fratele-Geamăn îi aşteaptă în lumina asfinţitului.

Oamenii din Picchu au fruntea plecată, spatele îndoit, iar unii

s-au întins chiar pe pământ în semn de profund respect.

Anamaya se îndreaptă singură spre Fratele-Geamăn. Când îi atinge capul, cântecul se întrerupe, iar în toată valea se aude numai ecoul vântului şi bolborositul apelor râului Willkamayo.

„Nimic nu există fără un sens, o Viracocha!
Fiecare merge înainte de la ţărmul lacului Titicaca,
Fiecare merge până la piramidele ascunse,
Fiecare îşi găseşte locul pe care i l-ai hărăzit!”

Rugăciunea continuă multă vreme. Când se isprăveşte, Anamaya aşează înaintea ei *quipu-urile* şi îşi plimbă degetele peste noduri, iar spiritul lui Katari îşi găseşte loc în ea. Atunci când se ridică şi-i vorbeşte lui Gabriel, i se pare mai frumoasă şi mai strălucitoare ca niciodată.

— Cu ani în urmă, Inca Huayna Capac a încredinţat nişte taine unei copile neştiutoare venite din selvă. Ca să le afle, mulţi s-au luptat şi mulţi au crezut că le vor găsi prin război şi distrugere fără sfârşit. Vremea aceea a trecut. A mai rămas o taină – şi anume că Fratele-Geamăn trebuie să-şi găsească acum locul pentru a fi păstrat, pentru tot timpul care este sufletul poporului nostru, sufletul etern al munţilor, unitatea lumilor, cea de Aici, cea de Dincolo, cea de Jos…

Cântecul, asemenea unui dans lent şi solemn, încrezător, reîncepe când Anamaya tace. Cărăuşii pun statuia în litieră, iar Anamaya îi conduce printre cele trei niveluri ale teraselor de sub esplanadă, unde se mai află o parte a mulţimii. Într-o piaţă al cărei capăt se deschide spre o râpă spre Willkamayo, au fost înfipte trei stânci care lasă impresia că duc spre adâncurile pământului.

— *Urku Pacha,* spune Anamaya luând cheia de piatră pe care i-o dăduse Katari. Aici este.

În timp ce Fratele-Geamăn dispare în galeria centrală, ultimele raze de soare strălucesc pe *Intihuatana* şi mai zăbovesc o clipă.

Cântecul s-a oprit iar şi tot pământul este zguduit de un cutremur, de un tropăit ce a cuprins tot universul, ca şi cum sub picioarele lor răsunau mii de tobe.

*****

Când soarele se pregătea să dispară dincolo de munţi, Katari s-a aşezat să mai arunce pentru ultima oară piatra care opreşte timpul.

O raza de lumină s-a aşezat pe vârful piramidei şi a alunecat pe marginea acesteia ca un fulger, încremenind la picioarele lui, acolo unde se deschide cercul templului subteran.

„Aici”, repetă el luând cheia de bronz. Pământul începe brusc să se cutremure cu un zgomot surd, ca un ciocănit înăbuşit. Simte sub tălpi o trepidaţie ca şi cum l-ar înconjura o armată, învelişul secular al *Pietrei începuturilor* din vârful piramidei se crapă, iar apoi se fărâmiţează şi praful se împrăştie în vântul venit dinspre ocean. În timp ce vârful ei iese din pământ, singur, cad primele picături de ploaie pe granitul neted ca o piele.

Katari îşi ridică ochii şi lasă ploaia să-i ude faţa.

*

Soarele a dispărut îndărătul munţilor, iar Gabriel i s-a alăturat lui Anamaya pe terasa de pe malul râpei.

Oamenii din Picchu pleacă încet, bine ascunşi de întuneric. Părăsesc Picchu pentru totdeauna în şiruri lungi, tăcute. Cu torţele în mâini, descriind lumini şerpuitoare în bezna munţilor pe când încep să strălucească primele stele, se îndepărtează în cele Patru Zări.

Ani de zile au construit Cetatea Secretă Picchu pentru a face din ea un locaş demn de fratele-geamăn. În măruntaiele lui de aur este adăpostită întreaga istorie şi putere a incaşilor, trecutul şi viitorul Anzilor, amintirea gloriei şi a încercării. „Oare ştiu asta cei care pleacă astăzi? Cu siguranţă că nu, gândeşte Anamaya, dar sunt mândri de ceea ce au realizat. Pleacă fără să rostească o vorbă, fără să privească: ceea ce trebuia spus s-a spus, ceea ce trebuia făcut s-a făcut.”

În mijlocul mulţimii, Anamaya şi Gabriel văd agitându-se îndelung pletele albe ale lui Huilloc Topac, iar apoi dispar şi ele.

Acum nu domneşte decât liniştea.

În aerul des, o umezeală neaşteptată li se lipeşte de feţe o dată cu norii – mai negri decât întunericul – ce acoperă cerul. Cad primii stropi de ploaie. Fulgere tăcute brăzdează întunericul munţilor şi aruncă o lumină palidă în jur. În scurt timp, au înconjurat Machu Picchu ca o haită de sălbăticiuni cu colţi strălucitori. Ici-colo fulgerul îşi înfige arcurile de lumină însoţite de lătrături răguşite.

Anamaya se lipeşte instinctiv de Gabriel, care respiră precipitat. Ea îi caută mâna şi se lipeşte de pântecele lui. Fulgerul cade foarte aproape, pe cea mai înaltă dintre terase, de parcă ar fi fost atras de acest gest. Tremură amândoi, aşteptând

cu ochii închişi bubuitul tunetului. Dar focul venit din cer, cu un zgomot de creangă ruptă, se transformă într-un bulgăre strălucitor. Coboară panta aruncând scântei de aur topit şi explodează într-o sumedenie de râuleţe de foc, ce ajung până în cea mai fină crăpătură de stâncă. Mirosul iute de sulf umple aerul plin de umezeală. Abia atunci tunetul bubuie din vale în vale până în ripa cea mai adâncă, făcând să le vibreze piepturile. Furia creşte din ce în ce mai mult şi urcă din pământ, zguduind întreaga lume.

Nu se tem.

După ce a trecut furtuna, vântul împrăştie norii şi eliberează cerul.

În liniştea din jur, vântul face să foşnească frunzişul.

Noaptea este deplină, ca şi cum în lume nu ar exista decât cerul.

*

După ce ploaia s-a oprit, Katari călătoreşte printre stele. De la linia orizontului urmează *Mayo* al cerului, Fluviul Sacru celest şi zâmbeşte când se opreşte pe norul obscur al Lamei. Nobilii de pe Celălalt Târâm îi mulţumesc pentru lucrul dus la capăt. Ceaţa s-a ridicat şi acum vede clar *llamacnawin,* ochii de lama. Cele două stele strălucesc încet, iar pulsaţia lor este ordonată, înceată şi armonioasă, cuplul etern în ritmul aceleiaşi inimi.

„Sunteţi acolo, sunt cu voi, şopteşte el. Timpul este unul. Suntem aici de la început şi vom veni şi după aceea. Totul este bine.”

*

Gabriel şi Anamaya au călătorit noaptea întreagă printre constelaţii. Anamaya numeşte Pleiadele *colica* şi spune că ele sunt originea tuturor stelelor. Arată cu degetul cele trei stele ale lui Orion:

— Condorul, Vulturul şi Şoimul, îi şopteşte lui Gabriel.

Zboară împreună cu ea şi descoperă, înconjurate de stele, desenul Păsării, al Ursei, al Şarpelui şi, în cele din urmă, al Pumei.

În lumina palidă a zorilor, Anamaya i-o arată pe Venus numită *Chasca Cuyllor.*

Lumea dispare, lumea renaşte.

Timpul s-a răsucit ca un şarpe, timpul s-a desfăcut.

Se sărută îndelung.

Apoi urcă pe lângă terase, o iau pe străduţele oraşului părăsit

până la scări. Anamaya îl duce pe drumul în pantă abruptă şi alunecoasă ce duce spre vârful Machu Picchu, acolo unde, cu ani în urmă, în mâna sa a ţinut mâna unei fetiţe care trebuia să fie sacrificată şi nu a mai fost.

Urcă spre vegetaţia luxuriantă, orbiţi de soarele unei noi zile. Trec porţile de piatră şi îşi ridică privirea ca şi cum ar putea să atingă cu mâna înaltul cerului.

Vântul se joacă cu norii şi cu ceaţa, iar ei merg fără vreo teamă până în vârful stâncii. Îşi deschid braţele ca şi cum şi-ar deschide aripile să zboare.

Vântul se intensifică precum albastrul cerului, în zare. Rămân tot în picioare, oameni-păsări plini de iubire înaintea soarelui ce răsare.

Jos de tot, în vale, sunt numai pietre şi au apărut deja umbrele.

— Suntem singuri! strigă Gabriel mai tare ca vântul.

— Suntem împreună, îi răspundea ea în şoaptă.

*

În jurul anului 1520, cu zece ani înainte ca Francisco Pizarro să descopere Peru, hoardele de tupinaniba au atacat frontiera de răsărit a imperiului incaş. În fruntea indienilor veniţi din Brazilia, se găsea un european pe nume Alejo Garcia. Fiii Soarelui au reuşit să stăvilească atacul invadatorilor care s-au stabilit totuşi la poalele cordilierei sub numele de Chiriguanos.

Legenda spune că Alejo Garcia, un portughez de origine flamandă, ar fi capturat o prinţesă incasă, care i-ar fi fost soţie înainte să dispară spre est. Iar acest bărbat avea ochii albaştri ca porţelanul…

Manco, după ce a reuşit să-l recapete pe Titu Cusi, fiul său capturat de spanioli, a mai supravieţuit câţiva ani în refugiul din Vilcabamba. A fost omorât la Vitcos, în 1544, de către şapte almagrişti pe care îi primise la el şi care sperau ca prin acest asasinat laş să fie iertaţi de Gonzalo Pizarro.

Paullu a fost botezat în 1543, împreună cu cei mai de seamă membri ai familiei sale şi a primit numele de Cristobal. În 1545 a fost înnobilat şi a devenit hidalgo. În această epopee tristă, va fi unul dintre rarii protagonişti care vor muri de „moarte naturală”, în 1549.

Piticul Chimbu Santo îşi va trăi bătrâneţile pe domeniile sale din valea Yucay. A avut numeroşi copii, dintre care două fiice au moştenit statura sa. Darii se pierd urmele în negura timpului.

Hernando Pizarro va rămâne cinci ani în captivitate în Spania. Din închisoarea sa din castelul Mota, la Medina del Campo se va îngriji cu atenţie şi tenacitate de imensa şi inutila avere a „clanului” Pizarro, datorită căsătoriei cu fiica fratelui său Francisco. Eliberat în 1561, va construi un palat în Trujillo, oraşul natal unde va muri, aproape orb, la şapte zeci şi unu de ani, o vârstă extrem de respectabilă la acea vreme!

Gonzalo Pizarro, consecvent felului său de a fi şi-a continuat ascensiunea ambiţioasă, iar viaţa a părut să-l recompenseze, în 1544, s-a proclamat guvernator al Peru-ului, răsculându-se făţiş împotriva Coroanei spaniole. Timp de patru ani, a stârnit teroarea printre cei care i se opuneau, folosindu-se mai ales de braţul armat al căpitanului său, Francisco de Carbajal, supranumit, „Demonul Anzilor”. În cele din urmă a fost învins, în 1548, de trupele regale şi a fost decapitat pe câmpul de bătălie.

Urmaşii lui Manco au mai rezistat în Vilcabamba până în 1572, perioadă în care s-au succedat guerile şi negocieri de pace. În acel an, a fost capturat în refugiul său din pădure tânărul Tupac Amaru, ultimul Inca legitim, dus apoi la Cuzco şi decapitat în Piaţa Armelor din fosta capitală a imperiului incaş, din ordinul viceregelui Francisco de Toledo.

Capul său, înfipt într-un ţăruş, în loc să putrezească, devenea cu timpul tot mai frumos şi a ajuns obiectul unei veneraţii tot mai mari. Şi astăzi legenda mai spune că Inca se va întoarce în ziua în care capul îşi va regăsi trupul mutilat.

GLOSAR.

Acilahuasi, Casa femeilor alese *(adia).*

Amauta, înţelept, savant, cel care ştie.

Anaco, tunică dreaptă, lungă până la glezne, purtată de femei.

Apu, cuvânt ce înseamnă „Domn” (quechua); în general, se referă la culmile muntoase care sunt divinităţi ocrotitoare.

Ayllo, armă de aruncat alcătuită din trei fâşii de piele, având fiecare la capăt o piatră. Aruncate, se înfăşoară în jurul picioarelor.

Balsa, plută din lemnul cu acelaşi nume.

Borla (în spaniolă) sau *mascapaicha* (quechua), un fel de ciucure de lână, ce atârnă pe frunte; împreună cu *llautu* şi cu penele de *curiguingue,* formează coroana lui Sapa Inca.

Cancha, patio; prin extensie – ansamblu de trei sau patru clădiri ce o mărginesc şi alcătuiesc un singur corp de clădire.

Chaquira, mici perle roz de scoică *(mullu),* alcătuind un colier sau ţesute în veşminte de ceremonial.

Chaski, alergători însărcinaţi cu transmiterea mesajelor printr-un sistem de ştafetă.

Chicha, băutură sacră; bere fermentată, cel mai adesea din porumb.

Chuno, cartofi uscaţi pentru a putea fi conservaţi timp îndelungat.

Chupsa, punguţă din pânză ţesută cu motive simbolice religioase, în care se ţin frunze de coca.

Colica, clădiri de formă circulară, cu o singură încăpere, în care se ţin alimente, ţesături, arme sau alte obiecte de valoare.

Coya, titlu purtat de soţia legitimă a lui Inca.

Cumbi, ţesătură foarte fină, cel mai adesea din lână de vigonie.

Curiguingue, pasăre mică din ordinul falconiforme, ale cărei pene, albe şi negre, împodobeau coroana lui Sapa Inca.

Curaca, căpetenie locală sau şef de trib.

Guanaco, din *huanaco* (quechua), ierbivor andin, nedomesticit, din ordinul camelide, înrudit cu lama.

Hatunruna, ţăran (quechua).

Huaca, „sacru”; prin extensie – orice sanctuar sau templu al unei divinităţi.

Huara, pantaloni; un tânăr îi primea cu prilejul unui ritual de iniţiere intitulat *Huarachiku.*

Ichu, iarbă sălbatică ce creşte la mari altitudini, a cărei tulpină este folosită în special pentru acoperişuri.

Inti Raymi, una dintre sărbătorile cele mai importante ale calendarului incaş, ocazionată de solstiţiul de vară.

Kallouka, clădire dotată cu multe porţi, ce dau de regulă în piaţa unui centru administrativ.

Llautu, bantă din fire de lână colorată, înfăşurată în jurul capului pentru a forma o cunună.

Manta, cuvânt spaniol care înseamnă pătură, dar şi pelerina purtată de bărbaţi *(llacolla)* şi de femei *(llicila).*

Mascapaicha, v. *Borla.*

Mullu, scoici de pe coasta Pacificului.

Pachacuti, schimbare radicală ce prilejuieşte începutul unei ere noi.

Panaca, descendenţă; urmaşii lui Inca.

Papa, cartofi.

Plateros, aurari (spaniolă).

Pututu, scoică mare folosită drept trâmbiţă.

Quinua, cereală andină bogată în proteine.

Quipu, ansamblu din fire cu noduri colorate, folosit drept suport mnemotehnic pentru inventariere.

Sapa Inca, literal: Unicul Stăpân, titlu al suveranului incaş.

Tambo, un fel de han situat la distanţe egale pe drumurile imperiului; călătorii puteau fi adăpostiţi, primeau haine, totul pe socoteala imperiului.

Tiana, mic tron, simbol al puterii, folosit exclusiv de Inca.

Tocapu, motiv geometric cu semnificaţie simbolică, ce împodobeşte ţesăturile incase.

Tumi, cuţit de ceremonie a cărui lamă de bronz este perpendiculară pe mâner.

Tupu, ac de aur, argint, bronz sau aramă, folosit pentru a prinde pelerina sau mantaua.

Unku, tunică fără mâneci, până la genunchi, purtată de bărbaţi.

Ushnu, mică piramidă, rezervată deţinătorilor puterii, situată în piaţa unei aşezări incase.

Viscacha, rozător din familia marmotelor, înzestrat cu o coadă ca de veveriţă, ce trăieşte în grohotişul stâncos.

CUPRINS.

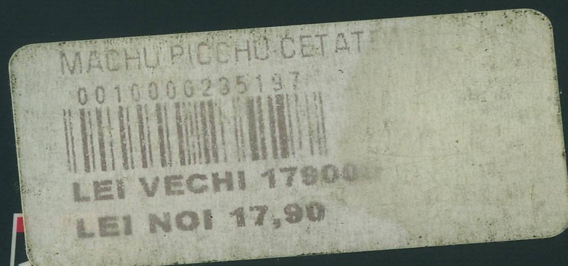

LIBERTY
UNITED STATES OF AMERICA
FIVECENTS

Spaniolii le-au furat aurul, țara și libertatea. Anamaya, prințesa incasă cu puteri misterioase, vrea să-și elibereze poporul, dar prețul cerut este dragostea pentru Gabriel.
În acest ultim volum al seriei INCA, după trei ani de ocupație, războinicii incași se pregătesc să-și recîștige pămînturile și civilizația, însă bătălia se anunță una apocaliptică.
Și dragostea de partea cui va rămîne?

Seria INCA:

Prințesa Soarelui
Aurul din Cuzco
Machu Picchu, Cetatea Secretă

rao
international
publishing
company

ISBN 973-576-768-6
9789735767686
www.rao.ro
www.raobooks.com